



Ocena programowa

Profil praktyczny

Raport samooceny

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów:

UNIWERSYTET RZESZOWSKI
Ul. Rejtana 16c, 35-959 Rzeszów

Nazwa ocenianego kierunku studiów: NAUKI O RODZINIE

1. Poziom/y studiów: I stopnia
2. Forma/y studiów: studia stacjonarne
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek¹

W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny:

- a. Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
Nauki socjologiczne	126	70

- b. Nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

L.p.	Nazwa dyscypliny	Punkty ECTS	
		liczba	%
1.	Pedagogika	27	15
2.	Psychologia	27	15

Na studiach prowadzone jest kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela

TAK NIE

W przypadku zaznaczenia opcji TAK, proszę wskazać rodzaj zawodu nauczyciela, w zakresie którego prowadzone jest kształcenie (można zaznaczyć więcej niż jedną opcję):

- nauczyciel przedmiotu²
- nauczyciel teoretycznych przedmiotów zawodowych²
- nauczyciel praktycznej nauki zawodu²

¹Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych, Dz.U. 2018poz. 1818.

² Należy podać nazwę przedmiotu/zawodu/zajęć

- nauczyciel prowadzący zajęcia²
- nauczyciel psycholog
- nauczyciel przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej
- nauczyciel pedagog specjalny
- nauczyciel logopeda
- nauczyciel prowadzący zajęcia wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

Opis zakładanych efektów uczenia się obowiązujący od roku akad. 2023/2024 określa Zał. nr 20.2. do Uchwały nr 267/06/2023 Senatu UR z dnia 29 czerwca 2023 r. Studenci drugiego i trzeciego roku studiów realizują program określony Uchwałą nr 483/09/2019 Senatu UR z 26 września 2019 roku – opis efektów uczenia się stanowiący załącznik nr 11.2 do niniejszej uchwały jest tożsamy z opisem efektów ustalonym w Zał. nr 20.2 do uchwały nr 267/06/2023.

OPIS ZAKŁADANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Obowiązuje od roku akademickiego 2023/2024

Nazwa kierunku studiów		Nauki o rodzinie
Poziom studiów		Studia pierwszego stopnia
Profil studiów		Profil praktyczny
Opis zakładanych efektów uczenia się dla kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia uwzględnia uniwersalne charakterystyki pierwszego stopnia dla poziomów 6 - 7 określone w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 226) oraz charakterystyki drugiego stopnia dla poziomów 6 – 7 określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. (Dz. U. z 2018 r., poz. 2218) w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6 – 8 Polskiej Ramy Kwalifikacji.		
Symbol kierunku wych efektów uczenia się	Kierunkowe efekty uczenia się	Odniesienie do charakterystyk drugiego stopnia PRK*, **
Wiedza: Absolwent		
K_Wo1	Definiuje i opisuje funkcje pedagogiki rodziny i jej subdyscyplin oraz wskazuje ich praktyczne zastosowanie.	P6S_WG
K_Wo2	Przedstawia podmiotowe i metodologiczne powiązania wiedzy z zakresu nauk o rodzinie z psychologią, pedagogiką, socjologią, prawem, biomedycyną, filozofią i teologią.	P6S_WG
K_Wo3	Omawia podstawowe koncepcje filozoficzne i etyczne oraz przedstawia prawne aspekty funkcjonowania rodziny.	P6S_WK

K_Wo4	Charakteryzuje biologiczne i zdrowotne aspekty rozwoju człowieka, społeczne funkcjonowanie jednostki i grupy, teorię wychowania i osobowości, problematykę więzi i relacji w rodzinie.	P6S_WK
K_Wo5	Dokonuje charakterystyki podstawowej wiedzy o kulturze materialnej i duchowej w odniesieniu do funkcjonowania rodziny.	P6S_WK
K_Wo6	Opisuje przebieg procesu wychowania i socjalizacji, w kontekście przemian współczesnych środowisk i instytucji społecznych oraz podmiotów i placówek działających na rzecz rodziny.	P6S_WG
K_Wo7	Przedstawia prawne i ekonomiczne uwarunkowania funkcjonowania instytucji i organizacji zajmujących się pomocą rodzinie.	P6S_WK
K_Wo8	Charakteryzuje normy i procedury stosowane w instytucjach i organizacjach zajmujących się pomocą rodzinom w sytuacjach kryzysowych, świetlicach socjoterapeutycznych i środowiskowych, ośrodkach interwencji kryzysowej i specjalistycznego wsparcia, domach pomocy społecznej, sanatoriach i ośrodkach rehabilitacyjno-edukacyjnych.	P6S_WG
K_Wo9	Określa sposoby diagnozowania potrzeb rodziny w kryzysie i w sytuacji zaburzonej komunikacji oraz opisuje proces negocjacji i mediacji.	P6S_WG
K_W10	Wymienia i przedstawia podstawowe zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w instytucjach i organizacjach zajmujących się pomocą rodzinie.	P6S_WK
K_W11	Definiuje podstawowe pojęcia związane z ochroną własności intelektualnej i prawem autorskim.	P6S_WK
Umiejętności: Absolwent		
K_Uo1	Dokonuje analizy i selekcji informacji (z wykorzystaniem różnorodnych źródeł) związanych z biologicznym rozwojem jednostki oraz ocenia jej funkcjonowanie społeczne zwłaszcza w środowisku rodzinnym.	P6S_UW
K_Uo2	Dokonuje analizy i interpretacji własnych działań i umiejętności związanych z pedagogicznym, psychologicznym, socjalnym i prawnym wspieraniem rodziny. Podejmuje	P6S_UU

	działania na rzecz własnego rozwoju i rozwoju innych uczestników procesów pedagogicznych związanych z pracą na rzecz rodziny.	
K_Uo3	Planuje i realizuje projekty w zakresie diagnozowania rodziny, profilaktyki i poradnictwa rodzinnego, socjalnego wspomagania rodziny, pracy z rodziną w kryzysie, prowadzenia procesu mediacji w rodzinie.	P6S_UO
K_Uo4	Wykorzystuje podstawowe umiejętności organizacyjne do planowania i realizacji zadań związanych z pracą z rodziną, z rodziną niewydolną wychowawczo, zdeorganizowaną i patologiczną.	P6S_UO
K_Uo5	Przeprowadza badania niezbędne do opracowania diagnoz związanych z potrzebami rodziny i relacjami zachodzącymi pomiędzy poszczególnymi członkami (z uwzględnieniem różnego układu wewnętrznego i położenia społecznego). Dokonuje analizy zjawisk społecznych zachodzących w rodzinie.	P6S_UW
K_Uo6	Ocenia jakość usług świadczonych na rzecz rodziny przez osoby i instytucje rządowe, a także samorządowe oraz pozarządowe organizacje, stowarzyszenia i fundacje.	P6S_UW
K_Uo7	Stosuje przepisy prawa odnoszące się do rodziny (chroniące wartości życia rodzinnego) adekwatnie do zaistniałej sytuacji.	P6S_UW
K_Uo8	Opracowuje wniosek o przyznanie środków na realizację projektów w zakresie materialnego, zdrowotnego, społecznego a także pedagogiczno-	P6S_UO

	psychologicznego i prawnego wspierania rodziny i jej członków.	
K_U09	Ocenia przydatność różnych metod, procedur, dobrych praktyk w zakresie rozwiązywania problemów poszczególnych członków rodziny (problemy zdrowotne, związane z przewlekłą chorobą, niepełnosprawnością, a także problemy materialne, wychowawcze) oraz rodziny jako społecznego systemu.	P6S_UW
K_U10	Formułuje swoje stanowisko dotyczące funkcjonowania rodziny, z wykorzystaniem poglądów innych autorów odwołując się do interdyscyplinarnych źródeł naukowych (pedagogicznych, psychologicznych, socjologicznych, prawnych) i wyciąga adekwatne wnioski.	P6S_UK
K_U11	Planuje i przeprowadza rozmowę z rodziną i przedstawicielami podmiotów środowiskowych działających na rzecz rodziny z wykorzystaniem tradycyjnych i nowoczesnych technik komunikacyjnych.	P6S_UK
K_U12	Przygotowuje prace pisemne w języku polskim i obcym w zakresie specjalistycznych projektów pracy z rodziną.	P6S_UK
K_U13	Poprawnie posługuje się terminologią pedagogiczną w języku polskim i obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, opracowuje wybrane tematy związane z funkcjonowaniem rodziny w różnorodnych obszarach.	P6S_UK
Kompetencje społeczne: Absolwent		
K_K01	Dokonuje krytycznej oceny posiadanej wiedzy i umiejętności.	P6S_KK
K_K02	Podejmuje indywidualne i zespołowe działania pomocowe w środowisku na rzecz rodziny.	P6S_KO
K_K03	Interpretuje i ocenia podejmowane własne działania pedagogiczne na rzecz rodziny.	P6S_KK
K_K04	Określa i ocenia etyczne aspekty związane z wykonywaniem zawodu.	P6S_KR
K_K05	Inicjuje działania związane z zachowaniem dziedzictwa kulturowego w wymiarze lokalnym, regionalnym, kraju, Europy i świata.	P6S_KR

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Ryszard Pęczkowski	dr hab. prof. UR/Dyrektor Instytutu Pedagogiki
Marta Wrońska	dr hab. prof. UR/Zastępca Dyrektora Instytutu Pedagogiki ds. nauki i jakości kształcenia
Marta Uberman	dr hab. prof. UR/Zastępca Dyrektora Instytutu Pedagogiki ds. dydaktycznych i organizacyjnych
Adam Podolski	dr hab. prof. UR/Kierownik Zakładu Pedagogiki Rodziny w Instytucie Pedagogiki
Magda Urbańska	dr/Kierownik kierunku nauki o rodzinie
Wiesław Matyskiewicz	dr/ Członek Zespołu programowego kierunku nauki o rodzinie
Renata Wozowicz	mgr/Sekretariat Instytutu Pedagogiki
Anna Solecka	mgr/Sekretariat Instytutu Pedagogiki

Spis treści

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów	3
Wskazówki ogólne do raportu samooceny	9
Prezentacja uczelni	10
Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu praktycznym	12
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	12
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	17
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	36
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	47
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	64
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	75
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	78
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	84
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	100
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	103
Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów	111
Część III. Załączniki	113
Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów	113
Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających	119

Wskazówki ogólne do raportu samooceny

Raport samooceny przygotowywany przez uczelnię jest jednym z podstawowych źródeł informacji wykorzystywanych przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w procesie oceny programowej. Jego głównym celem jest prezentacja koncepcji i programu studiów, uwarunkowań jego realizacji oraz miejsca i roli kształcenia w otoczeniu społecznym i gospodarczym, w odniesieniu **do szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia** określonych w załączniku do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, a także refleksja nad stopniem spełnienia tych kryteriów.

Istotnymi cechami raportu samooceny jest analityczne i autorefleksyjne podejście do prezentowanych w nim treści oraz poparcie przedstawianych w raporcie aspektów programu studiów i jego realizacji specyficznymi przykładami stosowanych rozwiązań, ze szczególnym uwzględnieniem wyróżniających je cech oraz dobrych praktyk. Raport powinien być zwięzły, w części I jego objętość nie powinna przekraczać 40 000 znaków.

We wzorze raportu samooceny zawarte zostały wskazówki mówiące o tym, co warto rozważyć i do czego odnieść się w raporcie. Zwrócono w nich uwagę na te elementy, odpowiadające szczegółowym kryteriom oceny programowej i przyjętym standardom jakości, do których odniesienie się umożliwi dokonanie pełnej samooceny, a następnie przeprowadzenie rzetelnej oceny przez zespół oceniający PKA.

Wskazówek tych nie należy traktować jako obligatoryjnych dla uczelni przygotowującej raport samooceny. Uczelnia w samoocenie każdego kryterium ma prawo w pełni autonomicznie przedstawiać kluczowe czynniki uwiarygadniające jego spełnienie. Wyłącznym celem wskazówek jest pomoc w zrozumieniu istoty każdego z kryteriów, wskazanie informacji najważniejszych dla procesu oceny oraz zainspirowanie do formułowania pytań, na które warto poszukiwać odpowiedzi w procesie samooceny i opracowywania raportu, a także w celu doskonalenia jakości kształcenia na ocenianym kierunku.

Należy pamiętać, że zgodnie z § 17 ust. 3 statutu PKA z dnia 13 grudnia 2018 r. ze zm., Uczelnia powinna opublikować raport samooceny na swej stronie internetowej przed wizytacją zespołu oceniającego.

Prezentacja uczelni

Należy krótko przedstawić aktualne, istotne informacje charakteryzujące uczelnię w powiązaniu z prowadzeniem ocenianego kierunku studiów (rekomendowane co najwyżej 1800 znaków).

Uniwersytet Rzeszowski (UR) został utworzony na mocy ustawy uchwalonej 7 czerwca 2001 r. przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, podpisanej przez Prezydenta RP w dniu 4 lipca 2001 roku. Uczelnia powstała z połączenia Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie, Filii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie oraz Wydziału Ekonomii w Rzeszowie Akademii Rolniczej im. Hugona Kołłątaja w Krakowie. Obecnie jest to największa uczelnia w województwie podkarpackim, zatrudniająca 1344 nauczycieli akademickich i oferująca studia na 70 kierunkach, na których kształcą się ponad 16 tysięcy studentów. Wysoki poziom i jakość prowadzonych w Uniwersytecie Rzeszowskim badań naukowych potwierdzają wyniki ewaluacji jakości działalności naukowej ogłoszone przez Ministerstwo Edukacji i Nauki. Spośród 22 ocenionych dyscyplin, 1 uzyskała kategorię naukową A+, 7 kategorię A, a 14 kategorię B+.

Oferta Szkoły Doktorskiej Uniwersytetu Rzeszowskiego obejmuje kształcenie w 20 dyscyplinach naukowych i 2 dyscyplinach artystycznych. Uczelnia zapewnia również możliwość podnoszenia kwalifikacji w ramach oferowanych form studiów podyplomowych.

Realizując swoją misję, Uniwersytet Rzeszowski stanowi dla studentów i doktorantów kulturotwórczy, przedsiębiorczy i nowoczesny ośrodek akademicki zapewniający optymalne warunki studiowania, w oparciu o wysoko wykwalifikowaną kadrę oraz nowoczesne zaplecze naukowo-badawcze sprzyjające wysokiej jakości badań. W 2015 roku Uczelni przyznano Złote Godło – Najwyższa Jakość Quality International w kategorii QI SERVICES - usługi najwyższej jakości w ramach realizacji projektów unijnych. Ze względu na swoje położenie geograficzne, Uczelnia odgrywa ważną rolę w procesie edukacji międzykulturowej i transgranicznej. W ramach podjętych działań na rzecz umiędzynarodowienia, UR na podstawie podpisanych umów bilateralnych współpracuje ze 184 uczelniami i instytucjami zagranicznymi. Współpraca w ramach programu Erasmus obejmuje 230 uczelni z obszaru Unii Europejskiej oraz 65 uczelni z krajów poza UE.

Kadra naukowa Uniwersytetu uczestniczy w realizacji wielu projektów naukowych i badawczych. O ich aktywności świadczą uzyskane nagrody za największy wpływ na postrzeganie polskiej nauki na świecie: *ELSEVIER Research Impact Leaders Awards* przyznane w kategoriach: *Agricultural Sciences* (2017 r., 2018 r., 2020 r.) i *Humanities* (2017 r.), oraz wyróżnienie *ELSEVIER Research Impact Leaders Awards* w kategorii *Agricultural Sciences* (2019 r.). Uniwersytet Rzeszowski znalazł się również na liście QS World University Ranking by Subject, plasując się na 21 miejscu wśród polskich uczelni.

Odpowiedzią Uczelni na wyzwania rzeczywistości w wymiarze naukowym i edukacyjnym jest szeroko rozumiana koncepcja „uniwersytetu otwartego”, „edukacji przez całe życie”. W tym kontekście UR jest nie tylko realizatorem kształcenia na poziomie wyższym, ale instytucją dla każdego, która poprzez bogatą ofertę wykładów, kursów, szkoleń uwzględnia także kwalifikacje, zainteresowania, potrzeby i indywidualne możliwości studentów, osób pracujących bądź seniorów. Na Uczelni funkcjonuje Mały Uniwersytet Rzeszowski (MUR), a od 2018 roku, w ramach projektu prowadzonego wspólnie z Fundacją Wspierania Edukacji przy Stowarzyszeniu Dolina Lotnicza również Dziecięcy Uniwersytet Techniczny, którego celem jest zwiększenie popularności nauk ścisłych, zwłaszcza technicznych, wśród dzieci i młodzieży. W strukturze Uniwersytetu ma swoje miejsce Dwujęzyczne Liceum Uniwersyteckie im. S. Barańczaka, oferujące naukę na trzech profilach oraz

Uniwersytet Trzeciego Wieku prowadzący zajęcia w kilkunastu klubach i sekcjach. W rankingu Perspektyw 2023, Dwujęzyczne Liceum Uniwersyteckie znalazło się w gronie 3 najlepszych liceów w Rzeszowie i uplasowało na 114 miejscu wśród liceów ogólnokształcących w kraju.

Wprowadzona od 1 października 2019 r. nowa struktura Uczelni, zgodnie ze [Statutem UR](#), uwzględnia podział na 4 główne jednostki organizacyjne (kolegia) prowadzące działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną (Kolegium Nauk Humanistycznych, Kolegium Nauk Medycznych, Kolegium Nauk Przyrodniczych oraz Kolegium Nauk Społecznych).

Kształcenie na kierunku nauki o rodzinie I stopnia zostało uruchomione 01.10.2009 r. i wpisuje się we wciąż aktualne zapotrzebowanie rynku pracy na specjalistów pracy z rodziną. Kształcenie na kierunku nauki o rodzinie obejmuje swym zakresem problematykę małżeństwa i rodziny w ujęciu interdyscyplinarnym, uwzględniającym aspekt socjologiczny, pedagogiczny, psychologiczny w powiązaniu z innymi dyscyplinami oraz zdobycie umiejętności nakierowanych na ich praktyczne zastosowanie a także szereg kompetencji społecznych umożliwiając kompleksowe i wszechstronne przygotowanie absolwentów do podejmowania profesjonalnych działań na rzecz wsparcia dziecka i rodziny.

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu praktycznym

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

1. Powiązanie koncepcji kształcenia z misją i głównymi celami strategicznymi uczelni, oczekiwania formułowane wobec kandydatów, oferowane specjalności

Koncepcja kształcenia na kierunku nauki o rodzinie wpisuje się w misję Uniwersytetu Rzeszowskiego (UR), który jako uczelnia jest wierny uniwersalnym celom, do których należą: dążenie do prawdy, ochrona wolności, otwartość na wiedzę i nowe idee oraz poszanowanie godności człowieka i szacunek dla tożsamości historyczno-kulturowej regionów i państw oraz rozwijanie umiejętności współpracy niezależnie od różnic ideowych, politycznych i wyznaniowych. Tym samym kształtuje osobowość, kulturę osobistą i obywatelskie postawy studentów, przygotowując ich do odpowiedzialnego pełnienia funkcji społecznych i publicznych. Rolą Uniwersytetu jest tworzenie optymalnych warunków studiowania oraz zapewnienie różnorodnej oferty i aktualności kształcenia. Uniwersytet przekazuje najnowszą wiedzę na wysokim poziomie i zapewnia zdobycie odpowiednich kwalifikacji zawodowych m.in. poprzez prowadzenie zajęć przez praktyków, wprowadzanie unikatowych programów nauczania i metod nauczania, przy uwzględnieniu potrzeb i wyzwań społecznych oraz ponadczasowych wartości akademickich. Idea kształcenia na kierunku nauki o rodzinie wpisuje się także w wizję Uniwersytetu, który jako integralna część stolicy Podkarpacia i regionu podkarpackiego aktywnie uczestniczy m.in. w podnoszeniu jakości życia i zdrowia społeczeństwa poprzez kształcenie profesjonalnej kadry dla sektora wsparcia dziecka i rodziny w środowisku lokalnym i ponadlokalnym, umożliwiając równocześnie wszechstronny, indywidualny rozwój osobowości i pasji studentów, zainteresowanych problematyką małżeństwa i rodziny.

Kształcenie na kierunku nauki o rodzinie wpisuje się również w cele strategiczne Uniwersytetu Rzeszowskiego wyznaczone w „[Strategii rozwoju Uniwersytetu Rzeszowskiego na lata 2021-2030](#)”, odnoszące się do wysokiego poziomu kształcenia uniwersyteckiego powiązanego z działalnością badawczą, dostosowanego do potrzeb i oczekiwań rynku pracy w powiązaniu z atrakcyjnym kształceniem na studiach licencjackich w oparciu o badania naukowe, wiedzę i umiejętności praktyczne oraz uniwersalne wartości uniwersyteckie (obszar V-Kształcenie). Cel ten jest realizowany m.in. poprzez doskonalenie programów studiów i realizację kształcenia uwzględniającego potrzeby gospodarki i życia publicznego zgodnie z wymogami Polskiej Ramy Kwalifikacji a także rozwijanie systemu praktyk studenckich i oferty kształcenia interdyscyplinarnego, co jest odpowiedzią na zapotrzebowanie sektora wsparcia rodziny na profesjonalnie przygotowanych, posiadających interdyscyplinarną wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne specjalistów w zakresie pracy z rodziną oraz wsparcia osób starszych i niepełnosprawnych oraz ich rodzin.

Studia na kierunku nauki o rodzinie zostały wprowadzone do oferty dydaktycznej Instytutu Pedagogiki UR (w ramach ówczesnego Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego) w roku akad. 2009/2010 jako studia I stopnia prowadzone w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym, początkowo w ramach specjalności: Terapia zajęciowa oraz Poradnictwo i mediacja rodzinna a następnie: Asystent rodziny oraz Asystent osoby niepełnosprawnej. Za uruchomieniem kształcenia na tym kierunku przemawiały m.in. oczekiwania absolwentów szkół średnich zainteresowanych studiowaniem na takim kierunku, a także potrzeby wszelkiego rodzaju instytucji na specjalistów w zakresie pracy z rodziną. Po wdrożeniu Krajowych Ram Kwalifikacji w 2012 roku obrano ogólnoakademicki profil kształcenia.

Od roku akad. 2013/2014 studia na kierunku nauki o rodzinie są prowadzone wyłącznie w trybie stacjonarnym (od roku akad. 2017/2018 jako profil praktyczny), zaś studia w trybie niestacjonarnym zostały wygaszone. Od roku akad. 2015/2016 do oferty dydaktycznej Instytutu Pedagogiki zostały włączone studia na kierunku nauki o rodzinie II stopnia profil ogólnoakademicki w trybie stacjonarnym, które realizowane były przez jeden cykl kształcenia (do roku akad. 2016/2017), ale ze względu na niewielkie zainteresowanie kandydatów rekrutacja na studia II stopnia na kierunku nauki o rodzinie została zaprzestana i studia zostały zlikwidowane (na mocy uchwały nr 402/01/2019 Senatu UR z dnia 31 stycznia 2019 r.). Rekrutacja na kierunek nauki o rodzinie prowadzona jest zgodnie z zasadami rekrutacji określonymi corocznie w stosownej Uchwale Senatu UR w sprawie warunków, trybu oraz terminów rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji dla poszczególnych kierunków studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich. Wobec kandydatów na studia na kierunku nauki o rodzinie nie są formułowane inne, specyficzne wymagania, poza warunkami określonymi corocznie w zasadach rekrutacji.

Studia na kierunku nauki o rodzinie prowadzone są aktualnie jako studia I stopnia profil praktyczny w trybie stacjonarnym. W ramach programu kształcenia oferowane są dwie specjalności: Asystent rodziny oraz Asystent osoby niepełnosprawnej, przy czym druga ze specjalności ze względu na niewielkie zainteresowanie studentów jej wyborem nie jest w ostatnich latach uruchamiana. Z roku na rok obserwowana jest także tendencja zmniejszania się liczby osób podejmujących studia na kierunku nauki o rodzinie. W roku akad. 2023/2024, ze względu na niewielką liczbę kandydatów pragnących podjąć studia na kierunku nauki o rodzinie, nie został uruchomiony I rok.

2. Związek kształcenia z obszarami działalności zawodowej/gospodarczej właściwymi dla kierunku,

Kształcenie na kierunku nauki o rodzinie pozwala na ujęcie problematyki małżeństwa i rodziny w sposób interdyscyplinarny, przygotowując równocześnie absolwentów do podejmowania profesjonalnych działań wspierających rodzinę. Koncepcja kształcenia na kierunku wpisuje się w zapotrzebowanie społeczne na specjalistów pracy z rodziną (zarówno z rodzinami, w których występują poważne trudności i dysfunkcje a także z rodzinami, które relatywnie dobrze radzą sobie z pełnieniem podstawowych funkcji rodziny, ale doświadczają różnego rodzaju trudności) oraz wsparcia kierowanego do osób starszych i z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin. Zróżnicowana oferta kształcenia na kierunku nauki o rodzinie, obejmująca przedmioty z zakresu nauk socjologicznych, pedagogicznych, psychologicznych w powiązaniu z innymi dziedzinami nauki zapewnia nie tylko wszechstronny rozwój studenta, ale jest także gwarantem profesjonalnego przygotowania do wypełniania obowiązków zawodowych realizowanych w szeroko rozumianym sektorze pomocy i wsparcia rodziny, w różnych jednostkach organizacyjnych systemu wsparcia rodziny oraz pieczy zastępczej, a także w organizacjach pozarządowych podejmujących działania na rzecz dziecka i rodziny w środowisku lokalnym i ponadlokalnym.

Studia na kierunku nauki o rodzinie pozwalają m.in. na uzyskanie wykształcenia kierunkowego wymaganego dla pracowników różnych instytucji systemu wsparcia rodziny i pieczy zastępczej zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz.1426 ze zm.).

3. Zgodność koncepcji kształcenia z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz rynku pracy, rola i znaczenie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie opracowania koncepcji kształcenia i jej doskonalenia

Koncepcja kształcenia na kierunku nauki o rodzinie jest odpowiedzią na istniejące potrzeby społeczne w zakresie zapotrzebowania sektora wsparcia rodziny na specjalistów, których nabyte w trakcie studiów wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne stanowią podstawę profesjonalnych działań na rzecz rodziny. W ten trend wpisuje się Instytut Pedagogiki, kształcący m.in. specjalistów w zakresie pomocy rodzinie, stwarzając studentom możliwość studiowania na kierunku nauki o rodzinie, który obejmuje swym zakresem problematykę małżeństwa i rodziny w ujęciu interdyscyplinarnym, uwzględniającym aspekt socjologiczny, pedagogiczny, psychologiczny, prawny, filozoficzny oraz nabycie umiejętności ukierunkowanych na zastosowanie praktyczne w pracy z rodziną, co umożliwi profesjonalne przygotowanie do wypełniania obowiązków zawodowych w zakresie wsparcia rodziny.

Interesariusze odgrywają dużą rolę w opracowaniu koncepcji kształcenia na kierunku nauki o rodzinie m.in. już sama oferta kształcenia na kierunku nauki o rodzinie była odpowiedzią na zapotrzebowanie lokalnego rynku pracy na profesjonalistów w zakresie pomocy i wsparcia rodziny. Zaangażowanie w tworzenie koncepcji kształcenia oraz program studiów wykazywało także wielu nauczycieli akademickich – pracowników Instytutu Pedagogiki, których zainteresowania badawcze i dorobek naukowy skupiały się wokół interdyscyplinarnego ujęcia problematyki małżeństwa i rodziny. Na podstawie zawartych porozumień o współpracy Instytut Pedagogiki od wielu lat prowadzi stałą kooperację z interesariuszami zewnętrznymi, prowadzącymi zróżnicowaną działalność na rzecz dziecka i rodziny, wpisującymi się w specyfikę kierunku nauki o rodzinie i cele kształcenia (m.in. Domem Samotnej Matki w Rzeszowie, Caritas Diecezji Rzeszowskiej, Placówką Opiekuńczo-Wychowawczą im. dr. Henryka Hanasiewicza w Rzeszowie i innymi), która polega m.in. na opiniowaniu programu studiów na kierunku nauki o rodzinie (także na etapie opiniowania wniosków o uruchomienie studiów I stopnia i, w późniejszym czasie, studiów II stopnia) oraz realizacji w tych placówkach praktyk studenckich a także możliwości prowadzenia badań przez pracowników naukowych Instytutu oraz przez studentów na potrzeby prac dyplomowych. Swoją pozytywną opinię co do programu studiów na kierunku nauki o rodzinie wyrażał także Samorząd Studencki Wydziału Pedagogicznego. Do 2019 r. prace nad programem studiów i jego doskonaleniem prowadzone były w ramach prac Zespołów Programowych dla kierunku nauki o rodzinie i Zespołów programowych dla poszczególnych specjalności zgodnie z Wewnętrznym Systemem Zapewniania Jakości Kształcenia na Wydziale Pedagogicznym. Aktualnie, od 2019 r., zadanie to realizowane jest przez Zespół programowy kierunku nauki o rodzinie, w skład którego wchodzi także przedstawiciel studentów. Zespół programowy kontynuuje współpracę z interesariuszami zewnętrznymi opiniującymi program studiów na kierunku nauki o rodzinie, a także nawiązuje współpracę z różnymi podmiotami działającymi na rzecz wsparcia dziecka i rodziny, w tym także z placówkami, w których realizowane są praktyki studenckie.

4. Sylwetka absolwenta, przewidywane miejsca zatrudnienia absolwentów

Absolwent studiów pierwszego stopnia kierunku „Nauki o rodzinie” profil praktyczny uzyskuje tytuł zawodowy licencjata na specjalności: asystent rodziny lub asystent osoby niepełnosprawnej. W toku studiów zdobywa interdyscyplinarną wiedzę na temat małżeństwa i rodziny oraz umiejętności ukierunkowane na zastosowanie praktyczne w pracy z rodziną.

Po ukończeniu studiów absolwent kierunku „Nauki o rodzinie” posiada:

- a) wiedzę w zakresie: zagadnień związanych z rodziną i jej funkcjonowaniu w ujęciu

pedagogicznym, psychologicznym, socjologicznym, prawnym, biomedycznym, filozoficznym i teologicznym. Zna terminologię z zakresu biologicznego i zdrowotnego rozwoju człowieka. Posiada wiedzę na temat przebiegu procesu wychowania i socjalizacji w kontekście przemian współczesnych środowisk i instytucji społecznych. Ma wiedzę o podmiotach i placówkach działających na rzecz rodziny i ich działaniach. Ma wiedzę o sposobach diagnozowania potrzeb rodziny znajdującej się w różnym układzie wewnętrznym i w różnorodnym położeniu społecznym. Ma wiedzę o negocjacjach i mediacji.

b) umiejętności w zakresie: interpretacji informacji związanych z biologicznym i jednostkowym rozwojem człowieka oraz jego funkcjonowaniem społecznym, zwłaszcza w środowisku rodzinnym. Potrafi rozwijać umiejętności profesjonalne związane z pedagogicznym, psychologicznym, socjalnym i prawnym wspieraniem rodziny, wykorzystując zdobytą wiedzę do opisu i praktycznego zastosowania w pracy z rodziną. Potrafi samodzielnie planować i realizować projekty w zakresie pomocy i wspierania rodziny, przeżywającej różnego rodzaju trudności. Posiada podstawowe umiejętności w zakresie prowadzenia badań społecznych związanych z systemem rodzinnym. Potrafi stosować przepisy prawa odnoszące się do rodziny (chroniące wartości życia rodzinnego). Potrafi ocenić przydatność różnych metod, procedur i dobrych praktyk w zakresie rozwiązywania problemów poszczególnych członków rodziny oraz porozumiewać się z rodziną i przedstawicielami podmiotów środowiskowych działających na rzecz rodziny. Potrafi porozumiewać się w języku obcym na poziomie B2 ESOKJ w zakresie problematyki rodziny.

c) kompetencje społeczne w zakresie: krytycznej oceny posiadanej wiedzy i umiejętności, podejmowania działań pomocowych w środowisku na rzecz rodziny, etycznych aspektów związanych z wykonywaniem zawodu. Inicjuje działania związane z zachowaniem dziedzictwa kulturowego.

Absolwenci studiów pierwszego stopnia „Nauk o rodzinie” są przygotowani do pracy w samorządowych jednostkach/instytucjach wykonujących zadania w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej np. w charakterze asystenta rodziny, koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Mogą być zatrudnieni w placówkach wsparcia dziennego, placówkach opiekuńczo-wychowawczych różnego typu, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych oraz instytucjach/podmiotach, które realizują zadania z zakresu wspierania rodziny.

5. Cechy wyróżniające koncepcję kształcenia oraz wykorzystane wzorce krajowe lub międzynarodowych

Przemiany dokonujące się w Polsce po 1989 r. spowodowały nie tylko zmianę ustroju społeczno-politycznego, ale także zmianę sytuacji gospodarczej kraju, co znalazło swoje odzwierciedlenie m.in. w gospodarce wolnorynkowej, gdzie głębokiej deprecjacji uległa idea państwa opiekuńczego na rzecz społeczeństwa ryzyka. Za bezpośredni wykładnik tego można uznać zjawisko bezrobocia, pauperyzację społeczeństwa, czego skrajnymi przejawami są bieda i ubóstwo. Przełożyło się to także na sytuację rodziny jako podstawowej komórki społeczeństwa, zmagającej się z wieloma problemami w różnych obszarach życia codziennego. Zrodziło to konieczność poszukiwania nowych rozwiązań instytucjonalnych w zakresie pomocy i wsparcia rodziny w realizacji jej funkcji i zadań. Zapotrzebowaniu temu ma sprostać m.in. kształcenie specjalistów, których wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne nabyte w procesie kształcenia będą stanowiły podstawę profesjonalnych działań na rzecz rodziny. W taką ideę wpisuje się koncepcja kształcenia na kierunku nauki o rodzinie,

i co jest cechą ją wyróżniającą, umożliwiającą studentom zdobycie interdyscyplinarnej wiedzy: socjologicznej, pedagogicznej, psychologicznej powiązanej również z innymi dziedzinami i dyscyplinami naukowymi a także umiejętności nakierowanych praktycznie oraz kompetencji społecznych pozwalających absolwentom efektywnie wspierać rodzinę i pomagać w rozwiązywaniu jej problemów. Kształcenie na kierunku nauki o rodzinie umożliwia odniesienie do kwestii małżeństwa i rodziny w sposób interdyscyplinarny, co korzystanie wpływa na holistyczne spojrzenie na rodzinę i pozwala na lepsze przygotowanie absolwentów do podejmowania działań wspierających małżeństwo i rodzinę. Nabyciu interdyscyplinarnej wiedzy oraz praktycznych umiejętności sprzyjają także praktyki zawodowe realizowane przez studentów kierunku nauki o rodzinie w instytucjach działających na rzecz dziecka i rodziny, w tym także w ramach porozumień o współpracy zawartych przez Instytut Pedagogiki z interesariuszami zewnętrznymi. Cechą wyróżniającą koncepcję kształcenia na kierunku nauki o rodzinie jest ponadto umiejscowienie kształcenia w Instytucie Pedagogiki, przyczyniające się do wyposażenia studentów w aktualną i pogłębioną wiedzę pedagogiczno-psychologiczną oraz możliwość jej praktycznego zastosowania w warunkach pracy placówki szkolnej w ramach praktyki ogólnopedagogicznej czy praktyki zawodowej jako profesjonalnej przestrzeni do wspierania dziecka i rodziny doświadczającej trudności. Program studiów na kierunku nauki o rodzinie został dostosowany do Polskiej Ramy Kwalifikacji. W projektowaniu i doskonaleniu programu studiów pomocne stały się wzorce międzynarodowe, w tym Papieskiego Uniwersytetu Laterańskiego w Rzymie – Papieskiego Instytutu Jana Pawła II dla Studiów nad Małżeństwem i Rodziną a także wzorce krajowe - ośrodków akademickich prowadzących studia na kierunku nauki o rodzinie: Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II w Lublinie, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

6. *Kluczowe kierunkowe efekty uczenia się, ze wskazaniem ich związku z koncepcją, poziomem oraz profilem studiów, a także z aktualnym stanem wiedzy i jej zastosowaniami w zakresie dyscypliny/dyscyplin, do której/których kierunek jest przyporządkowany, jak również stanem praktyki w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku,*

Kierunkowe efekty uczenia się odnoszą się do dziedziny: nauki społeczne, dyscypliny: nauki socjologiczne jako dyscyplina wiodąca oraz pozostałych dyscyplin: pedagogiki i psychologii.

Najważniejsze **kluczowe efekty** uczenia się prowadzą do osiągnięcia **wiedzy**, dzięki której absolwent definiuje i opisuje funkcje pedagogiki rodziny i jej subdyscyplin oraz wskazuje ich praktyczne zastosowanie (K_W01), a także opisuje przebieg procesu wychowania i socjalizacji, w kontekście przemian współczesnych środowisk i instytucji społecznych oraz podmiotów i placówek działających na rzecz rodziny (K_W06) oraz charakteryzuje biologiczne i zdrowotne aspekty rozwoju człowieka, społeczne funkcjonowanie jednostki i grupy, teorię wychowania i osobowości, problematykę więzi i relacji w rodzinie (K_W04). Ponadto określa sposoby diagnozowania potrzeb rodziny w kryzysie i w sytuacji zaburzonej komunikacji oraz opisuje proces negocjacji i mediacji (K_W09). Dodatkowo charakteryzuje normy i procedury stosowane w instytucjach i organizacjach zajmujących się pomocą rodzinom w sytuacjach kryzysowych, świetlicach socjoterapeutycznych i środowiskowych, ośrodkach interwencji kryzysowej i specjalistycznego wsparcia, domach pomocy społecznej, sanatoriach i ośrodkach rehabilitacyjno-edukacyjnych (K_W08).

W odniesieniu do najważniejszych **kluczowych umiejętności** absolwenta kierunku nauki o rodzinie można wskazać tutaj na takie umiejętności jak: potrafi planować i realizować projekty w zakresie diagnozowania rodziny, profilaktyki i poradnictwa rodzinnego, socjalnego wspomaganie rodziny, pracy z rodziną w kryzysie, prowadzenia procesu mediacji w rodzinie (K_U03). Do planowania

i realizacji zadań związanych z pracą z rodziną, z rodziną niewydolną wychowawczo, zdeorganizowaną i patologiczną wykorzystuje podstawowe umiejętności organizacyjne (K_U04), a także przeprowadza badania niezbędne do opracowania diagnoz związanych z potrzebami rodziny i relacjami zachodzącymi pomiędzy poszczególnymi członkami (z uwzględnieniem różnego układu wewnętrznego i położenia społecznego). Potrafi także dokonać analizy zjawisk społecznych zachodzących w rodzinie (K_U05). Absolwent ocenia jakość usług świadczonych na rzecz rodziny przez osoby i instytucje rządowe, a także samorządowe oraz pozarządowe organizacje, stowarzyszenia i fundacje (K_U06), ocenia przydatność różnych metod, procedur, dobrych praktyk w zakresie rozwiązywania problemów poszczególnych członków rodziny (problemy zdrowotne, związane z przewlekłą chorobą, niepełnosprawnością, a także problemy materialne, wychowawcze) oraz rodziny jako społecznego systemu (K_U09), a także planuje i przeprowadza rozmowę z rodziną i przedstawicielami podmiotów środowiskowych działających na rzecz rodziny z wykorzystaniem tradycyjnych i nowoczesnych technik komunikacyjnych (K_U11), ponadto stosuje przepisy prawa odnoszące się do rodziny (chroniące wartości życia rodzinnego) adekwatnie do zaistniałej sytuacji (K_U07). Kluczową umiejętnością jest także umiejętność dokonania analizy i interpretacji własnych działań i umiejętności związanych z pedagogicznym, psychologicznym, socjalnym i prawnym wspieraniem rodziny, a także umiejętność podejmowania działań na rzecz własnego rozwoju i rozwoju innych uczestników procesów pedagogicznych związanych z pracą na rzecz rodziny (K_U02).

Do najważniejszych **kluczowych kompetencji społecznych** absolwenta kierunku nauki o rodzinie należy zdolność do: dokonania krytycznej oceny posiadanej wiedzy i umiejętności (K_K01) oraz podejmowania indywidualnych i zespołowych działań pomocowych w środowisku na rzecz rodziny (K_K02). Absolwent ma zdolność do określania i oceny etycznych aspektów związanych z wykonywaniem zawodu (K_K04).

Absolwent kierunku nauki o rodzinie I stopnia nabywa wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne w oparciu o kształcenie w ramach grupy przedmiotów ogólnych, podstawowych, kierunkowych oraz grupy przedmiotów specjalnościowych, a także praktyki ogólnopedagogicznej i praktyki zawodowej. Wymienione powyżej najważniejsze kluczowe efekty uczenia się są realizowane m.in. na takich przedmiotach jak: Komunikacja interpersonalna, Psychologia wychowawcza, Psychologia rodziny, Wprowadzenie do pedagogiki, Teoretyczne podstawy wychowania, Pedagogika rodziny, Pedagogika opiekuńcza z metodyką, Pedagogika specjalna, Metodyka pracy z rodziną, Projektowanie programów pracy z rodziną, w przypadku specjalności Asystent rodziny – Podstawy prawa rodzinnego, Poradnictwo rodzinne, Diagnozowanie potrzeb środowiska rodzinnego, Wspomaganie rozwoju dziecka, Praca z rodziną w kryzysie, Praca socjalna i służby społeczne, Projekt specjalistyczny, Mediacja/Sposoby rozwiązywania konfliktów.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

1. *Dobór kluczowych treści kształcenia, w tym treści związanych z praktycznymi zastosowaniami wiedzy w zakresie dyscypliny/dyscyplin, do której/których kierunek jest przyporządkowany, normami i zasadami, a także aktualnym stanem praktyki w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku oraz w zakresie znajomości języków obcych, ze wskazaniem przykładowych powiązań treści kształcenia z kierunkowymi efektami uczenia,*

Program studiów na kierunku nauki o rodzinie (Zał. nr 2.1.1; Zał. nr 2.1.2; Zał. nr 2.1.3) oraz harmonogram studiów (Zał. nr 2.1.1.1; Zał. nr 2.1.2.2; Zał. nr 2.1.3.3) zawarte zostały w odpowiednich Załącznikach nr 2.1. do Raportu Samooceny, oddzielnie dla poszczególnych

roczników - dla I roku (w roku akad. 2023/2024 rok I nie został uruchomiony - cykl kształcenia 2023-2026), dla roku II (cykl kształcenia 2022-2025) i dla roku III (cykl kształcenia 2021-2024). Każdy z programów zawiera także sylabusy przedmiotowe dla każdego z wyżej wymienionych cykli kształcenia (w Zał. nr 2.1.1; Zał. nr 2.1.2; Zał. nr 2.1.3 „Program studiów”).

W programie studiów kierunku nauki o rodzinie I stopnia profil praktyczny (w roku akad. 2023/2024 rok I nie został uruchomiony) wyróżnione zostały przedmioty: ogólne (łącznie 310 godz., 18 pkt ECTS), przedmioty podstawowe (łącznie 210 godz., 18 pkt ECTS), przedmioty kierunkowe oraz praktyka ogólnopedagogiczna 30 godz. (łącznie 870 godz., 64 pkt ECTS), przedmioty specjalnościowe dla dwóch specjalności: Asystent rodziny, w tym praktyka (łącznie 480 godz. + 720 godz. praktyki, 80 pkt ECTS) oraz Asystent osoby niepełnosprawnej, w tym praktyka (łącznie 480 godz. + 720 godz. praktyki, 80 pkt ECTS).

Program studiów na kierunku nauki o rodzinie obejmuje łącznie 1840 godzin zajęć dydaktycznych i 750 godzin praktyk (łącznie 180 pkt ECTS).

Przedmioty ogólne – Język obcy z elementami terminologii specjalistycznej/Język obcy z terminologią specjalistyczną (dla cykli kształcenia 2021-2024 i 2022-2025), Przedmiot ogólnouczelniany, Wychowanie fizyczne, Historia filozofii, Filozofia społeczna, Socjologia, Antropologia kultury, Ochrona własności intelektualnej prowadzone są podczas I, II i III roku studiów. Przedmioty podstawowe i kierunkowe prowadzone są podczas wszystkich lat studiów. Przedmioty specjalnościowe realizowane są od 2. semestru I roku. Seminarium dyplomowe (w ramach przedmiotów podstawowych) prowadzone jest w 5. i 6. semestrze III roku. Program studiów przewiduje zajęcia do wyboru, które stanowią nie mniej niż 30% ogólnej liczby punktów ECTS (54 pkt ECTS) - przedmioty do wyboru: Język obcy z elementami terminologii specjalistycznej/Język obcy z terminologią specjalistyczną (dla cykli kształcenia 2021-2024 i 2022-2025), Przedmiot ogólnouczelniany, Seminarium dyplomowe, specjalność w całości do wyboru, w niej 2 przedmioty do wyboru). Praktyka ogólnopedagogiczna (30 godz.) realizowana jest w 5. semestrze (III rok), zaś 6-miesięczna praktyka zawodowa realizowana jest w układzie 6x1 miesiąc (po 120 godz.) zgodnie z harmonogramem w każdym semestrze danego roku akademickiego (ogółem 720 godz.). Dodatkowo w trakcie pierwszego roku studiów student zobowiązany jest do udziału w zajęciach szkoleniowych z zakresu BHP w wymiarze 4 godz. oraz w szkoleniu bibliotecznym w formie kursu e-learningowego.

Treści kształcenia opisane zostały w sylabusach i dotyczą przedmiotów realizowanych w programie w ramach grupy przedmiotów: ogólnych, przedmiotów podstawowych, przedmiotów kierunkowych oraz przedmiotów specjalnościowych i przedmiotów specjalnościowych do wyboru, w ramach dwóch specjalności: Asystent rodziny oraz Asystent osoby niepełnosprawnej (w przypadku specjalności Asystent osoby niepełnosprawnej jest ona w ofercie dydaktycznej, ale ze względu na niewielkie zainteresowanie studentów jej wyborem nie jest w ostatnich latach uruchamiana) oraz praktyk: praktyka ogólnopedagogiczna i praktyka zawodowa (w Zał. nr 2.1.1; Zał. nr 2.1.2; Zał. nr 2.1.3 „Program studiów”).

Sylabusy, oddzielnie dla każdego cyklu kształcenia, zamieszczone są na stronie internetowej Kolegium Nauk Społecznych w zakładce kierunku Nauki o rodzinie - „Sylabusy”: <https://www.ur.edu.pl/pl/kolegia/kolegium-nauk-spoecznych/student/kierunki-studiow-programy-rozkłady-sylabusy/nauki-o-rodzinie/sylabusy>. Treści kształcenia wiążą się z koncepcją kształcenia na kierunku nauki o rodzinie oraz sylwetką absolwenta.

Treści kształcenia biorą pod uwagę zmieniające się warunki otoczenia społeczno-gospodarczo-kulturowego środowiska rodzinnego oraz uwarunkowań prawnych odnoszących się do funkcjonowania rodziny, systemu jej wsparcia i pomocy w kontekście różnego rodzaju problemów społecznych, z którymi może zmierzyć się absolwent. Treści kształcenia uwzględniają aktualny stan praktyki w obszarach związanych z systemem wsparcia rodziny i potrzebami rodziny w dynamicznie zmieniających się warunkach otoczenia a także aktualny stan wiedzy i badań naukowych związanych z problematyką rodziny i jej wsparcia w ujęciu interdyscyplinarnym.

Kluczowe treści kształcenia przygotowują absolwenta kierunku nauki o rodzinie do wejścia na rynek pracy i podejmowania ról zawodowych w różnych podmiotach systemu wsparcia rodziny i pieczy zastępczej. Podstawowym celem kształcenia na kierunku nauki o rodzinie jest wyposażenie studentów w aktualną, interdyscyplinarną wiedzę dotyczącą kwestii małżeństwa i rodziny, w tym także w zakresie jej wsparcia i pomocy, istotne znaczenie mają także umiejętności związane z praktycznym wykorzystaniem wiedzy (z różnych dyscyplin: nauk socjologicznych, pedagogiki, psychologii w powiązaniu z innymi dyscyplinami) w pracy z rodziną znajdującą się w trudnej sytuacji życiowej i wymagającej pomocy oraz wsparcia przez profesjonalnie przygotowaną kadrę. Praktyczny wymiar kierunku nauki o rodzinie znajduje swoje odzwierciedlenie także w realizacji 6-miesięcznej praktyki zawodowej, która odbywa się w różnych podmiotach działających na rzecz wsparcia dziecka i rodziny, co daje studentom możliwość zapoznania się w praktyce z obowiązującymi zasadami, procedurami i normami funkcjonowania podmiotów realizujących działania w szeroko rozumianym sektorze wsparcia rodziny oraz pomocy społecznej. Dodatkowo praktyka ogólnopedagogiczna umożliwia studentom kierunku nauki o rodzinie rozwijanie umiejętności, w tym psychologiczno-pedagogicznych, w kontekście wsparcia i pomocy udzielanego przez szkołę dzieciom i ich rodzinom w różnych obszarach codziennego życia. Tym samym w Instytucie Pedagogiki na kierunku nauki o rodzinie kształcona jest profesjonalna kadra dla instytucji zajmujących się pomocą i wsparciem dziecka i rodziny w trudnej sytuacji życiowej (np. w związku z biedą i ubóstwem, bezrobociem, chorobą i niepełnosprawnością, przemocą, uzależnieniami, bezradnością opiekuńczo-wychowawczą itp.). Skutkiem tak określonego kształcenia jest odpowiedni dobór treści kształcenia. Treści kształcenia dla poszczególnych przedmiotów zawarte są w sylabusach i powiązane z kierunkowymi efektami uczenia się (K_W, K_U, K_K)) poprzez przedmiotowe efekty uczenia się (EK).

Poniżej przedstawiono przykłady realizacji efektów uczenia się w odniesieniu do przedmiotów i treści kształcenia mających związek z zastosowaniami wiedzy z zakresu nauk socjologicznych, pedagogiki i psychologii do których kierunek nauki o rodzinie jest przyporządkowany.

1) Socjologia (I rok, I semestr) – przedmiotowe efekty uczenia się (EK) w odniesieniu do efektów kierunkowych (K_W, K_U, K_K): EK_01 - Student opíše przedmiot, cele i funkcje socjologii ogólnej oraz wskaże na jej powiązania z naukami o rodzinie – K_W02); EK_02 - Student opíše struktury systemów społecznych w kontekście przemian makro i mikrospołecznych z uwzględnieniem procesu socjalizacji i wychowania. Uzasadni, że te przemiany oddziałują na środowiska i instytucje działające na rzecz rodziny – K_W06; EK_03 - Student porówna prace różnych instytucji rządowych i samorządowych oraz innych, których zadaniem jest świadczenie usług na rzecz rodziny – K_U06; EK_04 - Student skonstruuje swoje stanowisko na temat funkcjonowania rodziny w społeczeństwie z uwzględnieniem interdyscyplinarnego wymiaru Nauk o rodzinie – K_U10; EK_05 - Student zaprezentuje działania związane z funkcjonowaniem człowieka w społeczeństwie zarówno w wymiarze kultury materialnej jak i duchowej – K_K05.

Treści kształcenia powiązane z efektami uczenia się: treści programowe - problematyka wykładu Socjologia (I rok I, I semestr)

- Geneza, istota i rozwój socjologii – obraz współczesnej socjologii.
- Teorie socjologiczne i metody badawcze w socjologii.
- Symbole i kultura. Świat symboli. Symbole i społeczeństwo. Systemy symboli. Zróżnicowanie kulturowe.
- Struktura społeczna. Elementy oraz rodzaje struktur społecznych – ich znaczenie w życiu społecznym jednostek. Środowisko społeczne – kręgi społeczne, wspólnoty, społeczności lokalne.
- Grupy społeczne, grupy przynależności i grupy odniesienia – struktura grup, układ ról. Teoria roli społecznej.
- Interakcje społeczne – symboliczna natura ludzkich interakcji, klasyfikacja podczas interakcji, interakcje z grupami odniesienia i nieobecnyymi.
- Socjalizacja – interakcja a proces stawania się człowiekiem.
- Socjalizacja a społeczeństwo. Proces socjalizacji. Stadia socjalizacji. Stabilność i zmiana w porządku społecznym.
- Grupy i organizacje. Wielkość grupy, siła, dynamika. Organizacje złożone.
- Nierówności: klasowe, etniczne i płci. Stratyfikacja klasowa. Stratyfikacja etniczna. Stratyfikacja płci.

Przykład realizacji efektów uczenia się dla przedmiotu:

2) Pedagogika rodziny (I i II rok, II i III semestr) – przedmiotowe efekty uczenia się (EK) w odniesieniu do efektów kierunkowych (K_W, K_U, K_K): EK_01 - Student/ wymieni podstawowe definicje i opíše funkcje pedagogiki rodziny i jej subdyscyplin oraz wskaże ich praktyczne zastosowanie – K_W01; EK_02 - Student/ opíše przebieg procesu wychowania i socjalizacji, uwzględniając przemiany współczesnych środowisk i instytucji społecznych w obliczu globalnych trendów społeczno-kulturowych – K_W06; EK_03 Student/ scharakteryzuje podstawowe normy i procedury stosowane w instytucjach i organizacjach zajmujących się pomocą rodzinom w sytuacjach kryzysowych – K_W08); EK_04 - Student/ wykona własny plan działania, który umożliwi mu pracę z rodziną, z rodziną niewydolną wychowawczo, zdeorganizowaną i patologiczną – K_U04; EK_05 - Student/ przeprowadzi diagnozę potrzeb rodziny i przeanalizuje relacje zachodzące pomiędzy poszczególnymi członkami (z uwzględnieniem różnego układu wewnętrznego i położenia społecznego – K_U05; EK_06 - Student/ oceni i przeanalizuje skuteczność podjętych działań własnych – K_K03.

Treści kształcenia powiązane z efektami uczenia się: treści programowe - problematyka wykładu Pedagogika rodziny (I i II rok, II i III semestr):

- Pedagogika rodziny jako nauka, jej miejsce wśród innych nauk.
- Zjawiska przemian w małżeństwie i rodzinie, historia i współczesność.
- Rodzina jako podstawowe środowisko wychowawcze dziecka. Rodzina jako system.
- Struktura rodziny, więzi, cechy, postawy i style wychowania. Typologia rodzin.
- Funkcje rodziny. Zadania opiekuńczo-wychowawcze rodziny i jej zasoby. Granice.
- Wpływ dezintegracji współczesnej rodziny na jednostkę.
- Role rodzicielskie, postawy rodzicielskie i style wychowania. Metody wychowania w rodzinie.
- Struktura i mechanizmy działania rodziny dysfunkcyjnej. Analiza dysfunkcji rodziny.
- Mechanizmy wpływające na powstawanie dysfunkcji.
- Przemoc w rodzinie. Przyczyny stosowania przemocy, cykl przemocy.
- Interwencja i profilaktyka. Zespoły interdyscyplinarne.
- Instytucje wspierające dziecko i rodzinę.

Treści kształcenia powiązane z efektami uczenia się: treści programowe - problematyka ćwiczeń Pedagogika rodziny (I i II rok, II i III semestr):

- Definiowanie podstawowych pojęć z zakresu pedagogiki rodziny.
- Rodzina w badaniach pedagogicznych.
- Przemiany rodziny wobec uwarunkowań kulturowo-społecznych.
- Realizacja funkcji i potrzeb rodziny na różnych płaszczyznach i obszarach.
- Typologia i specyfikacja rodzin (rodzina adopcyjna, rodzina zastępcza, rodzina zrekonstruowana, rodzina niepełna, rodzina migracyjna, rodzina dysfunkcyjna, itp.).
- Zjawiska patologiczne w życiu rodziny, analiza przypadków. Kryzys w rodzinie i reakcje dzieci. Metody wspierania rodziny w sytuacji zaniedbywania dzieci w rodzinie.
- Przemoc wobec dziecka w rodzinie (przyczyny, przejawy, interwencja, terapia, profilaktyka), egzemplifikacje.
- Społeczne wsparcie rodzin polskich (wspomaganie instytucjonalne, socjalne i pedagogiczne). Rola ojca w rodzinie, zadania.
- Rodzinne uwarunkowania podejmowania zachowań ryzykownych i przestępczości nieletnich.
- Relacje pomiędzy współczesną szkołą i rodzicami. Wpływ rodziny na start społeczny i edukacyjny dzieci i młodzieży.
- Kierunki rozwoju współczesnej rodziny i szkoły, akty prawne. Metody wychowania w rodzinie.
- Rola rodziny w procesie edukacji zdrowotnej i moralnej dzieci i młodzieży.

Przykład realizacji efektów uczenia się dla przedmiotu:

3) Psychologia rodziny (III rok, V i VI semestr) – przedmiotowe efekty uczenia się (EK) w odniesieniu do efektów kierunkowych (K_W, K_U, K_K): EK_01 - Student definiuje podstawowe pojęcia z zakresu rodziny: system, jego cechy i wymiary funkcjonowania – K_W04), EK_02 - Student scharakteryzuje poszczególne etapy życia małżeńsko-rodzinnego oraz czynniki determinujące satysfakcję z małżeństwa i jego trwałość – K_W04, K_W09; EK_03 - Student scharakteryzuje właściwe i niewłaściwe postawy rodzicielskie i techniki wychowawcze stosowane wobec dzieci – K_W06; EK_04 - Student analizuje przyczyny powstawania konfliktów w rodzinie i innych sytuacji trudnych – K_U03, K_U05; EK_05 - Student zaproponuje różne sposoby rozwiązywania sytuacji trudnych w rodzinie – K_U09; EK_06 - Student dostrzega problemy rodziny i podejmuje działania pomocowe na rzecz rodziny – K_K02.

Treści kształcenia powiązane z efektami uczenia się: treści programowe: problematyka wykładu Psychologia rodziny ((III rok, V i VI semestr):

- Psychologia rodziny – przedmiot i zadania. Rodzina jako system (struktura rodziny, podstawowe wymiary funkcjonowania systemu rodzinnego).
- Kołowy model systemów małżeńskich i rodzinnych Olsona i współpracowników w adaptacji A. Margasińskiego: spójność, elastyczność i komunikowanie się w systemie rodzinnym.
- Sytuacje konfliktowe w małżeństwie i rodzinie oraz sposoby ich rozwiązywania: uczciwa kłótnia małżeńska, metoda bez porażek.
- Etapy życia małżeńsko-rodzinnego. Klasyfikacje J. Haley’a, E. Duvall, M. Braun-Gałkowskiej. Ryzyko kryzysów w poszczególnych etapach.
- Psychologiczne uwarunkowania satysfakcji z małżeństwa i jego trwałości. Zadowolenie z małżeństwa a relacje w rodzinie.
- Role rodzicielskie: rola matki i rola ojca; podział ról małżeńskich i rodzicielskich we współczesnej rodzinie.

Treści kształcenia powiązane z efektami uczenia się: treści programowe: problematyka ćwiczeń Psychologia rodziny (III rok, V i VI semestr):

- Organizacja zajęć, zapoznanie z wymaganiami i literaturą przedmiotu.
- Rodzina jako system – ćwiczenia warsztatowe wprowadzające w systemowe rozumienie rodziny i cech systemu.
- Przygotowanie do małżeństwa: etapy przygotowania, cele i formy.
- Dojrzałość do małżeństwa, wybór współmałżonka, znaczenie okresu narzeczeństwa.
- Podstawy relacji małżeńskiej. Cechy miłości małżeńskiej. Współżycie seksualne.
- Odpowiedzialne rodzicielstwo: przygotowanie do roli matki i ojca, odpowiedzialne wychowanie dziecka w kontekście postaw rodzicielskich i technik wychowawczych.
- Wychowanie seksualne i prorodzinne, założenia i cele edukacji seksualnej, zagrożenia (pornografia).
- Relacje w rodzinie poszerzonej: relacje małżonków z teściami, relacje wnuków z dziadkami. Role teściów, rola babci i dziadka.
- Rodziny z dzieckiem jedynym i rodziny wielodzietne – specyfika ich funkcjonowania. Struktura rodziny a rozwój dziecka.
- Przejawy dezorganizacji życia rodzinnego. Funkcjonowanie rodziny w kryzysie. Rozwód jako kryzys.
- Funkcjonowanie rodziny niepełnej i rozbitej. Psychologiczne problemy samotnych rodziców i ich dzieci.
- Rodziny zrekonstruowane – role macochy i ojczyma; relacje z pasierbami.
- Relacje w rodzinie z dzieckiem chorym i niepełnosprawnym. Radzenie sobie rodziny ze stresem.

W programie studiów realizowane są zajęcia z języka obcego: Język obcy z elementami terminologii specjalistycznej/Język obcy z terminologią specjalistyczną (dla cykli kształcenia 2021-2024 i 2022-2025) w wymiarze 120 godz. (8 ECTS). Na kierunku nauki o rodzinie najczęściej prowadzony jest lektorat z języka angielskiego. W ramach zajęć z Języka obcego z elementami terminologii specjalistycznej – język angielski zapewniane są następujące efekty uczenia się:

- studenci rozumieją teksty specjalistyczne z zakresu tematyki nauk o rodzinie,
- studenci wypowiadają się w formie pisemnej w języku angielskim w zakresie specjalistycznych tekstów oraz projektów/referatów posługując się terminologią pedagogiczną,
- studenci wypowiadają się ustnie na wybrane tematy oraz przygotowują wystąpienia/referaty związane z funkcjonowaniem rodziny w różnorodnych obszarach,
- studenci dokonują krytycznej oceny posiadanej wiedzy i umiejętności w zakresie języka obcego.

Problematyka zajęć praktycznych z nauki języka obcego obejmuje aspekty funkcjonowania rodziny w różnorodnych obszarach i zapewnia osiągnięcie w/w efektów. Szczegółowa problematyka zajęć jest zawarta w sylabusie dotyczącym danego cyklu kształcenia (m.in. relacje międzyludzkie, trudności w życiu młodych ludzi, psychologia rodziny, role społeczne realizowane przez kobietę i mężczyznę oraz problemy współczesnego świata).

2. Dobór metod kształcenia i ich cech wyróżniających, ze wskazaniem przykładowych powiązań metod z efektami uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, w szczególności umożliwiających rozwijanie umiejętności praktycznych, w tym posługiwania się zaawansowanymi technikami informacyjno-komunikacyjnymi, jak również nabycie kompetencji językowych w zakresie znajomości języka obcego,

Metody kształcenia każdego z przedmiotów realizowanych w ramach programu studiów nauki o rodzinie wskazane zostały w sylabusach przedmiotowych, a ich zestaw jest odpowiednio dobrany do formy dydaktycznej zajęć – wykładów, ćwiczeń, zajęć warsztatowych, seminarium, lektoratu

językowego, zajęć wychowania fizycznego, praktyk i zróżnicowane w odniesieniu do przedmiotowych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Metody dydaktyczne odpowiadają także formie i specyfice danego przedmiotu oraz dostosowane są do osiągnięcia kierunkowych/przedmiotowych efektów uczenia np. odmienne metody w przypadku przedmiotów o charakterze teoretycznym (wykład - np. Socjologia, Społeczne aspekty funkcjonowania rodziny) w porównaniu do przedmiotów o charakterze praktycznym (zajęcia warsztatowe np. Komunikacja interpersonalna, Kreowanie własnego wizerunku, Projektowanie programów pracy z rodziną).

Różne formy zajęć prowadzonych na kierunku nauki o rodzinie determinują wykorzystywane w trakcie zajęć różnorodne metody kształcenia. Najczęściej wykorzystywane są metody: problemowe i aktywizujące (m.in. wykład problemowy, metoda przypadków, dyskusja dydaktyczna związana z wykładem, burza mózgów, gry dydaktyczne) oraz metody praktyczne (m.in. ćwiczenia praktyczne, metoda projektów). Wśród metod podających najczęściej wykorzystywany jest wykład (w tym wykład z prezentacją multimedialną). Wykorzystywane są także takie metody i formy pracy jak m.in.: praca w grupach/w diadzie/indywidualna, prezentacja, analiza tekstów/dokumentów, film i wiele innych.

W programie studiów wyłonione zostały przedmioty, które realizowane są w formie zajęć warsztatowych, umożliwiając zindywidualizowaną pracę ze studentami w mniejszych grupach (np. w grupie przedmiotów podstawowych – Kreowanie własnego wizerunku, Komunikacja interpersonalna, Technologie informacyjne, w grupie przedmiotów kierunkowych – Pedagogika opiekuńcza z metodyką, Metodyka pracy z rodziną, Projektowanie programów pracy z rodziną, w grupie przedmiotów specjalnościowych – Projekt specjalistyczny). Niektóre przedmioty prowadzone są kilku formach, zarówno wykładu, ćwiczeń jak i zajęć warsztatowych. Do przedmiotów, które wymagają największego nakładu czasu pracy studenta, wyrażonego największą liczbą punktów ECTS należą: w grupie przedmiotów ogólnych: Język obcy z elementami terminologii specjalistycznej (8 pkt ECTS), w grupie przedmiotów podstawowych: Seminarium dyplomowe (7 pkt ECTS), w grupie przedmiotów kierunkowych: Metodyka pracy z rodziną (7 pkt ECTS), Biologiczne podstawy funkcjonowania człowieka (6 pkt ECTS), w grupie przedmiotów specjalnościowych dla sp. Asystent rodziny: Projekt specjalistyczny (7 pkt ECTS), Mediacja/Sposoby rozwiązywania konfliktów (7 pkt ECTS), Patologie społeczne i resocjalizacja (6 pkt ECTS), w grupie przedmiotów specjalnościowych dla sp. Asystent osoby niepełnosprawnej: Metodyka pracy z osobami niepełnosprawnymi (6 pkt ECTS), Projekt specjalistyczny (6 pkt ECTS), Mediacja/Sposoby rozwiązywania konfliktów (6 pkt. ECTS).

Poniżej przedstawiono przykładowe powiązania metod kształcenia z efektami uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych dla przedmiotów wskazanych w kryterium 2.1. oraz dla przedmiotów: Komunikacja interpersonalna, Język obcy z elementami terminologii specjalistycznej, Technologie informacyjne:

Dla przedmiotu: Socjologia (I rok, I semestr) – wykorzystywaną metodą kształcenia jest wykład z prezentacją multimedialną. Zgodnie z sylabusem wszystkie przedmiotowe efekty uczenia się (EK_01, WK_02, EK_03, EK_04, EK_05) oceniane są na podstawie pracy pisemnej, w której student wykaże się umiejętnością posługiwania się i wykorzystania zdobytej wiedzy. Zgodnie z warunkami zaliczenia przedmiotu student uzyskuje zaliczenie, gdy aktywnie uczestniczy w zajęciach, ma dobrą wiedzę z podstaw socjologii, rozumie pojęcia socjologiczne i bardzo dobrą umiejętność odniesienia ich do zjawisk i procesów życia społecznego. Aktywność studentów na zajęciach przejawia się w postaci pytań i dyskusji. Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) – zaliczenie bez oceny.

Dla przedmiotu: Pedagogika rodziny (I, II rok, II, III semestr) – wykorzystywanymi metodami kształcenia są: wykład problemowy, wykład z prezentacją multimedialną, film, ćwiczenia projekcyjne, dyskusja, praca w grupach. Zgodnie z sylabusem wszystkie przedmiotowe efekty uczenia się oceniane

są na podstawie egzaminu, kolokwium, pracy projektowej (EK_01, EK_02, EK_03, EK_04, EK_05, EK_06). Zgodnie z warunkami zaliczenia przedmiotu zaliczenie wykładów następuje na podstawie obowiązkowej obecności. Egzamin ma formę pisemnego testu egzaminującego wiedzę studenta i umiejętności (egzamin obejmuje treści kształcenia realizowane na wykładach i ćwiczeniach – 3 pytania opisowe). Zaliczenie ćwiczeń jest zaliczeniem z oceną na podstawie przygotowania do zajęć, przygotowanego referatu (praca projektowa), aktywności na zajęciach, pozytywnej oceny z kolokwium. Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) – egzamin.

Dla przedmiotu: Psychologia rodziny – wykorzystywanymi metodami kształcenia są: wykład z prezentacją multimedialną, ćwiczenia – praca w grupach, dyskusja, elementy psychodramy, referat. Zgodnie z sylabusem przedmiotowe efekty uczenia się oceniane są na podstawie egzaminu pisemnego (EK_01, EK_02, EK_03), pracy projektowej (EK_03, EK_04, EK_05), referatu (EK_03, EK_04), obserwacji w trakcie zajęć (EK_05, EK_06). Zgodnie z warunkami zaliczenia przedmiotu zaliczenie wykładów następuje na podstawie testu obejmującego wiedzę z wykładów zgodnie z zagadnieniami podanymi w sylabusie, aby zdać egzamin student musi uzyskać 50% prawidłowych odpowiedzi. Zaliczenie ćwiczeń wiąże się z wykonaniem pracy zaliczeniowej: przygotowanie konspektu do zajęć z młodzieżą i prezentacji oraz przeprowadzenie tych zajęć z grupą; uzyskania pozytywnych ocen z bieżącego sprawdzania wiadomości. Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) – egzamin.

Dla przedmiotu: Komunikacja interpersonalna (I rok, II semestr) – wykorzystywaną metodą kształcenia jest analiza tekstów z dyskusją, projekt praktyczny, praca w grupach, rozwiązywanie zadań problemowych, dyskusja. Zgodnie z sylabusem przedmiotowe efekty uczenia się (EK_01 Student/ zaprezentuje wiedzę dotyczącą podstaw procesu komunikowania się interpersonalnego i społecznego, w tym komunikacji w rodzinie, ich prawidłowościach i zakłóceniach (K_W04); EK_02 Student/ zanalizuje i dokona interpretacji różnych zjawisk społecznych, w tym związanych z rodziną, pod względem zachodzących w niej zjawisk komunikacyjnych (K_W04, K_W09); EK_03 Student/ dokona analizy i interpretacji różnych sytuacji w relacjach pomiędzy osobami, w tym rodzinnych: empatia, konflikt, asertywność, aktywne słuchanie z wykorzystaniem interdyscyplinarnych źródeł i poglądów innych autorów oraz wyciągnie wnioski (K_W09, K_U10); EK_04 Student/ skutecznie przekazuje informację w grupie i adekwatnie do przyjmowanych ról określi swoje zadania (K_U11); EK_05 Student/ posiada świadomość swojej wiedzy i umiejętności z zakresu komunikacji interpersonalnej oraz ciągłego doskonalenia w tym zakresie (K_K01); EK_06 Student/ zaplanuje pracę w grupie z innymi osobami (słownie i pisemnie) opartą na znajomości i stosowaniu klimatu porozumiewania się (K_U12) oceniane są na podstawie kolokwium (EK_01, EK_02), obserwacji w trakcie zajęć (EK_01, EK_02, EK_03, EK_04, EK_05), pracy projektowej (EK_06). Zgodnie z warunkami zaliczenia przedmiotu student uzyskuje zaliczenie, gdy wykonuje projekty podczas zajęć i zostały one pozytywnie zaopiniowane przez prowadzącego zajęcia oraz gdy uzyskał pozytywną ocenę z kolokwium i pracy projektowej. Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) – zaliczenie z oceną.

W przypadku lektoratu języka obcego (przedmiot: Język obcy z elementami terminologii specjalistycznej) prowadzi on do osiągnięcia przez studenta znajomości języka na poziomie B2 według Europejskiego Opisu Kształcenia Językowego. Metody dydaktyczne wykorzystywane podczas zajęć lektoratowych to: analiza i interpretacja tekstów (słuchanych i pisanych) z dyskusją, metoda projektów, praca w parach i grupach (rozwiązywanie zadań, dyskusja), rozwiązywanie zadań i testów, prezentacja multimedialna, gry dydaktyczne, odgrywanie ról, tworzenie wypowiedzi pisemnych. Podstawowymi sposobami weryfikacji efektów uczenia się są: kolokwia, krótsze i dłuższe wypowiedzi pisemne i ustne, testy pisemne, realizacja projektu indywidualnego oraz obserwacja w trakcie zajęć.

Zgodnie z warunkami zaliczenia przedmiotu zawartymi w sylabusie warunkiem zaliczenia przedmiotu jest osiągnięcie wszystkich założonych efektów uczenia się, w szczególności zaliczenie na ocenę pozytywną wszystkich przewidzianych w danym semestrze prac pisemnych i uzyskanie pozytywnej oceny z odpowiedzi ustnych, a także obecność na zajęciach i aktywne uczestnictwo w zajęciach. Do zaliczenia testu pisemnego potrzeba minimum 50% prawidłowych odpowiedzi. Sposobami zaliczenia są: praca projektowa (prezentacja projektu indywidualnego z zakresu studiowanego kierunku i specjalności), zaliczenie sprawdzianu pisemnego (test jednokrotnego wyboru i/lub krótsza lub dłuższa wypowiedź pisemna). Formy zaliczeń to: krótsza i dłuższa wypowiedź ustna; zaliczenie pisemne: test jednokrotnego wyboru i/lub krótsza lub dłuższa wypowiedź pisemna; wykonanie pracy zaliczeniowej: prezentacja projektu indywidualnego z zakresu studiowanego kierunku i specjalności (lektura, sprawozdanie/streszczenie artykułu naukowego, prezentacja multimedialna z zakresu studiowanej specjalności wraz z omówieniem). Zaliczenie końcowe: sprawdzian pisemny na poziomie B2 i/lub krótsza lub dłuższa wypowiedź pisemna, zaliczenie ustne – prezentacja projektu indywidualnego z zakresu studiowanego kierunku i specjalności, realizowana w trakcie trwania semestru. Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) – zaliczenie z oceną.

Studenci mogą rozwijać umiejętności posługiwania się zaawansowanymi technikami informacyjno-komunikacyjnymi podczas zajęć z przedmiotu Technologie informacyjne (I rok, I i II semestr). Celem zajęć jest przygotowanie studentów w zakresie korzystania z edytora tekstów MS Word, usług Microsoft 365 i MS Teams, arkusza kalkulacyjnego, projektowania prezentacji multimedialnych w środowisku Genially, pracy w chmurze z wykorzystaniem programów Google oraz związanych z bezpieczeństwem użytkownika, konserwacją, zabezpieczeniem systemów operacyjnych oraz danych komputera. Dla przedmiotu Technologie informacyjne wykorzystywaną metodą kształcenia są ćwiczenia w pracowni komputerowej z wykorzystaniem właściwego systemu i oprogramowania. Zgodnie z sylabusem wszystkie przedmiotowe efekty uczenia się: (EK_01 Student/wyjaśni podstawowe zasady dotyczące bezpiecznego korzystania z technologii informacyjnych na różnych urządzeniach (komputer, telefon stacjonarny (K_W10); EK_02 Student/wyjaśni dlaczego w trakcie korzystania z technologii informacyjnych należy przestrzegać prawa autorskiego i opisz jakie mogą być konsekwencje braku przestrzegania prawa w tym zakresie (K_W11); EK_03 Student/wyszuka potrzebne informacje z wykorzystaniem technologii informacyjnych (K_U01); EK_04 Student/ wykorzystaj różne możliwości technologii informacyjnych w celu komunikowania się z innymi ludźmi, przygotowaniem potrzebnych materiałów tekstowych i wizualnych (K_U09); EK_05 Student/zaprojektuj i wykonaj, przy wykorzystaniu technologii informacyjnych, potrzebny materiał w różnych formach (tekst, obraz, wykres, prezentacja multimedialna itp.) (K_U11); EK_06 Student/ oceń braki własnej wiedzy i umiejętności związanych z technologiami informacyjnymi (K_K01) oceniane są na podstawie wykonywania ćwiczeń, aktywności w trakcie zajęć, kolokwium (EK_01, EK_02, EK_03, EK_04, EK_05, EK_06). Zgodnie z warunkami zaliczenia przedmiotu student uzyskuje zaliczenie, gdy uczestniczy w zajęciach oraz uzyska pozytywną ocenę z kolokwium. Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) – zaliczenie z oceną.

3. Zakres korzystania z metod i technik kształcenia na odległość

W programie studiów kierunku nauki o rodzinie nie są przewidziane zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, jednak w związku z koniecznością realizacji na UR kształcenia zdalnego i hybrydowego w okresie pandemii, kadra dydaktyczna kierunku nauki

o rodzinie posiada kwalifikacje do prowadzenia kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. W ramach projektu Narodowego Centrum Badań i Rozwoju pt. Jednolity Program Zintegrowany Uniwersytetu Rzeszowskiego - droga do wysokiej jakości kształcenia, w latach 2018-2020 pracownicy Instytutu Pedagogiki uczestniczyli w szkoleniu, mającym na celu zdobycie przez kadre akademicką wiedzy i umiejętności z zakresu tworzenia kursów e-learningowych (obsługa edytora WBTEExpress) oraz wykorzystywania ich w procesie kształcenia studentów. Ponadto, w ramach podnoszenia kompetencji kadry akademickiej, pracownicy Instytutu Pedagogiki uczestniczyli w cyklicznych szkoleniach z zakresu wykorzystania usługi MS Teams w procesie kształcenia organizowanych przez Uniwersyteckie Centrum Kształcenia na Odległość.

W trakcie pandemii Covid-19 zajęcia dydaktyczne na kierunku nauki o rodzinie były prowadzone zgodnie z *Zarządzeniem nr 125/2020 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 3 listopada 2020 r. w sprawie zasad organizacji zajęć dydaktycznych w Uniwersytecie Rzeszowskim prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w roku akademickim 2020/2021, Zarządzeniem nr 213/2021 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 9 listopada 2021 roku w sprawie organizacji zajęć dydaktycznych na Uniwersytecie Rzeszowskim w semestrze zimowym w roku akademickim 2021/2022 w związku z zagrożeniem wystąpienia COVID-19, Zarządzeniem nr 226/2021 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 29 listopada 2021 roku w sprawie organizacji zajęć dydaktycznych na Uniwersytecie Rzeszowskim w okresie od 6 grudnia 2021 r. do 9 stycznia 2022 r. w związku z zagrożeniem wystąpienia COVID-19* w dwóch formach: w kontakcie bezpośrednim lub w formie zdalnej. W przypadku formy zdalnej zajęcia dydaktyczne prowadzone były w trybie synchronicznym (tj. z wykorzystaniem komunikacji w czasie rzeczywistym), zgodnie z harmonogramem zajęć dla poszczególnych roczników. Zajęcia dydaktyczne prowadzone były za pomocą platformy MS Teams w ramach Office 365, umożliwiając prowadzącym zajęcia interaktywny kontakt ze studentami w czasie rzeczywistym w formie zdalnej.

4. Dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością, jak również możliwości realizowania indywidualnych ścieżek kształcenia,

Na kierunku nauki o rodzinie istnieje możliwość dostosowania procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów. W zależności od potrzeb studentów (w związku z sytuacjami losowymi, chorobą, niepełnosprawnością, ciążą, rodzicielstwem, krajową i międzynarodową wymianą studencką) dostosowanie procesu uczenia się może być realizowane w różnych formach.

Zgodnie z §22 [Regulaminu studiów UR](#) student może odbywać studia na kierunku nauki o rodzinie w trybie Indywidualnej organizacji studiów (IOS), które wiąże się z częściowym lub całkowitym zwolnieniem studenta z obowiązku uczestniczenia w zajęciach dydaktycznych, niepowodujące zmniejszenia wymagań wobec studenta co do efektów uczenia się określonych w programie studiów na kierunku oraz do uzyskania wszystkich zaliczeń i zdania egzaminów w sesji egzaminacyjnej. IOS może polegać na indywidualnym doborze zajęć lub grupy zajęć, metod i form kształcenia; może dotyczyć także modyfikacji zasad odbywania i zaliczania zajęć, pod warunkiem osiągnięcia zakładanych dla przedmiotu efektów uczenia się, a także modyfikacji tygodniowego harmonogramu zajęć, w miarę możliwości poprzez wybór grupy zajęciowej i/lub godzin zajęć w sposób umożliwiający realizację obowiązującego programu studiów z dostosowaniem do możliwości czasowych studenta.

IOS może polegać także na zmianach terminów egzaminów i zaliczeń w porozumieniu z prowadzącym zajęcia dydaktyczne. Podstawą ubiegania się o IOS jest: 1) orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub ciężka choroba potwierdzona zaświadczeniem wydanym przez uprawnionego lekarza, które w znacznym stopniu utrudniają uczęszczanie na obowiązkowe zajęcia dydaktyczne; 2) odbywanie części studiów w uczelni krajowej lub zagranicznej; 3) przyjęcie na studia w trybie potwierdzania efektów uczenia się; 4) korzystanie z krótkoterminowego urlopu od zajęć; 5) ciąża studentki potwierdzona zaświadczeniem lekarskim – na studiach stacjonarnych; 6) niekorzystanie z urlopu od zajęć przez studenta studiów stacjonarnych będącego rodzicem. Podstawą przyznania studentowi IOS może być także: 1) studiowanie równoległe co najmniej na dwóch kierunkach w trybie stacjonarnym, udokumentowane faktyczną kolizją zajęć oraz potwierdzone uzyskaniem wysokich wyników w nauce; 2) wystąpienie przyczyn, które obiektywnie nie stanowią podstawy do ubiegania się studenta o udzielenie urlopu od zajęć lub zmiany formy studiów na niestacjonarne; 3) uczestniczenie w zawodach sportowych na poziomie krajowym lub międzynarodowym uniemożliwiające uczęszczanie na obowiązkowe zajęcia dydaktyczne; 4) uzyskanie wybitnych osiągnięć naukowych lub udział w działalności badawczej prowadzonej przez UR poza podstawowym programem studiów.

Proces uczenia się na kierunku nauki o rodzinie może być dostosowywany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Zgodnie z §38 [Regulaminu studiów](#) studenci posiadający orzeczenie o niepełnosprawności oraz studenci nieposiadające orzeczenia o niepełnosprawności, a których stan zdrowia utrudnia realizowanie procesu dydaktycznego mogą otrzymać opinię Biura ds. Osób z Niepełnosprawnością (BON) w sprawie dostosowania warunków, organizacji i realizacji procesu dydaktycznego do potrzeb. Na podstawie tej opinii sposób dostosowania warunków, organizacji i realizacji procesu dydaktycznego, z zachowaniem specyfiki kierunku studiów lub wybranych przedmiotów, określa Dziekan Kolegium Nauk Społecznych w porozumieniu z kierownikiem kierunku oraz nauczycielem prowadzącym zajęcia dydaktyczne uwzględniając takie możliwości jak: przedłużenia czasu trwania danego zaliczenia lub egzaminu; zastosowania podczas zaliczenia i egzaminu urządzeń technicznych, (takich jak: komputery, oprogramowanie udźwiękawiające, urządzenia brajlowskie, klawiatury alternatywne itp.), zmiany formy egzaminu z pisemnej na ustną lub odwrotnie; 4) uczestniczenia w zaliczeniu lub egzaminie, w tym także w egzaminie komisyjnym, egzaminie dyplomowym asystentów osób niepełnosprawnych i tłumaczy języka migowego wyznaczeni przez BON a także otrzymywania przed zajęciami dostosowanych do potrzeb, zgodnie z opinią BON, materiałów dydaktycznych, w tym w postaci elektronicznej (np. prezentacje, pliki tekstowe) z bezwzględnym zastrzeżeniem, że materiały te nie będą udostępniane osobom trzecim. Jeśli jest to uzasadnione dysfunkcją studenta, za zgodą Dziekana, w zajęciach, egzaminach i zaliczeniach mogą uczestniczyć asystenci osób niepełnosprawnych i tłumacze języka migowego wyznaczeni przez BON. Student ze szczególnymi potrzebami, w uzasadnionych przypadkach, może korzystać ze środków technicznych w celu utrwalania na własny użytek treści przekazywanych na zajęciach dydaktycznych w formie obrazu lub dźwięku. Zgodnie z „Regulaminem organizacji i odbywania praktyk zawodowych na kierunku: Nauki o rodzinie realizowanego w Kolegium Nauk Społecznych Uniwersytetu Rzeszowskiego” student z niepełnosprawnością (legitymujący się orzeczeniem o niepełnosprawności) może ubiegać się o dostosowanie realizacji założeń programu praktyk ze względu na rodzaj i stopień posiadanej niepełnosprawności. Zwiększeniu świadomości związanej ze zróżnicowanymi potrzebami osób z niepełnosprawnością i uwzględnienia ich w procesie kształcenia służyło Szkolenie świadomościowe dotyczące problemów osób z niepełnosprawnością dla pracowników Uniwersytetu Rzeszowskiego realizowane w ramach Projektu „Przyjazny nURt” –

rozwój dostępności UR współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 POWR.03.05.00-00-A007/19, w którym uczestniczyli pracownicy Instytutu Pedagogiki, w tym prowadzący zajęcia na kierunku nauki o rodzinie.

Studenci kierunku nauki o rodzinie mogą ubiegać się o udzielenie urlopu. Zgodnie z §43 [Regulaminu studiów](#) student może starać się o udzielenie urlopu krótkoterminowego (na okres nie dłuższy niż jeden miesiąc) w związku z chorobą lub zdarzeniem losowym w trakcie trwania zajęć dydaktycznych. Student, który zaliczył pierwszy semestr studiów może starać się także o udzielenie przez Dziekana urlopu długoterminowego (w przypadku studiów pierwszego stopnia na okres nie dłuższy niż łącznie dwa semestry). Prawo do urlopu, w tym urlopu od zajęć z możliwością przystąpienia do weryfikacji efektów uczenia się określonych w programie studiów ma studentka w ciąży i student będący rodzicem (w przypadku studentki w ciąży – na okres do dnia urodzenia dziecka, a studenta będącego rodzicem – na okres do roku – z tym, że jeżeli koniec urlopu przypada w trakcie semestru, urlop jest na wniosek studenta przedłużony do końca tego semestru). W trakcie urlopu student może, za zgodą Dziekana, brać udział w niektórych zajęciach, odbywać programowe praktyki zawodowe oraz przystępować do weryfikacji uzyskanych efektów uczenia się określonych w programie studiów (przystępować do zaliczeń i egzaminów).

Proces uczenia się może zostać także dostosowany do potrzeb studentów uczestniczących w programach wymiany studenckiej. Indywidualne ścieżki kształcenia są możliwe w przypadku studentów uczestniczących w programach mobilności studenckiej – krajowej w ramach programu MOST i zagranicznej – w ramach programu Erasmus+.

Dodatkowo na kierunku nauki o rodzinie, w związku z indywidualnymi i grupowymi potrzebami studentów, prowadzone są także takie działania jak:

- konsultacje pracowników prowadzących zajęcia na kierunku w ramach dyżurów dydaktycznych zgodnie z harmonogramem dyżurów dla pracowników Instytutu Pedagogiki (realizowane zarówno w budynku Instytutu Pedagogiki, jak i w Instytucie Teologiczno-Pastoralnym w formie spotkań indywidualnych lub grupowych w zależności od potrzeb studentów kierunku nauki o rodzinie),
- dodatkowe konsultacje prowadzone za pośrednictwem platformy MS Teams i e-maila (w sytuacjach uzasadnionych np. chorobą studenta, niepełnosprawnością, sytuacjami losowymi),
- zindywidualizowanie procesu kształcenia w ramach seminarium dyplomowego i poszczególnych etapów przygotowywania prac dyplomowych,
- ponadto student ma prawo wyboru specjalności kształcenia i przedmiotów fakultatywnych zgodnie ze swoimi zainteresowaniami i potrzebami oraz lektoratu języka obcego, a także przedmiotów ogólnouczelnianych,
- adekwatnie do potrzeb grupowych studentów realizowane jest uczestnictwo grup seminaryjnych w szkoleniach w zakresie poszukiwania i wykorzystywania źródeł na potrzeby pracy dyplomowej organizowanych w Bibliotece UR,
- adekwatnie do potrzeb poznawczych studentów uczestnictwo studentów w tematycznych konferencjach organizowanych w Instytucie Pedagogiki bądź przez inne instytucje,
- uczestnictwo studentów w spotkaniach Kół naukowych działających w Instytucie Pedagogiki.

Najbardziej aktualną możliwością dostosowania procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb studentów jest tutoring, wiążący się ze zorganizowaną i zindywidualizowaną pracą ze studentami wybitnymi i/lub zmagającymi się z trudnościami, która jest prowadzona regularnie w modelu 1:1 lub w małych grupach, co służy osiągnięciu celów dydaktycznych oraz indywidualnemu rozwojowi zawodowemu i naukowemu studenta. Zgodnie z *Zarządzeniem nr 120/2023 Rektora Uniwersytetu*

Rzeszowskiego z dnia 13.09.2023 r. w sprawie wprowadzenia Modelu tutoringu w Uniwersytecie Rzeszowskim tutoring jest realizowany w formach:

- seminaria dyplomowe – student otrzymuje zindywidualizowaną pomoc w organizacji procesu pisania pracy dyplomowej oraz w kształtowaniu umiejętności wyboru tematu badawczego, jego uzasadnienia, formułowania hipotez, celu, obszaru badań, metod badawczych, zmiennych, wskaźników, a także sposobów prezentacji wyników oraz umiejętności gromadzenia i posługiwania się źródłami naukowymi,
- konsultacje nauczycieli akademickich ze studentami (dyżur dydaktyczny) w okresie zajęć dydaktycznych i w sesji egzaminacyjnej w wymiarze nie mniejszym niż 2 godziny tygodniowo,
- udział studentów w projektach badawczych nauczycieli akademickich UR, dofinansowanych ze środków zewnętrznych,
- dofinansowanie przez Uniwersytet Rzeszowski projektów naukowych studenckich kół naukowych – studenci pod kierunkiem nauczyciela akademickiego (opiekuna koła) opracowują projekt, biorą udział w corocznie organizowanym konkursie, w przypadku otrzymania dofinansowania realizują projekt.

5. *Harmonogram realizacji programu studiów z uwzględnieniem: zajęć lub grup zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia oraz studentów, zajęć lub grup zajęć kształtujących umiejętności praktyczne oraz zajęć lub grup zajęć rozwijających kompetencje językowe w zakresie znajomości języka obcego, jak również zajęć lub grup zajęć do wyboru,*

Harmonogram studiów wynika z programu studiów na kierunku nauki o rodzinie (Zał. nr 2.1.1.1; Zał. nr 2.1.2.2; Zał. nr 2.1.3.3 do Raportu Samooceny). Harmonogram studiów obejmuje łącznie 1840 godzin zajęć dydaktycznych oraz 750 godzin praktyk (180 pkt ECTS). Student musi uzyskać łącznie 126 pkt ECTS w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia. Harmonogram studiów został zweryfikowany pod względem formalnym przez Sekcję Jakości i Akredytacji Dziekanatu Kolegium Nauk Społecznych oraz – pod względem merytorycznym – przez Zespół programowy kierunku nauki o rodzinie.

Łączna liczba punktów ECTS przypisana do zajęć kształtujących umiejętności praktyczne wynosi 91 pkt ECTS – szczegółowe informacje zamieszczone zostały w Części III do Raportu Samooceny w Tabeli 4. „Zajęcia lub grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne”.

Zajęcia rozwijające kompetencje językowe w zakresie znajomości języka obcego realizowane są w ramach przedmiotu: Język obcy z elementami terminologii specjalistycznej/Język obcy z terminologią specjalistyczną (dla cykli kształcenia 2021-2024 i 2022-2025) w wymiarze 120 godz. (8 pkt ECTS).

W ramach grupy zajęć do wyboru student musi uzyskać nie mniej niż 54 pkt ECTS (nie mniej niż 30% ogólnej liczby punktów ECTS). W tej grupie przedmiotów mieszczą się: Język obcy, Przedmiot ogólnouczelniany, Seminarium dyplomowe, specjalność w całości do wyboru, w tym 2. przedmioty specjalnościowe do wyboru w każdej specjalności.

6. *Dobór form zajęć, proporcje liczby godzin przypisanych poszczególnym formom, a także liczebności grup studenckich oraz organizacja procesu kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (w przypadku gdy na studiach prowadzone jest takie kształcenie), harmonogram zajęć (w przypadku, gdy uczelnia prowadzi na ocenianym kierunku studia w formie stacjonarnej oraz niestacjonarnej, charakterystykę należy przedstawić odrębnie dla studiów stacjonarnych oraz niestacjonarnych),*

Formy zajęć dydaktycznych prowadzonych na kierunku nauki o rodzinie zostały określone w harmonogramie studiów dla każdego z przedmiotów realizowanych w jego ramach (Zał. nr 2.1.1.1; Zał. nr 2.1.2.2; Zał. nr 2.1.3.3 Harmonogram studiów). Zajęcia na kierunku nauki o rodzinie prowadzone są w następujących formach: wykłady, ćwiczenia, zajęcia warsztatowe, seminarium, lektorat języków obcych, zajęcia wychowania fizycznego. W ramach zajęć realizowane są także praktyki: praktyka ogólnopedagogiczna (30 godz., 2 pkt ECTS) oraz praktyka zawodowa (łącznie 720 godz., 30 pkt ECTS).

Proporcje liczby godzin przypisanych do poszczególnych form zajęć dla grupy przedmiotów ogólnych, podstawowych i kierunkowych (z wyłączeniem praktyk) przedstawiają się następująco: wykłady – 34,9%, ćwiczenia – 27,6%, zajęcia warsztatowe – 19,9%, seminarium – 4,4%, lektorat języka obcego – 8,8%, zajęcia wychowania fizycznego – 4,4%. W grupie przedmiotów specjalnościowych proporcje przedstawiają się następująco: specjalność Asystent rodziny: wykłady – 37,5%, ćwiczenia – 34,4%, zajęcia warsztatowe – 28,1%; specjalność Asystent osoby niepełnosprawnej: wykłady – 31,2%, ćwiczenia – 34,4%, zajęcia warsztatowe – 34,4%.

W ujęciu bardziej szczegółowym proporcje liczby godzin przypisanych do poszczególnych form zajęć można przedstawić także ze względu na specjalność - dla wszystkich realizowanych w jej ramach przedmiotów: ogólnych, podstawowych, kierunkowych, specjalnościowych: i tak dla specjalności Asystent rodziny proporcje liczby wszystkich godzin przewidzianych programem studiów (bez praktyk) dla poszczególnych form zajęć wynoszą: wykłady – 35,6%, ćwiczenia, 29,3%, zajęcia warsztatowe – 22%, seminarium – 3,3%, lektorat języka obcego – 6,5%, zajęcia wychowania fizycznego – 3,3%, zaś dla specjalności Asystent osoby niepełnosprawnej przedstawiają się następująco: wykłady – 34%, ćwiczenia – 29,3%, zajęcia warsztatowe – 23,6%, seminarium – 3,3%, lektorat języka obcego – 6,5%, zajęcia wychowania fizycznego – 3,3%. Dobór form zajęć służy osiągnięciu kierunkowych efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, sprzyja także integracji treści przedmiotowych.

Zajęcia na kierunku nauki o rodzinie realizowane są w trybie stacjonarnym od poniedziałku do piątku. Z uwagi na konieczność realizacji praktyki zawodowej w każdym semestrze w wymiarze 120 godz. harmonogram zajęć został zaplanowany w taki sposób, aby umożliwić studentom realizację zajęć dydaktycznych i odbywanie praktyki, tak by praktyki nie pokrywały się z zajęciami dydaktycznymi. Zajęcia dydaktyczne dla roku I, II i III planowane są do realizacji w ciągu 10 tygodni dydaktycznych każdego semestru a praktyki zawodowe w ciągu 4 tygodni (w przypadku III roku na 5 semestrze zajęcia dydaktyczne zaplanowane zostały w ciągu 10 tygodni dydaktycznych a praktyki: 1 tydzień praktyki ogólnopedagogicznej, 4 tygodnie praktyki zawodowej). Aktualny harmonogram zajęć dla II i III roku przedstawiony został w Zał. nr 2.3. „Harmonogram zajęć w semestrze zimowym 2023/2024” do Raportu Samooceny.

Harmonogramy zajęć dostępne są dla studentów i pracowników na stronie Kolegium Nauk Społecznych w zakładce kierunku Nauki o rodzinie: <https://www.ur.edu.pl/pl/kolegia/kolegium-nauk-spoecznych/student/kierunki-studiow-programy-rozkłady-sylabusy/nauki-o-rodzinie/rozkłady-zajec> oraz na stronie internetowej Instytutu Pedagogiki w zakładce „[Rozkład zajęć](#)”, gdzie znajduje się praktyczna wyszukiwarka harmonogramów zajęć dla poszczególnych kierunków i prowadzących zajęcia.

Liczebność grup studenckich poszczególnych roczników kierunku nauk o rodzinie jest stosunkowo niewielka, a w ostatnich latach ma silną tendencję zniżkową (5-26 osób). SeminaRIA prowadzone są w grupach minimum 10 osób. Z uwagi na niewielkie liczbowo grupy studenckie na poszczególnych rocznikach kierunku wykłady oraz ćwiczenia prowadzone są w jednej grupie adekwatnie dla każdej z form zajęć zgodnie z *Zarządzeniem nr 5/2023 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 31.01.2023 r. w sprawie ustalenia minimalnej liczebności grup studenckich dla form zajęć*

dydaktycznych na studiach pierwszego stopnia, drugiego stopnia oraz jednolitych studiach magisterskich prowadzonych na Uniwersytecie Rzeszowskim.

7. Program i organizacja praktyk, w tym w szczególności ich wymiar i termin realizacji oraz dobór instytucji, w których odbywają się praktyki, a także liczby miejsc praktyk,

Zgodnie z harmonogramem studiów na kierunku nauki o rodzinie profil praktyczny realizowane są praktyki: 6-miesięczne praktyki zawodowe oraz praktyka ogólnopedagogiczna. Praktyki realizowane są zgodnie z §24 [Regulaminu studiów](#) na UR, [Zarządzeniem nr 4/2022 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 24 stycznia 2022 r. w sprawie organizacji programowych praktyk zawodowych](#) oraz „Regulaminem praktyk na kierunku nauki o rodzinie” i „Ramowym programem praktyki programowej”. Wymiar godzinowy praktyk wynosi: dla 6-miesięcznej praktyki zawodowej – 720 godz. (30 pkt ECTS) - praktyka realizowana jest w układzie 6x1 miesiąc zgodnie z harmonogramem studiów (łącznie wymiar godzin praktyki: 720 godz., w tym każdy miesiąc praktyki – 120 godz.), dla praktyki ogólnopedagogicznej – 30 godz. (2 pkt ECTS).

Praktyka zawodowa realizowana jest w każdym semestrze, zgodnie z harmonogramem studiów w wymiarze łącznym 720 godz. (30 pkt ECTS): na I roku (w semestrze zimowym i letnim – po 120 godz. każda), na roku II (w semestrze zimowym i letnim – po 120 godz. każda), na roku III (w semestrze zimowym i letnim – po 120 godz. każda). Praktyka ogólnopedagogiczna realizowana jest w wymiarze 30 godz. (2 ECTS) na V semestrze. Cele praktyk, efekty uczenia się, treści programowe, a także pozostałe informacje dotyczące praktyk określone zostały w sylabusach przedmiotowych oraz ramowych programach praktyk oddzielnie dla każdej praktyki.

Praktyki na kierunku nauki o rodzinie realizowane są w terminach ustalonych corocznie w planie praktyk programowych dla kierunku nauki o rodzinie i zostały zatwierdzone przez Dziekana Kolegium Nauk Społecznych na koniec roku akademickiego poprzedzającego rok akademicki, w którym praktyki będą realizowane. Plan praktyk zawierający szczegółowe terminy realizacji praktyki dla wszystkich roczników kierunku umieszczony jest na stronie internetowej Kolegium Nauk Społecznych i kierunku nauki o rodzinie w zakładce „Praktyka programowa”: <https://www.ur.edu.pl/pl/kolegia/kolegium-nauk-spolecznych/student/kierunki-studiow-programy-rozklady-sylabusy/nauki-o-rodzinie/praktyki-programowe>. Szczegółowe terminy realizacji praktyki w następnym roku akademickim podawane są do wiadomości studentów każdego rocznika, a w przypadku nowoprzyjętych studentów I roku – na pierwszym spotkaniu organizacyjnym z opiekunem roku. Harmonogram zajęć danego rocznika ułożony jest w taki sposób, aby przebieg praktyki nie pokrywał się z godzinami zajęć dydaktycznych.

Praktyka na kierunku nauki o rodzinie realizowana jest zgodnie z „Regulaminem organizacji i odbywania programowych praktyk zawodowych na kierunku: Nauki o rodzinie realizowanego w Kolegium Nauk Społecznych Uniwersytetu Rzeszowskiego”, zatwierdzanym corocznie przez Radę Dydaktyczną Kolegium Nauk Społecznych: <https://www.ur.edu.pl/pl/kolegia/kolegium-nauk-spolecznych/student/kierunki-studiow-programy-rozklady-sylabusy/nauki-o-rodzinie/praktyki-programowe>

Opiekę dydaktyczno-organizacyjną nad studentami w trakcie trwania roku akademickiego pełni koordynator praktyk dla kierunku nauki o rodzinie, który powoływany jest przez Prorektora ds. Studenckich i Kształcenia. Obowiązki koordynatora praktyk określone zostały w [Zarządzeniu nr 4/2022 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 24 stycznia 2022 r. w sprawie organizacji programowych praktyk zawodowych](#). Studenci zobowiązani są do posiadania ubezpieczenia w zakresie następstw nieszczęśliwych wypadków (NNW) na okres trwania programowych praktyk

zawodowych. Umowa ubezpieczenia zawierana jest przez studenta we własnym zakresie i na własny koszt. Brak posiadania takiego ubezpieczenia uniemożliwia studentowi odbycie praktyki.

Zgodnie z „Regulaminem praktyk na kierunku nauki o rodzinie” miejsce odbywania praktyk określone jest w „Ramowym programie praktyki”. Ramowy program każdej z praktyk określa również wymagania formalne dotyczące opiekuna praktyki z ramienia instytucji, w której student odbywa daną praktykę. W przypadku praktyki zawodowej realizowanej w I, II i III semestrze studenci mogą odbywać praktykę w instytucjach/placówkach zgodnych z kierunkiem studiów, praktycznie zapoznając się z organizacją pracy instytucji systemu wsparcia rodziny np. m.in. w ośrodkach pomocy społecznej, centrum usług społecznych, powiatowym centrum pomocy rodzinie, placówkach wsparcia dziennego w formie opiekuńczej lub specjalistycznej, placówkach opiekuńczo-wychowawczych różnego typu. W trakcie praktyki realizowanej w IV, V, VI semestrze studenci praktycznie zapoznają się z organizacją pracy instytucji systemu wsparcia w instytucjach/placówkach zgodnych z wybraną specjalnością (Asystenta rodziny lub Asystenta osoby niepełnosprawnej). Studenci, którzy wybrali specjalność Asystent rodziny zapoznają się z funkcjonowaniem instytucji/placówek zgodnych z wybraną specjalnością i realizują praktykę w instytucjach, które zatrudniają asystenta rodziny m.in. w ośrodkach pomocy społecznej, centrum usług społecznych. Studenci, którzy wybrali specjalność „Asystent osoby niepełnosprawnej” zapoznają się z funkcjonowaniem instytucji/placówek zgodnych z wybraną specjalnością i realizują praktykę w takich instytucjach jak np.: środowiskowe domy samopomocy, domy pomocy społecznej. Studenci realizują praktyki w instytucjach, które pozwalają na praktyczne zapoznanie się z funkcjonowaniem instytucji systemu wsparcia rodziny, nabywają także praktyczne przygotowanie do podejmowania ról zawodowych jako pracowników systemu wspierania dziecka i rodzin, które doświadczają trudnych sytuacji życiowych. Instytucje te mogą również stanowić przyszłe miejsce pracy dla absolwentów kierunku. W przypadku praktyki ogólnopedagogicznej, której celem jest m.in. praktyczne zapoznanie studentów z funkcjonowaniem szkoły podstawowej jako placówki edukacyjnej i opiekuńczo-wychowawczej i umożliwienia im nabywania wiedzy psychologiczno-pedagogicznej wykorzystywanej w praktyce w warunkach pracy placówki szkolnej, studenci odbywają praktykę w szkole podstawowej.

Praktyki realizowane są m.in. w instytucjach i placówkach kierowanych przez interesariuszy zewnętrznych współpracujących na stałe z kierunkiem nauki o rodzinie, jak również z placówkami/instytucjami interesariuszy zewnętrznych, z którymi Instytut Pedagogiki podpisał stosowne porozumienie o współpracy. Studenci mogą także odbywać praktyki w placówkach/instytucjach, które nie mają podpisanego formalnego porozumienia z Instytutem Pedagogiki. Student samodzielnie wybiera miejsce realizacji praktyki, każdorazowo zgodę na odbywanie praktyki przez studenta wyraża dyrektor placówki, on także wskazuje opiekuna praktyki poprzez podpisanie stosowanego dokumentu, który składany jest u koordynatora praktyk. Na tej podstawie podpisywane są stosowne umowy pomiędzy placówką/instytucją, w której student realizuje praktykę, a Uniwersytetem Rzeszowskim. Studenci kierunku nauki o rodzinie odbywają praktyki w podmiotach sektora wsparcia rodziny i pomocy społecznej, w instytucjach i organizacjach, które prowadzą działania na rzecz wsparcia dziecka i rodziny. Najczęściej studenci realizują praktyki w podkarpackich ośrodkach pomocy społecznej, powiatowym centrum pomocy rodzinie, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, placówkach wsparcia dziennego. Praktyka ogólnopedagogiczna realizowana jest w szkołach podstawowych. W latach 2020-2023 studenci kierunku nauki o rodzinie realizowali praktykę zawodową w następujących instytucjach:

- Caritas Diecezji Rzeszowskiej – Rzeszów,

- Centrum Administracyjne do Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Rzeszowie,
- Centrum Usług Społecznych Gminy Dębica,
- Dom dla Dzieci i Młodzieży "Przystań" w Rzeszowie,
- Dom Dziecka im. ks. Zygmunta Gorazdowskiego w Krośnie,
- Dom Samotnej Matki w Rzeszowie,
- Fundacja Pomocy Młodzieży im. Św. Jana Pawła II „Wzrastanie” Oddział w Rzeszowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białobrzegach,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Borowej,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzyskach,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chmielniku,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cmolasie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnej,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerminie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gawłuszowicach,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grębowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Iwierzycach,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jarosławiu,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieniu,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnem,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kuryłówce,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Leżajsku,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipinkach,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubeni,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Niwiskach,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Obszy,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostrowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pawłosiowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Potoku Górnym,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przemyślu,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raniżowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stubnie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świlczy,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wadowicach Górnych,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielkich Oczach,
- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Krośnie,
- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzozowie,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hrubieszowie,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaśle,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Leżajsku,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubaczowie,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łańcucie,

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Przeworsku,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzeszowie,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sanoku,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie Małopolskim,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kańczudze,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Dębie,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sędziszowie Małopolskim,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokołowie Małopolskim,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tyczynie,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zagórzcu,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we Frampolu,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzwoli,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Jarocinie,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeżowem,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzeszowie,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Majdanie Królewskim,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Pyszniczy,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Sandomierzu,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza im. dr. Henryka Hanasiewicza w Rzeszowie,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza im. Marii Hanasiewicz w Rzeszowie,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 1 w Klenicy,
- Pogotowie Opiekuńcze w Zamościu,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Biłgoraju,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolbuszowej,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mielcu,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rzeszowie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sanoku,
- Regionalna Placówka Opiekuńczo-Terapeutyczna im. Ks. M. Lisińskiego Zgromadzenie Sióstr Służebniczek NMP NP. w Jarostawiu,
- Słoneczna Świetlica Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Rzeszowie,
- Stowarzyszenie Na Rzecz Wspomagania Rozwoju Dzieci i Młodzieży w Rzeszowie,
- Stowarzyszenie na Rzecz Wszechstronnego Rozwoju Dzieci, Młodzieży i Dorosłych „Nasza Arka” w Rzeszowie,
- Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce Program SOS Wiosek Dziecięcych Biłgoraj,
- Świetlica Wsparcia Dziennego „Dorastanie z Caritas” w Trzcianie,
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Podkarpacki Oddział Regionalny.

W latach 2020-2023 studenci kierunku nauki o rodzinie realizowali praktykę ogólnopedagogiczną w następujących placówkach szkolnych:

- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Starym Narcie,
- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Św. Jadwigi Śląskiej w Cholewianej Górze,
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Straszycy,
- Szkoła Podstawowa im. Ks. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Głogowie Małopolskim,

- Szkoła Podstawowa im. św. Jadwigi Królowej w Pagorzynie,
- Szkoła Podstawowa nr 1 w Jarosławiu,
- Szkoła Podstawowa nr 11 im. gen. Stanisława Maczka w Rzeszowie,
- Szkoła Podstawowa nr 16 w Rzeszowie,
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. H. Kołłątaja w Przeworsku,
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Obrońców Lubaczowa w Lubaczowie,
- Szkoła Podstawowa nr 24 im. Rudolfa Aurigi w Rzeszowie,
- Szkoła Podstawowa nr 28 im. Płk. Łukasza Cieplińskiego w Rzeszowie,
- Szkoła Podstawowa nr 4 w Rzeszowie,
- Szkoła Podstawowa nr 5 w Biłgoraju,
- Szkoła Podstawowa Nr 8 w Jarosławiu,
- Szkoła Podstawowa nr 8 im. Dar Górników w Krośnie,
- Szkoła Podstawowa w Gawłuszowicach,
- Szkoła Podstawowa w Jadachach,
- Szkoła Podstawowa w Kalnikowie,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 3 w Rzeszowie,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny nowa w Wielkich Oczach,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 2 Szkoła Podstawowa nr 12 w Rzeszowie,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 6 w Rzeszowie,
- Zespół Szkół im. Ks. M. Lachora w Górnem,
- Zespół Szkół w Dębowcu,
- Zespół Szkół w Łące,
- Zespół Szkół w Turobinie.

Nadzór nad przebiegiem praktyk pełni koordynator praktyk, który przeprowadza także ich hospitacje. Hospitacje praktyk przeprowadzane są zgodnie z „[Zasadami przeprowadzania hospitacji programowych praktyk zawodowych na Uniwersytecie Rzeszowskim rekomendowanymi przez Komisję ds. Kształcenia](#)” (Załącznik do uchwały nr 66/05/2022 Komisji ds. Kształcenia z dnia 19 maja 2022 r.). Z każdej hospitacji sporządzany jest protokół. Dokumentowanie efektów uczenia się uzyskiwanych w ramach praktyk na kierunku nauki o rodzinie zapewniają dzienniki praktyk oraz wyszczególniona w „Ramowym programie praktyk” dokumentacja sporządzona przez studenta (np. protokoły z obserwacji zajęć; protokoły hospitacji zajęć, obserwacji i przeprowadzonych rozmów; konspekty do zajęć; sprawozdania z realizacji zadań; charakterystyka ucznia) a także Arkusz Uwag i Spostrzeżeń, zawierający opis przebiegu praktyk, ocenę wystawioną studentowi przez opiekuna praktyki oraz ocenę opiekuna praktyki dotyczącą stopnia realizacji efektów uczenia się przypisanych do praktyki. Po zakończeniu praktyki studenci składają dokumentację praktyki w postaci: dziennika praktyk (uzupełnionego przez studenta i podpisanego przez opiekuna praktyki z ramienia instytucji, w której odbywana była dana praktyka), odpowiednich dokumentów wyznaczonych Ramowym programem danej praktyki (np. protokoły z obserwacji/hospitacji zajęć, protokoły obserwacji i przeprowadzonych rozmów, konspekty do zajęć, sprawozdania z realizacji zadań, charakterystykę ucznia) a także uzupełnionego przez opiekuna praktyki Arkusza uwag i Spostrzeżeń. Koordynator praktyki dokonuje oceny praktyki biorąc pod uwagę osiągnięcie efektów uczenia się dla przedmiotu. W Instytucie Pedagogiki w proces ewaluacji praktyk, które odbywają się poprzez hospitacje przeprowadzane przez koordynatora, włączeni zostali także studenci. Po każdej zrealizowanej praktyce studenci kierunku nauki o rodzinie uzupełniają ankietę ewaluacyjną, w której dokonują

oceny praktyki pod kątem jej przydatności do przyszłej pracy zawodowej, mogą wyrazić swoją opinię na temat umiejętności, które nabyli w trakcie praktyki i trudności z którymi się spotkali, mogą także zaproponować własne uwagi dotyczące praktyki. Wnioski z analizy wyników tej ankiety przedstawiane są przez koordynatora praktyk kierownikowi kierunku, stanowiąc przedmiot analiz zespołu programowego.

W trakcie pandemii Covid-19 praktyki zawodowe studentów kierunku nauki o rodzinie realizowane były w placówkach/institucjach wyznaczonych w Ramowym programie praktyk w kontakcie bezpośrednim, z zachowaniem obowiązujących przepisów sanitarno-epidemiologicznych oraz zaleceń i przepisów wewnętrznych, obowiązujących w danej placówce.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

1. Wymagania stawiane kandydatom, warunki rekrutacji na studia oraz kryteria kwalifikacji kandydatów na studia

Zgodnie z §8 [Regulaminu Studiów](#) przyjęcie na studia następuje poprzez: 1) rekrutację, 2) potwierdzenie efektów uczenia, 3) przeniesienie z innej uczelni, w tym uczelni zagranicznej. Cudzoziemcy mogą podejmować studia na zasadach określonych w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Warunki i tryb przyjęcia na studia określa Senat UR na wniosek Dziekana zaopiniowany przez Radę Dydaktyczną Kolegium. W przypadku kandydatów na studia na kierunku nauki o rodzinie są oni przyjmowani na studia wyłącznie w oparciu o procedurę rekrutacyjną, dotychczas nie odnotowano żadnego zainteresowania kandydatów pozostałymi formami przyjęcia na studia. Warunki i tryb przyjęcia na studia określa Senat UR na wniosek Dziekana zaopiniowany przez Radę Dydaktyczną Kolegium. Kryteria rekrutacji na dany kierunek opracowywane są jeden rok wcześniej przed rozpoczęciem rekrutacji na dany rok akademicki. Po zatwierdzeniu przez Senat w formie uchwały są publikowane na stronie internetowej Uniwersytetu w zakładce „Kandydat”: <https://www.ur.edu.pl/pl/kandydat>

Rekrutacja na kierunek nauki o rodzinie prowadzona jest zgodnie z zasadami określonymi corocznie w stosownej uchwale Senatu. W roku akad. 2023/2024 rekrutacja kandydatów, w tym cudzoziemców, na studia na kierunek nauki o rodzinie I stopnia, studia stacjonarne, profil praktyczny odbywa się na podstawie [Uchwały nr 176/06/2022 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 30 czerwca 2022 r. w sprawie warunków, trybu oraz terminów rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji dla poszczególnych kierunków studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich w roku akademickim 2023/2024](#). Limity przyjęć na pierwszy rok studiów określone są w [Załączniku nr 1 do Zarządzenia nr 67/2023 Rektora UR z dnia 22 maja 2023 r.](#) Dla kierunku nauki o rodzinie liczba miejsc wynosi 35. Zgodnie z zasadami rekrutacji, stanowiącymi [załącznik nr 1 do uchwały](#), w przypadku rekrutacji kandydatów na kierunek nauki o rodzinie w postępowaniu rekrutacyjnym brane są pod uwagę wyłącznie wyniki części pisemnej egzaminu maturalnego z przedmiotów: język polski jako przedmiot obowiązkowy - na poziomie podstawowym lub rozszerzonym, język obcy wskazany przez kandydata jako przedmiot dodatkowy - na poziomie podstawowym lub rozszerzonym, matematyka jako kryterium dodatkowe w przypadku, gdy liczba kandydatów z tą samą liczbą punktów przewyższa limit wolnych miejsc na kierunek - na poziomie podstawowym lub rozszerzonym. Wyniki egzaminu maturalnego przeliczane są na punkty

w zależności od poziomu egzaminu: poziom podstawowy 1%=1 pkt, poziom rozszerzony 1%=2 pkt, osobno dla każdego przedmiotu. W przypadku kandydatów, którzy zdawali tzw. „starą maturę” lub posiadają świadectwa uzyskane poza granicami RP ich oceny egzaminu dojrzałości i wyniki ze świadectw przeliczane są na punkty rekrutacyjne zgodnie z [Załącznikiem nr 2 do Uchwały Senatu](#), określającym sposób przeliczania ocen z dokumentów (innych niż „nowa matura”) uprawniających do podjęcia studiów pierwszego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich oraz studiów drugiego stopnia. Rekrutacja na wszystkie kierunki studiów, w tym na nauki o rodzinie, prowadzona jest w drodze elektronicznej rekrutacji za pośrednictwem uczelnianego systemu rekrutacyjnego. W postępowaniu kwalifikacyjnym biorą udział kandydaci, którzy posiadają dokument uprawniający do podjęcia studiów na odpowiednim poziomie, zgodnie ze szczegółowymi warunkami przyjęć na dany kierunek oraz dopełnili wszystkich wymaganych formalności. Lista kandydatów, którzy zostają przyjęci na kierunek nauki o rodzinie ustalana jest na podstawie sumy punktów rekrutacyjnych, w kolejności malejącej – od pozycji najwyższej aż do wyczerpania limitu miejsc.

Rekrutację na studia prowadzi Centralna Komisja Rekrutacyjna powołana przez Rektora UR. W celu zabezpieczenia potrzeb organizacyjnych rekrutacji powoływane są przez Rektora, na czas trwania rekrutacji na dany rok, kolegialne zespoły rekrutacyjne. Ich pracą koordynuje pełnomocnik ds. rekrutacji, który odpowiada za przebieg rekrutacji na kierunkach na których dane Kolegium realizuje kształcenie.

Z [Rankingu popularności kierunków](#) prowadzonego na UR wynika, że w roku akad. 2021/2022 na jedno miejsce na kierunku nauki o rodzinie przypadało 1,1 kandydata (38 kandydatów na 35 miejsc), zaś w roku akad. 2022/2023 - 0,8 (28 kandydatów na 35 miejsc). Z roku na rok obserwowana jest jednak tendencja zmniejszania się liczby kandydatów, którzy po zakwalifikowaniu się na listy przyjętych na studia na kierunek nauki o rodzinie decydują się na złożenie dokumentów, potwierdzając tym samym chęć studiowania na kierunku na który się rekrutowali. Z tego powodu grupy studenckie poszczególnych roczników kierunku nauki o rodzinie są niewielkie. Rekrutacja prowadzona na rok akad. 2023/2024 cieszyła się niewielkim zainteresowaniem kandydatów i ze względu na niewielką liczbę kandydatów pragnących podjąć studia na kierunku nauki w rodzinie w roku akad. 2023/2024 pierwszy rok studiów nie został uruchomiony.

2. Zasady, warunki i tryb uznawania efektów uczenia się i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej

Do dnia 30.09.2023 r. zgodnie z [Uchwałą nr 70/05/2021 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 27 maja 2021 r. w sprawie przeniesienia studenta na Uniwersytet Rzeszowski z innej uczelni lub uczelni zagranicznej](#) student innej uczelni lub uczelni zagranicznej mógł ubiegać się o przeniesienie na Uniwersytet Rzeszowski na ten sam lub inny kierunek studiów od nowego roku akademickiego. Student ubiegający się o takie przeniesienie składał wniosek wraz z kompletem wymaganych dokumentów (wzór wniosku określa załącznik nr 2 do uchwały) do Centralnej Komisji Rekrutacyjnej w terminach określonych przez Rektora. W przypadku studentów, których dokumenty sporządzone są w języku angielskim, do wniosku dołącza się tłumaczenie dokumentów wykonane przez tłumacza przysięgłego, wpisanego na listę tłumaczy przysięgłych, prowadzoną przez Ministerstwo Sprawiedliwości RP. Cudzoziemiec ubiegający się o przeniesienie z uczelni zagranicznej na kierunek prowadzony w języku polskim zobowiązany jest do dołączenia do wniosku dokumentu potwierdzającego znajomość języka polskiego na poziomie min. B2 i dokumentu stwierdzającego

uprawnienia do podejmowania studiów bez ponoszenia opłat np. Kartę Polaka, kartę pobytu, decyzję administracyjną właściwego organu. W przypadku cudzoziemców ubiegających się o przeniesienie na kierunek studiów prowadzony w języku angielskim dołącza się dokument potwierdzający znajomość języka angielskiego na poziomie min. B2. Wniosek wraz z dokumentacją rozpatrywany jest w terminie 30 dni od dnia jego złożenia. Wniosek spełniający wymagania formalne przekazywany jest przez Centralną Komisję Rekrutacyjną do Dziekana Kolegium, który w porozumieniu z kierownikiem kierunku studiów, weryfikuje wniosek pod względem merytorycznym w terminie 7 dni od momentu przekazania dokumentów. Do zadań kierownika kierunku studiów należy w szczególności ocena dotychczasowego przebiegu studiów, wskazanie przedmiotów objętych różnicami programowymi i terminu ich realizacji a także określenie roku i semestru, na który student może zostać przyjęty. Dziekan przekazuje wniosek studenta ubiegającego się o przeniesienie wraz z opinią do Centralnej Komisji Rekrutacyjnej w celu sporządzenia zaświadczenia o wpisie na listę studentów lub decyzji o odmowie przyjęcia na studia.

Szczegółowe warunki przyjęcia w drodze przeniesienia z innej uczelni lub uczelni zagranicznej dla poszczególnych kierunków prowadzonych w Kolegiach, w tym Kolegium Nauk Społecznych określone zostały w Załączniku nr 1 do Uchwały. Dla kierunku nauki o rodzinie nie wskazano szczegółowych warunków przyjęcia w drodze przeniesienia, zatem każdy zainteresowany student, po spełnieniu pozostałych warunków, mógł starać się o przeniesienie na kierunek nauki o rodzinie z innej uczelni, w tym zagranicznej.

Od dnia 01.10.2023 r. weszły w życie przepisy *Uchwały 99/09/2023 Rady Dydaktycznej KNS UR z dnia 4 września 2023 r. w sprawie ustalenia szczegółowych warunków i zasad przeniesienia z innej uczelni od roku akademickiego 2023/2024*, która w Załączniku nr 1 określa warunki i zasady przeniesienia z innej uczelni, w tym zagranicznej. Na mocy tej uchwały student innej uczelni, w tym zagranicznej ubiegający się o przeniesienie na UR na kierunek nauki o rodzinie, składa wniosek wraz z kompletem wymaganych dokumentów w dziekanacie obsługującym kierunek w terminie do 15 października. Warunkiem rozpatrzenia wniosku jest złożenie kompletnych dokumentów zawierających: zaświadczenie z uczelni macierzystej potwierdzające status studenta, dokumentację potwierdzającą dotychczasowy przebieg studiów zawierającą wykaz przedmiotów, uzyskanych ocen, punktów ECTS oraz opis zaliczonych przedmiotów pozwalających ocenić zgodność uzyskanych efektów uczenia się, poświadczoną za zgodność kopię dokumentu uprawniającego do podjęcia studiów na studiach I stopnia, tłumaczenia wymaganych dokumentów, jeśli zostały sporządzone w języku obcym, przetłumaczone przez tłumacza przysięgłego, wpisanego na listę prowadzoną przez Ministerstwo Sprawiedliwości. W przypadku cudzoziemca, który ubiega się o przeniesienie, w tym z uczelni zagranicznej na kierunek nauki o rodzinie, który prowadzony jest w języku polskim wymagane jest także złożenie dokumentu potwierdzającego znajomość języka polskiego na poziomie min. B2 oraz kopię dokumentu stwierdzającego uprawnienia do podejmowania studiów bez wnoszenia opłat (np. Karta Polaka, karta pobytu, decyzja administracyjna właściwego organu). Wniosek złożony w terminie opiniowany jest przez zespół w składzie: kierownik kierunku studiów i prodziekan lub inny nauczyciel z dyscypliny, w której wpisany jest kierunek na jaki ubiega się student. Dziekan podejmuje decyzję o przeniesieniu studenta i wpisuje na listę studentów UR lub odmawia przeniesienia. W przypadku nie wyrażenia zgody na przeniesienie z innej uczelni, dziekan wydaje decyzję negatywną. Szczegółowe uregulowania dotyczące warunków przenoszenia i uznawania zajęć zawarte zostały w rozdziale 4 [Regulaminu Studiów](#) na UR.

3. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów

Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów określone zostały [w Uchwale nr 463/06/2019 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 27 czerwca 2019 r. w sprawie określenia sposobu potwierdzania efektów uczenia się w Uniwersytecie Rzeszowskim](#) oraz [Zarządzeniu nr 82/2019 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 10 grudnia 2019 r. w sprawie określenia wysokości opłaty za przeprowadzenie procedury potwierdzania efektów uczenia się w Uniwersytecie Rzeszowskim](#).

Potwierdzenie efektów uczenia się jest formalnym procesem weryfikacji posiadanych efektów uczenia się. Wniosek o potwierdzenie efektów uczenia się wraz ze stosowną dokumentacją składa kandydat na studia ubiegający się o uznanie efektów uczenia się nabytych w drodze edukacji nieformalnej (uczenia się niezorganizowane instytucjonalnie, realizowane w sposób i metodami zwiększającymi zasób wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, związane z wykonywaną pracą, działalnością społeczną lub inną formą rozwoju osobistego) i pozaformalnej (uczenie się zorganizowane instytucjonalnie poza systemem studiów, obejmujące w szczególności kursy i szkolenia, realizowane poza programem studiów wyższych (wniosek stanowi Załącznik nr 1 do Uchwały Senatu) wnosząc do dziekana kolegium za pośrednictwem Centralnej Komisji Rekrutacyjnej o weryfikację efektów uczenia się nabytych w drodze edukacji nieformalnej i pozaformalnej oraz uznania ich w ramach przedmiotu/ów realizowanych na określonym kierunku studiów. Zgodnie z Uchwałą Senatu Uniwersytet Rzeszowski może potwierdzić efekty uczenia się uzyskane w procesie uczenia się poza systemem studiów osobom ubiegającym się o przyjęcie na studia na określonym kierunku, poziomie i profilu, jeżeli posiada: pozytywną ocenę jakości kształcenia na tych studiach lub kategorię naukową A+, A albo B+ w zakresie dyscypliny, do której przypisany jest kierunek albo dyscypliny wiodącej, w przypadku przypisania kierunku do więcej niż jednej dyscypliny. Efekty uczenia się są potwierdzane w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się zawartym w programie studiów określonego kierunku, poziomu i profilu. Efektów uczenia się nie można potwierdzić w przypadku kierunków studiów, dla których zostały określone standardy kształcenia (o których mowa w art. 68 ust. 1 pkt 1-10 Ustawy o szkolnictwie wyższym i nauce). W wyniku potwierdzenia efektów uczenia się można zaliczyć studentowi nie więcej niż 50% punktów ECTS przypisanych do danego programu studiów określonego kierunku, poziomu i profilu. Zespół programowy określa listę przedmiotów objętych procedurą potwierdzania efektów uczenia się w ramach danego kierunku, poziomu i profilu oraz zasady przeprowadzania weryfikacji efektów (egzaminów), które zatwierdza Dziekan Kolegium Nauk Społecznych po zasięgnięciu opinii Rady Dydaktycznej Kolegium w terminie do 31 stycznia roku poprzedzającego rok akademicki, którego dotyczy rekrutacja. Wykaz przedmiotów objętych potwierdzaniem efektów uczenia się zamieszczony jest na stronie internetowej Uniwersytetu. Szczegółowe etapy postępowania w sprawie potwierdzenia efektów uczenia się reguluje §4 i §5 Uchwały Senatu.

Kandydaci na studia zainteresowani procedurą potwierdzania efektów uczenia się w Uniwersytecie Rzeszowskim mogą uzyskać stosowne informacje w Punkcie Informacyjnym Działu Jakości i Akredytacji Uniwersytetu Rzeszowskiego, zaś doradztwo edukacyjne w zakresie podjęcia właściwego kierunku studiów na podstawie dotychczasowego doświadczenia zawodowego kandydata prowadzone jest w Dziale Rekrutacji i Karier Studenckich Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Dotychczas na kierunku nauki o rodzinie nie stosowano procedury potwierdzania efektów uczenia się, ponieważ uczelnia nie posiadała stosowanych uprawnień, z uwagi na brak oceny programowej na

niniejszym kierunku studiów. Nie zgłaszano również zainteresowania ze strony kandydatów podjęciem studiów w trybie potwierdzania efektów uczenia się.

4. Zasady, warunki i tryb dyplomowania

Zasady, warunki i tryb dyplomowania na kierunku nauki o rodzinie są zgodne z [Regulaminem Studiów](#) (rozdział 18 - Ukończenie studiów) oraz obowiązującym w Kolegium Nauk Społecznych „Regulaminem dyplomowania i wytycznymi pisania pracy dyplomowej oraz szczegółowymi zasadami przeprowadzenia egzaminu dyplomowego”. Wszystkie informacje dotyczące procedury dyplomowania zamieszczone są na stronie internetowej Kolegium Nauk Społecznych w zakładce „Student” - „Praca dyplomowa”: <https://www.ur.edu.pl/pl/kolegia/kolegium-nauk-spoecznych/student/praca-dyplomowa>. Dodatkowo każdy z promotorów, pod którego kierunkiem przygotowana jest praca dyplomowa studentów nauk o rodzinie corocznie zapoznaje seminarzystów z procedurą dyplomowania.

Zgodnie z „Regulaminem dyplomowania” w Kolegium Nauk Społecznych praca dyplomowa - licencjacka studentów kierunku nauki o rodzinie przygotowana jest pod kierunkiem nauczyciela akademickiego, który posiada co najmniej stopień naukowy doktora i został zatwierdzony przez Radę Dydaktyczną. Listę kandydatów na promotorów na dany rok zgłasza Rada Instytutu Pedagogiki, a zatwierdza Rada Dydaktyczna Kolegium Nauk Społecznych. Student wybiera promotora pracy dyplomowej z listy promotorów zatwierdzonych dla kierunku nauki o rodzinie na dany rok akademicki w terminach ustalonych przez Dziekana. Jeśli student nie dokona wyboru zostaje zapisany na seminarium w trybie administracyjnym przez Dziekanat. Grupa seminaryjna na etapie tworzenia liczy minimum 10 osób, ale nie więcej niż 12 osób. Zapisy do grup prowadzone są proporcjonalnie do liczby studentów w danym roczniku. O kolejności zapisu decyduje średnia ocen z toku studiów, a w przypadku nowoprzyjętych studentów – kolejność zapisu. Zmiana seminarium dyplomowego wymaga zgody Dziekana wyrażonej na wniosek studenta zaopiniowany przez obecnego i przyszłego promotora. Tematyka prac dyplomowych jest zbieżna z kierunkiem i dorobkiem naukowym promotora. Zgodnie z §17 pkt. 4b [Regulaminu Kolegium Nauk Społecznych](#) do zadań zespołu programowego należy analiza i ocena stopnia realizacji zakładanych efektów uczenia się na kierunku studiów w szczególności poprzez wstępną ocenę tematów prac dyplomowych pod kątem ich zgodności z kierunkiem studiów. Następnie, zgodnie z §20 pkt. 4 podpkt. 2 Regulaminu Kolegium, tematy prac dyplomowych są zatwierdzane przez Radę Instytutu Pedagogiki. Wymogi odnoszące się do pracy licencjackiej, w tym jej struktury (układu), zaleceń ogólnych i technicznych zawarte zostały w Regulaminie dyplomowania w Kolegium Nauk Społecznych. Od grudnia 2021 r. prace dyplomowe składane są przez studentów z wykorzystaniem systemu internetowego Wirtualna Uczelnia (Systemu WU).

Praca dyplomowa podlega recenzji przez promotora i recenzenta z wykorzystaniem ujednoliconych formularzy: „Formularza oceny promotora pracy dyplomowej” i „Formularza oceny recenzenta pracy dyplomowej”. Recenzje pracy są jawne, chyba że przedmiot pracy jest objęty tajemnicą prawnie chronioną. Oceną końcową pracy dyplomowej jest średnia ocen promotora i recenzenta zgodna ze skalą ocen określoną w §52 ust. 2 [Regulaminu studiów](#). Promotor wraz z recenzją składa także raport z systemu antyplagiatowego (JSA). Tryb i zasady funkcjonowania procedury antyplagiatowej są zgodne z [Zarządzeniem nr 228/2021 Rektora UR z dnia 1 grudnia 2021 r. w sprawie ustalenia procedury antyplagiatowej w UR](#) i „Regulaminem antyplagiatowym”.

stanowiącym załącznik nr 1 do Zarządzenia. Studenci zobowiązani są do złożenia oświadczeń: o samodzielności pracy i zgodności wersji papierowej pracy dyplomowej z wersją elektroniczną.

Zgodnie z §5 i §6 Regulaminu dyplomowania w Kolegium Nauk Społecznych student zostaje dopuszczony do egzaminu dyplomowego po łącznym spełnieniu następujących warunków: 1) uzyskaniu wszystkich efektów uczenia się określonych w programie studiów na kierunku; 2) uzyskaniu pozytywnych ocen pracy dyplomowej wystawionych przez promotora oraz recenzenta; 3) złożeniu w dziekanacie podpisanej przez promotora pracy dyplomowej oraz dokumentów związanych z wydaniem dyplomu na 14 dni przed terminem egzaminu. Egzamin dyplomowy odbywa się przed komisją powołaną przez Dziekana na wniosek promotora. Zakres zagadnień przygotowujących do egzaminu dyplomowego udostępniony jest studentom nauk o rodzinie na stronie internetowej Kolegium w zakładce „Student” – „Praca dyplomowa” – „Nauki o rodzinie – egz. licencjacki”: <https://www.ur.edu.pl/pl/kolegia/kolegium-nauk-spoecznych/student/praca-dyplomowa>. W trakcie egzaminu dyplomowego student otrzymuje dwa pytania z w/w zagadnień (kierunkowe i specjalnościowe) oraz jedno pytanie z pracy dyplomowej. Zasady ustalenia oceny końcowej wpisywanej na dyplom ukończenia studiów określa §52 [Regulaminu studiów](#). Komisja ustalając wynik końcowy bierze pod uwagę: 60% średniej arytmetycznej ocen z przebiegu studiów, 20% średniej arytmetycznej ocen z pracy dyplomowej, 20% średniej arytmetycznej ocen z odpowiedzi na egzaminie dyplomowym.

Zgodnie z Regulaminem dyplomowania Kolegium Nauk Społecznych student jest zobowiązany przystąpić do egzaminu dyplomowego w terminach określonych w [Regulaminie studiów](#) – w przypadku studentów kierunku nauki o rodzinie jako kierunku kończącego studia w semestrze letnim, do 30 września. W przypadku nie złożenia przez studenta pracy dyplomowej, uzyskania przez studenta negatywnej oceny z egzaminu dyplomowego lub nie przystąpienia do egzaminu dyplomowego w określonym wyżej terminie Dziekan wydaje: decyzję o skreśleniu z listy studentów lub kieruje na powtarzanie semestru lub roku na wniosek studenta złożony w terminie do 7 dni od dnia zakończenia sesji poprawkowej.

Absolwent kierunku nauki o rodzinie otrzymuje dyplom ukończenia studiów na kierunku nauki o rodzinie profil praktyczny potwierdzający wykształcenie wyższe oraz tytuł zawodowy licencjata. W terminie 30 dni od dnia ukończenia studiów Uniwersytet wydaje absolwentowi dyplom ukończenia studiów wraz z suplementem do dyplomu oraz ich 2 odpisy.

Zgodnie z obowiązującą w UR [Procedurą oceny jakości prac dyplomowych oraz recenzji prac w UR z dnia 18.11.2021 r.](#) powołany przez Dziekana Kolegium Nauk Społecznych Zespół ds. Oceny jakościowej prac dyplomowych dokonuje oceny jakości prac dyplomowych powstałych w ramach procesu dyplomowania oraz recenzji tych prac.

5. Sposoby oraz narzędzia monitorowania i oceny postępów studentów (np. liczby kandydatów, przyjętych na studia, odsiewu studentów, liczby studentów kończących studia w terminie) oraz działania podejmowane na podstawie tych informacji, jak również sposobów wykorzystania analizy wyników nauczania w doskonaleniu procesu nauczania i uczenia się studentów

W Kolegium Nauk Społecznych prowadzony jest coroczny monitoring liczby kandydatów na studia na kierunki prowadzone w Kolegium oraz liczby osób przyjętych na drodze rekrutacji na studia na poszczególne kierunki, ich poziomy i tryby, w tym na kierunek nauki o rodzinie. Postępy studentów poszczególnych roczników monitorowane są dwutorowo: zbiorczo przez Zespół programowy kierunku oraz indywidualnie przez nauczycieli prowadzących poszczególne zajęcia. Zespół programowy kierunku, zgodnie z §17 pkt. 4a [Regulaminu KNS](#), dokonuje analizy i oceny stopnia

realizacji zakładanych efektów uczenia się na kierunku w szczególności poprzez weryfikację zbiorczą osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się na koniec roku akademickiego, w oparciu o uzyskane w Dziekanacie dane dotyczące, w szczególności: wykazów ocen z zaliczeń i egzaminów (w tym struktury ocen z zimowej i letniej sesji egzaminacyjnej zawierającej oceny z egzaminów i zaliczeń poszczególnych roczników), wskaźników zdawalności w pierwszym terminie, wskaźników powtarzalności semestrów oraz opinie pracodawców o studentach odbywających praktyki, dostarczone przez koordynatora praktyk. Wnioski z tych analiz zawarte zostały w Formularzu oceny kierunku za rok akad. 2020/2021 i rok akad. 2021/2022. Podobna analiza przeprowadzona zostanie za rok akad. 2022/2023 na potrzeby formularza oceny kierunku za rok akad. 2022/2023. Monitoring i ocena postępów studentów dokonywana jest również indywidualnie przez nauczycieli prowadzących poszczególne zajęcia na kierunku nauki o rodzinie, co związane jest z wypełnianiem przez studentów warunków zaliczenia danego przedmiotu zgodnie ze wskazanymi w sylabusie przedmiotu metodami oceny efektów uczenia się (sposobami weryfikacji efektów uczenia się) oraz kryteriami oceniania. Na wszystkich zajęciach dydaktycznych studenci potwierdzają swój udział w zajęciach poprzez podpisanie listy obecności. Nieobecności studenta usprawiedliwiane są przez prowadzących zajęcia zgodnie z [Regulaminem Studiów](#).

Wnioski z oceny postępów studentów oraz wynikające z nich zalecenia na poziomie Instytutu Pedagogiki przekazywane są podczas zebrań pracowników Instytutu Pedagogiki, w tym podczas Rady Instytutu oraz podczas indywidualnych rozmów Dyrekcji Instytutu Pedagogiki z pracownikami. Na poziomie Kolegium ocena efektów uczenia się na poszczególnych kierunkach dokonywana przez zespoły programowe kierunku w oparciu o wzór formularza oceny kierunku służy do opracowania Formularza oceny Kolegium Nauk Społecznych.

Zespół programowy kierunku nauki o rodzinie czyni szerokie starania na rzecz promocji kierunku nauki w rodzinie w środowisku lokalnym. Corocznie przygotowywane są plakaty rekrutacyjne, zachęcające do podjęcia studiów na kierunku nauki o rodzinie. Plakaty o rekrutacji przekazywane są przy współpracy z parafiami Diecezji rzeszowskiej, Radiem VIA, Kuratorium oświaty w Rzeszowie informując o możliwości podjęcia studiów na kierunku nauki o rodzinie przez absolwentów szkół średnich zainteresowanych problematyką rodziny. W roku akad. 2022/2023 kierownik kierunku oraz studenci III roku nauk o rodzinie wzięli udział w Uniwersyteckich Targach Pracy i Dniach Otwartych Uniwersytetu, promując kierunek Nauki o rodzinie wśród uczniów i absolwentów szkół średnich. Zespół programowy zwraca również uwagę na rozwijanie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych przez aktualnych studentów kierunku nie tylko poprzez udział w zajęciach wynikających z harmonogramu studiów, ale także poprzez systematyczne zachęcanie studentów do działalności w studenckich kołach naukowych i uczestnictwa w konferencjach, w tym studenckich, ale także do działalności wolontariackiej w organizacjach wspierających dzieci i rodziny oraz do udziału w różnych inicjatywach prorodzinnych.

6. Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się

Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się określone są w Regulaminie studiów. Szczegółowe określenie sposobów weryfikacji efektów uczenia się zawarte jest w sylabusie danego przedmiotu i zawiera przypisane do przedmiotu metody oceny efektów uczenia się np. kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć wraz z przyporządkowaniem do konkretnego efektu uczenia się dla przedmiotu i formy tych zajęć (z rozróżnieniem dla wykładów i ćwiczeń). W każdym sylabusie wskazane są

również warunki zaliczenia przedmiotu i kryteria oceniania. Ponadto dla każdego przedmiotu oszacowany został całkowity nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia założonych efektów dla różnych form aktywności (godziny z harmonogramu studiów; inne z udziałem nauczyciela akademickiego np. udział w konsultacjach, egzaminie; godziny niekontaktowe – praca własna studenta). Nakład pracy studenta oszacowany jest w godzinach (średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności) i punktach ECTS (przy założeniu, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta). Sylabus opracowywany jest przez koordynatora przedmiotu. Sylabusy dla poszczególnych cykli kształcenia zamieszczane są na stronie internetowej Kolegium w zakładce „Student” – „Kierunki studiów (programy, rozkłady, sylabusy)” - „Nauki o rodzinie” – „Sylabusy”: <https://www.ur.edu.pl/pl/kolegia/kolegium-nauk-spoecznych/student/kierunki-studiov-programy-rozkłady-sylabusy/nauki-o-rodzinie/sylabusy>.

Podczas pierwszych zajęć z danego przedmiotu każdy z prowadzących przedstawia studentom sylabus ze szczególnym zwróceniem uwagi na efekty uczenia się, sposoby weryfikacji efektów uczenia się, w tym metody oceny efektów uczenia się oraz warunki zaliczenia przedmiotu. Za sprawdzenie i ocenę stopnia osiągania efektów uczenia się odpowiedzialna jest osoba prowadząca dany przedmiot. W przypadku realizowanych na kierunku nauki o rodzinie praktyk zawodowych i praktyki ogólnopedagogicznej ocena stopnia osiągania efektów uczenia się dokonywana jest przez koordynatora praktyki na podstawie stosownej dokumentacji, ale dodatkowo ocena stopnia realizacji przedmiotowych efektów uczenia się dla praktyki wskazywana jest także każdorazowo w Arkuszu Uwag i Spostrzeżeń przez opiekuna praktyki z ramienia instytucji/placówki, w której realizowana jest przez studenta dana praktyka. Temu celowi służą także hospitacje praktyk, prowadzone przez koordynatora praktyki. Ocena efektów uczenia się na kierunku Nauki o rodzinie prowadzona jest corocznie przez Zespół programowy (od roku akad. 2020/2021) w oparciu o kryteria wyróżnione w Formularzu oceny kierunku za dany rok akademicki.

7. *Dobór metod sprawdzania i oceniania efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych osiąganych przez studentów w trakcie i na zakończenie procesu kształcenia (dyplomowania), w tym metod sprawdzania efektów uczenia się osiąganych na praktykach zawodowych, ze wskazaniem przykładowych powiązań metod sprawdzania i oceniania z efektami uczenia się odnoszącymi się do umiejętności praktycznych, efektami dotyczącymi stosowania właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych, jak również kompetencji językowych w zakresie znajomości języka obcego,*

1. *Rodzaje, tematyka i metodyka prac etapowych i egzaminacyjnych, projektów,*
2. *Rodzaje, tematyka i metodyka prac dyplomowych, ze szczególnym uwzględnieniem nabywania i weryfikacji osiągnięcia przez studentów umiejętności praktycznych*
3. *Sposoby dokumentowania efektów uczenia się osiągniętych przez studentów (np. testy, prace egzaminacyjne, pisemne prace etapowe, raporty, zadania wykonane przez studentów, projekty zrealizowane przez studentów, wypełnione dzienniki praktyk, prace artystyczne, prace dyplomowe, protokoły egzaminów dyplomowych),*
4. *Wyniki monitoringu losów absolwentów ukazujące stopień przydatności na rynku pracy efektów uczenia się osiągniętych na ocenianym kierunku oraz luki kompetencyjne, jak również informacje dotyczące kontynuowania kształcenia przez absolwentów ocenianego kierunku.*

Dla wszystkich założonych w programie studiów efektów uczenia się zostały dobrane adekwatne i odpowiednio zróżnicowane metody ich weryfikacji. Metody sprawdzania i oceniania efektów

uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych osiągniętych przez studenta w trakcie procesu kształcenia uszczegółowione zostały w sylabusie do każdego przedmiotu, przygotowywanego dla danego cyklu kształcenia. Sylabusy opracowywane są przez koordynatora przedmiotu. Sposoby weryfikacji efektów uczenia się podawane są do wiadomości studentów przez prowadzących dane zajęcia podczas pierwszych zajęć, sylabusy są także umieszczone na stronie internetowej Kolegium Nauk Społecznych. Zgodnie z ustalonymi w sylabusie metodami oceny efektów uczenia się, które odnoszą się do konkretnych efektów uczenia się dla przedmiotu oraz formy zajęć dydaktycznych prowadzący ocenia stopień osiągnięcia efektów uczenia się. Temu celowi służą także warunki zaliczenia przedmiotu i kryteria oceniania zawarte w sylabusie. Do najczęściej stosowanych metod weryfikacji efektów uczenia się należą m.in. kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, obserwacja w trakcie zajęć a także prezentacje, referaty, prace pisemne, wypowiedzi ustne, ocena z aktywności na zajęciach itp. Zaliczenie danego przedmiotu potwierdza stopień osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów uczenia się. Weryfikacja efektów prowadzona jest na bieżąco w trakcie zajęć (np. kolokwia, testy, odpowiedzi ustne) oraz w trakcie końcowego zaliczenia przedmiotu. Forma zaliczenia przedmiotu: egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny określona została w programie studiów odpowiednio do formy zajęć: wykład – egzamin/zaliczenie bez oceny, seminarium dyplomowe – zaliczenie bez oceny; ćwiczenia, zajęcia warsztatowe, lektorat, zajęcia wychowania fizycznego – zaliczenie z oceną. Kluczowe dla programu efekty uczenia się są również obowiązkowo sprawdzane w ramach pracy dyplomowej i na egzaminie dyplomowym.

Efekty uczenia się dokumentowane są w różnej postaci. Sposobem dokumentowania są m.in.: pisemne prace egzaminacyjne, w tym testy, pisemne prace zaliczeniowe, referaty, zadania wykonywane przez studentów, prezentacje, prace projektowe, wypełnione dzienniki praktyk wraz z wymaganą dokumentacją i Arkuszem Uwag i Spostrzeżeń, prace dyplomowe, protokoły egzaminów dyplomowych. Obecność na zajęciach potwierdzana jest przez studentów poprzez podpisanie listy obecności. Tematyka prac dyplomowych powiązana jest z treściami kształcenia, które zawarte są w sylabusach przedmiotowych i specyfiką kierunku. Wstępna ocena tematów prac licencjackich dokonywana jest przez zespół programowy pod kątem ich zgodności z kierunkiem, następnie tematy te zatwierdzane są przez Radę Instytutu Pedagogiki. Tematyka prac dyplomowych najczęściej dotyczy różnych aspektów problematyki rodzinnej w powiązaniu z różnorodnymi zjawiskami społecznymi dotyczącymi rodziny, dzieci i młodzieży. Prace dyplomowe mają najczęściej charakter teoretyczno-empiryczny. Wykaz tematów prac dyplomowych zawarty został w Zał. nr 2.6 do Raportu Samooceny. Zaliczenie każdej formy zajęć dydaktycznych z danego przedmiotu (wykłady, ćwiczenia, zajęcia warsztatowe) dokumentowane jest przez prowadzącego zajęcia w postaci protokołu egzaminacyjnego/zaliczeniowego, oddzielnie dla każdej z form zajęć i składane w Dziekanacie Sekcja Toku Studiów w wersji wydrukowanej oraz w wersji elektronicznej za pośrednictwem systemu uczelnianego Wirtualna Uczelnia. W przypadku egzaminów ustnych egzaminator składa w Dziekanacie protokół egzaminacyjny razem z wykazem pytań egzaminacyjnych i wskazaniem, które pytanie zostało zadane danemu studentowi. W toku realizacji zajęć studenci nauk o rodzinie wykonują różnego rodzaju prace etapowe np. kolokwia, sprawdziany, testy, referaty, prezentacje indywidualne i grupowe, inne prace pisemne, w tym związane z dokumentacją praktyk, a także prace końcowe, które potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się dla danego przedmiotu np. prace egzaminacyjne, prace zaliczeniowe. Rodzaj, tematyka i metodyka poszczególnych wyżej wymienionych prac etapowych, zaliczeniowych i egzaminacyjnych dostosowana jest do poziomu i profilu studiów. Dokumentacja efektów uczenia (pisemne prace etapowe i końcowe)

przechowywana jest przez prowadzących zajęcia. Zgodnie z §31 ust. 9 [Regulaminu studiów](#) prace pisemne studentów przechowywane są przez okres 1 roku począwszy od daty przeprowadzenia egzaminu lub zaliczenia. Protokoły zaliczeń i egzaminów przekazywane są przez prowadzących w wersji papierowej do Dziekanatu oraz wpisywane w wersji elektronicznej do systemu elektronicznego WU. Przykładowe powiązania metod sprawdzania i oceniania z efektami uczenia się zostały przedstawione w kryterium 2.1 i 2.2 Raportu w odniesieniu do przedmiotów wskazanych w w/w punktach.

Stopień osiągnięcia efektów uczenia się związany z praktyką ogólnopedagogiczną i praktyką zawodową oceniany jest przez koordynatora praktyki na podstawie złożonej przez studenta dokumentacji. Dodatkowo własną opinię na temat oceny stopnia realizacji zakładanych dla praktyki przedmiotowych efektów uczenia się wyraża opiekun praktyki z ramienia instytucji/placówki, w której student realizuje praktyki. Przedmiotowe efekty uczenia się przypisane do praktyki wyszczególnione są w Arkuszu Uwag i Spostrzeżeń, w którym opiekun ocenia stopień ich realizacji po zakończeniu danej praktyki. Arkusz Uwag i Spostrzeżeń zawiera także ogólną charakterystykę przebiegu praktyki i ocenę praktyki wyrażoną stopniem, wystawioną przez opiekuna praktyki. Student składa wypełniony dziennik praktyk wraz z wymaganą dokumentacją (np. protokoły z obserwacji zajęć np. edukacyjnych lub specjalistycznych w zależności od rodzaju i miejsca odbywanej praktyki, konspekty zajęć, itp. wyszczególnione w adekwatnym do danej praktyki Ramowym Programie Praktyki) oraz uzupełniony Arkusz Uwag i Spostrzeżeń u koordynatora praktyki, który na tej podstawie zalicza daną praktykę. Weryfikacja efektów uczenia się dokonywana jest również poprzez hospitację praktyki przez koordynatora, której zasady określone są [w Załączniku do Uchwały nr 66/05/2022 Komisji ds. Kształcenia z dnia 19 maja 2022 r. w sprawie ustalenia Zasad przeprowadzania hospitacji programowych praktyk zawodowych na Uniwersytecie Rzeszowskim rekomendowanych przez Komisję Kształcenia](#). Z hospitacji praktyki sporządzany jest protokół. Dokumentacja efektów uczenia się związana z praktykami w postaci dzienników praktyk oraz Arkusza Uwag i Spostrzeżeń przechowywana jest w Dziekanacie (w teczce studenta), protokoły z hospitacji – w Sekcji Praktyk Studenckich Kolegium Nauk Społecznych, pozostała dokumentacja – u koordynatora praktyki.

Studenci kierunku nauki o rodzinie rozwijają umiejętności w zakresie języków obcych podczas zajęć z przedmiotu: Język obcy z elementami terminologii specjalistycznej/Język obcy z terminologią specjalistyczną (dla cykli kształcenia 2021-2024 i 2022-2025), prowadzonym przez lektorów Studium Języków Obcych UR (SJO). Przedmiot ten obejmuje 120 godz. (8 pkt ECTS). Zajęcia prowadzą do osiągnięcia znajomości języka obcego na poziomie B2. Wymaganiami wstępnymi dotyczącymi przygotowania studentów do uczenia się w językach obcych jest znajomość języka na poziomie B1+ według Europejskiego Opisu Kształcenia Językowego (egzamin maturalny). Podstawowymi sposobami weryfikacji efektów uczenia się są: kolokwia, krótsze i dłuższe wypowiedzi pisemne i ustne, testy pisemne, realizacja projektu indywidualnego oraz obserwacja w trakcie zajęć. Szczegółowe kryteria oceny są zawarte w sylabusie właściwym dla danego cyklu kształcenia. Prace pisemne są przechowywane w SJO w okresie cyklu kształcenia studenta i niszczone po upływie jednego roku od ukończenia studiów.

Metody sprawdzania i oceniania efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych osiągniętych przez studenta na zakończenie procesu kształcenia (dyplomowania) związane są z przygotowaniem pracy dyplomowej - licencjackiej i jej oceną a także egzaminem dyplomowym. Praca licencjacka przygotowana jest w ramach Seminarium dyplomowego. Efekty uczenia dla przedmiotu, sposoby ich weryfikacji oraz kryteria oceny zostały

określone w sylabusie. Tematyka prac dyplomowych jest zbieżna z kierunkiem – zgodnie z [Regulaminem Kolegium Nauk Społecznych](#) wstępna ocena tematów prac dyplomowych pod kątem ich zgodności z kierunkiem studiów należy do Zespołu programowego a następnie są one zatwierdzane przez Radę Instytutu Pedagogiki. Wymogi ogólne i techniczne odnoszące się do pracy licencjackiej, w tym jej struktury oraz egzaminu dyplomowego określone zostały w „Regulaminie dyplomowania. Wytyczne pisania pracy dyplomowej oraz szczegółowej zasady przeprowadzania egzaminu dyplomowego”, stanowiącego *Załącznik do Uchwały nr 41/03/2022 Rady Dydaktycznej Kolegium Nauk Społecznych z dnia 3 marca 2022 r.*: <https://www.ur.edu.pl/pl/kolegia/kolegium-nauk-spoecznych/student/praca-dyplomowa>.

Zgodnie z „Regulaminem dyplomowania” celem realizacji pracy licencjackiej jest opanowanie przez studenta wiedzy z zakresu studiowanego kierunku oraz zdobycie umiejętności, które umożliwiają wybór problemu badawczego z zakresu studiowanego kierunku oraz sformułowanie tematu służącego jego rozwiązaniu, opracowanie metodologii rozwiązania wybranego problemu badawczego, opracowanie przeglądu literatury przedmiotu badań, a także przeprowadzenie procesu badawczego służącego realizacji przyjętego celu pracy. Praca dyplomowa recenzowana jest przez promotora i recenzenta i uzyskanie pozytywnych ocen obu recenzji a także uzyskanie wszystkich efektów uczenia się określonych w programie studiów na kierunku nauki oraz złożenie w dziekanacie podpisanej przez promotora pracy dyplomowej wraz z dokumentami związanymi z wydaniem dyplomu, stanowi warunek dopuszczenia studenta do egzaminu dyplomowego. W trakcie egzaminu dyplomowego student otrzymuje dwa pytania z zakresu zagadnień kierunkowych i specjalnościowych oraz jedno pytanie z pracy dyplomowej. Zagadnienia przygotowujące do egzaminu dyplomowego udostępniane są studentom na stronie internetowej Kolegium: <https://www.ur.edu.pl/pl/kolegia/kolegium-nauk-spoecznych/student/praca-dyplomowa>. Praca dyplomowa, recenzje promotora i recenzenta pracy dyplomowej, protokół z egzaminu dyplomowego, dyplom i suplement przechowywane są w dziekanacie (w teczce studenta), a po zakończeniu danego cyklu kształcenia teczka przekazywana jest do archiwum. Ocena jakości prac dyplomowych powstałych w ramach procesu dyplomowania oraz recenzji tych prac dokonywana jest przez powołany przez Dziekana Kolegium Nauk Społecznych Zespół ds. Oceny Jakościowej Prac Dyplomowych, w oparciu o [Procedurę oceny jakości prac dyplomowych oraz recenzji prac w UR z dnia 18.11.2021 r.](#)

Zgodnie z [Zarządzeniem nr 8/2020 Rektora UR z dnia 29 stycznia 2020 r. w sprawie realizacji badań ankietowych w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia i analizy ich wyników na UR](#) (z późn. zm.) prowadzenie monitoringu losów zawodowych absolwentów Uniwersytetu Rzeszowskiego należy do zakresu działania Działu Rekrutacji i Karier Studenckich UR. Badanie losów zawodowych absolwentów UR prowadzone jest po ukończeniu studiów oraz po roku, trzech i pięciu latach od ukończenia studiów, począwszy od absolwentów rocznika 2009/2010. Celem badania jest dostarczenie informacji, które pozwalają dostosować kierunki studiów i programy kształcenia do aktualnych potrzeb i wymogów rynku pracy. Pierwsze z badań, w którym wzięli udział absolwenci nauk o rodzinie, wówczas studenci Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego, dotyczyło rocznika 2011/2012. Zespół programowy kierunku nauki o rodzinie dokonuje monitoringu losów zawodowych absolwentów tego kierunku zawartych w Raportach Biura Karier, dodatkowo zwraca uwagę na wyniki Ekonomicznych Losów Absolwentów (ELA), które znajdują się w POL-onie. Wyniki w zakresie: czasu poszukiwania pracy etatowej, wynagrodzenia ogółem brutto, względnego wskaźnika zarobków, bezrobocia i względnego wskaźnika bezrobocia są przedmiotem dyskusji odnoszącej się do doskonalenia programu studiów. Studenci kierunku nauki o rodzinie konfrontują

uzyskaną wiedzę teoretyczną, umiejętności i kompetencje społeczne z rzeczywistością społeczną, czemu sprzyjają praktyki zawodowe w placówkach zgodnych z kierunkiem studiów i placówkach zgodnych ze specjalnością a także praktyka ogólnopedagogiczna realizowana w szkołach. Studenci oceniają praktykę w Ankiecie Ewaluacyjnej, a analiza otrzymanych wyników prezentowana jest kierownikowi kierunku przez koordynatora praktyki.

Absolwenci kierunku nauki o rodzinie mogą kontynuować kształcenie na studiach II stopnia na kierunku nauki o rodzinie w kilku krajowych ośrodkach akademickich prowadzących kształcenie na tym poziomie. Absolwenci mogą ponadto kontynuować kształcenie na studiach II stopnia na kierunkach pokrewnych prowadzonych w Instytucie Pedagogiki UR m.in. na kierunku Pedagogika profil ogólnoakademicki studia II stopnia, studia stacjonarne i niestacjonarne, specjalność: Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza, Pedagogika resocjalizacyjna, Pedagogika medialna oraz innych kierunkach, zgodnie z kryteriami rekrutacyjnymi na studia II stopnia, prowadzonych w Kolegium Nauk Społecznych UR.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

1. Liczba, struktura, kwalifikacje oraz dorobek naukowy nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia ze studentami na ocenianym kierunku, jak również ich kompetencje dydaktyczne (z uwzględnieniem przygotowania do prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz w językach obcych). Najważniejsze osiągnięcia dydaktyczne jednostki w zakresie ocenianego kierunku studiów.

W Instytucie Pedagogiki zatrudnionych jest na stanowiskach badawczo-dydaktycznych i dydaktycznych (na pełny etat i ½ etatu) 49 pracowników, którzy w latach 2018-2023 prowadzili zajęcia na kierunku nauki o rodzinie (Tabela nr 1). Wśród kadry prowadzącej zajęcia na kierunku przeważają pracownicy ze stopniem naukowym doktora (77,6%), mniejszą grupę stanowią pracownicy ze stopniem naukowym doktora habilitowanego (22,4%). Dodatkowo zajęcia na kierunku nauki o rodzinie prowadzą nauczyciele akademicy z innych Kolegiów i Instytutów Uniwersytetu Rzeszowskiego (Kolegium Nauk Humanistycznych – Instytut Filozofii, Kolegium Nauk Przyrodniczych - Instytut Biotechnologii a od 01.10.2023 r. także z Instytutu Psychologii Kolegium Nauk Społecznych – dotychczasowego Zakładu Psychologii Instytutu Pedagogiki). Lektoraty prowadzone są przez pracowników Studium Języków Obcych UR, a zajęcia z wychowania fizycznego – przez pracowników Studium Wychowania Fizycznego i Rekreacji UR. Zajęcia na kierunku nauki o rodzinie prowadzone są także przez pracowników zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych. Liczba nauczycieli akademickich oraz struktura ich kwalifikacji pozwala na realizację programu studiów na kierunku nauki o rodzinie. Kadra dydaktyczna posiada aktualny dorobek naukowy w postaci publikacji odnoszących się do różnych aspektów problematyki rodziny w powiązaniu z różnymi dziedzinami i dyscyplinami nauki, który pozwala na prawidłową realizację programu studiów.

Tabela nr 1. Liczba pracowników Instytutu Pedagogiki prowadzących zajęcia na kierunku nauki o rodzinie w latach 2018-2023.

Stopień/tytuł naukowy	Liczba pracowników	Struktura kadry dydaktycznej (w %)
Doktor habilitowany	11	22,4
Doktor	38	77,6
Razem	49	100,0

W strukturze organizacyjnej Instytutu Pedagogiki funkcjonuje 11 Katedr/Zakładów, a w ich obrębie wielu pracowników podejmuje badania naukowe, które dotyczą także różnych aspektów problematyki rodzinnej, analizowanej z różnych perspektyw naukowych. Na kierunku nauki o rodzinie zajęcia prowadzą pracownicy różnych Katedr/Zakładów Instytutu Pedagogiki:

- **Katedra Badań Szkoły i Społeczeństwa Zmediatyzowanego** – zespół badawczy Katedry prowadzi badania z zakresu pedagogiki medialnej, wpisując się w nurt badań *in statu nascendi*, czyli ciągle rozwijający się, albowiem społeczeństwo informacyjne, medialne, sieciowe, jest społeczeństwem, które raczej staje się, niż ma już konkretny kształt. Wielowymiarowość badań prowadzonych w Katedrze i aktywności w pedagogice medialnej wynika z wielowymiarowości oddziaływań nowych mediów, które coraz mocniej i skuteczniej zagospodarowują rzeczywistość społeczną, edukacyjną - szkolną i ekonomiczną;

- **Katedra Badań nad Niepełnosprawnością** (od 01.10.2023 r. jako Zakład Badań nad Niepełnosprawnością) – badania naukowe podejmowane w Katedrze koncentrują się przede wszystkim na wieloaspektowych zagadnieniach niepełnosprawności. Działalność badawcza ma charakter interdyscyplinarny. Główne obszary badawcze skupiają się wokół wielokontekstowej problematyki edukacji, rehabilitacji i terapii osób z niepełnosprawnościami. Zespół Katedry realizuje badania, które odnoszą się do kluczowych etapów życia człowieka zagrożonego niepełnosprawnością, z niepełnosprawnością, z zaburzeniami rozwojowymi, a także jego rodziny. Dotyczą one: wczesnej interwencji i wczesnego wspomaganie rozwoju; edukacji i rehabilitacji osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w różnych formach edukacji, ze szczególnym uwzględnieniem edukacji włączającej; rehabilitacji społecznej; indywidualnej perspektywy postrzegania swojego życia w dorosłości. Zespół Katedry realizuje badania nawiązujące do specjalistycznych zagadnień, przyczyniając się do rozwoju strategii i metod pracy z osobami z różnymi zaburzeniami rozwojowymi i niepełnosprawnościami. Ich tematyka obejmuje m.in.: problemy diagnozy i terapii, metody edukacyjno-terapeutyczne, zachowania społeczne, zachowania trudne, zachowania przystosowawcze, zachowania zdrowotne, rozwój umiejętności komunikacyjnych i językowych, aktywność twórczą;

- **Zakład Pedagogiki Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej** (od 01.10.2023 r. jako Katedra Pedagogiki Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej) - zainteresowania badawcze pracowników Zakładu Pedagogiki Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej koncentrują się wokół kategorii małego dziecka, wymiarów procesu edukacji dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym oraz czynników decydujących o jego przebiegu. Odnoszą się także do kultury szkoły oraz powiązań dwóch podstawowych środowisk życia dziecka – rodziny i szkoły, występujących w tym obszarze rozwiązań modelowych. Do szczegółowych obszarów zainteresowań badawczych pracowników należą: współczesne dylematy edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej; kształcenie zintegrowane jako koncepcja rozwoju ucznia. Postulaty a rzeczywistość; edukacja artystyczna dziecka w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym; edukacja językowa uczniów wczesnej edukacji; wymiary ekspresji małego dziecka; zabawy dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym; miejsce rodziców w przestrzeni szkoły;

- **Zakład Pedagogiki Resocjalizacyjnej** – w ramach działalności naukowej Zakład zajmuje się następującą problematyką badawczą: profilaktyka zjawisk patologii społecznej; kryminologiczne i penitencjarne aspekty wykonywania kary pozbawienia wolności (m.in. rodzicielstwo osób pozbawionych wolności, relacje małżeńsko-partnerskie więźniów, długoterminowe odbywanie kary w warunkach więziennych, nauczanie i zatrudnianie osób odbywających karę w zakładach karnych); sprawiedliwość naprawcza, readaptacja i reintegracja społeczna; problemy wykluczenia społecznego grup mniejszościowych, stygmatyzacja i marginalizacja społeczna; ryzykowane zachowania seksualne młodzieży i dorosłych (m.in. przemoc seksualna, wczesna aktywność seksualna młodzieży, udział w seksbiznesie, zachowania seksualne w stanie odurzenia środkami psychoaktywnymi, przestępczość seksualna); postawy społeczne wobec osób z HIV/AIDS; etyczne podstawy badań społecznych w obszarze seksualności człowieka; postawy społeczne wobec nadużywania i uzależnienia od substancji psychoaktywnych; problemy niedostosowania społecznego młodzieży; podstawy pracy socjoterapeutycznej i psychoterapeutycznej z dziećmi, młodzieżą i dorosłymi;

- **Zakład Pedagogiki Społecznej** – działalność naukowa Zakładu koncentruje się wokół środowiskowych uwarunkowań procesów wychowania i rozwoju człowieka w różnych fazach życia, wokół wiedzy o mechanizmach i procesach praktycznego przeobrażania, usprawniania, aktywizowania i modernizowania środowisk wychowawczych, a także wokół sił społecznych, rozumianych jako szczególnego rodzaju czynniki jednostkowe i zbiorowe, które mobilizują aktywność własną ludzi i kształtują ich kreatywną rolę w środowisku;

- **Zakład Teorii Wychowania i Opieki** – Zakład Teorii Wychowania i Opieki łączy refleksję teoretyczną nad wychowaniem z praktyką pedagogiczną. Ważnym elementem dociekań naukowych i zadań dydaktycznych stanowi problematyka wychowania, opieki w rodzinie i instytucjach zastępczych. Z zakładem związana jest teoria „etyki rozwoju”, która dostarcza narzędzia teoretycznego dla zobrazowania rzeczywistości społecznej, opiekuńczej i wychowawczej. Zakład sprawuje nadzór merytoryczny nad specjalnością pedagogika opiekuńczo-wychowawcza i wspiera inne kierunki oraz specjalności w zakresie opieki, wychowania, diagnostyki pedagogicznej;

- **Zakład Historii Myśli Pedagogicznej** – Zakład Historii Myśli Pedagogicznej jest kontynuatorem bogatej tradycji i dorobku naukowego środowiska rzeszowskich pedagogów oraz historyków oświaty w zakresie dziejów szkolnictwa i wychowania na ziemiach polskich w XIX i XX wieku. Główne kierunki zainteresowań badawczych pracowników naukowo-dydaktycznych Zakładu obejmują następujące obszary: szkolnictwo na ziemiach polskich w czasach nowożytnych i najnowszych; działalność edukacyjna, opiekuńcza, wychowawcza oraz kulturalno-oświatowa polskiej szkoły i innych instytucji oświaty, opieki i kultury w XIX i XX wieku; poradnictwo zawodowe oraz problemy rynku pracy i polityki społecznej w perspektywie historycznej i współczesnej; przemiany rodziny i jej wychowawcze funkcjonowanie w świetle źródeł historycznych i badań współczesnych.

- **Zakład Edukacji Literackiej** (od 01.10.2023 r. pracownicy Zakładu zostali włączeni do Katedry Pedagogiki Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej) – zainteresowania badawcze Zakładu oscylują wokół humanistycznych aspektów pedagogiki i skupiają się na takich obszarach, jak: literatura dziecięca jako obszar kultury dziecka, edukacji i czytelnictwa; zagadnienia odbioru literatury przez dziecko (*reader response*); wychowanie literackie w ramach szeroko pojętej edukacji kulturalnej dziecka; wybrane konteksty *children studies* oraz kultury dziecka; wychowanie przez sztukę (literaturę, taniec); przekład intersemiotyczny i metoda ekspresywnego wykonania utworów literackich; problemy edukacji polonistycznej w przedszkolu i klasach początkowych, edukacja językowa na poziomie wczesnoszkolnym i przedszkolnym;

- **Zakład Pedagogiki Rodziny** – w Zakładzie prowadzone są badania, będące kontynuacją prac badawczych prowadzonych w ramach Katedry Nauk o Rodzinie (w roku akad. 2018/2019 Katedra ta została przekształcona w Zakład Pedagogiki Rodziny). Głównym celem badań prowadzonych przez pracowników Zakładu jest poznanie funkcjonowania rodziny we współczesnym społeczeństwie, ze szczególnym uwzględnieniem przemian jakie w niej zachodzą. Badania podejmowane są z perspektywy interdyscyplinarnej, uwzględniającej aspekt pedagogiczny, psychologiczny, historyczny, socjologiczny, prawny, etyczny i biomedyczny oraz kulturowy;

- **Zakład Edukacji Nauczycieli** – pracownicy Zakładu prowadzą badania komparatystyczne o charakterze teoretycznym i aplikacyjnym, które obejmą sformułowanie teoretycznych i praktycznych podstaw ewolucji funkcjonowania polskiego systemu edukacyjnego na tle wiodących systemów zagranicznych ze szczególnym ukierunkowaniem eksploracyjnym pięciu zasadniczych obszarów: 1) wielowymiarowe uwarunkowania przestrzeni edukacji formalnej i nieformalnej umożliwiające prowadzenie skutecznej alfabetyzacji funkcjonalnej w zakresie aksjologicznym, dydaktycznym i organizacyjnym – celem tych badań jest wypracowanie modelu programowo organizacyjnego szkoły uniwersyteckiej (na przykładzie Dwujęzycznego Liceum Uniwersytetu Rzeszowskiego) oraz warsztatów i wystaw interaktywnych (na przykładzie interaktywnej wystawy „Eksploratorium”); 2) e-learningowe przygotowanie nauczycieli szkół poszczególnych szczebli i typów z uwzględnieniem uwarunkowań wynikających z bieżącej realizacji programu kształcenia, jak i w sytuacjach nadzwyczajnych – celem tych badań jest wypracowanie modelu kształcenia z zakresu tworzenia kursów i prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość; 3) optymalizację programów kształcenia dla szkół różnych typów i poziomów - głównie pod względem matematycznej i informatycznej alfabetyzacji funkcjonalnej – celem tych badań jest wypracowanie modelu programu kształcenia uwzględniającego aktualne wymagania społeczno-kulturowe i technologiczne; 4) weryfikację cech dydaktycznych (szkolnych) programów komputerowych – celem tych badań jest wypracowanie modelowych dydaktycznych kursów e-learningowych dla poszczególnych grup uczniów (zgodnie z wymogami dydaktyki ogólnej i odpowiednio dydaktyk szczegółowych) uwzględniających kryteria aksjologiczne, merytoryczne, metodyczne i prawne; 5) układ i dynamikę funkcjonowania kompetencji informacyjno-informatycznych nauczycieli różnych typów szkół (w tym ich zróżnicowanie ze względu na poziom kształcenia) – celem tych badań jest wypracowanie modelu kompetencji nauczycieli akademickich oraz licealnych umożliwiających biegle i twórcze wykorzystanie narzędzi z zakresu IT w codziennej pracy szkolnej;

- **Zakład Psychologii** (od 01.10.2023 r. samodzielna jednostka organizacyjna w ramach Kolegium Nauk Społecznych – Instytut Psychologii) - pracownicy Zakładu Psychologii prowadzą badania w szerokim spektrum obszarów: psychologii szkolnej, psychologii stresu edukacyjnego, osobowości, klinicznej, organizacji, bliskich związków, spektrum zaburzeń autystycznych.

Kadra dydaktyczna Instytutu Pedagogiki prowadząca zajęcia na kierunku nauki o rodzinie posiada dorobek naukowy, który przedstawiony został w Zał. nr 2.4.1. „Dorobek naukowy nauczycieli akad. za okres 2017-2023”.

Charakterystykę nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia na kierunku nauki o rodzinie w ocenianym roku zawarto w Zał. nr 2.4. „Charakterystyka nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku nauki o rodzinie” dla II i III roku kierunku nauk o rodzinie. W przypadku roku I, który w ocenianym roku akademickim nie został uruchomiony, uwzględniona została osoba proponowana do obsady zajęć. W wykazie nie została uwzględniona specjalność

Asystent osoby niepełnosprawnej jako specjalność, która nie jest w ostatnich latach prowadzona.

W Tabelach nr 2-4 przedstawiono zestawienia publikacji naukowych pracowników Instytutu Pedagogiki prowadzących zajęcia na kierunku nauki o rodzinie według rodzaju publikacji za okres 2018-2021 (Tabela nr 2), za okres 2022-2023 (Tabela nr 3) oraz zestawienie dorobku naukowego według rodzaju publikacji i łącznej wartości punktacji MNiSW/MEiN za okres 2018-2023 (Tabela nr 4).

Tabela nr 2. Zestawienie publikacji pracowników Instytutu Pedagogiki prowadzących zajęcia na kierunku nauki o rodzinie za okres 2018-2021.

Rodzaj publikacji	Liczba publikacji				Razem
	2018	2019	2020	2021	
Monografie (wg wykazu MEiN z dnia 22.07.2021 r.)	1	2	3	4	10
Artykuły w czasopismach naukowych (wg wykazu MNiSW z dnia 25.01.2017 r.)	62	-	-	-	62
Artykuły w czasopismach naukowych (wg wykazu MNiSW z dnia 21.12.2021 r.)	-	32	21	36	89
Redakcje monografii (wg wykazu MEiN z dnia 22.07.2021 r.)	-	4	-	2	6
Rozdziały w monografiach (wg wykazu MEiN z dnia 22.07.2021 r.)	10	12	16	25	63
Inne publikacje (spoza listy MNiSW/MEiN), w tym:					
- Monografie	-	1	-	-	1
- Artykuły w czasopismach	10	17	3	1	31
- Redakcje monografii	-	1	-	-	1
- Rozdziały w monografiach	8	7	3	1	19
Razem	91	76	46	69	282

Tabela nr 3. Zestawienie publikacji pracowników Instytutu Pedagogiki prowadzących zajęcia na kierunku nauki o rodzinie za okres 2022-2023*.

Rodzaj publikacji	Liczba publikacji		Razem
	2022	2023*	
Monografie (wg wykazu MEiN z dnia 22.07.2021 r.)	5	1	6
Artykuły w czasopismach naukowych (wg wykazu MEiN z dnia 17.07.2023 r.)	50	11	61
Redakcje monografii (wg wykazu MEiN z dnia 22.07.2021 r.)	1	1	2
Rozdziały w monografiach (wg wykazu MEiN z dnia 22.07.2021 r.)	8	2	10
Inne publikacje (spoza listy MEiN), w tym:			
- Rozdziały w monografiach	1	-	1
Razem	65	15	80

* stan na 30.09.2023 r.

Tabela nr 4. Zestawienie dorobku naukowego pracowników Instytutu Pedagogiki prowadzących zajęcia na kierunku nauki o rodzinie za okres 2018–2023*.

Rodzaj publikacji	Łączna wartość punktacji MNISW/MEiN
Monografie	1818,9876
Artykuły w czasopismach naukowych	10576,1278
Redakcje monografii	306,1338
Rozdziały w monografiach	1376,8985
Ogółem:	14078,1477

* stan na 30.09.2023 r.

Pracownicy Instytutu Pedagogiki prowadzący zajęcia dydaktyczne na kierunku nauki o rodzinie posiadają wieloletnie doświadczenie dydaktyczne związane z pracą głównie na Uniwersytecie Rzeszowskim oraz kompetencje dydaktyczne potwierdzone świadectwami ukończenia licznych kursów, szkoleń, studiów podyplomowych, wiążą się one także z udziałem w konferencjach dydaktycznych, prowadzeniem zajęć dydaktycznych w ośrodkach zagranicznych oraz prowadzeniem zajęć w języku obcym dla studentów w ramach programu Erasmus+ a także autorstwem publikacji o charakterze dydaktycznym, które mogą być wykorzystywane jako literatura pomocnicza i uzupełniająca dla studentów, przydatna może być także prowadzącym zajęcia na kierunku nauki o rodzinie. Wśród takich publikacji wymienić można przykładowo wybrane publikacje prowadzących zajęcia na kierunku nauki o rodzinie:

- Frączek Zofia, *Wstęp do teorii wychowania*, Rzeszów: Uniwersytet Rzeszowski, 2022, 334 s., ISBN 978-83-8277-061-2.
- Lib Waldemar, Walat Wojciech (red.), *Teoretyczne podstawy kształcenia ogólnego. Podręcznik dla studentów pedagogiki i przyszłych nauczycieli*, Rzeszów: Uniwersytet Rzeszowski, 2021, 255 s., ISBN 978-83-7996-900-5.
- Barłóg Krystyna, *Sytuacja w systemach rodzinnych z dzieckiem z ASD w świetle Modelu Kołowego Davida H. Olsona*, Rzeszów: Uniwersytet Rzeszowski, 2020, 170 s., ISBN 978-83-7996-810-7.
- Chodkowski Zbigniew, *Adaptacja człowieka do środowiska pracy*, Rzeszów: Uniwersytet Rzeszowski, 2019, 245 s., ISBN 978-83-7996-644-8.
- Pasternak Jacek, Perenc Lidia, Radochoński Mieczysław, *Podstawy psychopatologii dla pedagogów*, Rzeszów: Uniwersytet Rzeszowski, 2017, 370 s., ISBN 978-83-7996-429-1.
- Lew-Koralewicz Aneta, *Zachowania trudne małych dzieci z zaburzeniami rozwoju. Uwarunkowania, profilaktyka i terapia*, Rzeszów: Uniwersytet Rzeszowski, 2017, 268 s., ISBN 978-83-7996-470-3.
- Mach Aleksandra, *Młodość z niepełnosprawnością intelektualną wobec życia w małżeństwie i rodzinie*, Rzeszów: Uniwersytet Rzeszowski, 2015, 335 s., ISBN 978-83-7996-237-2.
- Grzybek Grzegorz, *Etos życia. Wychowanie do małżeństwa w założeniach etyki rozwoju*, Rzeszów: Uniwersytet Rzeszowski, 2014, 176 s., ISBN 978-83-7996-105-4.
- Lulek Barbara, Reczek-Zymróż Łucja, *Rodzina i szkoła w zmieniającej się przestrzeni edukacyjnej. Dylematy czasu przemian*, Rzeszów: Wydawnictwo Bonus Liber, Towarzystwo Naukowe w Rzeszowie, 2014, 332 s., ISBN 978-83-64519-17-8.
- Grzybek Grzegorz, *Etyka rozwoju a pedagogika opiekuńcza*, Rzeszów: Uniwersytet Rzeszowski, 2013, 120 s., ISBN 978-83-7338-848-2.
- Gruca-Miąsik Urszula, *Negocjacje i mediacje w kręgu pomocy wychowania i prawa*, Rzeszów: Uniwersytet Rzeszowski, 2011, 151 s., ISBN 978-83-7338-618-1.

Pracownicy Instytutu Pedagogiki, w tym prowadzący zajęcia na kierunku nauki o rodzinie, rozwijają swoje kompetencje dydaktyczne angażując się m.in. w opracowanie dokumentacji i programu studiów na nowo tworzonych kierunkach i specjalnościach, a także studiach podyplomowych (np. na kierunkach: Nauki o rodzinie studia II stopnia (realizowanych w latach 2015-2017), Pedagogika specjalna jednolite studia magisterskie, Pedagogika Przedszkolna i Wczesnoszkolna jednolite studia magisterskie, Psychologia jednolite studia magisterskie, czy na specjalnościach: Pedagogika medialna z animacją kultury na kierunku Pedagogika profil ogólnoakademicki, studiach podyplomowych: Diagnoza i terapia pedagogiczna, Edukacja i rehabilitacja osób z ASD (*Autism spectrum disorder*)).

Wśród kadry realizującej zajęcia na kierunku nauki o rodzinie są osoby przygotowujące ofertę zajęć dydaktycznych dla studentów zagranicznych w ramach programu Erasmus+, a także prowadzący zajęcia w języku angielskim dla tej grupy studentów i prowadzący zajęcia w języku obcym podczas zajęć realizowanych w zagranicznych ośrodkach akademickich.

Spośród prowadzących zajęcia na kierunku nauki o rodzinie corocznie wyznaczany jest opiekun roku dla kolejnych roczników studiujących na kierunku nauki o rodzinie, który pełni tę funkcję przez cały cykl kształcenia tego rocznika.

Kadra dydaktyczna prowadząca zajęcia na kierunku nauki o rodzinie ma także na swoim koncie wyróżnienia przyznane przez studentów lub władze ośrodków akademickich w kontekście działalności dydaktycznej m.in. wyróżnienie „Laur Studentów” za osiągnięcia dydaktyczne w kategorii „Przyjaciel Studenta” (4 nauczycieli akademickich), dyplom uznania Rektora Narodowego Uniwersytetu w Kamieńcu Podolskim za działalność naukową i dydaktyczną (1 nauczyciel akademicki). Jeden z nauczycieli akademickich sprawował opiekę nad beneficjentem Diamentowego Grantu. Szczegółowe, indywidualne osiągnięcia dydaktyczne wykazane zostały w „Charakterystyce nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku nauki o rodzinie” w Zał. nr 2.4 do Raportu.

Kadra prowadząca zajęcia na kierunku nauki o rodzinie systematycznie podnosi swoje kompetencje dydaktyczne, w tym w zakresie przygotowania do prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz w językach obcych, uczestnicząc w szkoleniach organizowanych przez Uniwersytet Rzeszowski m.in. w latach 2018-2020 pracownicy Instytutu Pedagogiki uczestniczyli w szkoleniu podnoszącym kompetencje dydaktyczne i informatyczne nauczycieli akademickich w ramach projektu Narodowego Centrum Badań i Rozwoju pt. Jednolity Program Zintegrowany Uniwersytetu Rzeszowskiego - droga do wysokiej jakości kształcenia, mającym na celu zdobycie przez kadrę akademicką wiedzy i umiejętności z zakresu tworzenia kursów e-learningowych (obsługa edytora WBTEExpress) oraz wykorzystywania ich w procesie kształcenia studentów. Ponadto w ramach podnoszenia kompetencji kadry akademickiej i zdobycia umiejętności w zakresie e-learningu pracownicy Instytutu uczestniczyli w 2020 r. w cyklicznych szkoleniach z zakresu wykorzystania platformy MS Teams w procesie kształcenia, organizowanych przez Uniwersyteckie Centrum Kształcenia na Odległość. Nauczyciele akademicy mają możliwość ciągłego podnoszenia kompetencji dydaktycznych do prowadzenia zajęć w językach obcych m.in. dzięki kursom językowym z programu Erasmus+ lub z wykorzystaniem dostępu do platformy eTutor, która zawiera bogaty zbiór materiałów szkoleniowych, testów w zakresie języka obcego podstawowego oraz zaawansowanego. Nauczyciele akademicy mają także możliwość uczestniczenia w kursach języka angielskiego organizowanych przez Studium Języków Obcych UR. W ramach podnoszenia kompetencji językowych pracownicy Instytutu Pedagogiki, w tym prowadzący zajęcia na kierunku

nauki o rodzinie, w 2016 r. uczestniczyli w kursie językowym prowadzonym przez pracowników i studentów z Kennesaw State University z USA (10.06.2017-10.07.2017).

Pracownicy Instytutu Pedagogiki rozwijają swoje kompetencje dydaktyczne także w kontekście pracy z osobami ze szczególnymi potrzebami, czemu służyło „Szkolenie świadomościowe dotyczące problemów osób z niepełnosprawnością dla pracowników Uniwersytetu Rzeszowskiego realizowane w ramach Projektu „Przyjazny nURt” – rozwój dostępności UR współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020”.

Szczegółowe zestawienie kompetencji dydaktycznych osób prowadzących zajęcia na kierunku nauki o rodzinie zawarto w „Charakterystyce nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku nauki o rodzinie” w Zał. nr 2.4. do Raportu.

2. Obsada zajęć, ze szczególnym uwzględnieniem zajęć, które prowadzą do osiągnięcia przez studentów umiejętności praktycznych

W roku akad. 2023/2024, ze względu na brak kandydatów zainteresowanych podjęciem studiów na kierunku nauki o rodzinie, nie został uruchomiony I rok. Zgodnie z wyborem dokonany przez studentów w zakresie specjalności na roku II i III prowadzona jest wyłącznie specjalność Asystent rodziny, druga ze specjalności: Asystent osoby niepełnosprawnej nie została uruchomiona. W roku akad. 2023/2024 obsada zajęć na kierunku nauki o rodzinie przeprowadzona została tylko dla II i III roku. W Zał. nr 2.2 do Raportu wykazana została obsada dla poszczególnych zajęć prowadzonych w semestrze zimowym i semestrze letnim w roku akad. 2023/2024 dla roku II i roku III. Z uwagi na to, że rok I nie został uruchomiony, obsada zajęć tego rocznika nie została dokonana.

Zasadą, która jest stosowana w Instytucie Pedagogiki do obsady zajęć prowadzonych na kierunku nauki o rodzinie jest zgodność dorobku naukowego i zainteresowań badawczych osób prowadzących zajęcia z tematyką prowadzonych zajęć, a także kompetencje pracowników i doświadczenie pozwalające na prawidłową realizację zajęć. Zajęcia na kierunku nauki o rodzinie w formie wykładów i ćwiczeń prowadzone są najczęściej przez pracowników Instytutu Pedagogiki, przez nauczycieli akademickich z tytułem naukowym profesora bądź ze stopniem naukowym doktora habilitowanego lub doktora. Obsadę zajęć dydaktycznych rekomenduje Zespół programowy na podstawie analizy realizowanej tematyki badawczej danego pracownika (potwierdzonej publikacjami naukowymi, realizacją projektów badawczych), doświadczeń dydaktycznych (doświadczenie dydaktyczne w realizacji określonych zajęć), obszarów samorozwoju (doksztalcanie w formie szkoleń, kursów) oraz wyników ewaluacji zajęć, hospitacji i oceny nauczycieli dokonywanej przez studentów. Dyrektor Instytutu Pedagogiki przedstawia Dziekanowi Kolegium Nauk Społecznych projekt obciążeń dydaktycznych pracowników Instytutu, który zatwierdza Rektor. Zajęcia przydzielane są więc w sposób spersonalizowany, aby mogli je poprowadzić najlepsi specjaliści. Na kierunku nauki o rodzinie zajęcia z grupy przedmiotów podstawowych, kierunkowych i specjalnościowych (w tym zajęcia, które prowadzą do osiągnięcia przez studentów umiejętności praktycznych) są realizowane w większości przez pracowników Instytutu Pedagogiki oraz innych specjalistów prowadzących zbieżną działalność naukową, posiadających odpowiedni dorobek naukowy oraz dydaktyczny.

Zajęcia z przedmiotów ogólnych prowadzone są m.in. przez lektorów Studium Języków Obcych UR, pracowników Studium Wychowania Fizycznego i Rekreacji UR, nauczycieli akademickich z Instytutu Filozofii Kolegium Nauk Humanistycznych UR. W ramach przedmiotów ogólnych realizowany jest także Przedmiot ogólnounuczelniany zgodnie z [Zarządzeniem nr 117/2021 Rektora](#)

[Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 29 czerwca 2021 r. w sprawie realizacji przedmiotów ogólnouczelnianych na Uniwersytecie Rzeszowskim](#). Zasady planowania obsady kadrowej do prowadzenia zajęć dydaktycznych określone zostały w [Zarządzeniu nr 1/2022 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 3 stycznia 2022 r. w sprawie szczegółowych zasad planowania obsady kadrowej zajęć dydaktycznych w Uniwersytecie Rzeszowskim](#).

Zgodnie z [Zarządzeniem nr 4/2022 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 24 stycznia 2022 r. w sprawie organizacji programowych praktyk zawodowych](#) koordynator praktyk powoływany jest przez Prorektora ds. Studenckich i Kształcenia spośród nauczycieli akademickich. Osobę do pełnienia obowiązków koordynatora praktyki wskazuje Dziekan Kolegium Nauk Społecznych w porozumieniu z kierownikiem kierunku nauki o rodzinie. Koordynator praktyk sprawuje nadzór dydaktyczno-organizacyjny nad praktyką realizowaną na kierunku. Dla jednego kierunku studiów powoływany jest jeden koordynator praktyk, w uzasadnionych przypadkach Prorektor może powołać więcej niż jednego koordynatora dla danego kierunku. Obowiązki koordynatora praktyk określone zostały w w/w [Zarządzeniu Rektora](#).

3. Łączenie przez nauczycieli akademickich i inne osoby prowadzące zajęcia działalności dydaktycznej z działalnością naukową lub zawodową,

Pracownicy Instytutu Pedagogiki, w tym prowadzący zajęcia na kierunku nauki o rodzinie, łączą działalność dydaktyczną przede wszystkim z działalnością naukową, co znajduje odzwierciedlenie w prowadzeniu badań naukowych i publikacjach naukowych: monografiach, rozdziałach w monografiach, redakcjach monografii, artykułach w czasopismach naukowych. Wiele z tych publikacji wykorzystywanych jest w procesie kształcenia studentów kierunku nauki o rodzinie i proponowanych jako literatura dodatkowa, obok literatury podstawowej lub uzupełniającej wskazanej w sylabusie dla danego przedmiotu.

Wśród dorobku naukowego nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku nauki o rodzinie znajduje się wiele publikacji naukowych, wśród których można wymienić m.in.:

- Barłóg Krystyna, *Postawy rodziców dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi wobec niepełnosprawności i inkluzji*, Niepełnosprawność i Rehabilitacja, 2022, tom 85, nr 1, s. 22-32, ISSN 1642-1981.
- Gruca-Miąsik Urszula *Budzenie osoby w rodzinie w kontekście rozwoju rozumowania moralnego*, Roczniki Pedagogiczne, 2022, Tom 14 (50), nr 4, s. 39-50, ISSN 2080-850X, e-ISSN 2544-5243.
- Markowska-Gos Ewa, *Małżeństwo a odpowiedzialność. Socjologiczno-prawna analiza rozwodów w Polsce*, Kultura-Przemiany-Edukacja, 2022, Tom XI, s. 54-81, ISSN 2300-9888, e-ISSN 2544-1205.
- Smyła Joanna, *Rodzina w kalejdoskopie współczesnych przemian, Wychowanie w Rodzinie, 2022, tom XXVI (1), s. 15-27, ISSN 2082-9019, e-ISSN 2300-5866.*
- Frączek Zofia, *Rodzice w percepcji dzieci – o potrzebach dzieci i problemach współczesnego rodzicielstwa*, [w:] *Rodzicielstwo – wybrane aspekty funkcjonowania*, red. nauk. Józefa Bągiel, Beata Górnicka, Opole: Uniwersytet Opolski, 2021, s. 99-112, ISBN 978-83-7395-917-0.
- Urbańska Magda, *Pomoc i wsparcie rodziny – na przykładzie województwa podkarpackiego*, [w:] *Człowiek w kulturze i społeczeństwie*, redakcja naukowa Taras Dubrownyj, Radosław Malikowski, Rzeszów: Uniwersytet Rzeszowski, 2021, s. 44-53, ISBN 978-83-7996-905-0.
- Urbańska Magda, *Szanse i trudności w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych przy wsparciu mediatora*, [w:] *Rodzina – wychowanie – przyszłość*, red. Elżbieta Osewska, Józef Stala, Kraków: Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, 2020, s. 191-202, ISBN 978-83-7438-947-1.
- Frączek Zofia, *Rodzina wobec przemian społecznych: o wychowawczym funkcjonowaniu rodziny i możliwościach jego doskonalenia*, Kultura, Przemiany, Edukacja, 2019, t. 7, s. 69-80, ISSN 2300-9888, e-ISSN 2544-1205.

- Rachwał Anna, Gosztyła Tomasz, *Otrzymywane i oczekiwane wsparcie w doświadczeniu matki samotnie wychowującej dziecko ze spektrum autyzmu – studium przypadku*, Acta Scientifica Academiae Ostroviensis. Sectio A. Nauki Humanistyczne, Społeczne i Techniczne, 2019, nr 1-2 (13-14), s. 7-17, ISSN 2300-1739.
- Śniegulska Anna, *Rodzina przestrzeni edukacji do międzykulturowości*, Horyzonty Wychowania, 2019, T. 18, nr 48, s. 33-42, ISSN 1643-9171, e-ISSN 2391-9485.
- Bartóg Krystyna, *Rodzina i jej zaangażowanie w proces wspomaganie rozwoju, rehabilitacji dziecka z niepełnosprawnością*, Wychowanie w Rodzinie, 2018, T. 19, nr 3, s. 223-240, ISSN 2082-9019, e-ISSN 2300-5866.
- Ochojska Danuta, Marmola Małgorzata, Wańczyk-Welc Anna, *Relacje w rodzinie pochodzenia a komunikowanie się w małżeństwie*, Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze, 2018, nr 4, s. 33-44, ISSN 0552-2188.
- Pstrąg Dorota, *Kultura obyczajowo-obrzędowa w rodzinie jako element edukacji społecznej*, Problemi pidgotovki sučasnoho včitelâ, 2018, Vip. 17, s. 251-258, ISSN 2307-4914.
- Śniegulska Anna, *Opiekuńczo-wychowawcza rola rodziców w percepcji społecznej*, Problemy Opiekuńczo Wychowawcze, 2018, nr 10, s. 48-55, ISSN 0552-2188.
- Chodkowski Zbigniew, *Czynniki wspomagające rozwój rodziny*, [w:] *Rodzina – wsparcie i pomoc*, pod redakcją Magdaleny Parzyszek, Marty Samorańskiej, Lublin: Wydawnictwo Episteme, 2017, s. 47-55, ISBN 978-83-65172-97-6.
- Dusza Bożena, *Sylwetka rodzica i jego współpraca ze szkołą w oczach nauczycieli gimnazjum (doniesienie z badań)*, Edukacja – Technika – Informatyka: kwartalnik naukowy, 2017, nr 2(20), s. 187-191, ISSN 2080-9069, e-ISSN 2450-9221.
- Garbarz Andrzej, *Człowiek w sytuacjach troski i opieki*, [w:] *Etyka – rodzina – społeczeństwo. Tom 2*, red. nauk. Andrzej Garbarz, Wiesław Matyskiewicz, Magda Urbańska, Rzeszów: Uniwersytet Rzeszowski, 2017, s. 71-84, ISBN 978-83-7996-416-1.
- Gosztyła Tomasz, Trubiłowicz Elżbieta, *Samotne rodzicielstwo w doświadczeniu matek dzieci z autyzmem*, Człowiek – Niepełnosprawność – Społeczeństwo, 2017, nr 1(35), s. 63-74, ISSN 1734-5537.
- Grzybek Grzegorz, Bielak Agnieszka, *Małżeństwo a gender. W poszukiwaniu etosu życia małżeńskiego*, [w:] *Etyka – Rodzina – Społeczeństwo. Tom 2*, red. nauk. Andrzej Garbarz, Wiesław Matyskiewicz, Magda Urbańska, Rzeszów: Uniwersytet Rzeszowski, 2017, s. 61-70, ISBN 978-83-7996-416-1.
- Lulek Barbara, *Od edukowania do rodzicielskiego działania. O dostrzeganiu problemów, gotowości poszukiwania rozwiązań i podejmowaniu ryzyka w edukacji szkolnej dziecka*, [w:] *Dziecko w sytuacjach uczenia się. Codziennosc w poznawaniu świata i siebie*, redakcja naukowa Joanna Malinowska i Elżbieta Jezierska-Wiejak, Wrocław: Uniwersytet Wrocławski, 2017, s. 175-186, ISBN 978-83-62618-30-9.
- Mach Aleksandra, *From being a teenage mother to adult life according to a woman with intellectual disability*, Interdyscyplinarne Konteksty Pedagogiki Specjalnej, 2017, nr 17, s. 99-116, ISSN 2300-391X.
- Marczykowska Izabela, Wasserman Martyna, *Współczesne modele życia małżeńsko-rodzinnego w perspektywie opinii uczniów wybranych szkół ponadgimnazjalnych*, [w:] *W trosce o potrzeby dziecka. Pedagogiczne przesłania Barbary Czeredreckiej*, redakcja naukowa Beata Gumieny, Rzeszów: Uniwersytet Rzeszowski, 2017, s. 131-145, ISBN 978-83-7996-435-2.
- Markowska-Gos Ewa, *Szczęście małżeńskie mieszkańców Podkarpacia : wybrane aspekty*, Kultura-Przemiany-Edukacja, 2017, Tom V, s. 227-252, ISSN 2300-9888, e-ISSN 2544-1205.

- Marmola Małgorzata, *Funkcjonowanie systemów rodzinnych osób z uzależnieniem od alkoholu w percepcji ich dorastających synów i córek*, Kwartalnik Naukowy Fides et Ratio, 2017, nr 3(31), s. 240-253, ISSN 2082-7067.
- Marmola Małgorzata, Wańczyk-Welc Anna, *Obraz dziecka u rodziców pochodzących z rodzin rozbitych i niepełnych*, Wychowanie w Rodzinie, 2017, tom XV, nr 1, s. 117-132, ISSN 2082-9019, e-ISSN 2300-5866.
- Marmola Małgorzata, Wołpiuk-Ochocińska Anna, *Funkcjonowanie rodziców jako pary małżeńskiej a stosowane przez nich techniki wychowawcze wobec dzieci w wieku dorastania*, [w:] *Rodzicielstwo w różnych fazach rozwoju rodziny*, redakcja naukowa Józefa Brągiel i Beata Górnicka, Opole: Uniwersytet Opolski, 2017, s. 263-274, ISBN 978-83-7395-756-5.
- Ochojska Danuta, Wańczyk-Welc Anna, *Formy wspierania rozwoju dziecka przez rodziców a doświadczenia z własnego dzieciństwa*, [w:] *Rodzicielstwo w różnych fazach rozwoju rodziny*, redakcja naukowa Józefa Brągiel i Beata Górnicka, Opole: Uniwersytet Opolski, 2017, s. 157-167, ISBN 978-83-7395-756-5.
- Śniegulska Anna, *O potrzebie edukacji do rodzicielstwa*, Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Pedagogika, 2017, t. XXVI, nr 1, s. 57-67, ISSN 1734-185X.
- Śniegulska Anna, *Wokół problematyki ról rodzicielskich*, [w:] *Obraz współczesnej rodziny. Teoria i badania*, pod redakcją naukową Beaty Szluz, Rzeszów: Uniwersytet Rzeszowski, 2017, s. 179-188, ISBN 978-83-7996-485-7.

Wykaz dorobku naukowego pracowników Instytutu Pedagogiki prowadzących zajęcia na kierunku nauki o rodzinie zawarty został w Zał. nr 2.4.1. „Dorobek naukowy nauczycieli akad. za okres 2017-2023)” oraz w Zał. nr 2.4. „Charakterystyka nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku nauki o rodzinie”.

Pracownicy Instytutu Pedagogiki prowadzą także badania naukowe w ramach różnego rodzaju projektów naukowo-badawczych, które finansowane są przez zewnętrzne instytucje. Wykaz projektów realizowanych w latach 2018-2023 zawarto w Tabeli nr 5.

Tabela nr 5. Wykaz projektów realizowanych pod kierownictwem pracowników Instytutu Pedagogiki UR w latach 2018-2023.

L.p.	Tytuł projektu	Numer	Instytucja finansująca	Okres realizacji	Kierownik	Wartość (zł)
1.	Partnerstwo, współpraca i wsparcie w relacjach specjalistów z rodzicami dzieci z zaburzeniami neurorozwojowymi – polska adaptacja Family – Professional Partnership Scale (FPPS) oraz Enabling Practises Scale (EPS)	2018/02/X/HS6/02306	Narodowe Centrum Nauki	05.01.2019 - 04.01.2020	dr Tomasz Gosztyła	18 392,00
2.	MC-VIEW: Kompetencje medialne oraz umiejętność krytycznego podejścia do oferowanych przekazów medialnych jako skuteczna metoda rozwoju osób defaworyzowanych społecznie	2021-1-PL01-KA220-ADU-000033539	Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji (FRSE)	01.12.2021 - 30.11.2023	dr Sławomir Rębisz	1 202 945,34

	i ekonomicznie w procesie uczenia się przez całe życie					
3.	Child Research and Education Congress	DKN/SP/547893/2022	Ministerstwo Edukacji i Nauki	01.12.2022 - 30.11.2024	dr Mariola Kinal	98 450,00
4.	Rozszerz swoją wyobraźnię	SKN/SP/496115/2021	Ministerstwo Edukacji i Nauki	28.05.2021 - 27.05.2022	dr Tomasz Warchoń	60 600,00
5.	Młodzi odkrywcy Uniwersytetu Rzeszowskiego	SONP/SP/512075/2021	Ministerstwo Edukacji i Nauki	01.12.2021 - 30.11.2023	dr Tomasz Warchoń	179 757,60

Kadra prowadząca zajęcia na kierunku nauki o rodzinie uzyskuje kolejne stopnie naukowe. Tabela nr 6 zawiera wykaz pracowników Instytutu Pedagogiki prowadzących zajęcia na kierunku nauki o rodzinie, którzy w latach 2018-2023 uzyskali awans naukowy w dziedzinie nauk społecznych i uzyskali stopień naukowy doktora i doktora habilitowanego.

Tabela nr 6. Awanse naukowe pracowników IP prowadzących zajęcia na kierunku nauki o rodzinie w latach 2018-2023 w dziedzinie nauk społecznych.

Habilitatione				
L.p.	Imię i Nazwisko	Rok uzyskania	Tematyka pracy	Podmiot nadający stopień
1.	dr hab. Urszula Gruca-Miąsik	2019	Rozumowanie moralne – osoba, rozwój, wychowanie	Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie
2.	dr hab. Joanna Smyła	2023	Wzory przyszłości osobistej i zawodowej młodzieży licealnej: między tradycją a ponowoczesnością	Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie
Doktoraty				
L.p.	Imię i Nazwisko	Rok uzyskania	Tematyka pracy	Podmiot nadający stopień
1.	dr Monika Zielińska-Czopek	2020	Deklarowany a realizowany styl nauczania nauczycieli szkół podstawowych	Uniwersytet Rzeszowski
2.	dr Tomasz Warchoń	2021	Edukacja pozaformalna a wybrane rodzaje aktywności ucznia szkoły podstawowej	Uniwersytet Rzeszowski
3.	dr Piotr Karaś	2021	Wykorzystanie platform e-learningowych w szkołach ponadpodstawowych. Stan aktualny i perspektywy rozwoju	Uniwersytet Rzeszowski
4.	dr Marlena Bieda (Pieniążek)	2022	Wolontariat studencki – oczekiwania a realizacje	Uniwersytet Rzeszowski

Pracownicy Instytutu Pedagogiki, w tym także prowadzący zajęcia na kierunku nauki o rodzinie, łączą działalność dydaktyczną z działalnością naukową, biorąc udział w programie Erasmus+ i wyjeżdżając do zagranicznych ośrodków akademickich w celu prowadzenia zajęć dydaktycznych oraz w celach szkoleniowych. W latach 2015-2023 zrealizowano łącznie 44 wyjazdy nauczycieli akademickich w celach dydaktycznych, podnoszących ich kompetencje dydaktyczne oraz 44 wyjazdy nauczycieli w celach szkoleniowych. Pracownicy prowadzący zajęcia na kierunku nauki o rodzinie realizowali ponadto wyjazdy na staże naukowe, które rozwijają ich kompetencje naukowe i dydaktyczne np. podczas stażu naukowego na Uniwersytecie w Zadarze w Chorwacji.

Praca dydaktyczna pracowników Instytutu Pedagogiki łączona jest także z działalnością naukową poprzez prowadzenie, jako opiekun naukowy, studenckich kół naukowych, w których działają studenci Instytutu Pedagogiki, w tym także studenci kierunku nauki o rodzinie np. w ramach Akademickiego Koła Naukowego Familiologów, Kręgu Korczakowskiego i innych kół naukowych, działających w Instytucie.

Pracownicy Instytutu Pedagogiki, w tym prowadzący zajęcia na kierunku nauki o rodzinie, są członkami licznych Towarzystw Naukowych a także członkami Rady Naukowej wielu czasopism naukowych oraz członkami redakcji czasopism naukowych. Pracownicy uczestniczą w wielu krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych. Instytut Pedagogiki posiada kategorię B+ w dyscyplinie pedagogika.

W Instytucie wydawane są czasopisma naukowe: „Edukacja – Technika – Informatyka” oraz „Kultura – Przemiany – Edukacja”, w których ukazują się publikacje naukowe m.in. pracowników prowadzących zajęcia na kierunku nauki o rodzinie oraz biuletyn popularno-naukowy „Biuletyn Zakładu Psychologii „Wgląd”, poświęcony głównie zagadnieniom z dziedziny psychologii i pedagogiki, w którym drukowane są autorskie teksty m.in. pracowników i studentów Instytutu Pedagogiki.

Wielu pracowników Instytutu Pedagogiki, w tym prowadzących zajęcia na kierunku nauki o rodzinie, łączy pracę dydaktyczną nie tylko z działalnością naukową ale także z pracą zawodową, w tym w placówkach oświatowych. Wielu z pracowników Instytutu Pedagogiki angażuje się także w prace o charakterze społecznym jako eksperci i współpracownicy różnych podmiotów, w tym działających na rzecz dzieci, uczniów, rodziców i nauczycieli a także w formie wolontariatu, działając społecznie, we współpracy z różnymi podmiotami na rzecz osób potrzebujących. Szczegółowe informacje w tym zakresie zawarte zostały w Zał. nr 2.4. „Charakterystyka nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku nauki o rodzinie”.

4. Założenia, cele i skuteczność prowadzonej polityki kadrowej, z uwzględnieniem metod i kryteriów doboru oraz rekrutacji kadry, sposobów, zasad i kryteriów oceny jakości kadry oraz udziału w tej ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów, a także wykorzystania wyników oceny w rozwoju i doskonaleniu kadry.

Zgodnie ze [Statutem UR](#) nauczycieli akademickich Instytutu Pedagogiki zatrudnia się w grupach pracowników: badawczych oraz badawczo-dydaktycznych (w obu grupach na stanowiskach: profesora, profesora Uczelni, adiunkta, asystenta) i dydaktycznych (na stanowiskach: profesora, profesora Uczelni, adiunkta, asystenta, lektora, instruktora). Nawiązanie pierwszego stosunku pracy w UR z nauczycielem akademickim na czas nieokreślony lub określony dłuższy niż 3 miesiące w wymiarze przewyższającym połowę pełnego wymiaru czasu pracy następuje po przeprowadzeniu otwartego konkursu. Stosunek pracy zawiera się na podstawie umowy o pracę. Kryteria dla osób kandydujących do zatrudnienia w grupach pracowników badawczych, badawczo-dydaktycznych, dydaktycznych określa §107 ust. 2 i 3 [Statutu UR](#). Zgodnie z §108 [Statutu UR](#) konkurs oraz wymagania konkursowe na stanowisko nauczyciela akademickiego, za zgodą Rektora, ogłasza Prorektor ds.

Kolegium Nauk Społecznych na wniosek Dyrektora Instytutu Pedagogiki. W celu przeprowadzenia konkursu otwartego dla nauczycieli akademickich Prorektor ds. Kolegium powołuje komisję konkursową. W skład komisji konkursowej wchodzi: Prorektor ds. Kolegium lub osoba przez niego upoważniona, Dyrektor Instytutu i osoba mająca być bezpośrednim przełożonym zatrudnianego pracownika. Komisja konkursowa przeprowadza ocenę kwalifikacji kandydatów na stanowiska, na których zatrudniani są nauczyciele akademicy, w oparciu o wymagania konkursowe oraz dokumenty złożone przez kandydatów. Rozstrzygnięcie konkursu nie może nastąpić wcześniej niż po upływie 60 dni od daty jego ogłoszenia. Informację o konkursie oraz jego wyniku wraz z uzasadnieniem udostępnia się na stronach internetowych: UR, w BIP na stronie UR i ministra ds. szkolnictwa wyższego i nauki w terminie 60 dni odpowiednio przed konkursem i po jego zakończeniu.

W UR obowiązuje „Polityka otwartej, przejrzystej i merytorycznej rekrutacji pracowników na stanowiska badawcze, badawczo-dydaktyczne i dydaktyczne (OTM-R) w UR zgodnie z [Zarządzeniem nr 212/2021 Rektora UR z dnia 08.11.2021 r. w sprawie: wprowadzenia Polityki otwartej, przejrzystej i merytorycznej rekrutacji pracowników na stanowiska badawcze, badawczo-dydaktyczne i dydaktyczne \(OTM-R\) w UR](#). Od 11.05.2022 r. Uniwersytet Rzeszowski posiada logo „HR – Excellence in Research” przyznane przez Komisję Europejską, wdraża Europejską Kartą Naukową i Kodeksem Postępowania przy Rekrutacji Pracowników Naukowych w UR, zgodnie z „Planem działań w zakresie wdrożenia zasad Europejskiej Karty Naukowca i Kodeksu Postępowania przy Rekrutacji Pracowników Naukowych na Uniwersytecie Rzeszowskim Strategia HR4R UR” ([Załącznik nr 1 do Uchwały nr 158/04/2022 Senatu UR z dnia 28 kwietnia 2022 r. \(tekst jednolity\)](#)). <https://www.ur.edu.pl/pl/pracownik/hr4r-ur>.

Działalność naukowa, dydaktyczna i organizacyjna nauczycieli akademickich zatrudnionych w Instytucie Pedagogiki oceniana jest przez przełożonych danego pracownika (w formie oceny bieżącej, oceny okresowej, w ramach hospitacji zajęć, w ramach oceny jakości prac dyplomowych i recenzji prac) oraz przez studentów - w ankiecie oceny prowadzącego przedmiot dokonywanej w każdym semestrze danego roku akademickiego. Nauczyciele akademicy w swojej pracy naukowej i dydaktycznej są zobligowani do przestrzegania zasad etycznych w relacjach międzyludzkich, a w nauce standardów rzetelności i obiektywizmu oraz dobrych praktyk, zgodnie z Kodeksem etyki nauczycieli akademickich Uniwersytetu Rzeszowskiego ([Załącznik do Uchwały 580/06/2020 Senatu UR z dnia 25 czerwca 2020 r.](#)).

Zgodnie z §114 [Statutu UR](#) ocena bieżąca nauczycieli Instytutu Pedagogiki dokonywana jest przez ich bezpośrednich przełożonych. Ocena okresowa nauczycieli dokonywana jest nie rzadziej niż raz na 4 lata lub na wniosek Rektora. Kryteria oceny okresowej dla poszczególnych grup pracowników i rodzajów stanowisk oraz tryb i podmiot dokonujący oceny okresowej określa Rektor po zasięgnięciu opinii Senatu, związków zawodowych, samorządu studenckiego oraz samorządu doktorantów. Kryteria oceny przedstawia się nauczycielowi akademickiemu przed rozpoczęciem okresu podlegającego ocenie. Dla dokonania oceny okresowej nauczycieli akademickich Rektor powołuje komisje oceniające. Instytutowa komisja oceniająca składa się z 5 członków powołanych spośród nauczycieli akademickich zatrudnionych w Instytucie jako podstawowym miejscem pracy i dokonuje oceny nauczycieli akademickich zatrudnionych w Instytucie Pedagogiki. Komisji przewodniczy Dyrektor Instytutu Pedagogiki. Ocenę Instytutowej komisji oceniającej akceptuje Prorektor ds. Kolegium Nauk Społecznych. Ocena okresowa odbywa się według kryteriów wyróżnionych w Karcie Oceny Nauczyciela Akademickiego za lata 2022-2024 (zgodnie z [Uchwałą nr 124/12/2021 Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 16 grudnia 2021 r. w sprawie zaopiniowania Karty Oceny Nauczyciela Akademickiego za lata 2022-2024](#)). Zasady przeprowadzania oceny okresowej określa Zarządzenie nr 243/2021 Rektora UR z dnia 22.12.2021 r. w sprawie kryteriów oceny nauczycieli akademickich za lata 2022-2024. Zgodnie z §115 [Statutu UR](#) ocena nauczyciela akademickiego w Instytucie Pedagogiki dokonywana jest w szczególności w zakresie wykonywania przez niego

obowiązków. Przy ocenie nauczyciela akademickiego brane są pod uwagę również jego osiągnięcia, w szczególności badawcze lub artystyczne, dydaktyczne i organizacyjne. Ocena dotycząca wypełniania obowiązków dydaktycznych uwzględnia ocenę wystawioną przez studentów po zakończeniu każdego cyklu zajęć dydaktycznych (na podstawie wyników ankiety). Wyniki oceny okresowej nauczyciela akademickiego mogą mieć wpływ na: przedłużenie pracownikowi zatrudnienia na zajmowanym stanowisku, wysokość jego uposażenia, awanse i wyróżnienia oraz powierzanie stanowisk kierowniczych. Ocena okresowa nauczyciela akademickiego może być pozytywna albo negatywna. W przypadku otrzymania 2 kolejnych, negatywnych ocen okresowych może skutkować to rozwiązaniem przez Rektora stosunku pracy z danym nauczycielem.

Ocena pracowników dokonywana jest również w ramach hospitacji zajęć dydaktycznych. Celem hospitacji jest ocena jakości kształcenia studentów oraz dążenie do jej systematycznej poprawy. Zgodnie z [„Zasadami przeprowadzania hospitacji zajęć dydaktycznych na Uniwersytecie Rzeszowskim”](#) ustalonymi na posiedzeniu Komisji ds. Kształcenia w dniu 18 listopada 2021 r. hospitacje obowiązują wszystkich nauczycieli akademickich i są przeprowadzane co najmniej raz na dwa lata. Harmonogram hospitacji ustala Dziekan Kolegium Nauk Społecznych w porozumieniu z Dyrekcją Instytutu Pedagogiki. Dziekan z własnej inicjatywy lub na uzasadniony wniosek samorządu studenckiego, nauczyciela prowadzącego zajęcia lub jego bezpośredniego przełożonego ma również prawo do zarządzenia hospitacji nieplanowanych. Takie hospitacje mają charakter interwencyjny i mogą odbywać się w sposób niezapowiedziany. Hospitacje przeprowadza Dziekan Kolegium Nauk Społecznych w porozumieniu z Dyrektorem Instytutu Pedagogiki lub upoważnieni przez Dziekana, w porozumieniu z Dyrektorem Instytutu Pedagogiki, nauczyciele. Z każdej przeprowadzonej hospitacji sporządzany jest protokół, z którego treścią zapoznawana jest osoba hospitowana. W przypadku negatywnej oceny z hospitacji kierownik jednostki organizacyjnej przeprowadza rozmowę wyjaśniającą z nauczycielem, mającą na celu ustalenie sposobu postępowania oraz wdrożenia działań naprawczych. Uogólnione wnioski z hospitacji podlegają przedstawieniu na posiedzeniu Rady Dydaktycznej Kolegium Nauk Społecznych, każdorazowo na koniec roku akademickiego, i stanowią podstawę do doskonalenia procesu kształcenia w jednostce.

Udział w ocenie kadry Instytutu Pedagogiki mają również studenci. Ocena taka prowadzona jest w ramach „Ankiety oceny prowadzącego przedmiot” w każdym semestrze roku akademickiego, zgodnie z [Zarządzeniem nr 8/2020 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 29 stycznia 2020 r. w sprawie realizacji badań ankietowych w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia i analizy ich wyników na Uniwersytecie Rzeszowskim, z późn. zm. określonymi w zarządzeniu nr 2/2021 Rektora UR z dnia 12 stycznia 2021 r.](#) Wyniki ocenionych w danej jednostce nauczycieli przekazywane są Dziekanowi. Dziekan w porozumieniu z Dyrektorem Instytutu zobowiązany jest do przeprowadzenia rozmowy wyjaśniającej z nauczycielem, którego oceny budzą zastrzeżenia lub powtarzają się negatywne uwagi ankietowanych, w celu ustalenia działań naprawczych. Wnioski z przeprowadzonych badań ankietowych są przedstawiane na obradach Rady Dydaktycznej Kolegium Nauk Społecznych i stanowią podstawę doskonalenia procesu kształcenia. Studenci otrzymują informacje zwrotne na temat sposobu wykorzystania wyników badań na zebraniu otwartym, organizowanym przez Dziekana lub osoby przez niego upoważnione. Wnioski z przeprowadzonych badań są również przedstawione na zebraniu otwartym Kolegium Dziekańskiego z pracownikami Kolegium.

Nauczyciele akademicy są zobowiązani do przestrzegania i poszanowania zasad etycznych zgodnie z Kodeksem etyki nauczycieli akademickich określonych w [Uchwale Senatu UR nr 580/06/2020 z dnia 25 czerwca 2020 r.](#)

Ważnym elementem polityki kadrowej są starania UR, aby być coraz bardziej przyjaznym dla całej społeczności akademickiej. Powołane zostały wewnętrzne instytucje uniwersyteckie, które służą

temu, aby w sytuacjach trudnych, konfliktowych lub w przypadku nierównego traktowania służyć pomocą w rozwiązaniu zaistniałego problemu. Zarządzeniem Rektora UR nr 69/2022 z dnia 21 czerwca 2022 r. zmienionego Zarządzeniem Rektora UR nr 127/2022 z dnia 12 października 2022 r. wprowadzono [wewnętrzną politykę przeciwdziałania mobbingowi, dyskryminacji i korupcji w UR](#). Opracowano też [Plan Równości Płci dla Uniwersytetu Rzeszowskiego na lata 2022-2024](#), powołano Rzecznika Akademickiego [Zarządzeniem Rektora UR nr 71/2022 z dnia 21 czerwca 2022 r.](#), którego rolą jest rozwiązywanie konfliktów, mediacja, wspieranie całej społeczności akademickiej. Z kolei [Zarządzenie Rektora UR nr 70/2022 z dnia 21 czerwca 2022 r.](#) ustanowiło Pełnomocnika Rektora ds. Równego Traktowania.

Reasumując, tak prowadzona polityka kadrowa umożliwia kształtowanie kadry prowadzącej zajęcia na kierunku nauki o rodzinie, zapewniając prawidłową realizację procesu dydaktycznego, sprzyja stabilizacji zatrudnienia, trwałemu rozwojowi nauczycieli akademickich i wysokiej jakości kształcenia.

5. System wspierania i motywowania kadry do rozwoju zawodowego, naukowego lub artystycznego oraz podnoszenia kompetencji dydaktycznych,

Istotnym elementem polityki kadrowej w UR jest wspieranie i motywowanie kadry do rozwoju zawodowego i naukowego oraz podnoszenia kompetencji zawodowych. Jest ono prowadzone w różnych formach i dotyczy różnych obszarów. Pracownicy UR mogą uzyskać wsparcie doradcy zawodowego, które dotyczy: wsparcia w zakresie konsultacji warunków umów oraz regulacji prawnych dotyczących zatrudnienia na stanowiskach w UR; doradztwa ds. awansowania i rozwoju indywidualnej kariery naukowej; doradztwa w zakresie składania projektów badawczych; doradztwa w zakresie ochrony własności intelektualnej i transferu wiedzy. Wsparcie to może być udzielane zarówno w formie stacjonarnej, jak i za pośrednictwem platformy MS Teams. Szczegółowe informacje umieszczone są na stronie internetowej UR w zakładce „Wsparcie zawodowe dla pracowników UR”: <https://www.ur.edu.pl/pl/pracownik/hr4r-ur/doradztwo-zawodowe>. Wsparcie procesu zawodowego pracowników wynika z przyjętego na UR „Programu Polityki Naukowej Uniwersytetu Rzeszowskiego” ([Załącznik nr 1 do Uchwały nr 121/11/2021 Senatu UR z dnia 25 listopada 2021 r. w sprawie zaopiniowania Programu Polityki Naukowej Uniwersytetu Rzeszowskiego](#)).

Ważnym elementem w zakresie motywowania i wspierania kadry w rozwoju naukowym jest stosowana w UR polityka projąkościowa, zgodnie z którą ocena działalności naukowej pracownika stanowi podstawę naliczania wynagrodzenia projąkościowego tj. wynagradzania pracowników za ich aktywność naukową. Aktualnie obowiązujące kryteria związane z wynagradzaniem pracowników UR za aktywność naukową zawarte są w *Zarządzeniu nr 45/2021 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 29 marca 2021 r. w sprawie kryteriów oceny działalności naukowej pracowników UR stanowiących podstawę naliczania wynagrodzenia projąkościowego w latach 2021-2024*. Do rozwoju naukowego oraz podnoszenia kwalifikacji dydaktycznych przyczynia się także stosowany w UR system nard, przyznawanych przez Rektora za działalność naukową, dydaktyczną, artystyczną i organizacyjną: Naukowy Laur Uniwersytetu Rzeszowskiego (honorujący osoby o wybitnych osiągnięciach naukowych w okresie ostatnich 4 lat), Dydaktyczny Laur Uniwersytetu Rzeszowskiego (honorujący osoby o wybitnych osiągnięciach dydaktycznych za dorobek z ostatnich 4 lat), Lider Uniwersytetu Rzeszowskiego (dla osoby, która w danym roku uzyskała najwyższą efektywność naukową, mierzoną wskaźnikami parametrycznymi, w danej grupie dziedzin nauki lub sztuki), Nagroda Rektora I stopnia, Nagroda Rektora II stopnia, Nagroda Rektora III stopnia, Nagroda okolicznościowa, Nagroda Rektora w formie listu gratulacyjnego. Nagrody mogą być przyznawane w następujących kategoriach: Nagrody indywidualne i zespołowe za osiągnięcia naukowe (I, II lub III

stopnia), Nagrody za uzyskanie stopni lub tytułu naukowego (obligatoryjne): – tytułu naukowego profesora (I stopnia); – stopnia doktora habilitowanego przed upływem 10 lat od uzyskania stopnia doktora (II stopnia); – stopnia doktora przed 30 rokiem życia lub doktora z wyróżnieniem przed 35 rokiem życia (III stopnia), Nagroda za całokształt osiągnięć naukowych, artystycznych i dydaktycznych, Nagrody zespołowe i indywidualne za osiągnięcia organizacyjne lub dydaktyczne (II lub III stopnia), Nagrody okolicznościowe. Warunki przyznawania nagród Rektora określa [„Regulamin przyznawania nagród Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego”](#) (Zarządzenie nr 86/2021 Rektora UR z dn. 26 maja 2021 r. w sprawie: wprowadzenia Regulaminu przyznawania nagród Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego, z późn. zm. określonymi w Zarządzeniu nr 114/2022 Rektora UR z dnia 26 września 2022 r.). Swoje nagrody - Laur Studentów w kategorii „Przyjaciół Studentów”, przyznaje także Samorząd Studentów UR, honorując osoby oraz organizacje wspierające ich codzienną działalność.

Uczelnia zapewnia pracownikom możliwości rozwoju naukowego m.in. poprzez ubieganie się o granty uczelniane (zgodnie z Regulaminem przyznawania środków finansowych na uczelniane granty dla młodych naukowców na podstawie [Zarządzenia nr 114/2020 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 16.10.2020r. w sprawie: wprowadzenia Regulaminu przyznawania środków finansowych na uczelniane granty dla młodych naukowców z późn. zm.](#) czy finansowanie kosztów postępowań awansowych zgodnie z [Zarządzeniem nr 47/2023 Rektora UR z dnia 25.04.2023 r. w sprawie: zasad finansowania kosztów postępowań w sprawie nadania stopnia doktora, doktora habilitowanego i tytułu profesora pracownikom zatrudnionym w Uniwersytecie Rzeszowskim.](#) W latach 2018-2023 stopnie naukowe uzyskało 6 pracowników Instytutu Pedagogiki prowadzących zajęcia na kierunku nauki o rodzinie, w tym: 2 – stopień naukowy doktora habilitowanego, 4 – stopień naukowy doktora. Uczelnia zapewnia także wsparcie informacyjne i organizacyjne osobom ubiegającym się o dofinansowanie projektów naukowych ze środków ABM, MEiN, NCN, Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej, grantów badawczych Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych, NAWA-PROM, Projektów Podkarpackiego Centrum Innowacji (regulamin realizacji projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych oraz zasady wsparcia administracyjnego takich projektów są zgodne z [Zarządzeniem nr 149/2022 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 30.11.2022 r. w sprawie: zgłaszania projektów finansowanym ze środków zewnętrznych oraz gromadzenia dokumentacji dotyczącej projektów i usług badawczych w Dziale Nauki i Projektów](#)). Szczegółowe informacje zamieszczone zostały na stronie internetowej UR: <https://www.ur.edu.pl/pl/universytet/jednostki/administracja/dzial-nauki-i-projektow/projekty>.

Podnoszeniu kompetencji naukowych i dydaktycznych pracowników UR służą także różnego rodzaju szkolenia. UR podjął działania, które polegają na zwiększeniu dostępności dla pracowników informacji o oferowanych szkoleniach i możliwościach pozyskiwania środków – m.in. Dział Nauki i Projektów UR przygotowuje Newsletter „Nowa Przestrzeń Naukowca #UR”, który jest rozsyłany do Sekretariatów Instytutów UR celem przekazania wszystkim pracownikom za pomocą poczty elektronicznej. W „Newsletterze” zamieszczane są informacje m.in. o konkursach, szkoleniach, webinarach, realizowanych projektach: <https://www.ur.edu.pl/pl/kolegia/kolegium-nauk-spoecznych/kolegium/dzialalnosc-naukowa/newsletter-nowa-przestrzen-naukowca-ur> a dodatkowo na stronach Kolegiów zamieszczane są na bieżąco informacje o aktualnych możliwościach szkolenia oraz konkursach grantowych (np. <https://www.ur.edu.pl/pl/kolegia/kolegium-nauk-spoecznych/kolegium/dzialalnosc-naukowa>).

Kadra Instytutu Pedagogiki, w tym kadra prowadząca zajęcia na kierunku nauki o rodzinie, podnosi swoje kwalifikacje dydaktyczne, w tym kwalifikacje do prowadzenia kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, biorąc udział w projektach m.in. w ramach projektu Narodowego Centrum Badań i Rozwoju pt. „Jednolity Program Zintegrowany Uniwersytetu Rzeszowskiego - droga do wysokiej jakości kształcenia”. W latach 2018-2020 pracownicy naukowcy,

naukowo-dydaktyczni i dydaktyczni uczestniczyli w szkoleniu, którego celem było zdobycie wiedzy i umiejętności z zakresu tworzenia kursów e-learningowych (obsługa edytora WBExpress) oraz wykorzystywania ich w procesie kształcenia studentów. Ponadto, w ramach podnoszenia kompetencji kadry akademickiej, pracownicy Instytutu Pedagogiki uczestniczyli w cyklicznych szkoleniach z zakresu wykorzystania usługi MS Teams w procesie kształcenia organizowanych przez Uniwersyteckie Centrum Kształcenia na Odległość. W latach 2022-2023 pracownicy Instytutu Pedagogiki wzięli także udział w szkoleniu świadomościowym dotyczącym problemów osób z niepełnosprawnością, które realizowane było w ramach Projektu „Przyjazny nURt” – rozwój dostępności UR współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 POWR.03.05.00-00-A007/19.

Elementami składowymi systemowych rozwiązań w zakresie wsparcia społeczności akademickiej o ogromnym znaczeniu są: równość traktowania, przeciwdziałanie mobbingowi, dyskryminacji i korupcji oraz zasady równości płci. Uniwersytet Rzeszowski inicjując starania o pozyskanie i finalnie uzyskując certyfikat „HR Excellence in Research” wprowadził nowoczesne rozwiązania (<https://www.ur.edu.pl/pl/universytet/rowne-traktowanie/akty-prawne-i-kodeksy-etyczne>) w tym zakresie, powołując do życia Pełnomocnika i Komisję ds. Mobbingu i Korupcji, Pełnomocnika i Komisję ds. równego traktowania, Biuro ds. równego traktowania, oraz instytucję Rzecznika akademickiego, do którego należą dwa najważniejsze zadania: 1) wspieranie wszystkich osób ze wspólnoty uniwersyteckiej w polubownym rozwiązywaniu konfliktów, sporów i napięć; 2) promowanie wysokich standardów etycznych w życiu akademickim.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

- 1. Stan, nowoczesność, rozmiary i kompleksowość bazy dydaktycznej służącej realizacji zajęć na ocenianym kierunku oraz jej adekwatność do rzeczywistych warunków przyszłej pracy zawodowej studentów oraz możliwości kształcenia umiejętności praktycznych z wykorzystaniem posiadanej bazy,*

Zajęcia na kierunku nauki o rodzinie odbywają się w kompleksie dydaktyczno-naukowym Instytutu Pedagogiki, w budynku B1 przy ul. Jałowego 24 w Rzeszowie oraz, na mocy umowy o współpracy naukowej i dydaktycznej z Instytutem Teologiczno-Pastoralnym w Rzeszowie im. Św. Józefa Sebastiana Pelczara, w budynku Instytutu Teologiczno-Pastoralnego przy ul. Witolda 11a w Rzeszowie, w którym Instytut Pedagogiki realizuje zajęcia dydaktyczne dla studentów kierunku nauki o rodzinie.

Bazę dydaktyczną Instytutu Pedagogiki, z której korzysta również kierunek nauki o rodzinie, stanowi trzykondygnacyjny budynek przy ul. ks. Jałowego 24 w Rzeszowie. Jest on zlokalizowany w centrum miasta Rzeszowa, jest dobrze skomunikowany z innymi częściami miasta oraz innymi obiektami UR. Obiekt jest wpisany do rejestru zabytków i objęty nadzorem wojewódzkiego konserwatora zabytków. W ostatnich latach wszystkie pomieszczenia dydaktyczne znajdujące się w budynku przeszły kompleksową modernizację infrastruktury technicznej i dydaktycznej, w tym dostosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnością.

Powierzchnia użytkowa sal dydaktycznych i gabinetów należących do infrastruktury Instytutu Pedagogiki wynosi 2684,28 m², pomieszczenia zlokalizowane są w dwóch skrzydłach budynku: na parterze oraz na I, II i III piętrze. Instytut Pedagogiki posiada w użytkowaniu 26 sal dydaktycznych,

w których liczba miejsc wynosi łącznie 945. Do dyspozycji osób prowadzących zajęcia oraz studentów jest: aula (100 miejsc), 21 sal wykładowych (20-50 miejsc), 4 sale komputerowe (po 15 miejsc każda), sala lustrzana (poziom -1: 20 miejsc). W budynku znajduje się 49 gabinetów, w których nauczyciele akademicy, w tym prowadzący zajęcia na kierunku nauki o rodzinie, prowadzą konsultacje (dyżur dydaktyczny), tutaj mieszczą się także sekretariat Instytutu Pedagogiki, dziekanat Toku Studiów Kolegium Nauk Społecznych oraz gabinety Dyrekcji Instytutu oraz Prodziekana Kolegium Nauk Społecznych. W budynku znajduje się punkt gastronomiczny, z którego mogą korzystać wszyscy pracownicy i studenci.

Instytut Pedagogiki posiada rozwiniętą infrastrukturę informatyczną. W Instytucie Pedagogiki znajdują się 4 sale komputerowe z dostępem do sieci Internet. Każda z pracowni posiada 15 stanowisk 2-osobowych oraz stanowisko dla prowadzącego podłączone do rzutnika multimedialnego. Dwie z tych sal zostały wyposażone w specjalistyczne oprogramowanie do realizacji zajęć z grafiki wektorowej i rastrowej. Studenci posiadają darmowy dostęp do oprogramowania biurowego Office 365. Do prezentacji materiału dydaktycznego zastosowano nowoczesne projektory multimedialne oraz wysokiej jakości stałe ekrany o dużym współczynniku odbicia światła (gain 6,4) wiernie odwzorowujące kolory. W jednej z sal zastosowano nowoczesną technologię prezentacyjną w oparciu o 56 calowy monitor dotykowy sprzężony z multimedialnym zestawem komputerowym. Dodatkowym wyposażeniem stanowisk prezentacyjnych w pracowniach komputerowych są wizualizery pozwalające na wyświetlanie dowolnego materiału 2D/3D na ekranie.

Instytut Pedagogiki posiada „centrum informatyczne”, którego zadaniem jest wspomaganie realizacji zajęć e-learningu z wykorzystaniem platformy Moodle. Umieszczone są one w architekturze chmurowej systemu Vmware, na którym zaimplementowano kilkanaście serwerów wirtualnych. Do zarządzania siecią lokalną wykorzystano system LAN Management System LMS-1.11.13. Dira. Układanie harmonogramów zajęć wspomagane jest autorskim programem usytuowanym na jednym z serwerów wirtualnych. Host z systemem Windows 2012 Server zapewnia bezpieczeństwo danych, które gromadzone są na nośnikach RDX. W dużej sali wykładowej został zainstalowany nowoczesny, zdalnie sterowany system multimedialny z dostępem do sieci LAN oraz Internetu. Salę 120 wyposażono w nowoczesne pomoce dydaktyczne wspomagane infrastrukturą informatyczną. W Instytucie Pedagogiki zainstalowano szereg urządzeń AP pozwalających na dostęp do sieci WiFi dla studentów oraz pracowników, ponadto można korzystać z ogólnodostępnych 3 komputerów (w tym jest jeden „kiosk przystosowany do osób niepełnosprawnych”). Na korytarzu poprzez monitor przekazywane są bieżące informacje dla studentów i pracowników uczelni. Przy budynku Instytutu znajduje się niewielki parking, na który możliwy jest wjazd za pozwoleniem Dyrektora Instytutu a także parking ogólnodostępny, z którego mogą korzystać również studenci. Na parkingu wydzielone są 2 miejsca dla osób z niepełnosprawnościami. Tak rozbudowana infrastruktura jest efektywnie wykorzystywana dla potrzeb procesu kształcenia. Szczegółowa charakterystyka wyposażenia sal wykładowych znajdujących się w Instytucie Pedagogiki zawarta została w Zał. nr 2.5. „Charakterystyka wyposażenia sal i innych obiektów, w których odbywają się zajęcia oraz informacja o bibliotece i zasobach”.

2. Infrastruktura i wyposażenie instytucji, w których prowadzone są zajęcia poza uczelnią oraz praktyki zawodowe,

Na mocy umowy pomiędzy Uniwersytetem Rzeszowskim a Instytutem Teologiczno-Pastoralnym im. Św. Józefa Sebastiana Pelczara w Rzeszowie od 2012 r. Instytut Pedagogiki realizuje zajęcia dydaktyczne dla studentów kierunku nauki o rodzinie w budynku Instytutu Teologiczno-Pastoralnego w Rzeszowie (ITP) przy ul. Witolda 11a, wykorzystując do tego celu nowoczesną bazę dydaktyczną. Budynek ITP jest obiektem bardzo nowoczesnym, doskonale wyposażonym, zastosowano w nim wiele funkcjonalnych rozwiązań. Obok budynku znajduje się teren rekreacyjno-wypoczynkowy, będący własnością Instytutu, na którym znajdują się boiska sportowe, ścieżki spacerowe, altana rekreacyjna, ławeczki, liczne rabaty kwiatowe oraz krzewy i drzewa. Teren, na którym znajduje się Instytut jest dobrze skomunikowany z całym miastem Rzeszów, w tym z częścią miasta w której mieści się siedziba Instytutu Pedagogiki, Dziekanat KNS, Biblioteka UR, a także dworzec kolejowy, dworzec autobusowy. Przystanki autobusowe zlokalizowane są przy ul. Witolda, dojazd autobusem możliwy jest ze wszystkich stron miasta. W budynku znajduje się punkt gastronomiczny, z którego mogą korzystać studenci. Przy Instytucie znajduje się parking dla 180 samochodów, w tym wyznaczone są miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami. Miejsca te są odpowiednio oznaczone, posiadają wymagane wymiary i znajdują się blisko podjazdu.

Do dyspozycji Instytutu Pedagogiki na potrzeby prowadzenia zajęć na kierunku nauki o rodzinie jest łącznie 11 sal dydaktycznych oraz 1 aula widowiskowa, w tym: 6 sal dydaktycznych na 25 osób, 3 sale dydaktyczne na 50 osób, 1 sala dydaktyczna na 100 osób, 1 sala dydaktyczna na 150 osób, aula widowiskowa na 350 osób. We wszystkich salach znajdują się laptopy lub komputery stacjonarne, które są do stałej dyspozycji prowadzących zajęcia i studentów. Ze sprzętem komputerowym zsynchronizowane są rzutniki multimedialne, będące na wyposażeniu każdej sali. Wszystkie sale dydaktyczne wyposażone są w odpowiednie oświetlenie, biurka, krzesła, a także tablice magnetyczne, tablicę FLIPCHARD, szafę RACK zawierającą DVD, dekodery TV i TV DVBT2, wzmacniacz i nagłośnienie, mikrofon zewnętrzny, SWITCH HDMI/VGA. Aula widowiskowa wyposażona jest w krzesła z pulpitemi, tablicę FLIPCHARD, rzutnik multimedialny, szafę RACK zawierającą DVD, dekodery TV i TV DVBT2, wzmacniacz i nagłośnienie, mikrofon zewnętrzny, SWITCH HDMI/VGA, oświetlenie sceniczne (dimery przód i tył), kurtynę, mikser audio 16-wejściowy. Prowadzący zajęcia na kierunku nauki o rodzinie realizują dyżur dydaktyczny w pokoju nauczycielskim.

W całym budynku ITP jest dostęp do bezprzewodowego Wi-Fi. Budynek dostosowany jest do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Udogodnieniami służącymi dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami są m.in.: dostęp do wszystkich pomieszczeń (z wyłączeniem pomieszczeń technicznych budynku), wstęp do budynku osobie z psem asystującym, możliwość ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami lub zapewnienie innego sposobu ratunku (poprzez odpowiednie procedury i sprzęt czy sygnalizację), dostęp do urządzeń lub innych środków technicznych będących udogodnieniem dla osób słabosłyszących, zamieszczenie informacji na stronie internetowej ITP. w postaci nagrań w języku migowym, obsługę poczty elektronicznej i strony internetowej z wykorzystaniem tłumacza online lub aplikację. W budynku ITP są wewnętrzne windy, wejście wyposażone jest w dogodny podjazd dla osób korzystających z wózka. Budynek posiada monitoring wewnętrzny. Tak rozbudowana infrastruktura jest efektywnie wykorzystywana dla potrzeb procesu kształcenia. Szczegółowa charakterystyka wyposażenia sal w ITP zamieszczona została w Zał. nr 2.5. „Charakterystyka wyposażenia sal i innych obiektów, w których odbywają się zajęcia oraz informacja o bibliotece i zasobach”.

Studenci kierunku nauki o rodzinie mogą także korzystać z zasobów Biblioteki Instytutu Teologiczno-Pastoralnego i Wyższego Seminarium Duchownego w Rzeszowie (Biblioteki ITP), mieszczącej się w budynku ITP. Magazyn książek i czasopism Instytutu mieści się na powierzchni 519,65 m² i posiada ok. 6400 m półki czynnej, może pomieścić ok. 250 tys. woluminów. Biblioteka umiejscowiona jest na parterze budynku. W Bibliotece Instytutu funkcjonuje wypożyczalnia (56,63 m²) oraz dwie czytelnie (ogółem 176,79 m², możliwość pracy przy stolikach dla 46 osób). Biblioteka ITP jest czynna od poniedziałku do piątku w godz. 8.00-18.00 oraz w sobotę w godz. 8.00-14.30. W Bibliotece do dyspozycji studentów są cztery stacjonarne komputery wypożyczalni, istnieje także możliwość korzystania w czytelni z komputerów własnych podłączonych do sieci ITP. Na wyposażeniu biblioteki jest kserokopiarka wraz ze skanerem. Zbiory książkowe i czasopisma opracowywane są w systemie komputerowym „Koha”. Biblioteka ITP posiada ogółem ok. 58 tys. pozycji książkowych (w czytelni i w katalogu głównym) Do wypożyczenia przeznaczonych jest 42 tys. pozycji książkowych. Z czasopism można korzystać w czytelni (634 tytuły skatalogowane). Biblioteka prenumeruje czasopisma m.in. z zakresu problematyki rodziny, pedagogiki, socjologii w powiązaniu z rodziną. Tematycznie związanych z kierunkiem nauki o rodzinie jest 28 czasopism. Biblioteka świadczy studentom usługi w zakresie wypożyczeń międzybibliotecznych.

W przypadku praktyk realizowanych na kierunku nauki o rodzinie odbywają się one w instytucjach/placówkach systemu wsparcia rodziny oraz w podmiotach działających na rzecz dzieci i rodzin (praktyki zawodowe) a także w szkołach (praktyka ogólnopedagogiczna). W trakcie praktyki studenci biorą udział w bieżącej działalności danej instytucji/placówki lub szkoły, gdyż praktyka odbywa się w rzeczywistych warunkach ich pracy. Infrastruktura i wyposażenie każdego z tych podmiotów jest zróżnicowane i dostosowane do celów realizowanych przez daną instytucję lub placówkę, w tym placówkę szkolną, co umożliwia studentom wykonywanie czynności (zadań) praktycznych związanych z daną praktyką, sprzyja także efektywnemu realizowaniu celów praktyki.

3. Dostęp do technologii informacyjno-komunikacyjnej (w tym Internetu) oraz stopnia jej wykorzystania w procesie nauczania i uczenia się studentów, w szczególności w ramach kształcenia umiejętności praktycznych,

W budynku Instytutu Pedagogiki studenci kierunku nauk o rodzinie mają stały i nieograniczony dostęp do uniwersyteckiej sieci bezprzewodowej Eduroam, za pośrednictwem której mogą korzystać z Internetu. W przypadku budynku ITP bez żadnych ograniczeń można korzystać z dostępu do Internetu za pośrednictwem WiFi. Wszystkie informacje przesyłane są do studentów za pośrednictwem systemu uczelnianego Wirtualna Uczelnia oraz na uczelniane studenckie e-maile.

Za pośrednictwem strony internetowej Kolegium Nauk Społecznych: <https://www.ur.edu.pl/pl/kolegia/kolegium-nauk-spoecznych/student> każdy ze studentów może zapoznać się z bieżącymi informacjami („Aktualności”) oraz zapoznać się ze strukturą Kolegium, prowadzonymi w Kolegium kierunkami studiów oraz informacjami i dokumentami, które związane są z procesem dydaktycznym (zakładki: „Kierunki studiów (programy, rozkłady, sylabusy)”, „Jakość kształcenia”, „Władze Dziekańskie”, „Stypendia, wsparcie finansowe, ubezpieczenia”, „Regulaminy, wzory pism, pliki do pobrania”, „Dziekanat”, „Konsultacje pracowników”, „Wirtualna Uczelnia”, „Praca dyplomowa”, „Sesja egzaminacyjna”, „Rada Dydaktyczna”, „MsTeams/Office 365”, „Aktywacja legitymacji studenckiej”, „Samorząd Studencki”, „Opłaty za studia”). W zakładce „Stefa wsparcia” zamieszczone są informacje związane z ofertą wsparcia psychologicznego na UR. Na stronie Kolegium w zakładce „Kierunki studiów (programy, rozkłady, sylabusy) umieszczone są wszystkie informacje

dotyczące kierunku Nauki o rodzinie: <https://www.ur.edu.pl/pl/kolegia/kolegium-nauk-spoecznych/student/kierunki-studiow-programy-rozkłady-sylabusy/nauki-o-rodzinie>. Na tej stronie zamieszczone są na bieżąco informacje związane ze zmianami w harmonogramie zajęć i aktualnymi wydarzeniami naukowymi („Ogłoszenia ogólne”, „Odwołane i przeniesione zajęcia”, „Zmiany w dyżurach dydaktycznych”) oraz informacje związane z procesem dydaktycznym na kierunku („Programy studiów”, „Harmonogramy studiów (plany zajęć)”, „Sylabusy”, „Harmonogramy zajęć (Rozkłady zajęć)”, „Praktyki programowe”, „Sylwetka absolwenta”). Informacje dotyczące zespołu programowego kierunku umieszczone są w zakładce „Kierownik i zespół programowy kierunku”. Dodatkowo na [stronie internetowej Instytutu Pedagogiki](#) zamieszczone są systematycznie ogłoszenia Instytutu dla studentów, tutaj także znajduje się wyszukiwarka rozkładów zajęć dla poszczególnych roczników i indywidualnych nauczycieli akademickich oraz wszystkie informacje związane z Instytutem Pedagogiki: <https://www.ur.edu.pl/pl/kolegia/kolegium-nauk-spoecznych/jednostki-naukowe/instytut-pedagogiki1>

Studenci mogą korzystać bezpłatnie i bez żadnych ograniczeń czasowych z usługi Microsoft 365 (dawniej Office 365), po zalogowaniu się na stronie <https://www.office.com/> za pomocą indywidualnego loginu. Studenci mają dostęp do wielu aplikacji m.in. Outlook, Teams, Word, Excel, PowerPoint, OneNote, Forms, OneDrive. W trakcie trwania pandemii Covid-19 zajęcia odbywały za pośrednictwem platformy MS Teams, zaliczenia i egzaminy realizowane były przy pomocy aplikacji MS Forms. Zajęcia zdalne odbywały się zgodnie z Zarządzeniami Rektora UR oraz decyzjami Dziekana KNS w czasie rzeczywistym, zgodnie z harmonogramem zajęć dla poszczególnych roczników kierunku z wykorzystaniem utworzonych na platformie MS Teams zespołów, tworzonych oddzielnych dla każdej z form zajęć realizowanych w danym semestrze.

W Instytucie Pedagogiki znajdują się 4 pracownie komputerowe z dostępem do sieci Internet. Każda z pracowni posiada 15 stanowisk 2 osobowych oraz stanowisko dla prowadzącego podłączone do rzutnika multimedialnego. W dwóch salach komputery są wyposażone w specjalistyczne oprogramowanie do realizacji zajęć z grafiki wektorowej i rastrowej. Studenci posiadają darmowy dostęp do oprogramowania biurowego Office 365. Do prezentacji materiału dydaktycznego zastosowano nowoczesne projektory multimedialne oraz wysokiej jakości stałe ekrany o dużym współczynniku odbicia światła (gain 6,4), które wiernie odzwierciedlają kolory. Jedna z sal komputerowych posiada nowoczesną technologię prezentacyjną w oparciu o 56 calowy monitor dotykowy sprzężony z multimedialnym zestawem komputerowym. Na wyposażeniu stanowisk prezentacyjnych są wizualizery, które pozwalają na wyświetlanie dowolnego materiału 2D/3D na ekranie. Instytut Pedagogiki posiada „centrum informatyczne”, wspomagające realizację zajęć e-learningu z wykorzystaniem platformy Moodle. Umieszczone są one w architekturze chmurowej systemu VMware, na którym zaimplementowano kilkanaście serwerów wirtualnych. Do zarządzania siecią lokalną wykorzystano system LAN Management System LMS-1.11.13. Dira. Host z systemem Windows 2012 Server zapewnia bezpieczeństwo danych, które gromadzone są na nośnikach RDX.

Do dyspozycji pracowników Instytutu Pedagogiki są ponadto laptopy oraz przenośne rzutniki multimedialne, które mogą być wykorzystywane w poszczególnych salach dydaktycznych zgodnie z potrzebami procesu kształcenia.

4. Udogodnienia w zakresie infrastruktury i wyposażenia dostosowanego do potrzeb studentów z niepełnosprawnością,

Budynek Instytutu Pedagogiki jest systematycznie dostosowywany do potrzeb studentów z niepełnosprawnością. W ostatnim czasie budynek przeszedł modernizację, w ramach której ciągi komunikacyjne we wnętrzu budynku a także poszczególne sale dydaktyczne zostały dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Z uwagi na to, iż w budynku Instytutu Pedagogiki nie ma możliwości zainstalowania windy, do pomocy przy komunikacji między piętrami wykorzystywany jest schodołaz. Zmodernizowane zostały wszystkie drzwi do sal dydaktycznych oraz pomieszczeń sanitarnych umożliwiając sprawne poruszanie się między salami osobom korzystającym z wózka. W budynku znajduje się pokój wyciszeń, który przeznaczony jest do wewnętrznego wyciszenia się i uspokojenia oraz odciążenia od szumu informacyjnego i nadmiaru bodźców zewnętrznych. Do budynku Instytutu Pedagogiki można wejść z psem asystującym. Na parkingu znajdują się dwa dobrze oznaczone miejsca parkingowe przeznaczone dla osób z niepełnosprawnością. Studenci Instytutu Pedagogiki mogą korzystać także ze wsparcia oferowanego przez [Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami UR](#) (BON), które jest dostosowane do indywidualnych potrzeb danego studenta. BON podejmuje działania związane ze stwarzaniem studentom ze szczególnymi potrzebami warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia i badaniach naukowych, w tym m.in.: poprzez likwidację barier transportowych, zapewnienie tłumaczy języka migowego, zapewnienie asystentów osób niewidomych oraz z niepełnosprawnością ruchową; udostępnienie wypożyczalni specjalistycznego sprzętu ułatwiającego kształcenie studentom z niepełnosprawnościami (programy komputerowe powiększająco-udźwiękawiające tekst (ZoomText), systemy wspomagające słyszenie (Oticon Amigo FM), specjalne myszki komputerowe (trackball'e) i klawiatury (jednoręczne i brajlowskie), notesy mówiące (BraillePen), powiększalniki telewizyjne, lupy elektroniczne, syntezytory mowy polskiej, drukarki etykiet brajlowskich, odtwarzacze audiobooków), a także zapewnienie odpowiednich rozwiązań technicznych (np. stanowisk komputerowych, programów komputerowych).

Studenci z niepełnosprawnościami realizujący zajęcia wychowania fizycznego w budynkach Studium Wychowania Fizycznego i Rekreacji mają do dyspozycji dwie sale do ćwiczeń (parter i piętro) dla osób z dysfunkcjami. W grudniu 2020 r. na terenie Kampusu Zalesie powstała zewnętrzna siłownia integracyjna.

Do potrzeb studentów z niepełnosprawnościami dostosowana jest również Biblioteka UR. Budynek biblioteki wyposażony jest w rozwiązania architektoniczne umożliwiające sprawne funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami (winda, drzwi dostosowane do wózków inwalidzkich do wszystkich pomieszczeń bibliotecznych, toalety oraz podjazdy i miejsca parkingowe). Na terenie biblioteki znajduje się prowadzona przez BON wypożyczalnia specjalistycznego sprzętu wspomagającego proces uczenia się, gdzie do dyspozycji studentów są: systemy wspomagające słyszenie (Oticon Amgo FM), programy komputerowe powiększająco-udźwiękawiające, specjalne myszki komputerowe i klawiatury (jednoręczne i brajlowskie), notesy mówiące (BraillePen), powiększalniki telewizyjne, lupy elektroniczne, syntezytory mowy polskiej, drukarki etykiet brajlowskich, odtwarzacze audiobooków. W czytelni czasopism Biblioteki głównej powstało również specjalne stanowisko przeznaczone dla osoby z niepełnosprawnością.

W ramach konkursu ogłoszonego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 „Uczelnia dostępna” UR otrzymał dofinansowanie na projekt pt.: „Przyjazny nURt – rozwój dostępności UR” (realizacja 01.01.2020 do 31.12.2023 r). W projekcie UR zaplanowano i częściowo zrealizowano m.in. poprawę dostępności infrastrukturalnej – 2 windy, oznaczenia tyflograficzne, beacons – systemy wspomagające przemieszczanie się w budynkach uczelni, dostosowanie serwisów internetowych do obowiązujących standardów WCAG

2.1 AA, stworzenie wirtualnego asystenta studenta w Biurze Karier, szkolenia dla pracowników i studentów zwiększające świadomość problemów osób ze specjalnymi potrzebami, spotkania eksperckie, budowę platformy elearnigowej, mającej stanowić bazę wiedzy dla nauczycieli akademickich w jaki sposób pracować z osobą z daną niepełnosprawnością. Dotychczas zostało przeszkolonych w tym zakresie 1684 pracowników UR (dydaktycznych, administracji i obsługi) oraz ponad 2400 studentów I roczników.

Do potrzeb studentów z niepełnosprawnościami dostosowana jest również infrastruktura i wyposażenie Instytutu Teologiczno-Pastoralnego, w którym Instytut Pedagogiki prowadzi zajęcia dydaktyczne dla studentów kierunku nauki o rodzinie. Udogodnieniami służącymi dostępności dla studentów z niepełnosprawnościami są: przestrzenie komunikacyjne pozbawione barier architektonicznych, możliwość wejścia do wszystkich pomieszczeń w budynku (z wyłączeniem pomieszczeń technicznych) dla osób poruszających się na wózku, wstęp do budynku osobie z psem asystującym; możliwość ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami lub zapewnienie innego sposobu ratunku (poprzez odpowiednie procedury i sprzęt czy sygnalizację); dostęp do urządzeń lub innych środków technicznych pomocnych dla osób słabosłyszących; zamieszczenie informacji na stronie internetowej w postaci nagrań w języku migowym; obsługa poczty elektronicznej i strony internetowej z wykorzystaniem tłumacza online lub aplikację. W budynku ITP są wewnętrzne windy, umożliwiające wjazd osobom poruszającym się na wózku, wejście wyposażone jest w dogodny podjazd dla osób z niepełnosprawnościami. Na parkingu, niedaleko podjazdu, znajdują się wydzielone i wyraźnie oznaczone miejsca parkingowe dla osób ze szczególnymi potrzebami.

5. *Dostępność infrastruktury, w tym oprogramowania specjalistycznego i materiałów dydaktycznych, w celu wykonywania przez studentów zadań wynikających z programu studiów w ramach pracy własnej,*

Studenci, którzy posiadają ważną i aktywowaną Elektroniczną Legitymację Studencką mogą korzystać z zasobów dydaktycznych, które udostępniane są na serwerach UR oraz oprogramowania Microsoft 365 (dawniej Office 365). Budynek IP podłączony jest do sieci Eduroam, każdy student może dzięki temu skorzystać z połączenia do internetu za pośrednictwem sieci bezprzewodowej. W ramach licencji Site License dla wszystkich studentów i pracowników UR nieodpłatnie dostępne jest oprogramowanie Statistica (wersja 13.3). Oprogramowanie Statistica w ramach tej licencji jest dostępne w wersji 32- oraz 64-bitowej - polskiej i angielskiej. Wszyscy studenci mają dostęp do systemu uczelnianego Wirtualna Uczelnia a także poczty dla studentów w usłudze Outlook. Szczegółowe informacje dotyczące wsparcia IT dla studentów zamieszczone są na stronie internetowej UR <https://www.ur.edu.pl/pl/student/uslugi-it-dla-studentow>.

Studenci mają zapewniony dostęp do materiałów naukowych i dydaktycznych w formie bibliotecznych źródeł elektronicznych (zasobów on-line) poprzez stały i nieodpłatny dostęp do zasobów Biblioteki UR (e-źródła, czasopisma elektroniczne, bazy danych, e-booki) z których mogą korzystać bezpośrednio z komputerów sieci uczelnianej lub zdalnie z dowolnego komputera przez serwer proxy (np. czytelnia on-line Ibuk Libra, e-booki na platformie EBSCO, monografie umieszczone w Serwisie Informacji Prawnej LEX, publikacje medyczne Wydawnictwa Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach, e-booki dostępne w ramach licencji krajowych Elsevier, Springer i Wiley, platforma Wirtualna Biblioteka Nauki, zbiory Podkarpackiej Biblioteki Cyfrowej). Wyszukiwania książek będących w zasobach Biblioteki UR można dokonywać za pomocą katalogu on-line. Zamawianie książek odbywa się drogą komputerową: z terminali lub komputerów rozmieszczonych

w Bibliotece oraz przez Internet: opac.ur.edu.pl - przy użyciu indywidualnego konta bibliotecznego z wykorzystaniem każdego komputera z dostępem do Internetu.

Studenci kierunku nauki o rodzinie, ze względu na specyfikę zajęć, mają także zapewniony dostęp do pomocy dydaktycznych i wyposażenia dydaktycznego Zakładu Badań nad Niepełnosprawnością, w skład których wchodzi m.in. narzędzia do diagnozy pedagogicznej dziecka/ucznia i rodziny, pomoce dydaktyczne wykorzystywane przez nauczycieli specjalistów podczas zajęć rewalidacyjnych oraz zajęć specjalistycznych, pomoce dydaktyczne w zakresie sprzętu edukacyjno-rehabilitacyjnego dla osób z niepełnosprawnością wzroku, zestawy pomocy symulacyjnych i zestawy pomocy do zajęć warsztatowych (np. okulary symulacyjne, nauszники przeciwhałasowe, antypoślizgowa mata do ćwiczeń).

6. System biblioteczno-informacyjny uczelni, w tym dostęp do aktualnych zasobów informacji naukowej w formie tradycyjnej i elektronicznej, o zasięgu międzynarodowym oraz zakresie dostosowanym do potrzeb wynikających z procesu nauczania i uczenia się na ocenianym kierunku, w tym w szczególności dostęp do piśmiennictwa zalecanego w sylabusach,

Biblioteka Uniwersytetu Rzeszowskiego wraz z bibliotekami wydziałowymi i instytutowymi tworzy system biblioteczno-informacyjny Uniwersytetu Rzeszowskiego. Gromadzi zbiory i e-zbiory o tematyce odpowiadającej kierunkom studiów w Uniwersytecie Rzeszowskim.

Zbiory Biblioteki to: ponad 743 000 woluminów książek, ponad 119 000 woluminów czasopism oraz prawie 33 000 jednostek inwentarzowych zbiorów specjalnych (wg stanu na dzień 31.12.2022).

KSIĘGOZBIÓR I ZASOBY ELEKTRONICZNE BIBLIOTEKI UNIWERSYTETU RZESZOWSKIEGO	
Druki zwarte	743 474 woluminów
Czasopisma	119 464 woluminów
Zbiory Specjalne	32 778 jednostek inwentarzowych
Pełnotekstowe, faktograficzne i bibliograficzne bazy danych	25 baz
Czasopisma elektroniczne	ok. 27 000 tytułów
E-booki	ok. 299 000 tytułów

Biblioteka organizuje dostęp do zagranicznych czasopism elektronicznych dając środowisku uniwersyteckiemu możliwość korzystania z najnowszych osiągnięć i badań naukowych na świecie. Zapewniony jest dostęp do Wirtualnej Biblioteki Nauki oraz do źródeł cyfrowych zakupionych w ramach indywidualnej subskrypcji. Korzystanie z zasobów elektronicznych odbywa się za pośrednictwem komputerowej sieci uniwersyteckiej, a także zdalnie dla zweryfikowanych użytkowników poprzez serwer Proxy.

Biblioteka UR oferuje dostęp do około 27 000 tytułów zagranicznych czasopism w wersji elektronicznej, a także do baz bibliograficznych i abstraktowych (m. in. Springer, Elsevier - Science Direct, bazy EBSCO, Willey-Blackwell, Medline, AIP/IPS, IOP Science, Web of Knowledge, Scopus, EMIS, Lex, Polska Bibliografia Lekarska, Polska Bibliografia Prawnicza. Od 2016 r. Biblioteka ma dostęp do wybranych kolekcji bazy JSTOR. Cały czas rozbudowywana jest również kolekcja ebooków: Biblioteka UR posiada dostęp do czytelnicy polskich książek elektronicznych PWN ibuk.pl, a także do kolekcji e-booków na platformie Springer oraz do bazy książek elektronicznych EBSCO. Łącznie

oferuje dostęp do prawie 300 000 tytułów książek elektronicznych. Od 2015 roku Biblioteka UR posiada również dostęp do Cyfrowej Wypożyczalni Publikacji Naukowych Academia, która oferuje dostęp do ponad 3 700 000 publikacji ze wszystkich dziedzin wiedzy, również najnowszych, objętych ochroną prawa autorskiego. Stale rozbudowywane zasoby ww. bazy obejmują współczesne piśmiennictwo naukowe ze wszystkich dziedzin, w tym także najnowsze wydania podręczników akademickich oraz aktualne numery fachowych czasopism specjalistycznych, jak również teksty źródłowe, literaturę piękną oraz zbiory specjalne, które są przedmiotem badań naukowców.

Biblioteka Uniwersytetu Rzeszowskiego otwarta jest dla czytelników przez 6 dni w tygodniu. Nowoczesny budynek przy ul. Prof. Stanisława Pigonia 8 dysponuje ok. 300 miejscami w 6 czytelniach, w których księgozbiór oferowany jest w wolnym dostępie do półek.

Budynek przystosowany jest do potrzeb osób niepełnosprawnych i dysponuje podjazdem dla wózków inwalidzkich oraz windą. W Czytelniach zamontowane są również specjalne drzwi, których konstrukcja umożliwia bezproblemowe poruszanie się na wózku inwalidzkim. W budynku Biblioteki znajduje się infokiosk wraz ze specjalistycznym oprogramowaniem przystosowanych dla osób z niepełnosprawnościami, który udostępnia między innymi informacje dotyczące form wsparcia osób niepełnosprawnych. Kiosk ten posiada następujące funkcje: lektor czytający tekst, powiększanie tekstu, zmiana wielkości czcionki, zmiana kontrastu, wspomaganie słuchu – pętla indukcyjna. W Oddziale Informacji Naukowej znajduje się specjalne stanowisko komputerowe dla osób z niepełnosprawnościami wyposażone między innymi w: monitor dotykowy, specjalistyczną klawiaturę ZoomText, urządzenie zastępujące mysz komputerową SimplyWorks Trackball, słuchawki kostne, multimedialne głośniki komputerowe, program powiększający i czytający ekran, biurko z elektryczną regulacją wysokości, krzesło rehabilitacyjne. Na terenie Biblioteki znajduje się również pokój wyciszeń. Wypożyczalnia oraz portiernia wyposażone są w zestawy pętli indukcyjnych z mikrofonem.

We wszystkich czytelniach i holu głównym dostępna jest strefa bezprzewodowego Internetu Wi-Fi. Użytkownicy Biblioteki UR mogą korzystać z kilkunastu terminali (służących do przeglądania katalogu i zamawiania książek) oraz kilkudziesięciu stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu rozmieszczonych we wszystkich czytelniach. Procesy biblioteczne są całkowicie skomputeryzowane i zautomatyzowane. Z myślą o komforcie czytelnika podczas wizyty w bibliotece została przygotowana *Strefa Relaksu* - specjalna przestrzeń daje możliwość wypoczynku podczas pracy naukowej.

Biblioteka pracuje w zintegrowanym systemie bibliotecznym Prolib, a do transportu książek z magazynów wykorzystuje specjalny system wózków podsufitowych TELE-LIFT. Dzięki temu czas realizacji zamówienia jest bardzo krótki i nie przekracza 30 minut.

Biblioteka UR świadczy usługi w rzeczywistości wirtualnej. Katalog zasobów bibliotecznych książek i czasopism wraz z informacją o lokalizacji tych dokumentów i ich dostępności jest udostępniony on-line (<https://opac.ur.edu.pl>). Czytelnicy mogą książki zamawiać poprzez Internet. Indywidualne konto czytelnika zawiera informację o wypożyczonych i udostępnianych na miejscu materiałach, a także informacje o terminie zwrotu książek, możliwości prolongaty i rezerwacji książek. Strona www Biblioteki (<https://bur.ur.edu.pl>) zawiera niezbędne informacje o usługach biblioteczno-informacyjnych oraz zasadach korzystania z BUR. Jest również narzędziem komunikacji z bibliotekarzami – umożliwiają to specjalne formularze, komunikator GG oraz poczta e-mailowa. Jest ona również przyjazna osobom niepełnosprawnym.

Publikacje (książki i artykuły), które nie znajdują się w zbiorach Biblioteki UR, a które są niezbędne do prowadzenia badań i przygotowania prac dyplomowych, sprowadzane są w ramach Wypożyczalni Międzybibliotecznej z innych bibliotek w kraju i z zagranicy. W 2022 r. zrealizowano ponad 300 zamówień czytelników BUR, sprowadzając niezbędne materiały z kilkudziesięciu bibliotek partnerskich z kraju i zagranicy.

W ramach prac dokumentacyjnych Pracownicy Oddziału Informacji Naukowej BUR opracowują bazę bibliograficzno-bibliometryczną „Bibliografia publikacji pracowników naukowych UR 2000-...”, która dostępna jest w internecie pod adresem <http://bibliografia.ur.edu.pl/new/01/> i zawiera obecnie ponad 59 tysięcy rekordów. Baza rejestruje dorobek naukowy pracowników UR zatrudnionych na pierwszym etapie oraz umożliwia sporządzenie analizy bibliometrycznej pracowników oraz Jednostek Uczelni.

W 2020 roku został powołany Pełnomocnik Dyrektora Biblioteki UR ds. Współpracy ze Środowiskiem Akademickim, do którego obowiązków należy między innymi reprezentowanie Biblioteki w kontaktach z pracownikami naukowymi Uczelni, współpraca z samorządem studenckim i samorządem doktorantów oraz prowadzenie cyklicznych badań satysfakcji i potrzeb użytkowników Biblioteki UR.

Dla osób rozpoczynających studiowanie w Uniwersytecie Rzeszowskim przygotowano interaktywne szkolenie e-learningowe dostępne pod adresem <http://szkoleniebur.ur.edu.pl>.

Biblioteka UR jest współzałożycielem konsorcjum Podkarpacka Biblioteka Cyfrowa (www.pbc.rzeszow.pl). Do elektronicznych zasobów PBC wprowadzany jest digitalizowany we własnej pracowni księgozbiór z tzw. domeny publicznej, a także publikacje autorów współczesnych, którzy podpiszą licencję i wyrażą zgodę na udostępnianie swych publikacji w Internecie. Obecnie w zasobach PBC znajduje się ponad 24 000 obiektów cyfrowych, a kolekcja „Materiały naukowe i dydaktyczne” liczy ponad 300 pozycji.

Od kilku lat przy Bibliotece UR działa ponadto Repozytorium, będące cyfrowym archiwum rejestrującym dorobek naukowy i dydaktyczny środowiska akademickiego UR. Na koniec 2022 r. znajdowało się w nim prawie 8 000 publikacji.

W Bibliotece UR, a także w bibliotekach wydziałowych i instytutowych zatrudnionych jest obecnie 59 osób. Jest to wykwalifikowana kadra - 86% pracowników posiada wyższe wykształcenie, z czego 68% posiada kwalifikacje z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej zdobyte za studiach kierunkowych lub podyplomowych. Pracownicy Biblioteki UR cały czas podwyższają swoje umiejętności uczestnicząc w szkoleniach, kursach i konferencjach naukowych, publikując artykuły naukowe, a także odbywając staże zawodowe w bibliotekach polskich i zagranicznych.

Zasoby biblioteczne z zakresu nauk o rodzinie

Księgozbiór z zakresu nauk o rodzinie udostępniany jest prezencyjnie w Czytelnia Nauk Humanistycznych i Prawnych oraz Czytelnia Czasopism Naukowych, a także w ramach wypożyczeń miejscowych i międzybibliotecznych.

	Książki tradycyjne	INTEGRO – 38 470
	Książki elektroniczne	Elsevier – 165; Springer – 6 416; Wiley Online Library – 144; EBSCO – 10 219; IBUK Libra – 38

Nauki o rodzinie	Czasopisma tradycyjne	INTEGRO – 71
	Czasopisma elektroniczne	ScienceDirect – 153; Springer – 261; Wiley Online Library – 226; EBSCO – 527; JSTOR – 23

Liczba **książek tradycyjnych** z zakresu nauk o rodzinie będących w zasobach Biblioteki UR wynosi obecnie **ok. 38 470 tytułów** (<https://opac.ur.edu.pl/integro/catalog>).

Dzięki platformom: Springer, Science Direct, EBSCO, Wiley Online Library, JSTOR, Ibuk Libra użytkownicy Biblioteki UR mogą korzystać z **około 17 tysięcy tytułów e-booków** oraz mają dostęp do prawie **1 200 tytułów czasopism elektronicznych** z zakresu nauk o rodzinie <https://bur.ur.edu.pl/bazy-danych>.

Wszystkie zasoby elektroniczne dostępne są w całej sieci komputerowej UR, a co za tym idzie na wszystkich komputerach przeznaczonych dla czytelników w Bibliotece UR. Dla zweryfikowanych użytkowników możliwy jest również zdalny dostęp z komputerów spoza sieci poprzez serwer proxy.

Biblioteka Uniwersytetu Rzeszowskiego prenumeruje ponadto **71 tytułów polskich czasopism tradycyjnych** z zakresu nauk o rodzinie, które udostępniane są w Czytelni Czasopism Naukowych.

Informacja o Bibliotece UR i dostępnych zasobach bibliotecznych zawarta została także w Zał. nr 2.5. „Charakterystyka wyposażenia sal i innych obiektów, w których odbywają się zajęcia oraz informacja o bibliotece i zasobach”.

7. *Sposoby, częstość i zakres monitorowania, oceny i doskonalenia bazy dydaktycznej i naukowej oraz systemu biblioteczno-informacyjnego, a także udziału w ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów,*

W 2017 r. w UR wprowadzona została procedura oceny dostosowania bazy dydaktycznej do potrzeb procesu kształcenia, wsparcia dla studentów i organizacji procesu kształcenia („*Procedura monitorowania i przeglądu zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej w Uniwersytecie Rzeszowskim (z dnia 9 listopada 2017 r.)*”) w celu zapewnienie prawidłowego stanu zasobów materialnych służących do realizacji procesu kształcenia oraz wspierania badań naukowych, w kontekście zapewnienia realizacji efektów kształcenia i dotyczyła monitorowania stanu użytkowania wszystkich pomieszczeń, które są wykorzystywane w procesie dydaktycznym oraz zasobów bibliotecznych. Od 2020 r. tryb postępowania związanego z przeprowadzaniem oceny dostosowania bazy dydaktycznej do potrzeb procesu kształcenia, wsparcia prowadzenia badań przez studentów oraz prawidłowej organizacji procesu uczenia się określa „*Procedura monitorowania i przeglądu zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej w Uniwersytecie Rzeszowskim z dnia 20 lutego 2020 r.*” Zgodnie z wyżej wymienioną procedurą prowadzący zajęcia na danym kierunku na bieżąco zgłaszają Dyrektorowi Instytutu za pośrednictwem kierownika kierunku zapotrzebowanie na pomoce dydaktyczne oraz inne środki niezbędne do realizacji zajęć i konieczności przeprowadzenia niezbędnych napraw, remontów. Studenci mogą zgłaszać swoje potrzeby w zakresie zasobów materialnych i infrastruktury dydaktycznej bezpośrednio u prowadzących zajęcia dydaktyczne bądź w trakcie spotkań z opiekunem roku lub przedstawicielami władz dziekańskich kolegium (Prodziekanem lub Dziekanem KNS). Ocena infrastruktury i zasobów materialnych dokonywana jest raz na dwa lata przez Zespół ds. oceny infrastruktury w Kolegium

Nauk Społecznych, który jest powoływany przez Dziekana Kolegium oddzielnie dla danego kierunku. W skład Zespołu dla kierunku nauki o rodzinie wchodzi kierownik kierunku, opiekun roku, przedstawiciel studentów, administrator budynku Instytutu Pedagogiki. Ocenie podlega dostosowania stanu bazy dydaktycznej i naukowej do specyfiki prowadzonych kierunków studiów. W przypadku studentów z niepełnosprawnościami, studium w Instytucie Pedagogiki mogą oni zgłaszać swoje potrzeby również do Instytutowego Konsultanta ds. Osób z Niepełnosprawnościami.

Odnosnie zasobów bibliotecznych pracownicy i studenci mogą zgłosić do Biblioteki UR swoje propozycje zakupu książek tradycyjnych lub książek do czytelnicy on-line potrzebnych do pracy naukowo-dydaktycznej, czemu służy elektroniczny formularz „Zaproponuj do zbiorów”: <https://bur.ur.edu.pl/zaproponuj-do-zbiorow>. Współpraca ze środowiskiem akademickim odbywa się przy wsparciu Pełnomocnika Dyrektora Biblioteki ds. Współpracy ze środowiskiem akademickim. Powołany w 2020 r. Pełnomocnik Dyrektora Biblioteki UR ds. Współpracy ze Środowiskiem Akademickim m.in. reprezentuje Bibliotekę w kontaktach z pracownikami naukowymi Uczelni, współpracuje z samorządem studenckim i samorządem doktorantów oraz prowadzi cykliczne badania satysfakcji i potrzeb użytkowników Biblioteki UR.

Studenci i pracownicy UR mogą korzystać z pakietu oprogramowania Writefull, służącego do korekty tekstów naukowych pisanych w języku angielskim. Writefull różni się od innych podobnych narzędzi tym, że wykorzystuje modele językowe oparte na sztucznej inteligencji (AI) i nieustannie „uczy się” na podstawie tekstów milionów artykułów z naukowych czasopism. Writefull for Word i Writefull for Overleaf wymagają instalacji wtyczki, dostępu do internetu i rejestracji przy użyciu adresu mailowego w domenie Uczelni. Wszyscy członkowie społeczności akademickiej mogą wyrazić swoją opinię na temat Writefull poprzez udział w internetowej ankiecie prowadzonej na stronie Biblioteki UR.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

- 1. Zakres i formy współpracy uczelni z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym z pracodawcami oraz jej wpływu na koncepcję kształcenia, efekty uczenia się, program studiów i jego realizację, w tym realizację praktyk zawodowych,*

Instytut Pedagogiki, wcześniej także jako Wydział Pedagogiczny, prowadzi wieloletnią współpracę z instytucjami z otoczenia społeczno-gospodarczego, z pracodawcami (interesariuszami zewnętrznymi), którzy odgrywają ważną rolę w procesie doskonalenia programów kształcenia, w tym na kierunku nauki o rodzinie. W ciągu ostatnich 10 lat zawartych zostało ponad 40 porozumień pomiędzy Instytutem a różnymi instytucjami (placówkami oświatowymi, placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, instytucjami pomocy społecznej, organizacjami pozarządowymi, instytucjami kościelnymi), z którymi prowadzona jest systematyczna współpraca. W 2013 r. zorganizowane zostało wspólne spotkanie konsultacyjne Instytutu Pedagogiki ze wszystkimi interesariuszami zewnętrznymi, w tym dla kierunku nauki o rodzinie, poświęcone realizowanym formom współpracy na kierunkach prowadzonych w Instytucie i perspektywom rozwoju współpracy Instytutu z interesariuszami. Uczestniczący w spotkaniu przedstawiciele interesariuszy wypowiadali się w kwestii włączania ich w proces opiniowania programów, realizacji praktyk studenckich, prowadzenia badań naukowych przez pracowników naukowych Instytutu w placówkach, którymi

kierują, działalności wolontaryjnej studentów. Późniejsze spotkania z interesariuszami realizowane były w ramach konsultacji prowadzonych przez poszczególne kierunki prowadzone w Instytucie Pedagogiki. Zgodnie ze „Strategią rozwoju Wydziału Pedagogicznego Uniwersytetu Rzeszowskiego na lata 2014-2016” współpraca z otoczeniem wyróżniona została jako jeden z czterech podstawowych obszarów funkcjonowania Wydziału Pedagogicznego, w ramach którego wyznaczony został cel strategiczny: podniesienie efektywności relacji z interesariuszami zewnętrznymi.

Aktywna współpraca Instytutu Pedagogiki (w ramach ówczesnego Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego) z interesariuszami zewnętrznymi przyczyniła się do powołania i uruchomienia w roku akad. 2009/2010 kształcenia na kierunku nauki o rodzinie studia I stopnia (w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym). Uzasadnienie utworzenia studiów na tym kierunku wynikało m.in. z potrzeb różnego rodzaju instytucji na specjalistów w zakresie pracy z rodziną. Kierunek utworzony został zatem w odpowiedzi na zgłaszane przez interesariuszy rzeczywiste potrzeby rynku pracy, a także oczekiwania społeczne absolwentów szkół średnich zainteresowanych podjęciem studiów na tym kierunku. W 2014 r. interesariusze zewnętrzni: Podkarpackie Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Rzeszowie, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Kornela Makuszyńskiego w Mrowli, Dom Samotnej Matki i Interwencji Kryzysowej w Rzeszowie wyrazili swoje pozytywne opinie w sprawie utworzenia studiów II stopnia na kierunku nauki o rodzinie, zwracając uwagę m.in. na potrzebę zwiększenia na Podkarpaciu kadry, która jest profesjonalnie przygotowana do pracy z rodzinami potrzebującymi wsparcia.

Stałym i wieloletnim interesariuszem zewnętrznym kierunku nauki o rodzinie jest Dom Samotnej Matki i Interwencji Kryzysowej w Rzeszowie, z którym systematyczna współpraca realizowana jest w formie: cyklicznych konsultacji dotyczących programu studiów i jego doskonalenia na kierunku nauki o rodzinie, realizacji praktyk studenckich w Domu Samotnej Matki, udziału przedstawicieli Domu Samotnej Matki w konferencjach naukowych organizowanych w Instytucie Pedagogiki, przyjmowania studentów kierunku nauki o rodzinie na wolontariat, prowadzenia badań naukowych przez pracowników Instytutu Pedagogiki, prowadzenia badań naukowych przez studentów na potrzeby prac dyplomowych. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym przejawiała się także udziałem pracowników ówczesnej Katedry Nauk o Rodzinie w Konferencji Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie: „Rodzina - najlepsza inwestycja wspierana z EFS”, dotyczącej sytuacji podkarpackiego rynku pracy, w trakcie której zaprezentowany został kierunek nauki o rodzinie i szanse absolwentów tego kierunku w kontekście przyszłych miejsc pracy (2014 r.). Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym realizowana była także w formie współpracy z różnymi podmiotami działającymi w sektorze pomocy społecznej i wsparcia rodziny w ramach organizacji praktyk dla studentów kierunku nauki o rodzinie.

Przedstawiciele interesariuszy w formie aktywnej lub biernej uczestniczyli w konferencjach i projektach współorganizowanych m.in. przez Katedrę Nauk o Rodzinie (np. Seminarium „Skazani na wykluczenie?! Sposoby przeciwdziałania marginalizacji” organizowanym przez KUL, Uniwersytet Lubelski i Powiatowy Urząd Pracy w Rzeszowie z prelekcją dyrektora Domu Samotnej Matki w Rzeszowie (2014 r.), Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Etyka – Rodzina - Społeczeństwo” w Rzeszowie (2015 r.). Dyrektor Domu Samotnej Matki brała udział w spotkaniach z członkami Akademickiego Studenckiego Koła Naukowego Familiologów. Interesariusze, którzy stale współpracują z różnymi Katedrami/Zakładami Instytutu Pedagogiki uczestniczyli także w wielu konferencjach naukowych organizowanych przez te jednostki, w ich placówkach realizowane były ponadto praktyki studentów kierunku nauki o rodzinie. Wielu z nich systematycznie bardzo chętnie przyjmowało i nadal przyjmuje na praktyki kolejne roczniki studentów nauk o rodzinie. W roku akad.

2021/2022 przedstawiciel jednej z instytucji pomocowych zwrócił się pisemnie do Działu Praktyk Kolegium Nauk Społecznych z propozycją przyjęcia studentów kierunku nauki o rodzinie na praktyki. Dbając o dobre relacje z przedstawicielami pracodawców u których realizowane są praktyki zawodowe studentów kierunku nauki o rodzinie, w początkowym okresie pandemii, gdy wszystkie praktyki zostały odwołane ze względów epidemicznych, Zespół programowy kontaktował się za pośrednictwem e-maila ze wszystkimi podmiotami, w których miała być realizowana praktyka, wyjaśniając zaistniałe odwołanie praktyk i zachęcając do kontynuacji współpracy z kierunkiem w formie praktyk w terminie późniejszym.

W trakcie trwania pandemii Covid-19 sytuacja pandemiczna mocno ograniczyła możliwość spotkania i współpracę z interesariuszami, dodatkowo zaangażowanie się wielu podmiotów w pomoc uchodźcom w wyniku wybuchu wojny w Ukrainie spowodowały, że organizacja spotkań z przedstawicielami pracodawców, z którymi zamierzano podpisać porozumienia była bardzo utrudniona. Od 2022 r. formalna współpraca na podstawie podpisanego porozumienia nawiązana została z: Caritas Diecezji Rzeszowskiej, Wydziałem Duszpasterstwa Rodzin Diecezji Rzeszowskiej, Domem Samotnej Matki i Okno Życia w Rzeszowie, Szkołą Podstawową nr 8 w Rzeszowie oraz Placówką Opiekuńczo-Wychowawczą im. Dr. Henryka Hanasiewicza w Rzeszowie i Placówką Opiekuńczo-Wychowawczą im. Marii Hanasiewicz w Rzeszowie. Po podpisaniu porozumień interesariusze ci zostają włączeni w proces oceny programu na kierunku nauki o rodzinie. Opiniowanie przez nich programu studiów odbywa się w formie konsultacji. W przypadku niektórych interesariuszy kontynuowana jest trwająca już od lat współpraca w zakresie realizacji studenckich praktyk zawodowych. Podpisanie porozumienia ze Szkołą Podstawową pozwoli na ulepszenie organizacji praktyki ogólnopedagogicznej dla studentów kierunku nauki o rodzinie, co stanowi cenny element współpracy. Z konsultacji z interesariuszami wynika, że kształcenie na kierunku nauki o rodzinie wpisuje się w zapotrzebowanie rynku pracy, nie zgłaszano także sugestii dotyczących zmian w programie.

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym przejawiała się także działalnością Zespołu programowego mającą na celu promowanie kierunku studiów i zachęcanie młodzieży do studiowania na kierunku nauki o rodzinie. Szerokie działania promocyjne i zachęcające do podjęcia studiów na tym kierunku prowadzone były przy pomocy akcji plakatowej na terenie parafii diecezji rzeszowskiej, a także za pośrednictwem Kuratorium Oświaty w Rzeszowie, ogłoszeń radiowych w Radio Via, promocji na uniwersyteckim Facebooku. W 2023 r. kierunek promowany był także w ramach Uniwersyteckich Targów Pracy i Dni Otwartych. Działania te nie spotkały się jednak z szerszym zainteresowaniem kandydatów na studia i w roku akad. 2023/2024 kształcenie na roku I kierunku nauki o rodzinie nie zostało uruchomione.

2. Sposoby, częstość i zakres monitorowania, oceny i doskonalenia form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji.

Zgodnie z [Regulaminem Kolegium Nauk Społecznych](#) do zadań zespołu programowego kierunku należy kształtowanie właściwego dla kierunku studiów profilu absolwenta, z uwzględnieniem zapotrzebowania rynku pracy poprzez m.in. podejmowanie działań dotyczących współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym na potrzeby prawidłowej realizacji procesu kształcenia i jego oceny. Zespół programowy kierunku nauki o rodzinie podjął takie działania poprzez kontynuowanie lub nawiązanie współpracy z nowymi interesariuszami i włączanie ich w proces oceny programu

studiów, a także realizację w ich placówkach praktyk programowych. Podpisane zostały formalne porozumienia o współpracy, w ramach których interesariusze dokonują corocznej oceny programu studiów (w formie konsultacji), wyrażając swoją ocenę na piśmie wraz z ewentualną propozycją zmian lub uwag do programu. Opinie interesariuszy są przedmiotem analiz Zespołu programowego, stanowiąc ważny element doskonalenia procesu kształcenia. Z konsultacji z interesariuszami wynika, że kształcenie na kierunku nauki o rodzinie wpisuje się w zapotrzebowanie rynku pracy, interesariusze nie zgłaszali sugestii dotyczących zmian w programie.

Wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne studentów kierunku nauki o rodzinie nabywane w trakcie procesu kształcenia na kierunku znajdują uznanie pracodawców, co przejawia się propozycjami realizacji praktyk zawodowych w ich placówkach a także chętnym przyjmowaniem kolejnych roczników studentów na praktyki. Wiele placówek, w których studenci realizują praktyki umożliwia im także przeprowadzenie badań na potrzeby pracy dyplomowej. Zespół programowy zamierza kontynuować spotkania z interesariuszami zewnętrznymi a także nawiązywać nowe porozumienia o współpracy oraz poszerzać dotychczasowe formy współpracy. Udział pracodawców w procesie oceny i doskonalenia programu wraz z ich propozycjami wykazywany jest corocznie zgodnie z kryteriami Formularza oceny kierunku za dany rok akademicki.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

1. Rola umiędzynarodowienia procesu kształcenia w koncepcji kształcenia i planach rozwoju kierunku

W Instytucie Pedagogiki prowadzone są działania, które przyczyniają się do podnoszenia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku nauki w rodzinie głównie poprzez stworzenie możliwości nauczycielom akademickim i studentom, zachęcających do mobilności międzynarodowej i aktywności naukowej o charakterze międzynarodowym. Działania w zakresie doskonalenia programu studiów na tym kierunku wiążą się z podnoszeniem umiędzynarodowienia procesu kształcenia poprzez takie działania jak: zachęcanie studentów kierunku nauki o rodzinie przez prowadzących zajęcia na kierunku oraz opiekunów roku do mobilności międzynarodowej w ramach programu Erasmus+, upowszechnianie informacji o programie Erasmus+ wśród studentów i możliwościach realizowania studiów i praktyki za granicą, promowanie mobilności międzynarodowej wśród pracowników Instytutu Pedagogiki, współpraca naukowa, badawcza i dydaktyczna z zagranicznymi uczelniami, oferta Instytutu Pedagogiki w ramach programu Erasmus+ dla studentów przyjeżdżających z uczelni partnerskich na UR. W ramach programu studiów na kierunku nauki o rodzinie prowadzone są zajęcia z Języka obcego z elementami terminologii specjalistycznej/Języka obcego z terminologią specjalistyczną (dla cykli kształcenia 2021-2024 i 2022-2025) w wymiarze 120 godz. (8 pkt ECTS), które przygotowują studenta do osiągnięcia znajomości języka obcego na poziomie B2+ według Europejskiego Opisu Kształcenia Językowego

Instytut Pedagogiki zaangażowany jest we współpracę z uczelniami zagranicznymi, która znajduje odzwierciedlenie we wspólnych publikacjach (np. seria „Lwowsko-Rzeszowskie Zeszyty Naukowe” w ramach współpracy z Lwowskim Uniwersytetem Narodowym im. Iwana Franki we Lwowie pod redakcją m.in. pracowników Instytutu prowadzących zajęcia na kierunku nauki o rodzinie), organizacji konferencji naukowych (np. Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Rodzina-Kultura-Wychowanie. Współczesne tendencje i uwarunkowania”, organizowana w 2017 r. przez Katedrę Nauk o Rodzinie

i Zakład Pedagogiki Opiekuńczej Wydziału Pedagogicznego z udziałem prelegentów zagranicznych z Lwowskiego Uniwersytetu Narodowego im. Iwana Franki w Lwowie i Uniwersytetu w Preszowie), wyjazdach pracowników prowadzących zajęcia na kierunku nauki o rodzinie na staże naukowe (np. Uniwersytet w Zadarze w Chorwacji) oraz podnoszenia kompetencji dydaktycznych przez udział w przeprowadzeniu zajęć dydaktycznych w zagranicznych ośrodkach akademickich (np. Universidad de Sevilla w Hiszpanii, University of Presov w Słowacji, Presovska univerzita v Presove w Słowacji, Univerzita Konstantina Filozofa w Słowacji, Univerzita Mateja Bela w Słowacji, Universidad de Cordoba w Hiszpanii, Universita Palackeho v Olomuci w Czechach) oraz podczas wyjazdów w celach szkoleniowych (np. Zapadoceska Univerzita v Pizni w Czechach, Universidad de Zaragoza w Hiszpanii, University of Ioannina w Grecji, Ivane Javakhishvili Tbilisi State University w Gruzji, Via University College w Danii, Universita degli Studi di Genova we Włoszech, Universidad de Cordoba w Hiszpanii, Instituto Politecnico do Porto w Portugalii), a także przyjazdów pracowników uczelni partnerskich na UR do Instytutu Pedagogiki w celach dydaktycznych i szkoleniowych (m.in. z takich ośrodków akademickich jak: University of Ioannina w Grecji, "1 Decembrie 1918" University of Alba Iulia w Rumunii, Univerzita Palackeho v Olomouci w Czechach, Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University w Ukrainie, University of Miskolc na Węgrzech, Ataturk University w Turcji, Innovative University of Eurasia, Pavlodar w Kazachstanie, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University w Ukrainie, Kennesaw State University w USA, University of West Bohemia w Czechach, University of Novi Sad w Serbii, University of Ostrava w Czechach, Constantine the Philosopher University in Nitra w Słowacji).

Przyszłe plany rozwoju kierunku nauki o rodzinie wiążą się z rozwijaniem dotychczasowej współpracy Instytutu Pedagogiki z uczelniami zagranicznymi oraz wdrażaniem działań ukierunkowanych na umiędzynarodowienie procesu kształcenia na kierunku nauki o rodzinie (np. promowanie udziału studentów w wymianach zagranicznych w ramach programu Erasmus+), a także rozwój naukowy pracowników Instytutu Pedagogiki prowadzących zajęcia na tym kierunku (promowanie udziału nauczycieli akademickich w zagranicznych stażach, wyjazdach w celach naukowych, dydaktycznych, szkoleniowych, współpraca naukowa, publikacje naukowe z pracownikami uczelni zagranicznych, udział w międzynarodowych konferencjach naukowych). Dalsza współpraca naukowa i dydaktyczna kadry pracowniczej Instytutu Pedagogiki i pracowników zagranicznych ośrodków akademickich, a także zdobyte w jednostkach zagranicznych przez pracowników Instytutu doświadczenie i poczynione tam obserwacje będą służyć rozwojowi kierunku nauki o rodzinie i doskonaleniu procesu kształcenia.

2. Aspekty programu studiów i jego realizacji, które służą umiędzynarodowieniu, ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia w językach obcych,

Program studiów na kierunku nauki o rodzinie przewiduje do realizacji 120 godz. (8 pkt ECTS) lektoratu języka obcego w ramach przedmiotu: Język obcy z elementami terminologii specjalistycznej/Język obcy z terminologią specjalistyczną (dla cykli kształcenia 2021-2024 i 2022-2025). Zajęcia prowadzone są w trakcie I i II roku studiów (semestr I, II, III, IV) przez lektorów Studium Języków Obcych UR. Najczęściej prowadzonym lektoratem jest lektorat języka angielskiego. Celem prowadzonych zajęć jest m.in. rozwijanie czterech sprawności językowych (rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstu czytanego, tworzenie wypowiedzi ustnych i pisemnych w ramach kształcenia kompetencji komunikacyjnej na poziomie B2, wykształcenie kompetencji językowej umożliwiającej

komunikację w sytuacjach dnia codziennego, jak i posługiwanie się językiem angielskim w podstawowym zakresie do celów zawodowych i naukowych, poszerzenie słownictwa oraz wprowadzenie słownictwa specjalistycznego z zakresu nauk o rodzinie. Dodatkowo studenci mają możliwość rozwijania umiejętności i sprawności językowych tj. mówienie, czytanie, pisanie, słuchanie oraz kształcenie i doskonalenie poprawności gramatycznej oraz leksykalnej poprzez uczestniczenie w konsultacjach prowadzonych obowiązkowo przez lektorów. Studium Języków Obcych oferuje szereg kursów językowych, na których studenci rozwijają zdolności językowe w zakresie języka ogólnego oraz specjalistycznego. Ponadto mogą oni przystąpić do egzaminów międzynarodowych na różnych poziomach zaawansowania zdobywając certyfikaty honorowane na uczelniach w kraju oraz za granicą jak również przez pracodawców. Studium Języków Obcych dysponuje własnym centrum egzaminacyjnym, w którym przeprowadza egzaminy LinguaSkill, Test DaF; TOLES (Test sprawności językowych w zakresie prawniczego języka angielskiego), TELC na poziomie B1, B2 i C1.

Formą aktywizującą studentów kierunku nauki o rodzinie, a zarazem także sprzyjającą umiędzynarodowieniu programu studiów, jest zachęcanie studentów do podejmowania działań w zakresie pogłębiania znajomości języków obcych. Służą temu takie działania osób prowadzących zajęcia na kierunku jak: zachęcanie studentów do udziału w programach mobilności międzynarodowej studentów, mobilizacja studentów do zapoznawania się z publikacjami naukowymi w języku obcym, zachęcanie do udziału w zajęciach prowadzonych przez przebywających w Instytucie Pedagogiki pracowników uczelni zagranicznych. W ramach seminarium dyplomowego studenci zachęceni są do korzystania z literatury obcojęzycznej, w tym do międzynarodowych zasobów Biblioteki UR, także w formie e-źródeł i książek elektronicznych. Praktyczny wymiar umiędzynarodowienia wiąże się również z wykorzystaniem przez pracowników Instytutu Pedagogiki prowadzących zajęcia na kierunku nauki o rodzinie wiedzy, umiejętności i kompetencji zdobytych podczas własnych wyjazdów do zagranicznych ośrodków akademickich i wprowadzania podczas własnych zajęć dobrych praktyk tam realizowanych, które podnoszą jakość kształcenia na kierunku.

W Instytucie Pedagogiki powołany został Instytutowy Koordynator programu Erasmus+ dla kierunku pedagogika i nauki o rodzinie, który corocznie przygotowuje ofertę przedmiotów zaplanowanych w ramach programu Erasmus+ z Instytutu Pedagogiki. Zajęcia prowadzone są w języku angielskim i w roku akad. 2022/2023 obejmowały następujące przedmioty: w semestrze zimowym 2022/2023 - *Autism spectrum disorder - education and therapy, Mathematics Education, Online databases of publications and abstracts, Pedagogy of adults, Pedagogy of leisure, Pedagogy of society and culture, Psychological foundations of teaching a foreign language, Social psychology and everyday life*, zaś w semestrze letnim 2022/2023 - *Adaptation of man to the environment of work, Applying educational psychology, Basic Mathematics, Counselling and psychotherapy, Current trends in higher education, Methods of teaching foreign languages, Pedagogical foundations of teaching a foreign language to young learners, Pedagogy and education*. Zajęcia te umożliwiają realizację programu studiów studentom zagranicznych uczelni uczestniczącym w programie Erasmus+.

Studenci kierunku nauki o rodzinie mogą korzystać z programu mobilności międzynarodowej Erasmus+ i wyjeżdżać w ramach wymiany studenckiej do zagranicznych uczelni. Uniwersytet Rzeszowski stwarza studentom możliwości i warunki do wyjazdu na studia lub praktyki do zagranicznych ośrodków akademickich. Informacje o programie systematycznie przekazywane są studentom przez opiekunów roku i prowadzących zajęcia na kierunku, a także w formie plakatów umieszczonych na tablicach ogłoszeniowych w Instytucie Pedagogiki, stronie internetowej Kolegium Nauk Społecznych i Instytutu Pedagogiki oraz informacji na portalach społecznościowych. Merytoryczne wsparcie udzielane jest także przez Instytutowego Koordynatora Programu Erasmus+.

Dodatkowo Studium Języków Obcych w kooperacji z Działem Współpracy z Zagranicą UR przygotowuje studentów do zagranicznych praktyk zawodowych, do studiów na uczelniach zagranicznych, a także prowadzi kursy specjalistycznego języka angielskiego dla pracowników UR (w ramach programu Erasmus). Studenci i pracownicy mogą także korzystać z programu Writefull, służącego do korekty tekstów naukowych w języku angielskim.

3. *Stopień przygotowania studentów do uczenia się w językach obcych i sposoby weryfikacji osiągnięcia przez studentów wymaganych kompetencji językowych oraz ich oceny,*

Wymaganiami wstępnymi dotyczącymi przygotowania studentów kierunku nauki o rodzinie do uczenia się w językach obcych jest znajomość języka obcego na poziomie B1+ według Europejskiego Opisu Kształcenia Językowego (egzamin maturalny). Podstawowymi sposobami weryfikacji efektów uczenia się są: kolokwia, krótsze i dłuższe wypowiedzi pisemne i ustne, testy pisemne, realizacja projektu indywidualnego oraz obserwacja w trakcie zajęć. Szczegółowe kryteria oceny są zawarte w sylabusie właściwym dla danego cyklu kształcenia. Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest osiągnięcie wszystkich założonych efektów uczenia się, w szczególności zaliczenie na ocenę pozytywną wszystkich przewidzianych w danym semestrze prac pisemnych i uzyskanie pozytywnej oceny z odpowiedzi ustnych oraz obecność na zajęciach i aktywne uczestnictwo w zajęciach. Do zaliczenia testu pisemnego potrzeba minimum 50% prawidłowych odpowiedzi. Sposobami zaliczenia są: praca projektowa (prezentacja projektu indywidualnego z zakresy nauk o rodzinie), zaliczenie sprawdzianu pisemnego (test jednokrotnego wyboru lub/i krótsza lub dłuższa wypowiedź pisemna). Formami zaliczenia są: krótsza i dłuższa wypowiedź ustna, zaliczenie pisemne: test jednokrotnego wyboru i/lub krótsza lub dłuższa wypowiedź pisemna, wykonanie pracy zaliczeniowej: prezentacja projektu indywidualnego z zakresu nauk o rodzinie i specjalności (lektura, sprawozdanie/streszczenie artykułu naukowego, prezentacja multimedialna tematu z zakresu studiowanej specjalności wraz z omówieniem). Zaliczenie końcowe: sprawdzian pisemny testowy na poziomie B2 i/lub krótsza lub dłuższa wypowiedź pisemna, zaliczenie ustne – prezentacja projektu indywidualnego z zakresu studiowanego kierunku nauki o rodzinie i specjalności, realizowana w trakcie trwania semestru. Ocenę pozytywną z przedmiotu można otrzymać wyłącznie pod warunkiem uzyskania pozytywnej oceny za każdy z ustanowionych przedmiotowych efektów uczenia się. Oceną końcową z przedmiotu stanowi średnia arytmetyczna z ocen cząstkowych.

Prace pisemne są przechowywane w Studium Języków Obcych UR w okresie cyklu kształcenia studenta i niszczone po upływie jednego roku od ukończenia studiów.

4. *Skala i zasięg mobilności i wymiany międzynarodowej studentów i kadry,*

Uniwersytet Rzeszowski stwarza studentom i pracownikom Instytutu Pedagogiki możliwości i warunki do międzynarodowej wymiany studenckiej oraz wyjazdów zagranicznych pracowników w ramach programu Erasmus+. Program daje możliwość wymiany studentów i pracowników oraz pozwala koordynować międzynarodowe projekty lub brać w nich udział jako partnerzy. Dzięki programowi studenci mają możliwość wyjazdów za granicę na część studiów i na praktyki. Nauczyciele akademicy mogą prowadzić zajęcia dydaktyczne dla studentów w zagranicznych uczelniach. Pracownicy z różnych jednostek uczelni mogą korzystać z wyjazdów szkoleniowych. Ponadto studenci i pracownicy uczelni mają możliwość uczestniczenia w projektach międzynarodowych, w które zaangażowana jest ich jednostka. W przypadku studentów warunki wyjazdu na studia lub praktyki określają „Zasady realizacji i finansowania wyjazdów za granicę

studentów i absolwentów Uniwersytetu Rzeszowskiego w ramach programu Erasmus+”, w przypadku pracowników zasady rekrutacji, wyjazdu i rozliczenia pobytu za granicą w celach dydaktycznych i szkoleniowych określają „Zasady realizacji i finansowania wyjazdów za granicę pracowników Uniwersytetu Rzeszowskiego”. Szczegółowe informacje zamieszczone są na stronie internetowej UR: <https://www.ur.edu.pl/pl/erasmus-zasady-realiz-i-finas-wyjazdow-studentow>.

Pracownicy Instytutu Pedagogiki, w tym prowadzący zajęcia na kierunku nauki o rodzinie uczestniczą w programie Erasmus+, wyjeżdżają do zagranicznych ośrodków akademickich zarówno w celach dydaktycznych, jak i szkoleniowych. W latach 2015-2023 takich wyjazdów było łącznie 88, w celach dydaktycznych – 44, w celach szkoleniowych - 44. Najczęściej w celach dydaktycznych pracownicy Instytutu Pedagogiki wyjeżdżali do ośrodków akademickich w: Słowacji, Hiszpanii, Czechach, Portugalii, Rumunii, Serbii, Włoch, zaś w celach szkoleniowych wyjeżdżali najczęściej do: Hiszpanii, Włoch, Gruzji, Portugalii, Grecji, Czech, USA, Danii. Szczegółowe informacje dotyczące mobilności zagranicznej pracowników Instytutu Pedagogiki w ramach programu Erasmus+ w latach 2015-2023 przedstawione zostały w Zał. nr 2.4.2. „Wyjazdy zagraniczne pracowników Instytutu Pedagogiki w ramach programu Erasmus+”.

W przypadku studentów kierunku nauki o rodzinie wymiana międzynarodowa w ramach programu Erasmus+ nie cieszy się żadnym zainteresowaniem, mimo systematycznego promowania programów mobilności studenckiej przez prowadzących zajęcia na kierunku, podczas spotkań studentów danego rocznika z opiekunem roku czy podczas spotkań studenckich kół naukowych i informacji o możliwości wymiany studenckiej w formie plakatów na tablicy ogłoszeń, informacji na stronie internetowej Kolegium Nauk Społecznych i Instytutu Pedagogiki oraz portalach społecznościowych.

W ramach programu Erasmus+ przyjeżdżają do Instytutu Pedagogiki studenci z różnych uczelni partnerskich, realizując swój program studiów w ramach oferty przedmiotów dla Erasmus+ w Instytucie Pedagogiki. W latach 2015-2023 przyjechało łącznie 52 studentów z ośrodków akademickich z: Turcji, Hiszpanii, Rumunii, Słowacji, Włoch, Grecji, Serbii.

Mobilność pracowników Instytutu Pedagogiki, oprócz uczestniczenia w programie Erasmus+, przejawia się także w uczestnictwie w konferencjach naukowych organizowanych przez uczelnie zagraniczne, współpracą naukową z badaczami z ośrodków zagranicznych, realizacją międzynarodowych projektów badawczych, stażami naukowymi, wyjazdami do zagranicznych ośrodków akademickich w celach dydaktycznych i szkoleniowych a także poprzez prowadzenie zajęć dydaktycznych dla zagranicznych studentów, studiujących w Instytucie Pedagogiki w ramach programu Erasmus+. W odniesieniu do mobilności studentów kierunku nauki o rodzinie można zauważyć, że pomimo działań promujących mobilność studentów prowadzonych w Instytucie Pedagogiki, ma ona głównie wymiar lokalny, w formie uczestnictwa studentów kierunku nauki o rodzinie w działalności Instytutowych studenckich kół naukowych oraz organizowanych przez różne podmioty konferencjach szkoleniowych i naukowych oraz w formie udziału w różnych przedsięwzięciach o charakterze edukacyjnym.

5. Udział wykładowców z zagranicy w prowadzeniu zajęć na ocenianym kierunku,

Wykładowcy z zagranicy przyjeżdżają do Instytutu Pedagogiki w ramach programu Erasmus+ w celach dydaktycznych oraz szkoleniowych. W latach 2016-2023 przyjechało łącznie 47 pracowników ośrodków akademickich z: Słowacji, Turcji, Hiszpanii, Czech, Ukrainy, Rumunii, Węgier, USA, Kazachstanu, Serbii, Grecji (m.in. z takich ośrodków akademickich jak: University of Ioannina w Grecji, "1 Decembrie 1918"

University of Alba Iulia w Rumunii, Univerzita Palackeho v Olomouci w Czechach, Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University w Ukrainie, University of Miskolc na Węgrzech, Ataturk University w Turcji, Innovative University of Eurasia, Pavlodar w Kazachstanie, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University w Ukrainie, Kennesaw State University w USA, University of West Bohemia w Czechach, University of Novi Sad w Serbii, University of Ostrava w Czechach, Constantine the Philosopher University in Nitra w Słowacji). Najwięcej przyjazdów pracowników z zagranicznych ośrodków akademickich związanych było z prowadzeniem zajęć dydaktycznych – łącznie takich przyjazdów było 37, zaś 10 przyjazdów związanych było ze szkoleniami. Najwięcej przyjazdów odbyło się w 2019 r. oraz w roku akad. 2021/2022 (po 12 przyjazdów). W roku akad. 2022/2023 w ramach programu Erasmus+ przyjechało do Instytutu Pedagogiki 6 pracowników uczelni zagranicznych. W 2016 r. do Instytutu przyjechali także pracownicy i studenci z Kennesaw State University z USA - w trakcie tego pobytu przeprowadzone zostały zajęcia podnoszące umiejętności językowe w ramach kursu językowego dla pracowników Instytutu Pedagogiki, w tym prowadzących zajęcia na kierunku nauki o rodzinie, oraz kursu językowego dla studentów kierunku pedagogika i nauki o rodzinie.

Wykładowcy z zagranicy przyjeżdżający do Instytutu Pedagogiki w ramach programu Erasmus+ prowadzą zajęcia albo w ramach programu studiów danego kierunku albo wykładów otwartych dla wszystkich studentów i pracowników Instytutu Pedagogiki. Studenci kierunku nauki o rodzinie mają możliwość uczestniczenia w takiej formie zagranicznej współpracy naukowej poprzez udział w wykładach otwartych.

6. Sposoby, częstość i zakres monitorowania i oceny umiędzynarodowienia procesu kształcenia oraz doskonalenia warunków sprzyjających podnoszeniu jego stopnia, jak również wpływu rezultatów umiędzynarodowienia na program studiów i jego realizację.

Ocena umiędzynarodowienia procesu kształcenia prowadzona jest na poziomie Kolegium Nauk Społecznych w oparciu o wzór formularza oceny własnej Kolegium (za rok akad. 2020/2021). Wskazano w nim inicjatywy i ustalenia w zakresie zwiększania stopnia umiędzynarodowienia programów i działań w zakresie umiędzynarodowienia procesu kształcenia podjętych w ramach Kolegium Nauk Społecznych. Zbiorcze wyniki dla poszczególnych Kolegium związane m.in. z różnymi aspektami dotyczącymi umiędzynarodowienia procesu kształcenia (udział studentów w wymianach zagranicznych np. Erasmus, udział nauczycieli akademickich Kolegium w zagranicznych stażach/wizytach naukowych, przyjazdy nauczycieli z zagranicznych ośrodków akademickich w celu prowadzenia zajęć, udział nauczycieli w międzynarodowych konferencjach naukowych i w działalności artystycznej (dotyczy dziedziny sztuki) oraz podjęte w Kolegium inicjatywy na rzecz zwiększenia umiędzynarodowienia procesu kształcenia zawiera coroczne opracowanie Działu Jakości i Akredytacji „Badanie jakości kształcenia na Uniwersytecie Rzeszowskim za dany rok akademicki” 2021/2022”. W marcu 2023 r. Dział Jakości i Akredytacji przygotował raport [„Badanie jakości kształcenia na Uniwersytecie Rzeszowskim za rok akademicki 2021/2022”](#).

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

1. Dostosowanie systemu wsparcia do potrzeb różnych grup studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością,

System wsparcia dla studentów Instytutu Pedagogiki, w tym studentów kierunku nauki o rodzinie, dostosowywany jest do potrzeb różnych grup studentów (studentów w trudnej sytuacji materialnej, pomoc w sytuacjach losowych, studentów z niepełnosprawnościami, studentów osiągających dobre wyniki w nauce, studentów rozpoczynających pracę zawodową), co sprzyja ich rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu. Studenci, którzy spełniają warunki określone w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz w „Regulaminie świadczeń dla studentów UR”, stanowiącym załącznik do Zarządzenia nr 113/2022 UR z dnia 26.09.2022 r. w sprawie: wprowadzenia Regulaminu świadczeń dla studentów UR (z późn. zm.) mogą ubiegać się o: stypendium socjalne, stypendium dla osób niepełnosprawnych, stypendium Rektora oraz zapomogę. Szczegółowe kryteria oraz tryb przyznawania świadczeń, sposób ustalania ich wysokości oraz ich wypłacania a także kryteria i tryb przyznawania zakwaterowania w Domach Studenckich Uniwersytetu Rzeszowskiego ustalone zostały w „Regulaminie świadczeń dla studentów UR”. Szczegółowe informacje umieszczone są na stronie internetowej UR w zakładce „Student”-„Student - KNS”-„Stypendia, wsparcie finansowe, ubezpieczenia”: <https://www.ur.edu.pl/pl/student/stypendia-zapomogi-kredyty-ubezpieczenia/stypendia/regulamin-swiadczen-wnioski>.

W przypadku stypendium socjalnego podstawą jego przyznania jest trudna sytuacja materialna studenta. O stypendium socjalne może ubiegać się student, którego miesięczny dochód na jedną osobę w rodzinie nie przekracza 1,6 sumy kwot określonych w art. 5 ust. 1 i art. 6 ust. 2 pkt. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych. Wysokość miesięcznego dochodu na osobę w rodzinie studenta ustala się z roku kalendarzowego poprzedzającego rok akademicki, na który świadczenie ma być przyznane na zasadach określonych w ustawie o świadczeniach rodzinnych, z zastrzeżeniem 88 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Wysokość dochodu uprawniającego do otrzymania stypendium socjalnego jest podawana do wiadomości studentów na stronie UR.

Stypendium dla osób niepełnosprawnych może otrzymać student, niezależnie od dochodów osiąganych przez jego rodzinę, z tytułu niepełnosprawności, potwierdzonej: orzeczeniem o niepełnosprawności; orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności; orzeczeniem, o którym mowa w art. 5 oraz art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U 2021 r. poz. 573, z późn. zm.).

O zapomogę może starać się student, który znalazł się przejściowo w trudnej sytuacji życiowej. Wniosek o przyznanie zapomogi należy złożyć niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie 4 miesięcy od daty zdarzenia uzasadniającego jej przyznanie. Student we wniosku o przyznanie zapomogi uzasadnia fakt pozostawania przejściowo w trudnej sytuacji życiowej spowodowanej w szczególności ciężką chorobą studenta lub członka jego najbliższej rodziny, śmiercią najbliższego członka rodziny, urodzeniem dziecka, a także w wyniku zdarzenia losowego np.: kradzieży, pożaru, powodzi. Okoliczności wskazane we wniosku student zobowiązany jest potwierdzić odpowiednim dokumentem.

Studenci mogą także ubiegać się o stypendium Rektora dla najlepszych studentów. W przypadku studentów I roku przyjętych na studia w roku złożenia egzaminu maturalnego o stypendium Rektora może ubiegać się student, który jest: laureatem olimpiady międzynarodowej albo laureatem lub finalistą olimpiady stopnia centralnego, o których mowa w przepisach o systemie oświaty lub

medalistą co najmniej współzawodnictwa sportowego o tytuł Mistrza Polski w danym sporcie, o którym mowa w przepisach o sporcie. W przypadku studentów co najmniej II roku studiów I stopnia, studiów jednolitych magisterskich oraz studiów doktoranckich, a także studentów studiów II stopnia Stypendium Rektora może otrzymać student, który w roku akademickim poprzedzającym rok akademicki, na który świadczenie ma być przyznane, a w przypadku studenta studiów II stopnia – 1,5 letnich, w ostatnim zaliczonym semestrze, poprzedzającym semestr na który świadczenie ma być przyznane: a) uzyskał wyróżniające wyniki w nauce, osiągnięcia naukowe lub artystyczne, lub osiągnięcia sportowe we współzawodnictwie co najmniej na poziomie krajowym, b) wypełnił wszystkie warunki przewidziane Regulaminem studiów i programem studiów, wymagane do zaliczenia roku studiów lub semestru w przypadku studiów 1,5 letnich II stopnia. Student ubiegający się o stypendium Rektora, niezależnie od uzyskanych osiągnięć naukowych, artystycznych i sportowych, musi wykazać się wyróżniającymi wynikami w nauce, o których mowa w załączniku nr 7 §4 do „Regulaminu świadczeń dla studentów UR”.

Na wniosek Rektora student może starać się o uzyskanie Stypendium Ministra. Może je otrzymać student, który wykazuje się znaczącymi osiągnięciami naukowymi lub artystycznymi związanymi ze studiami, lub znaczącymi osiągnięciami sportowymi.

Niezależnie od otrzymywania innych świadczeń stypendialnych student może starać się o kredyt studencki, warunkiem którego jest uzyskanie określonego dochodu na osobę w rodzinie. Innym rodzajem wsparcia jest możliwość zgłoszenia przez UR do ubezpieczenia zdrowotnego studenta, który nie ukończył 26 lat i z wyjątkowych powodów nie został zgłoszony do ubezpieczenia zdrowotnego przez rodziców lub opiekunów prawnych, nie podlega obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego jako członek rodziny osoby ubezpieczonej oraz obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu oraz studenta/doktoranta, który ukończył 26 lat i nie podlega ubezpieczeniu z tytułu bycia członkiem rodziny osoby ubezpieczonej lub ubezpieczeniu z innego tytułu. Szczegóły zamieszczone zostały w zakładce „Stypendia, wsparcie finansowe, ubezpieczenia”: <https://www.ur.edu.pl/pl/student/stypendia-zapomogi-kredyty-ubezpieczenia>.

Wsparcie oferowane jest studentom z niepełnosprawnościami zgodnie z [Regulaminem studiów](#) (rozdział 12 Warunki studiowania studentów ze szczególnymi potrzebami). Zgodnie z [Regulaminem](#) osoby posiadające orzeczenie o niepełnosprawności oraz osoby nieposiadające orzeczenia o niepełnosprawności, a których stan zdrowia utrudnia realizowanie procesu dydaktycznego mogą uzyskać wsparcie w [Biurze ds. Osób z Niepełnosprawnościami UR](#) (BON). Należy tutaj jednak podkreślić, że ten rodzaj wsparcia udzielany jest wyłącznie na wniosek studenta. BON podejmuje działania związane ze stwarzaniem studentom ze szczególnymi potrzebami warunków do pełnego udziału

w procesie kształcenia i badaniach naukowych, w tym:

- likwidację barier transportowych;
- zapewnienie tłumaczy języka migowego (BON pomaga również osobom, które dopiero rozpoczną naukę w UR. Kandydaci, podobnie jak już studiujący, mogą skorzystać z pomocy osobistego asystenta czy tłumacza języka migowego podczas egzaminów wstępnych lub przy dopełnianiu formalności związanych z procesem rekrutacji), asystentów osób niewidomych oraz z niepełnosprawnością ruchową;
- udostępnienie wypożyczalni specjalistycznego sprzętu ułatwiającego kształcenie studentom z niepełnosprawnościami;
- zapewnienie odpowiednich rozwiązań technicznych (np. stanowisk komputerowych, programów komputerowych);

- na wniosek studenta - odpowiednią organizację planowanych i dodatkowych zajęć dydaktycznych.

Na Uczelni znajdują się budynki wyposażone w systemy wspomagające słyszenie (pętle indukcyjne, systemy FM), tablice interaktywne z systemem E-beam realizujące treść zapisaną w formie cyfrowej. W 10 budynkach uczelni powstały specjalne „pokoje wyciszeń” przeznaczone do wewnętrznego wyciszenia się i uspokojenia, pozwalające na odcięcie się od nadmiaru bodźców zewnętrznych, co sprzyja przygotowaniu do wysiłku intelektualnego oraz poprawie koncentracji. Domy studenckie „Laura” i „Filon” posiadają pokoje dostosowane do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami w tym dysfunkcjami ruchowymi. Część budynków dydaktycznych UR wyposażonych jest w rozwiązania architektoniczne umożliwiające sprawne funkcjonowanie osób z dysfunkcjami. Budynki wyposażone są w windy, platformy czy schodołazy. Drzwi i toalety dostosowane są do potrzeb osób niepełnosprawnych, również podjazdy i miejsca parkingowe. Do każdego budynku UR można wejść z psem przewodnikiem. Studenci ze szczególnymi potrzebami mogą skorzystać z bezpłatnych konsultacji psychologicznych, logopedycznych, pedagogicznych i fizjoterapeutycznych, wypożyczalni specjalistycznego sprzętu wspomagającego proces uczenia (programy komputerowe powiększająco-udźwiękujące tekst (ZoomText), systemy wspomagające słyszenie (Oticon Amigo FM), specjalne myszki komputerowe (trackball'e) i klawiatury (jednoręczne i brajlowskie), notesy mówiące (BraillePen), powiększalniki telewizyjne, lupy elektroniczne, syntezatory mowy polskiej, drukarki etykiet brajlowskich, odtwarzacze audiobooków) a także z wypożyczalni sprzętu sportowo-rekreacyjnego (sprzęt narciarski, kije do nordic walking, kije trekkingowe, akcesoria do nauki pływania, w tym: pasy wypornościowe, kamizelki, płetwy). BON umożliwia uczestnictwo studentów i pracowników w konferencjach naukowych, warsztatach, szkoleniach oraz seminariach poruszających tematykę niepełnosprawności. Dla studentów pierwszych roczników organizowane są cykliczne spotkania informacyjno-adaptacyjne („Dni Adaptacji”), mające na celu zapoznanie nowych studentów z ofertą Uczelni oraz instytucji współpracujących z BON, skierowaną do osób niepełnosprawnych. BON, chcąc zapewnić osobom ze szczególnymi potrzebami ze środowiska akademickiego możliwie najlepsze wsparcie, ściśle współpracuje z instytucjami zewnętrznymi zajmującymi się pomocą osobom z niepełnosprawnością tj.: Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), Okręgiem Podkarpackim Polskiego Związku Niewidomych (PZN), Fundacją Aktywnej Rehabilitacji (FAR), Fundacją Szansa dla Niewidomych, Fundacją Aktywizacja oraz Bieszczadzkiem WOPR. BON współpracuje również z wewnętrznymi jednostkami UR: Studium Wychowania Fizycznego i Rekreacji, Studium Języków Obcych, KU AZS UR oraz poszczególnymi Instytutami UR, zwłaszcza z Instytutem Nauk o Zdrowiu, Nauk o Kulturze Fizycznej oraz Instytutem Pedagogiki.

W 2013 r. w Instytucie Pedagogiki został powołany Instytutowy Konsultant ds. Osób z Niepełnosprawnościami, który w trakcie dyżurów udziela konsultacji specjalistycznych. Konsultant na bieżąco podejmuje działania m.in. w zakresie identyfikacji studentów ze szczególnymi potrzebami oraz monitorowania ich potrzeb; udzielania informacji studentom I roku o ofercie szkoleń i zajęć kierowanych do studentów z niepełnosprawnością oraz o możliwościach wsparcia ze strony Uczelni; koordynuje działaniami zgodnie z celami i zadaniami proponowanymi przez Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami UR. Konsultant udziela indywidualnych konsultacji i pomocy doraźnej w zakresie rozwiązywania bieżących problemów studentów z niepełnosprawnościami, a także bierze udział w promowaniu kierunku podczas rekrutacji na studia, informując o możliwościach i warunkach studiowania w Uczelni przyjaznej dla osób ze szczególnymi potrzebami.

W celu podniesienia kompetencji pracowników UR związanych ze wsparciem osób z niepełnosprawnościami, w roku akad. 2022/2023 pracownicy Instytutu Pedagogiki uczestniczyli

w „Szkoleniu świadomościowym dotyczącym problemów osób z niepełnosprawnością dla pracowników UR” (w ramach Projektu „Przyjazny nURt” – rozwój dostępności UR współfinansowany ze środków UE w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 POWR.03.05.00-00-A007/19). Celem tego szkolenia było przedstawienie codziennych problemów osób z dysfunkcjami wzroku, słuchu, ograniczeniami ruchowymi, zaburzeniami psychicznymi, a także zwiększenie kompetencji kadry akademickiej, administracji i obsługi Uczelni w zakresie organizacji i realizacji procesu kształcenia studentów i doktorantów z niepełnosprawnością oraz wzrost świadomości społeczności akademickiej na temat potrzeb osób z niepełnosprawnością, ze szczególnym uwzględnieniem podnoszenia umiejętności pracy z osobami z różnego typu niepełnosprawnościami.

Wsparcie oferowane jest także poprzez udzielanie studentom urlopów. W związku z chorobą lub zdarzeniem losowym Dziekan może udzielić studentowi zgodę na urlop krótkoterminowy na okres nie dłuższy niż jeden miesiąc. Urlop długoterminowy może być udzielony studentowi na okres łącznie do dwóch semestrów (na studiach pierwszego lub drugiego stopnia) lub do czterech semestrów (na studiach jednolitych magisterskich). W określonych przypadkach związanych np. z niepełnosprawnością, chorobą, ciążą studentki, studiami na dwóch kierunkach, zgodnie z §22 [Regulaminu studiów](#), student może odbywać studia w trybie Indywidualnej Organizacji Studiów (IOS).

Wsparciem obejmowani są także studenci i absolwenci UR poszukujący pomocy w wyborze drogi rozwoju zawodowego i znalezieniu zatrudnienia, które odpowiada ich kwalifikacjom i aspiracjom. Wsparcie w tym zakresie oferowane jest przez [Biuro Karier UR](#). Uczelnia posiada wpis do rejestru agencji zatrudnienia. W ramach agencji świadczone są usługi z zakresu: pośrednictwa pracy, doradztwa personalnego oraz poradnictwa zawodowego. Dzięki temu udzielana jest pomoc wszystkim zainteresowanym w planowaniu przyszłej kariery zawodowej oraz w znalezieniu pracy. Podstawowymi narzędziami świadczenia usług przez Biuro są szkolenia, pozyskiwanie i dystrybucja ofert pracy, przeprowadzanie wstępnych rekrutacji do pracy oraz cykliczna organizacja Uniwersyteckich Targów Pracy. W Biurze Karier UR prowadzona jest także diagnoza kompetencji, doradztwo zawodowe, szkolenia i warsztaty, spotkania z pracodawcami, serwis pracy, organizowane są praktyki ponadprogramowe. Na stronie internetowej Biura Karier prowadzony jest „Poradnik Rynku Pracy”. W przypadku wsparcia w zakresie wchodzenia na rynek pracy skierowanego do studentów z niepełnosprawnościami mogą oni korzystać ze wszystkich form wsparcia oferowanych przez Biuro. W roku akad. 2020/2021 organizowany był projekt akademickich Biur Karier „Gra o Karierę”, który zachęcał do organizacji szkoleń dla osób niepełnosprawnych. W ramach tego projektu zostało zorganizowanych kilka szkoleń np. „Herosi na rynku pracy”, CV i rozmowa kwalifikacyjna bez tajemnic”, „Konsultacja dla osób z niepełnosprawnością”. W projekcie „Jednolity Program Zintegrowany Uniwersytetu Rzeszowskiego – droga do wysokiej jakości kształcenia” przy rekrutacji do wszystkich form wsparcia (szkolenia, staże, rozmowy doradcze, zajęcia z pracodawcami) osoby z niepełnosprawnościami mają dodatkowo doliczane 3 pkt.

Pomoc w rozwiązaniu problemu w sytuacjach trudnych, konfliktowych lub w przypadku nierównego traktowania udzielana jest przez instytucje uniwersyteckie, których zadaniem jest wspomaganie tworzenia przyjaznej wszystkim wspólnoty. W takich sytuacjach można zwracać się o wsparcie do Rzecznika akademickiego, Pełnomocnika i Komisji ds. przeciwdziałania mobbingowi i korupcji, Pełnomocnika i Komisji ds. równego traktowania, Rzecznika Praw Studenta. Informacje na temat równego traktowania znajdują się na stronie: <https://www.ur.edu.pl/pl/universytet/rowne-traktowanie>.

Szczegółowe informacje dotyczące poszczególnych rodzajów wsparcia oraz możliwości korzystania z różnego rodzaju pomocy studenci mogą uzyskać także u Opiekunów roku, kierownika kierunku, pracowników Dziekanatu KNS, a także u Dyrektora Instytutu Pedagogiki i jego Zastępców: Zastępcy Dyrektora Instytutu ds. nauki i jakości kształcenia oraz Zastępcy Dyrektora Instytutu ds. dydaktycznych i organizacyjnych, Prodziekana i Dziekana Kolegium. Wsparcie informacyjne zapewniają także, w różnym zakresie, prowadzący zajęcia na kierunku nauki o rodzinie i pozostali nauczyciele akademicki Instytutu Pedagogiki.

2. Zakres i formy wspierania studentów w procesie uczenia się,

Wspieranie studentów w procesie uczenia się przybiera różne formy w zależności od potrzeb studentów i odpowiednio do efektów uczenia się. Zgodnie z tradycją akademicką osobą pierwszego kontaktu dla studentów danego rocznika jest Opiekun roku, do zadań którego należy przede wszystkim: informowanie (opiekun jest pierwszym źródłem informacji, z którym można się łatwo skontaktować), wspieranie (opiekun wspiera studentów i służy im pomocą we wszystkich sytuacjach trudnych i niejasnych, aktywnie poszukując rozwiązania problemu), reprezentowanie (opiekun reprezentuje studentów wobec innych nauczycieli akademickich i władz Instytutu i Kolegium oraz w imieniu studentów i w porozumieniu z nimi przedstawia stanowisko). [Zakres pracy i obowiązków opiekuna roku](#) określony jest w Kolegium Nauk Społecznych na podstawie § 15 ust. 3 Regulaminu studiów oraz Uchwały nr 16/10/2019 Rady Dydaktycznej Kolegium. Opiekun roku powoływany jest dla każdego pierwszego rocznika na cały cykl kształcenia.

Działaniami o charakterze wspierającym studentów w procesie uczenia się są także: cotygodniowe dyżury dydaktyczne oraz organizacyjne wszystkich nauczycieli akademickich pracujących w Instytucie Pedagogiki, zapewniające możliwość konsultacji i pomocy studentom w procesie uczenia się. Charakter wspierający studentów w procesie uczenia się ma także powołanie, oprócz Opiekuna roku, koordynatora praktyk zawodowych dla kierunku, Instytutowego kierunkowego Koordynatora Programu Erasmus+ i Koordynatora Programu Most, Opiekunów Studenckich Kół Naukowych, Instytutowego Konsultanta ds. Osób z niepełnosprawnościami. Wsparcie dla studentów w procesie uczenia się, a znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej lub w trudnej sytuacji losowej, w sytuacji niepełnosprawności lub ciężkiej choroby, studentkom w ciąży udzielane jest poprzez umożliwienie studiowania w formie indywidualnej organizacji studiów (IOS) oraz urlopów, zgodnie z [Regulaminem studiów](#). Studenci mają możliwość uzyskania pomocy ze strony kierownika kierunku, zespołu programowego, Dyrektora Instytutu Pedagogiki i jego zastępców: Zastępcy Dyrektora ds. nauki i jakości kształcenia oraz Zastępcy Dyrektora ds. dydaktycznych i organizacyjnych, Prodziekana i Dziekana Kolegium Nauk Społecznych. Wsparcia psychologicznego udziela działająca w Instytucie Pedagogiki Poradnia psychologiczna „No-Stress”, w której udzielana jest doraźna, bezpłatna pomoc psychologiczna studentom, którzy znaleźli się w sytuacji kryzysowej.

W budynku Instytutu Pedagogiki do dyspozycji studentów są 3 ogólnodostępne stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu. W całym budynku działa sieć internetowa EDUROAM, zapewniająca studentom m.in. stały dostęp do elektronicznych zasobów biblioteki UR, systemu Wirtualnej Uczelni, usługi MS Teams/Office 365.

Studenci ze szczególnymi potrzebami mogą korzystać ze wsparcia [Biura ds. Osób z Niepełnosprawnościami](#) (BON) na zasadach określonych w [Regulaminie Studiów](#) i na wniosek studenta, zgodnie z zasadą poszanowania niezależności osób z niepełnosprawnościami i ich praw. BON wspiera studentów z niepełnosprawnością w procesie uczenia się m.in. poprzez udzielanie

pomocy w sprawie dostosowania warunków, organizacji i realizacji procesu dydaktycznego dostosowanego do potrzeb danej osoby, zapewnienie osobistych asystentów (każdy potrzebujący student, doktorant czy kandydat na studia może ubiegać się o pomoc osobistego asystenta w trakcie zajęć dydaktycznych czy w załatwianiu spraw administracyjnych na uczelni), zapewnienie tłumaczy języka migowego, bezpłatne kursy, warsztaty i szkolenia (m. in.: kursy językowe, nauki pływania, komputerowe (ECDL), warsztaty psychoedukacyjne, kursy dotyczące praw pracowniczych osób z niepełnosprawnością, kursy języka migowego, szkolenia kompetencji miękkich podnoszące kompetencje studentów (komunikacja interpersonalna, asertywność i wystąpienia publiczne, zarządzanie stresem), alternatywne wychowanie fizyczne (zajęcia na pływalni, kinezyterapia), bezpłatne konsultacje psychologiczne, logopedyczne, pedagogiczne i fizjoterapeutyczne, wypożyczanie specjalistycznego sprzętu wspomagającego proces uczenia się oraz organizację dodatkowych zajęć wyrównawczych dla osób z trudnościami w nauce. Studenci z niepełnosprawnościami mogą brać udział w dodatkowych zajęciach sportowo-rekreacyjnych. Są to między innymi: zajęcia na pływalni, ćwiczenia usprawniające, kinezyterapia, tenis stołowy, letnie i zimowe obozy sportowo-rekreacyjne. Studenci z niepełnosprawnościami mogą starać się o dostosowanie zajęć do posiadanej niepełnosprawności (m.in. otrzymanie materiałów w formie elektronicznej, zmiana formy zaliczenia przedmiotu, wydłużenie czasu zaliczenia czy egzaminu, pomoc asystenta w trakcie zajęć dydaktycznych, pomoc tłumacza języka migowego itp.). Istnieje także możliwość dostosowania materiałów dydaktycznych do potrzeb osób niewidomych. Do każdego budynku UR można wejść z psem przewodnikiem. Studentom z niepełnosprawnością ruchową zapewniany jest transport pomiędzy budynkami UR oraz z miejsc zakwaterowania na uczelnię. Studenci mogą ubiegać się ponadto o stypendia i zapomogi.

3. *Formy wsparcia:*

a) krajowej i międzynarodowej mobilności studentów,

Formami wsparcia krajowej i międzynarodowej mobilności studentów są działania realizowane w ramach programów Erasmus+ i MOST. Wyjazdy studentów na studia i praktykę w ramach programu Erasmus+ realizowane są zgodnie z „Zasadami realizowania i finansowania wyjazdów za granicę studentów i absolwentów UR w ramach programu Erasmus+ Projekt nr 2022-1-PL01-KA131-HED-000052466. Czas trwania: 1.06.2022 - 31.07.2024 oraz Projekt nr 2022-1-PL01-KA171-HED-000072259. Czas trwania: 1.08.2022 - 31.07.2024 (rekrutacja do programu realizowana była w marcu 2023 r.). W marcu 2022 r. prowadzona była rekrutacja do programu „Projekt nr 2021-1 -PLO 1 -K.A 131 -HED-000003625 Czas trwania: 1.09.2021 -31.10.2023”. Działania dotyczące programu Erasmus+ prowadzone są przez Dział Kształcenia Sekcja Wymiany Akademickiej i Studentów Zagranicznych, informacje umieszczone są także na stronie UR w zakładce: Program Erasmus+. <https://www.ur.edu.pl/pl/universytet/erasmus/wyjazdy-studentow>. Działania promocyjne na rzecz udziału studentów w Programie Erasmus+ prowadzone są także przez Koordynatora kierunkowego Programu Erasmus+ w KNS dla kierunków nauki o rodzinie i pedagogika.

Studenci mogą także uczestniczyć w krajowej wymianie studenckiej. Sprzyja temu Program mobilności studentów MOST, dzięki któremu zainteresowania naukowe studentów mogą być realizowane poza macierzystym uniwersytetem. Wprowadzenie systemu mobilności ma na celu poszerzenie możliwości kształcenia się poprzez odbywanie semestralnych lub rocznych studiów w innym uniwersytecie niż macierzysty. Uczestnik tego programu ma prawo ubiegania się o przyjęcie na wybrany przez siebie uniwersytet oraz prawo wyboru przedmiotów w oparciu o istniejący

program studiów na danym uniwersytecie. Program MOST wzorowany jest na programie Erasmus. W Uniwersytecie program ten koordynowany przez Dział Kształcenia i Uczelnianego Koordynatora ds. Programu MOST. Zasady programu określone są w Regulamin Programu Mobilności Studentów i Doktorantów MOST przyjęty przez KRUP 17 października 2019 r. Szczegółowe informacje znajdują się na stronie UR w zakładce „Student”-„Programy wymiany studenckiej” - <https://www.ur.edu.pl/pl/student/programy-wymiany-studenckiej/program-most>.

Studenci kierunku nauki o rodzinie nie byli dotychczas zainteresowani wymianą studencką w ramach programu MOST i wyjazdami na krajowe uczelnie, aby tam studiować nauki o rodzinie. W roku akad. 2019/2020 w ramach programu MOST przyjechała na Uniwersytet Rzeszowski studentka Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu i w semestrze zimowym realizowała kształcenie na kierunku nauki o rodzinie (rok III).

Działania zachęcające studentów do wyjazdu na studia i praktyki w ramach programu Erasmus+ oraz wymiany akademickiej w ramach programu mobilności MOST prowadzone są w formie informacji i plakatów zamieszczanych na ogólnodostępnych tradycyjnych tablicach ogłoszeniowych i tablicy elektronicznej w Instytucie Pedagogiki, za pomocą informacji przekazywanych przez Opiekunów roku na spotkaniach z danym rocznikiem, informacji dla Starostów grup, itp.

b) we wchodzeniu na rynek pracy lub kontynuowaniu edukacji,

Wsparcie studentów we wchodzeniu na rynek pracy lub kontynuowaniu edukacji realizowane jest w różnych formach. Na poziomie kierunku i Instytutu Pedagogiki zbierane są informacje od pracodawców zainteresowanych przyjęciem studentów kierunku nauki o rodzinie na praktyki zawodowe. Dotychczas z taką inicjatywą zgłosiło się dwóch pracodawców, deklarując chęć przyjęcia studentów kierunku nauki o rodzinie na praktyki. Udział w praktykach zawodowych może w przyszłości skutkować przyjęciem praktykanta do pracy w podmiocie, w którym student realizował praktyki. Zespół programowy analizuje ekonomiczne losy absolwentów kierunku znajdujące się w POL-onie a także raporty dotyczące monitoringu losów zawodowych absolwentów UR prowadzone przez Biuro Karier UR. Studenci kierunku nauki o rodzinie zachęceni są przez prowadzących zajęcia i opiekunów roku do działalności w studenckich kołach naukowych działających w Instytucie Pedagogiki, działalności wolontariackiej w organizacjach i podmiotach, które prowadzą działania na rzecz wspierania rodziny oraz do uczestnictwa w różnych, pozauczelnianych, inicjatywach prorodzinnych. Prowadzone są także działania zachęcające studentów do podejmowania studiów II stopnia na kierunkach prowadzonych w Kolegium, których kryteria rekrutacyjne pozwalają na przyjęcie absolwentów kierunku nauki o rodzinie I stopnia na studia II stopnia, w tym na kierunek Pedagogika profil ogólnoakademicki II stopnia.

Na poziomie Uczelni działania na rzecz wspierania studentów we wchodzeniu na rynek pracy podejmowane są przez [Biuro Karier UR](#), które udostępnia na swoich stronach oferty pracy oraz oferty dla wolontariuszy. We własnej ofercie Biuro proponuje studentom diagnozę kompetencji (testy sprawdzające umiejętności i zdolności: www.diagnozacompetencji.ur.edu.pl), doradztwo zawodowe w postaci spotkań z doradcą zawodowym, który wskaże jakie kompetencje są poszukiwane przez pracodawców, jakie są możliwości zdobywania doświadczenia zawodowego, dokona diagnozy predyspozycji zawodowych i personalnych, pomoże wybrać studia odpowiednio do predyspozycji i planów zawodowych oraz nauczy jak założyć własną firmę. U doradcy zawodowego można poznać skuteczne metody poszukiwania pracy i etapy rekrutacji. Doradca pomaga w sporządzeniu CV oraz listu motywacyjnego pod kątem danej oferty pracy. W przypadku praktyki doradca zawodowy jest

pomocny przy wyborze instytucji/organizacji, która najlepiej rozwine kompetencje i podniesie kwalifikacje studenta na rynku pracy. Doradztwo zawodowe prowadzone jest stacjonarnie, telefonicznie, poprzez MS Teams. Biuro Karier oferuje także pomoc w wyborze zawodu czy kierunku dalszego kształcenia (w zakresie wyboru kierunku studiów, szkoleń, studiów podyplomowych itp.). Konsultacje prowadzone są osobiście lub online z użyciem specjalnej platformy do badania kompetencji, pomoc oferowana jest w kontekście zmiany zawodu, wybrania drugiego kierunku studiów, samozatrudnienia itp. Biuro Karier prowadzi szkolenia i warsztaty dla studentów z tematyki dotyczącej rynku pracy, oferuje spotkania z pracodawcami, prowadzi serwis pracy, oferuje poradniki dotyczące rynku pracy (kierunkometr, kierunek-zawód, e-book jak przygotować CV, poradnik dla kandydata). Nabycie doświadczenia zawodowego umożliwiają organizowane przez Biuro Karier praktyki ponadprogramowe. Corocznie organizowane są Uniwersyteckie Targi Pracy. W roku akad. 2022/2023 kierownik kierunku oraz studenci III roku nauk o rodzinie uczestniczyli w Dniu Otwartym UR i Uniwersyteckich Targach Pracy, promując kierunek wśród studentów i młodzieży szkół średnich. Szczegółowe informacje na temat działań Biura Karier UR znajdują się na stronie UR: <https://biurokarier.ur.edu.pl/>

Wsparcie w podnoszeniu kwalifikacji związanych z wchodzeniem na rynek pracy oferowane jest także przez uczelniane Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami (BON). Wsparcie kierowane do studentów z niepełnosprawnościami obejmuje m.in. szkolenia i warsztaty z: Języka angielskiego – kurs przygotowujący do certyfikatu LINGUASKILL, Języka migowego I i II stopnia, a także z zakresu praw pracownika na rynku pracy oraz zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej. Szkolenia dotyczą kompetencji miękkich (Autoprezentacja i wystąpienia publiczne, Komunikacja interpersonalna, Zarządzanie stresem i czasem, Emisja głosu, Techniki skutecznego uczenia się). Szczegółowe informacje dotyczące zakresu działania i oferowanego wsparcia BON znajdują się na stronie UR: <https://bon.ur.edu.pl/pl>

c) aktywności studentów: sportowej, artystycznej, organizacyjnej, w zakresie przedsiębiorczości,

Uniwersytet Rzeszowski stwarza studentom szansę na rozwijanie własnej aktywności w wielu obszarach: w sporcie, w sferze artystycznej i organizacyjnej, a także w zakresie przedsiębiorczości. Studenci mogą rozwijać swoje zainteresowania sportowe w ramach zajęć prowadzonych przez Studium Wychowania Fizycznego i Rekreacji UR, którego podstawowym celem działalności jest dbałość o prawidłowy rozwój fizyczny i zdrowie studentów poprzez wychowanie fizyczne, sport, rekreację ruchową i różne formy turystyki. Studenci mogą rozwijać swoje pasje sportowe w różnych sekcjach sportowo-rekreacyjnych m.in. piłki siatkowej, koszykówki, futsalu, lekkoatletyki, brydża sportowego, szachów, pływania, badmintona, piłki ręcznej, wspinaczki, ergometru, kolarstwa, tenisa stołowego, narciarstwa, tenisa, unihokeja. Oferta zajęć do wyboru jest bardzo szeroka i uzależniona od zainteresowań studenta. Studenci mogą rozwijać swoje pasje sportowe w Klubie Uczelnianym AZS UR. Szczegółowe informacje znajdują się na stronie Studium: <https://www.ur.edu.pl/pl/universytet/jednostki/jednostki-pozakolegialne/studium-wychowania-fizycznego-i-rekreacji>.

Młodzież akademicka może także połączyć swoją aktywność sportową i artystyczną rozwijając swoje zdolności taneczne, wokalne i instrumentalno-muzyczne w Zespole Pieśni i Tańca „Resovia Saltans”. Studenci mogą rozwijać swoje pasje muzyczne w Chórze Akademickim UR i Orkiestrze Kameralnej UR, zaś turystyczne – w Akademickim Klubie Turystycznym Watra. Aktywność

organizacyjna może być realizowana poprzez działalność w Samorządzie Studenckim, studenckich kołach naukowych, Studenckiej Agencji Radiowej „Feniks” (Akademickie Radio Feniks UR), czasopiśmie studentów UR „Melanz” oraz różnych stowarzyszeniach i organizacjach działających na UR m.in. Niezależnym Zrzeszeniu Studentów UR, Europejskim Stowarzyszeniu Studentów Prawa – ELSA Poland, AIESEC Polska Komitet lokalny Rzeszów, a także Kole Akademickim Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży, Caritas Academica i wiele innych.

Wsparcie w zakresie przedsiębiorczości realizowane jest poprzez szkolenia i warsztaty organizowane przez uczelniane Biuro Karier i Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami z zakresu rozwijania umiejętności miękkich studentów, przygotowania do rozmowy kwalifikacyjnej, zakładania i prowadzenia własnej firmy, przygotowywania dokumentów aplikacyjnych do pracy (CV, list motywacyjny), poszukiwania wsparcia finansowego na rozpoczęcie działalności gospodarczej, szkolenia z zakresu Funduszy Europejskich.

4. *System motywowania studentów do osiągnięcia lepszych wyników w nauce oraz działalności naukowej oraz sposoby wsparcia studentów wybitnych,*

Motywowanie studentów do osiągnięcia lepszych wyników w nauce oraz działalności naukowej wpisuje się w realizację jednego z celów strategicznych Strategii Rozwoju UR na lata 2021-2030 w obszarze V- Kształcenie – „Wysoki poziom kształcenia uniwersyteckiego powiązany z działalnością badawczą, dostosowany do potrzeb i oczekiwań rynku pracy”, określonego poprzez cel operacyjny „Wysoka aktywność naukowa studentów” wraz z zadaniami: rozwijanie indywidualnych ścieżek kształcenia, efektywne wsparcie studenckiego ruchu naukowego, zwiększenie udziału studentów w realizacji badań naukowych (obszar V, cel operacyjny 3). Działania zachęcające studentów do osiągnięcia lepszych wyników w nauce oraz działalności naukowej prowadzone są na kilku poziomach. Na poziomie Instytutu Pedagogiki i kierunku nauki o rodzinie studenci zachęceni są do działalności w studenckich [kołach naukowych działających w Instytucie](#) (np. Studenckie Koło Naukowe Animatorów Kultury Literackiej Dzieci, Akademickie Koło Naukowe Familiologów, Akademickie Penitencjarne Koło Naukowe, Studenckie Koło Naukowe „Matriks”, Międzywydziałowe Studenckie Koło Naukowe „Vita Activa”, „Studencki Krąg Korczakowski, Studenckie Koło Zainteresowań Psychologią „Pro-Psyche”, Studenckie Koło Naukowe Andragogów, Studenckie Koło Edukacja bez granic, Koło Naukowe Badań nad Wolontariatem, Koło Naukowe Pedagogów i Pedagogów Specjalnych), co umożliwi studentom udział w prowadzeniu badań naukowych oraz udział w krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych a także możliwość publikacji naukowych.

Studenci osiągający wyróżniające się wyniki w nauce mogą ubiegać się o przyznanie Stypendium Rektora. Zgodnie z „Regulaminem świadczeń dla studentów UR” stypendium to otrzymuje student I roku przyjęty na studia w roku złożenia egzaminu maturalnego, który jest: laureatem olimpiady międzynarodowej albo laureatem lub finalistą olimpiady stopnia centralnego, o których mowa w przepisach o systemie oświaty lub medalistą co najmniej współzawodnictwa sportowego o tytuł Mistrza Polski w danym sporcie, o którym mowa w przepisach o sporcie. W przypadku studentów co najmniej II roku studiów I stopnia, studiów jednolitych magisterskich oraz studiów doktoranckich, a także studentów studiów II stopnia Stypendium Rektora może otrzymać student, który w roku akademickim poprzedzającym rok akademicki, na który świadczenie ma być przyznane, a w przypadku studenta studiów II stopnia – 1,5 letnich, w ostatnim zaliczonym semestrze, poprzedzającym semestr na który świadczenie ma być przyznane: a) uzyskał wyróżniające wyniki

w nauce, osiągnięcia naukowe lub artystyczne, lub osiągnięcia sportowe we współzawodnictwie co najmniej na poziomie krajowym, b) wypełnił wszystkie warunki przewidziane Regulaminem studiów i programem studiów, wymagane do zaliczenia roku studiów lub semestru w przypadku studiów 1,5 letnich II stopnia. Student ubiegający się o stypendium Rektora, niezależnie od uzyskanych osiągnięć naukowych, artystycznych i sportowych, musi wykazać się wyróżniającymi wynikami w nauce, o których mowa w załączniku nr 7 §4 do „Regulaminu świadczeń dla studentów UR”.

Motywacją do osiągnięcia dobrych wyników w nauce oraz sposobem wspierania studentów wybitnych jest możliwość ubiegania się studentów o nagrody: Dylom Uznania Dziekana lub List Gratulacyjny Dziekana przyznawany, na wniosek Rady Dydaktycznej KNS, wyróżniającym się absolwentom (zgodnie z Regulaminem przyznawania Dyplomu Uznania Dziekana oraz Listu Gratulacyjnego Dziekana w Kolegium Nauk Społecznych UR), a także Laur Rektora lub Dyplom Uznania Rektora, przyznawany absolwentowi UR, na wniosek Dziekana, za wyróżniające się osiągnięcia (zgodnie z [Regulaminem przyznawania Lauru Rektora UR oraz Dyplomu Uznania Rektora dla najlepszych absolwentów](#), stanowiącym *Załącznik do Zarządzenia nr 83/2020 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 22.07.2020 r. w sprawie zatwierdzenia Regulaminu przyznawania Lauru Rektora UR oraz Dyplomu Uznania Rektora dla najlepszych absolwentów*).

5. Sposoby informowania studentów o systemie wsparcia, w tym pomocy materialnej,

Studenci informowani są o możliwości korzystania ze świadczeń socjalnych oraz pomocy uczelnianego Biura ds. Osób z Niepełnosprawnościami (BON) podczas spotkań z Opiekunem danego roku, co wynika z [Zakresu pracy i obowiązków Opiekuna roku](#) zgodnie z Uchwałą Rady Dydaktycznej Kolegium Nauk Społecznych (na podstawie §15 ust. 3 Regulaminu studiów oraz uchwały nr 16/10/2019 RD KNS). Już w trakcie pierwszego spotkania ze studentami pierwszego rocznika Opiekun roku przekazuje studentom informacje na temat obowiązującego w UR systemu wsparcia, w tym pomocy materialnej dla studentów. Podczas kolejnych spotkań systematycznie przekazuje informacje dotyczące możliwości korzystania ze wsparcia. Informacje o systemie wsparcia przekazuje studentom pierwszego roku także Samorząd Studentów UR. Informacje o sposobach wsparcia studentów zamieszczone są na stronie internetowej UR, stronie Kolegium Nauk Społecznych oraz stronie Samorządu Studentów w zakładce „Niezbędnik studenta”: <https://urz.pl/>. W Instytucie Pedagogiki informacje dotyczące systemu wsparcia studentów znajdują się także na tablicach ogłoszeniowych oraz wyświetlane są na tablicy elektronicznej. Informacje przesyłane są także za pomocą e-maili, systemu uczelnianego Wirtualna Uczelnia oraz są udzielane przez pracowników Dziekanatu Kolegium Sekcja spraw socjalnych.

6. Sposoby rozstrzygania skarg i rozpatrywania wniosków zgłaszanych przez studentów oraz jego skuteczność,

Zgodnie z §4 i §5 [Regulaminu studiów](#) indywidualne sprawy studentów określone w Regulaminie studiów, rozstrzygane są w drodze decyzji administracyjnych (w przypadkach wskazanych w ustawie) albo w drodze rozstrzygnięć niemających charakteru decyzji administracyjnych. W tych sprawach w pierwszej instancji decyzje podejmuje Dziekan. Dziekan rozstrzyga w pierwszej instancji również w sprawach nieunormowanych Regulaminem studiów, niezastrzeżonych na podstawie odrębnych przepisów do kompetencji innych organów uczelni, w tym niewymagających wydania decyzji, a dotyczących organizacji i przebiegu studiów oraz praw i obowiązków studenta. W indywidualnych sprawach Dziekan, przed wydaniem decyzji, może wezwać studenta do złożenia wyjaśnień lub uzupełnienia dokumentów, które ten jest zobowiązany złożyć lub dostarczyć w terminie 7 dni od dnia

doręczenia wezwania lub skutecznego powiadomienia o wezwaniu poprzez system elektroniczny Wirtualnej Uczelni. Na podstawie udzielonego upoważnienia decyzje w tym zakresie może podejmować także Prodziekan. Od decyzji Dziekana dotyczących spraw studenckich przysługuje odwołanie do Rektora, w terminie 14 dni od dnia doręczenia lub ogłoszenia decyzji. Odwołanie wnosi się za pośrednictwem Dziekana. Jeżeli Dziekan, który wydał decyzję, uzna, że odwołanie zasługuje w całości na uwzględnienie, może wydać nową decyzję, w której zmieni lub uchyli zaskarżoną decyzję. Od nowej decyzji studentowi służy odwołanie na zasadach określonych w §5 ust. 1. Regulaminu. Dziekan, który wydał decyzję, obowiązany jest przesłać odwołanie wraz z aktami sprawy Rektorowi w terminie siedmiu dni od dnia, w którym otrzymał odwołanie, jeżeli w tym terminie nie wydał nowej decyzji. Odwołanie wraz z aktami sprawy przekazywane są za pośrednictwem Biura Prorektora ds. Studenckich Kształcenia. Rektor może przeprowadzić dodatkowe postępowanie w celu uzupełnienia dowodów i materiałów w sprawie. Decyzje wydawane przez Rektora są ostateczne. W zakresie udzielonego upoważnienia decyzje może podejmować także Prorektor ds. Studenckich i Kształcenia.

Studenci, którzy czują się w jakiś sposób pokrzywdzeni mogą także otrzymać wsparcie z ramienia Samorządu Studentów UR. W strukturach Samorządu Studentów UR funkcjonuje Rzecznik Praw Studenta, którego zadaniem jest działanie w obronie praw osób studiujących w UR. Dlatego w przypadku jakichkolwiek problemów związanych z sytuacjami problematycznymi, każdy może liczyć na pomoc i wsparcie [Rzecznika Praw Studenta](#). Zgłaszane sprawy rozpatrywane w trybie skarg i wniosków, są rejestrowane w Centralnym Rejestrze Skarg i Wniosków w Biurze Rektora.

Kolejną instytucją dającą wsparcie Studentom (a także pracownikom) UR, która funkcjonuje w strukturze UR jest [Biuro ds. Równego Traktowania](#). Zajmuje się ono wsparciem organizacyjnym dla działań Rzecznika Akademickiego, Pełnomocnika i Komisji ds. Równego traktowania oraz Pełnomocnika i Komisji ds. mobbingu i korupcji.

Osobą powołaną do wspierania polubownego rozwiązywania sporów i napięć, a także do dbania o wysokie standardy etyczne jest [Rzecznik Akademicki](#).

7. Zakres, poziom i skuteczność systemu obsługi administracyjnej studentów, w tym kwalifikacje kadry wspierającej proces kształcenia,

Obsługa administracyjna studentów kierunku nauki o rodzinie prowadzona jest przez Dziekanat Kolegium Nauk Społecznych. Zgodnie z §33 [Regulaminu Kolegium](#) do zadań Dziekanatu należy w szczególności: 1) prowadzenie bieżących spraw należących do kompetencji Dziekana; 2) koordynowanie spraw związanych z: a) działalnością dydaktyczną, b) tokiem studiów, c) akredytacją, d) praktykami, e) sprawami socjalnymi studentów, f) funkcjonowaniem Rady Dydaktycznej Kolegium, 3) prowadzenie spraw studentów, 4) obsługa systemów informatycznych związanych z kształceniem studentów, 5) inne sprawy powierzone przez Dziekana. Pracami Dziekanatu kieruje dyrektor, który odpowiada za organizację, koordynację i nadzór nad funkcjonowaniem Dziekanatu. W ramach Dziekanatu wyróżnione zostały sekcje, które odpowiadają za obsługę: 1) Sekcja Toku Studiów (obsługa toku studiów m.in. dla kierunku nauki o rodzinie) – mieści się w Instytucie Pedagogiki bud. B1 ul. Jałowego 24. Dziekanat czynny jest dla studentów w poniedziałek w godz. 10.00-14.00, wtorek-nieczynne, środa-piątek w godz. 10.00-14.00; 2). Sekcja spraw socjalnych (obsługa spraw socjalnych dla studentów KNS) – mieści się w bud. A2, ul. mjr W. Kopisto 2a. Dziekanat czynny jest dla studentów w poniedziałek--czwartek w godz. 9.00-13.00,

piątek-nieczynne; 3) Sekcja działalności dydaktycznej (obsługa działalności dydaktycznej KNS) – mieści się w bud. A2, ul. mjr W. Kopisto 2a; 4) Sekcja Jakości Kształcenia i Akredytacji (odpowiada za jakość kształcenia i akredytacji w KNS) – mieści się w bud. A2, ul. mjr W. Kopisto 2a; 5) Sekcja praktyk studenckich (obsługa praktyk w KNS) – mieści się w bud. A2, ul. mjr W. Kopisto 2a. Szczegółowe informacje dotyczące Dziekanatu Kolegium Nauk Społecznych znajdują się na stronie: <https://www.ur.edu.pl/pl/kolegia/kolegium-nauk-spoecznych/student/dziedkanat>.

Liczba i kwalifikacje pracowników administracyjnych są adekwatne do potrzeb związanych z zadaniami, które wiążą się z procesem kształcenia oraz liczby studentów i pracowników.

Wsparcie informacyjne w zakresie procesu kształcenia dla studentów kierunku nauki o rodzinie realizowane jest także przy udziale pracowników Sekretariatu Instytutu Pedagogiki, który mieści się w bud. B1, ul. Jałowego 24. W budynku Instytutu Pedagogiki stały dyżur w wyznaczone dni tygodnia pełni także Prodziekan Kolegium Nauk Społecznych. Kompetentna obsługa administracyjna zapewnia efektywne wsparcie procesu dydaktycznego. Studenci mają możliwość dokonania oceny pracy Dziekanatu w „Studenckiej ankiecie oceny warunków studiowania”, która realizowana jest co 2 lata.

Szczególną wagę przywiązuje się do studentów z orzeczoną niepełnosprawnością, dlatego wszyscy pracownicy Dziekanatu uczestniczyli w szkoleniach świadomościowych dotyczących problemów osób z niepełnosprawnością. Szkolenie było organizowane w ramach projektu „Przyjazny nURt”- rozwój dostępności UR, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej oraz dotyczące obsługi studentów. W 2022 roku pracownicy Dziekanatu KNS uczestniczyli również w szkoleniu „Profesjonalna obsługa klienta (studenta, doktoranta, pracownika Uczelni, osoby spoza Uczelni)” – realizowanym w ramach projektu „Jednolity Program Zintegrowany Uniwersytetu Rzeszowskiego – droga do wysokiej jakości kształcenia”, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa III.

8. Działania informacyjne i edukacyjne dotycząc bezpieczeństwa studentów, przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy, zasad reagowania w przypadku zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, dyskryminacji i przemocy wobec studentów, jak również pomocy jej ofiarom,

Zgodnie z Zarządzeniem nr 69/2022 Rektora UR z dnia 21.06.2022 r. w sprawie: wprowadzenia wewnętrznej Polityki przeciwdziałania mobbingowi, dyskryminacji i korupcji w UR (z późn. zm.) w UR obowiązuje [wewnętrzna polityka przeciwdziałania mobbingowi, dyskryminacji i korupcji](#), zgodna z obowiązującymi standardami kontroli zarządczej. Celem tej polityki jest przeciwdziałanie zjawisku mobbingu, dyskryminacji i korupcji, wypracowanie „zdrowego” środowiska wewnętrznego jak i zewnętrznego (interesariusze) uczelni, poprzez budowanie pozytywnych relacji wśród całej społeczności akademickiej, opartych na wzajemnym szacunku, tolerancji oraz poszanowaniu godności osobistej. W celu przeciwdziałania mobbingowi i korupcji oraz ich skutkom w UR, Rektor powołał Komisję ds. przeciwdziałania mobbingowi i korupcji oraz Pełnomocnika ds. przeciwdziałania mobbingowi i korupcji. W celu przeciwdziałania dyskryminacji pracowników wspólnoty uniwersyteckiej oraz ich skutkom w Uniwersytecie Rzeszowskim, Rektor powołał Komisję ds. Równego Traktowania i Pełnomocnika ds. Równego Traktowania. Do najważniejszych zadań Pełnomocnika należy podejmowanie działań na rzecz równego traktowania i niedyskryminacji (między innymi ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, religię, wyznanie lub światopogląd, orientację psychoseksualną czy tożsamość płciową), w tym, w sposób szczególny, prowadzenie spraw dotyczących ochrony praw cudzoziemców oraz przedstawicieli mniejszości narodowych i etnicznych, przewodniczenie pracom Komisji ds. równego traktowania oraz czuwanie nad terminowym i poprawnym wdrażaniem obowiązującego [Planu Równości Płci dla UR na lata 2022-2024](#). W ramach

realizacji „Planu Równości Płci dla Uniwersytetu Rzeszowskiego na lata 2022-2024” prowadzone są spotkania informacyjne, szkolenia i warsztaty dla osób członkowskich wspólnoty akademickiej. Szkolenia i warsztaty są koordynowane przez Biuro ds. równego traktowania. Rzecznik ds. równego traktowania prowadzi także wszystkie sprawy dotyczące ochrony praw cudzoziemców oraz przedstawicieli mniejszości narodowych i etnicznych.

W 2022 r. został powołany Rzecznik uniwersytecki, którego zadaniem jest wspieranie wszystkich osób ze wspólnoty uniwersyteckiej w polubownym rozwiązywaniu konfliktów, sporów i napięć oraz promowanie wysokich standardów etycznych w życiu akademickim. W Uniwersytecie obowiązują: [Kodeks etyki Nauczycieli akademickich UR](#) oraz [Kodeks etyki Studenta UR](#).

W sprawach związanych z ochroną praw studentów mogą się oni zwracać o pomoc do Rzecznika Praw Studenta Samorządu Studentów UR, który jest organem podejmującym działania mające na celu ochronę praw studentów w UR. Zgodnie z §54 [Regulaminu Samorządu Studentów UR z dnia 7 listopada 2019 r.](#), do zadań Rzecznika należy: ochrona interesów studentów w UR, organizowanie pomocy prawnej związanej z przebiegiem studiów dla studentów UR, edukacja studentów w zakresie ich praw i obowiązków związanych z przebiegiem studiów (m.in. w formie szkoleń, wykładów, informacji przekazywanych za pośrednictwem mediów społecznościowych), dbanie o przestrzeganie praw studentów w UR oraz opiniowanie projektów aktów prawnych w zakresie praw studenta. Zgodnie z §55 Regulaminu Rzecznik Praw Studentów realizuje swoje zadania poprzez: przyjmowanie od studentów UR skarg, wniosków lub zapytań w formie pisemnej, elektronicznej lub ustnej; udzielanie porad studentom UR związanych z tokiem studiów w formie pisemnej, elektronicznej lub ustnej; osobiste interwencje u pracowników Uniwersytetu w obronie studentów oraz prowadzenie mediacji pomiędzy studentami a pracownikami UR; organizowanie dla studentów szkoleń z zakresu praw i obowiązków studenta oraz akcji i wydarzeń promujących prawa i obowiązki studenta; współpracę z innymi organami Samorządu oraz UR.

Na UR prowadzone są różnego rodzaju działania informacyjne i edukacyjne w zakresie przeciwdziałania mobbingowi, dyskryminacji i korupcji. Pracownicy i studenci mogą zapoznać się z działaniami Pełnomocnika ds. przeciwdziałania mobbingowi i korupcji oraz Pełnomocnika ds. równego traktowania a także Rzecznika Akademickiego i Rzecznika Praw Studenta na stronie internetowej UR: <https://www.ur.edu.pl/pl/universytet/rowne-traktowanie>.

Działaniami informacyjnymi i edukacyjnymi prowadzonymi przez Rzecznika ds. równego traktowania są spotkania otwarte dla wszystkich członków wspólnoty UR oraz spotkania problemowe dla wybranych kategorii pracowników, doktorantów i studentów, które służą promowaniu idei równości i różnorodności w życiu akademickim. Dodatkowo, dla studentów rozpoczynających kształcenie w roku akademickim 2023/2024 oraz 2024/2025 organizowane będą szkolenia na temat zapobiegania dyskryminacji, zgodnie z [Zarządzeniem nr 122/2023 Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego z dnia 19 września 2023 r. w sprawie zasad i trybu odbywania szkolenia na temat zapobiegania dyskryminacji dla studentów rozpoczynających kształcenie na studiach pierwszego, drugiego stopnia lub jednolitych studiach magisterskich na Uniwersytecie Rzeszowskim](#).

Sprawami cyberbezpieczeństwa w UR zajmuje się Pełnomocnik Rektora ds. Cyberbezpieczeństwa. Wsparciem dla pracujących i studiujących osób LGBT+, w tym także dla osób transpłciowych i osób niebinarnych, zajmuje się Rzecznik akademicki. UR oferuje osobom potrzebującym wsparcie psychologiczne a Uniwersytecka Poradnia Prawna udziela bezpłatnych porad prawnych. Wspieranie członków wspólnoty uczelni w rozwiązywaniu konfliktów i sporów należy do obowiązków Rzecznika akademickiego. Wsparcie oferowane jest osobom z Ukrainy, które w wyniku wojny znalazły się w UR (szczegółowe informacje na stronie UR: <https://www.ur.edu.pl/pl/universytet-rzeszowski-dla>

[ukrainy](#)). Funkcje doradcze i kontrolne w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy pełnią służby BHP UR. W UR działania te realizowane są przez Inspektorat BHP i Ochrony Przeciwpożarowej UR. Wszyscy studenci pierwszego roku zobowiązani są do udziału w zajęciach szkoleniowych z zakresu BHP w wymiarze 4 godzin. Zajęcia te są obowiązkowe.

Osobą, z którą w pierwszej kolejności mogą kontaktować się studenci i która służy pomocą studentom w rozwiązywaniu spraw konfliktowych i problemów związanych z tokiem studiów, zgodnie z obowiązującymi przepisami, oraz w innych przypadkach zgłaszanych przez studentów jest Opiekun danego roku. [Zakres pracy i obowiązków Opiekuna](#) wyznacza Uchwała Rady Dydaktycznej Kolegium Nauk Społecznych (na podst. § 15 ust. 3 Regulaminu Studiów oraz Uchwały nr 16/10/2019 RD KNS). Opiekun roku reprezentuje również interesy studentów danego roku wobec władz UR w zakresie m.in. organizacji procesu dydaktycznego.

Dodatkowo we wszystkich sprawach studenckich informacje i wsparcie udzielane jest studentom również przez nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku, kierownika kierunku i Zespół programowy, pracowników Dziekanatu Kolegium i Sekretariatu Instytutu Pedagogiki oraz Dyrektora Instytutu i jego zastępców: Zastępcę Dyrektora ds. nauki i jakości kształcenia oraz Zastępcę Dyrektora ds. dydaktycznych i organizacyjnych, Prodziekana i Dziekana Kolegium Nauk Społecznych.

9. *Współpraca z samorządem studentów i organizacjami studenckimi,*

Współpraca UR z samorządem studenckim i organizacjami studenckimi wynika z §139-140 [Statutu UR](#) (zał. Nr 1 do Uchwały nr 222/03/2023 Senatu UR), zgodnie z [Regulaminem Samorządu Studentów UR z 7 listopada 2019 r.](#) i [Zarządzeniem nr 41/2018 Rektora UR z dnia 01.10.2018 r. w sprawie: działalności i finansowania organizacji studenckich w UR](#) i Załącznikiem nr 1 do Zarządzenia – Regulaminem działalności i finansowania organizacji studenckich w UR.

Zgodnie z [Regulaminem Samorządu Studentów UR](#) samorząd otrzymuje z UR środki materialne (finansowe, lokale i inne pomieszczenia oraz wyposażenie biurowe) na swoją działalność w zakresie i na zasadach określonych w Ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Statucie lub w porozumieniu z organami UR. Działalność Samorządu oraz innych organizacji studenckich, które złożyły wniosek o przyznanie środków materialnych finansowana jest ze środków pozostających w dyspozycji Rektora na podstawie corocznego planu rzeczowo-finansowego, a także środków otrzymanych od zewnętrznych firm partnerskich. Władze UR wspierają realizację zadań Samorządu wspierają poprzez umożliwienie bezpłatnego korzystania z pomieszczeń UR, niezbędnych urządzeń będących własnością UR oraz poprzez zapewnienie środków materialnych, w zakresie i na zasadach określonych odrębnymi przepisami lub w porozumieniu z organami UR. Organy Samorządu mogą podejmować decyzje dotyczące pomieszczeń przeznaczonych na cele studenckie na zasadach określonych odrębnymi przepisami lub w porozumieniu z organami UR.

Zgodnie z §7 [Regulaminu Samorządu Studentów UR](#) do zadań Samorządu należy w szczególności: 1) reprezentowanie ogółu studentów Uniwersytetu, 2) ochrona interesów studentów UR, w tym dbanie o przestrzeganie praw studenta w UR, 3) wspieranie studentów w zakresie ich działalności naukowej, kulturalnej lub sportowej, 4) wyrażanie opinii, dokonywanie uzgodnień oraz składanie wniosków w sprawach związanych z procesem kształcenia i sprawami studenckimi, na zasadach określonych w Regulaminie Samorządu Studentów UR, Statucie UR i Ustawie, 5) wyrażanie opinii środowiska studenckiego UR w sprawach istotnych dla studentów, 6) prowadzenie działalności na rzecz prawidłowego przebiegu procesu dydaktyczno-naukowego oraz jakości kształcenia, 7) opiniowanie projektów uchwał oraz decyzji organów UR, dotyczących bezpośrednio studentów,

8) współdecydowanie o rozdziale funduszu pomocy materialnej dla studentów, udział w podejmowaniu decyzji przez Rektora w sprawie rozdziału środków funduszu pomocy materialnej, 9) decydowanie w sprawach rozdziału środków finansowych przeznaczonych przez UR na sprawy studenckie, w porozumieniu z Prorektorem ds. Studenckich i Kształcenia, zgodnie z brzmieniem art. 110 ust. 5 Ustawy, 10) prowadzenie szkoleń dla studentów w zakresie praw i obowiązków studenta.

Organy Samorządu prowadzą działania mające na celu informowanie społeczności studenckiej UR o podejmowanych przez siebie inicjatywach i decyzjach, w szczególności poprzez zamieszczanie informacji na stronie internetowej i portalach społecznościowych Samorządu oraz w Biurze Samorządu.

Na poziomie Kolegium wszyscy studenci danego Kolegium tworzą Samorząd Studentów Kolegium. Organy Samorządu Kolegium odpowiadają za wspieranie działalności studentów w zakresie ich działalności naukowej, kulturalnej lub sportowej oraz wszelkich inicjatyw studenckich w Kolegium. Organy Samorządu Kolegium (Przewodniczący Kolegium i Zarząd Kolegium) pośredniczą między Organami Samorządu a studentami Kolegium w zakresie kontaktu oraz przekazywania informacji. KNS współpracuje z Samorządem Studentów Kolegium Nauk Społecznych. Zgodnie z §82 [Regulaminu Samorządu Studentów UR](#) do kompetencji Zarządu Kolegium KNS należy podejmowanie wszelkich decyzji dotyczących Samorządu Kolegium, w szczególności: 1) wyrażanie stanowiska z własnej inicjatywy w każdej sprawie związanej z życiem Kolegium w drodze opinii, 2) reprezentowanie studentów przed władzami Kolegium, 3) reprezentowanie studentów przed władzami Uniwersytetu oraz na zewnątrz w sprawach studenckich związanych z Kolegium, 4) delegowanie przedstawicieli na egzaminy komisyjne w Kolegium, 5) występowanie z wnioskami, postulatami i opiniami do władz Kolegium, 6) wykonywanie zarządzeń Przewodniczącego, 7) inicjowanie oraz organizacja projektów kulturalno-rozrywkowych dla studentów Kolegium, 8) składanie sprawozdań merytorycznych i finansowych ze swojej działalności, 9) wyrażanie opinii o kandydacie na Dziekana Kolegium na zasadach określonych w Statucie, 10) dokonywanie wyboru 1 studenta do zespołu programowego kierunku, 11) dokonywanie wyboru 5 studentów do Rady Dydaktycznej Kolegium.

Zespół programowy kierunku nauki o rodzinie współpracuje z Samorządem Studentów Kolegium Nauk Społecznych za pośrednictwem Dyrektora Dziekanatu Kolegium, Prodziekana i Dziekana Kolegium oraz Dyrektora Instytutu Pedagogiki. Studenci mają swoich przedstawicieli w Radzie Dydaktycznej Kolegium oraz Zespole programowym kierunku, którzy realnie uczestniczą w procesie podejmowania decyzji na poziomie kierunku (w ramach zadań Zespołu programowego kierunku, Zespołu ds. oceny infrastruktury) i Kolegium.

Ponadto w każdym roczniku kierunku nauk o rodzinie spośród studentów danego roku wybrany jest Starosta, będący, zgodnie z [Regulaminem Samorządu Studentów UR](#), przedstawicielem danego rocznika kierunku studiów wobec władz Kolegium, a także nauczycieli akademickich oraz pracowników niebędących nauczycielami akademickimi Kolegium. Starosta odpowiada za przekazywanie informacji między rocznikiem a organami Samorządu. Zgodnie z §86 Regulaminu Starostowie podejmują działania w sprawach: 1) socjalno-bytowych studenta na jego wniosek, 2) dydaktycznych, 3) współdziałają z nauczycielami akademickimi lub z innymi osobami prowadzącymi zajęcia dydaktyczne w zakresie ustalania terminów egzaminów oraz innych spraw ważnych dla studentów swojego roku, 4) informują o planowanych przedsięwzięciach kulturalno-rozrywkowych skierowanych do studentów swojego roku studiów. W organizowaniu wyborów starosty roku służy pomocą Opiekun danego roku. Na kierunku nauki o rodzinie współpraca ze starostami poszczególnych roczników realizowana jest na bieżąco, a ze względu na niewielką liczebność grup studenckich przebiega bardzo sprawnie.

Opiekunowie roku w trakcie spotkań ze studentami nauk o rodzinie zapoznają studentów z ofertą kół naukowych działających w Instytucie Pedagogiki, Kolegium Nauk Społecznych i Uniwersytecie, systematycznie zachęcając do studentów do zaangażowania się w działalność zarówno kół naukowych, jak i innych organizacji studenckich, działających w UR. W Instytucie Pedagogiki działają m.in. [koła naukowe](#): Studenckie Koło Naukowe Animatorów Kultury Literackiej Dzieci, Akademickie Koło Naukowe Familiologów, Akademickie Penitencjarne Koło Naukowe, Studenckie Koło Naukowe „Matriks”, Międzywydziałowe Studenckie Koło Naukowe „Vita Activa”, „Studencki Krąg Korczakowski, Studenckie Koło Zainteresowań Psychologią „Pro-Psyche”, Studenckie Koło Naukowe Andragogów, Studenckie Koło Edukacja bez granic, Koło Naukowe Badań nad Wolontariatem, Koło Naukowe Pedagogów i Pedagogów Specjalnych. Działalność studentów w kołach naukowych sprzyja nabywaniu przez nich wiedzy, rozwijaniu umiejętności i kompetencji społecznych, umożliwia ponadto udział w prowadzeniu badań naukowych oraz udział w krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych, udziału w tworzeniu i współtworzeniu publikacji naukowych. Do zaangażowania się w działalność kół naukowych oraz innych organizacji studenckich, w tym samorządu studenckiego studenci nauk o rodzinie zachęceni są przez prowadzących zajęcia na kierunku nauki o rodzinie i nauczycieli akademickich pracujących w Instytucie Pedagogiki, w tym Opiekunów kół naukowych. Same koła naukowe również informują o swojej działalności, zachęcając studentów do udziału w ich działaniach poprzez plakaty czy informacje na portalach społecznościowych. Dyrekcja Instytutu Pedagogiki wspiera działalność kół naukowych i organizacji studenckich poprzez udostępnienie pomieszczeń w budynku Instytutu, niezbędnego ich wyposażenia oraz wsparcia organizacyjno-finansowego w wybranych aspektach ich działalności. Informacje o działalności samorządu studenckiego UR zamieszczone są na stronie UR: <https://urz.pl/>, informacje o organizacjach studenckich i kołach naukowych, w tym działających w Instytucie Pedagogiki zamieszczone są na stronie UR: <https://www.ur.edu.pl/pl/student/organizacje-studenckie-kola-naukowe>

10. Sposoby, częstość i zakres monitorowania, oceny i doskonalenia systemu wsparcia oraz motywowania studentów, jak również oceny kadry wspierającej proces kształcenia, a także udział w ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów.

Ocena jakości procesu kształcenia dokonywana jest systematycznie, biorą w niej udział różne grupy interesariuszy, w tym studenci. Studenci kierunku nauki o rodzinie, za pośrednictwem starosty roku lub indywidualnie, na bieżąco przekazują wszystkie uwagi i problemy związane z procesem dydaktycznym i jego organizacją Opiekunowi roku oraz kierownikowi kierunku, którzy również na bieżąco aktywnie poszukują możliwości rozwiązania danego problemu. Różnego rodzaju wsparcie, w tym informacyjne, udzielane jest studentom także przez prowadzących zajęcia na kierunku, opiekunów kół studenckich, pracowników Dziekanatu Kolegium i Sekretariatu Instytutu Pedagogiki oraz Dyrektora Instytutu Pedagogiki i jego Zastępców: Zastępcę Dyrektora ds. nauki i jakości kształcenia oraz Zastępcy Dyrektora ds. dydaktycznych i organizacyjnych, Prodziekana i Dziekana Kolegium. W sprawach związanych z ochroną praw studenckich, nierównym traktowaniem, konfliktami pomoc może być udzielana także przez Rzecznika Praw Studentów, Rzecznika akademickiego, Pełnomocnika ds. mobbingu i korupcji, Pełnomocnika ds. równego traktowania.

Co dwa lata studenci mają możliwość dokonania oceny warunków studiowania poprzez wzięcie udziału w „Studenckiej ankiecie oceny warunków studiowania” i dokonania oceny różnych aspektów funkcjonowania dziekanatu (częstotliwość korzystania z usług dziekanatu, godziny otwarcia, podejście pracowników do studentów oraz ich zaangażowanie i chęć udzielania pomocy, ocena kompetencji pracowników, sprawność załatwiania spraw, przepływ informacji między pracownikami

i studentami, elektroniczna obsługa studenta, udzielanie informacji przez telefon, rozłożenie zajęć w harmonogramie i organizacja czasu z tym związana), oceny strony internetowej UR i dostępności do informacji (łatwość wyszukiwania informacji, szata graficzna, dostępność na stronie: harmonogramu zajęć, informacji o pomocy materialnej i ich zrozumiałość, informacji o zmianie w realizacji zajęć, dostępność sylabusów) oraz oceny przepływu informacji (znajomość opiekuna roku, bieżące otrzymywanie informacji związanych z organizacją studiów, dostęp do informacji o wynikach Ankiety oceny prowadzącego przedmiot i działaniach doskonalących podjętych na jej podstawie). Studenci dokonują także oceny budynków UR biorąc udział w ankiecie „Ocena budynków UR w ramach studenckiej ankiety warunków studiowania”. W każdym semestrze roku akademickiego studenci oceniają także prowadzących poszczególne przedmioty. Biorą w tym celu udział w ankiecie „Ankieta oceny prowadzącego przedmiot”. Na podstawie otrzymanych wyników ankiet podejmowane są w Kolegium Nauk Społecznych i Instytucie Pedagogiki działania doskonalące jakość kształcenia. Studenci kierunku nauki o rodzinie mają także możliwość oceny praktyki. Po zakończeniu każdej praktyki studenci wypełniają ankietę ewaluacyjną, której wyniki przedstawiane są przez koordynatora praktyki kierownikowi kierunku. Praktyki są ponadto hospitowane przez koordynatora praktyki.

Przedstawiciele Samorządu Studentów mają swoich przedstawicieli w Zespole programowym kierunku (członek Zespołu programowego kierunku nauki o rodzinie), w Radzie Dydaktycznej (członkowie Rady Dydaktycznej Kolegium Nauk Społecznych) oraz Zespole ds. oceny infrastruktury (Zespół ds. oceny infrastruktury Kolegium dla kierunku nauki o rodzinie). W Zespole tym są ponadto kierownik kierunku, opiekun roku oraz administrator budynku.

Ocena kadry dydaktycznej dokonywana jest w formie bieżącej i okresowej oceny dokonywanej przez przełożonych oraz komisje oceniające, w formie hospitacji zajęć dydaktycznych zgodnie z harmonogramem ustalonym przez Dziekana Kolegium w porozumieniu z Dyrektorem Instytutu Pedagogiki (zgodnie z obowiązującą w UR procedurą hospitacji przeprowadzane są co najmniej raz na dwa lata, z hospitacji sporządzany jest protokół) oraz w formie oceny jakości prac dyplomowych powstałych w ramach procesu dyplomowania oraz recenzji tych prac dokonywanej przez Zespół ds. Oceny Jakościowej Prac Dyplomowych Kolegium Nauk Społecznych (dla kierunku nauki o rodzinie). Ocena prowadzących zajęcia dokonywana jest także przez studentów na podstawie wyników ankiet studenckich dotyczących oceny prowadzącego przedmiot.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

- 1. Zakres, sposoby zapewnienia aktualności i zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców, w tym przyszłych i obecnych studentów, udostępniania publicznie informacji o warunkach przyjęć na studia, programie studiów, jego realizacji i osiągniętych wynikach,*

Informacje na temat studiów na kierunku nauki o rodzinie umieszczone są na ogólnodostępnej stronie internetowej Uniwersytetu, dostęp do niej mają wszystkie zainteresowane osoby, bez żadnych ograniczeń: www.ur.edu.pl. W roku akad. 2019/2020 strona internetowa UR została zmodernizowana i dopasowana do funkcjonowania Uczelni w nowej strukturze. W zależności od tego, czy informacje o kierunku nauki o rodzinie kierowane są do kandydatów na studia czy też do studentów, znajdują się w zakładkach: „Kandydat” lub „Student”-„Student Kolegium Nauk Społecznych”. Kandydaci zainteresowani podjęciem studiów na UR mogą zapoznać się

z ogólnodostępną informacją zamieszczoną w zakładce „Kandydat”: <https://www.ur.edu.pl/pl/kandydat>, która zawiera 7. podstron: „Oferta edukacyjna UR, wraz z zakładką zawierającą informacje o wszystkich oferowanych kierunkach studiów, w tym na kierunku nauki o rodzinie (nazwa kierunku, poziom i forma studiów, sylwetka absolwenta, perspektywy zawodowe), „Rekrutacja 2023/2024”, „Rekrutacja cudzoziemców 2023/2024”, „Rekrutacja 2024/2025”, „Potwierdzenie efektów uczenia się”, „Przeniesienie studenta na UR”, „Studia podyplomowe i inne formy kształcenia”. Każda podstrona posiada uszczegółowione zakładki, które pozwalają osobom zainteresowanym zapoznanie się z warunkami rekrutacji, w tym z odpowiednimi aktami prawnymi, a także szczegółami dotyczącymi oferowanych kierunków studiów.

Studenci kierunku nauki o rodzinie mogą zapoznać się z bardziej szczegółowymi informacjami dotyczącymi kierunku nauki o rodzinie, które umieszczone są w zakładce „Student”-„Student Kolegium Nauk Społecznych”: <https://www.ur.edu.pl/pl/kolegia/kolegium-nauk-spoecznych/student>. Na stronie tej zamieszczone są informacje ogólne, dotyczące wszystkich studentów Kolegium Nauk Społecznych, jak i szczegółowe, odnoszące się do konkretnego kierunku studiów w Kolegium. Informacje ogólne wyróżnione zostały w postaci wydzielonych 7. zakładek: 1) „Aktualności” (bieżące informacje i ogłoszenia), 2) „Jakość kształcenia” (składy osobowe Zespołów Kolegialnych, harmonogramy prac w ramach Wewnętrznego Systemy Zapewnienia Jakości Kształcenia w KNS (WSZJK), regulamin zadań doraźnych komisji/zespołów w ramach WSZJK), informacje związane z Jakością Kształcenia UR i WSZJS, w tym związane z badaniem jakości kształcenia i wynikami badań w tym zakresie, regulamin dyplomowania i wytyczne pisania pracy dyplomowej, raporty prezentujące wyniki badań ankietowych prowadzonych przez Dział Jakości i Akredytacji (dalej DJIA) UR, Zarządzenie nr 7/2023 Rektora UR w sprawie określenia szczegółowych zasad dotyczących projektowania programów studiów (obowiązujących dla cykli od roku akad. 2023/2024), 3) „Władze Dziekańskie” (informacje odnoszące się do władz KNS), 4) „Stypendia, wsparcie finansowe, ubezpieczenia” (informacje związane z przyznawaniem stypendiów, warunkami udzielania wsparcia finansowego, informacje związane z ubezpieczeniem zdrowotnym studentów/doktorantów), 5) „Regulaminy, wzory pism, pliki do pobrania” (regulaminy obowiązujące w Kolegium, formularze różnego typu do pobrania dla studentów i nauczycieli akademickich), 6) „Dziekanat” (informacje związane z pracą Dziekanatu i jego poszczególnymi Sekcjami), 7) „Konsultacje pracowników” (informacje związane z godzinami dyżurów pracowników poszczególnych Instytutów), 8) „Wirtualna Uczelnia” (możliwość zalogowania się do systemu Wirtualna Uczelnia), 9) „Praca dyplomowa” (informacje związane z procedurą dyplomowania i egzaminów dyplomowych w KNS), 10) „Sesja egzaminacyjna” (zawiera informacje związane z harmonogramem sesji egzaminacyjnej), 11) „Rada Dydaktyczna” (terminarz obrad Rady Dydaktycznej KNS, skład osobowy Rady, regulamin Rady), 12) „Ms Teams/Office 365” (informacje dotyczące korzystania z usługi Microsoft 365), 13) „Aktywacja legitymacji studenckiej” (instrukcja aktywacji elektronicznego konta studenckiego), 14) „Samorząd studencki” (informacje na temat Samorządu Studentów KNS), 15) „Opłaty za studia” (informacje związane z opłatami za studia, a także m.in. z przebiegiem studiów, w tym praktykami, pracą dyplomową, przedmiotami ogólnouczelnianymi, kodeksem etyki studenta, przewodnikiem dla studentów I roku), 16) „Strefa wsparcia” (informacje dotyczące oferty wsparcia psychologicznego na UR). Każda z w/w zakładek zawiera dodatkowe podstrony, które odnoszą się do szczegółowych informacji z danej zakładki. Z kolei szczegółowe informacje na temat kierunku nauki o rodzinie” zamieszczone są w zakładce 17) „Kierunki studiów (programy, rozkłady, sylabusy)” na podstronie kierunku „Nauki o rodzinie”: <https://www.ur.edu.pl/pl/kolegia/kolegium-nauk-spoecznych/student/kierunki-studiow-programy->

[rozklady-sylabusy/nauki-o-rodzinie](#). Podstrona ta zawiera 10. zakładek: 1) „Ogłoszenia ogólne” (zawiera aktualne informacje np. o zapisach na poszczególne zajęcia lub informacje o ofertach kierowanych do studentów nauk o rodzinie), 2) „Odwołane i przeniesione zajęcia” (aktualne informacje związane z terminami przeniesionych zajęć), 3) Zmiany w dyżurach dydaktycznych (aktualne informacje na temat zmian dotyczących dyżurów dydaktycznych pracowników Instytutu Pedagogiki), 4) „Kierownik i zespół programowy kierunku” (skład osobowy Zespołu programowego kierunku nauki o rodzinie), 5) Programy studiów (z zakładkami: „Programy studiów od roku akd. 2019/2020” i „Przyporządkowanie kierunków studiów do dziedzin nauki i dyscyplin naukowych i artystycznych”), 6) „Harmonogramy studiów (plany studiów)” (zawarto tutaj harmonogramy studiów dla poszczególnych cykli kształcenia), 7) Sylabusy (w zakładce umieszczone zostały sylabusy poszczególnych przedmiotów według kolejnych cykli kształcenia), 8) „Harmonogramy zajęć (rozkłady zajęć)” (szczegółowe rozkłady zajęć dla poszczególnych roczników nauk o rodzinie w danym semestrze), 9) „Praktyki programowe” (aktualne informacje, formularze dokumentów związanych z praktykami, akty prawne i ustalenia wewnątrzuczelniane odnoszące się do organizacji i prowadzenia praktyk), 10) „Sylwetka absolwenta” (informacje dotyczące sylwetki absolwenta kierunku nauki o rodzinie).

Dodatkowo informacje dotyczące struktury i działalności naukowej Instytutu Pedagogiki zamieszczone są na stronie UR w zakładce „Kolegia”-„Kolegium Nauk Społecznych”-„Jednostki naukowe” – „Instytut Pedagogiki”: <https://www.ur.edu.pl/pl/kolegia/kolegium-nauk-spoecznych/jednostki-naukowe/instytut-pedagogiki1>. Na stronie Instytutu zaprezentowane zostały władze Instytutu, priorytetowe obszary badawcze, struktura organizacyjna Instytutu, nauczyciele akademicy, informacje związane z pracą dziekanatu i sekretariatu, doktoratami i studiami podyplomowymi. Na stronie Instytutu umieszczone zostały także informacje związane z działalnością studenckich kół naukowych, organizowanymi konferencjami i seminariami naukowymi, a także wydawanymi przez Instytut Pedagogiki czasopismami naukowymi. Na stronie Instytutu znajduje się ponadto praktyczna wyszukiwarka zajęć dydaktycznych dla osób prowadzących zajęcia w Instytucie Pedagogiki oraz dla poszczególnych roczników/specjalności studiów, w tym nauk o rodzinie. Na stronie Instytutu: <https://www.ur.edu.pl/pl/kolegia/kolegium-nauk-spoecznych/jednostki-naukowe/instytut-pedagogiki1/informacje-istytutu-pedagogiki-dla-studentow> zamieszczane są również aktualne i praktyczne informacje dla studentów związane z: wyjazdami studentów w ramach Erasmus+, ofertą dla wolontariuszy, w tym wolontariatem wakacyjnym, wsparciem poradni psychologicznej Instytutu Pedagogiki „No-Stress”, udziałem studentów w szkoleniu świadomościowym dotyczącym problemów osób z niepełnosprawnościami.

2. *Sposoby, częstość i zakres oceny publicznego dostępu do informacji, udziału w ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów, a także skuteczność działań doskonalących w tym zakresie.*

Zamieszczanie informacji na stronie internetowej UR oraz ich aktualizacja odbywa się na kilku poziomach: na poziomie Instytutu Pedagogiki, na poziomie Kolegium Nauk Społecznych oraz na poziomie centralnym. Na poziomie Instytutu Pedagogiki za kwestie merytoryczne umieszczane na stronie Pedagogiki odpowiada Zastępca Dyrektora Instytutu Pedagogiki ds. nauki i jakości kształcenia, zaś za kwestie informatyczne – pełnomocnik Dyrektora Instytutu Pedagogiki ds. informatyzacji. Informacje zamieszczane na stronie Instytutu aktualizowane są na bieżąco. Z kolei na poziomie Kolegium Nauk Społecznych aktualizacji danych dokonują wyznaczeni przez Dziekana pracownicy Dziekanatu, którzy umieszczają na stronie Kolegium aktualne informacje związane z realizowanym

procesem kształcenia dla poszczególnych Instytutów oraz kierunków studiów. Aktualne informacje związane z danym kierunkiem studiów przesyła do odpowiedniej Sekcji Dziekanatu Kolegium kierownik zespołu programowego kierunku – są to m.in. harmonogramy studiów, sylabusy przedmiotów dla danego cyklu kształcenia, aktualizacje załączników do programu studiów, plan praktyk zawodowych dla wszystkich roczników kierunku, regulamin praktyk zawodowych. W prace Zespołu programowego kierunku zaangażowani są wszyscy członkowie Zespołu: nauczyciele akademicy i studenci. W oparciu o dokonywany corocznie przez m.in. Zespół programowy kierunku nauki o rodzinie Formularz oceny kierunku opracowywany jest Formularz oceny własnej Kolegium Nauk Społecznych, zamieszczany na stronie Kolegium w zakładce „Jakość kształcenia”.

Oceny publicznego dostępu do informacji mogą dokonać także studenci w ramach „Studenckiej ankiety warunków studiowania”. Ocena taka dokonywana jest od roku akad. 2019/2020 w kontekście podejmowanych przez UR działań na rzecz oceny i doskonalenia jakości kształcenia. Tematyka badań ankietowych w tym zakresie dotyczy oceny dostępu do informacji o harmonogramach, sylabusach przedmiotów, zmianach w organizacji zajęć, informacji zamieszczanych na stronach internetowych oraz związanych z przepływem informacji. Studenci mogą również zasugerować zmiany na rzecz poprawy dostępności informacji, istotnych z punktu widzenia studenta.

Oceną studencką objęta została również nauka zdalna w semestrze zimowym 2020/2021, której wyniki zostały opracowane przez Uniwersyteckie Centrum Kształcenia na Odległość. Wyniki wszystkich badań udostępnione są na stronie Kolegium w zakładce „Jakość kształcenia” – „Raporty prezentujące wyniki badań ankietowych prowadzonych przez Dział Jakości i Akredytacji UR”: <https://www.ur.edu.pl/pl/student/jakosc-ksztalcenia/wewnetrzny-system-zapewnienia-jakosci-ksztalcenia/badanie-jakosci-ksztalcenia/wyniki-badan>. Wnioski z badań przekazywane są Dziekanom Kolegium, którzy podejmują działania przyczyniające się do poprawy w zakresie dostępu do informacji. Przykładem takich działań doskonalących jest m.in. zamieszczenie na stronie Kolegium Nauk Społecznych wszystkich formularzy związanych z pracą dyplomową i praktyką zawodową jako plików do pobrania dla studentów i nauczycieli akademickich. Innym przykładem działań doskonalących dostęp do informacji jest umieszczony na stronie Instytutu Pedagogiki rozkład zajęć w postaci bardzo praktycznej wyszukiwarki rozkładów zajęć dla indywidualnych nauczycieli oraz poszczególnych roczników i specjalności wszystkich kierunków studiów, w tym nauk o rodzinie, prowadzonych w Instytucie Pedagogiki z rozróżnieniem na poszczególne tygodnie dydaktyczne.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

10.1 Sposoby sprawowania nadzoru merytorycznego, organizacyjnego i administracyjnego nad kierunkiem studiów, kompetencje i zakres odpowiedzialności osób odpowiedzialnych za kierunek, w tym kompetencje i zakres odpowiedzialności w zakresie ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku.

Nowe przepisy ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* i wyzwania, jakie w obliczu tych przepisów postawiono uczelniom wyższym, przyczyniły się do reorganizacji dotychczasowej struktury Uniwersytetu Rzeszowskiego, jak również zmian w strukturze systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz procesu zarządzania kierunkiem. Zgodnie z postanowieniami Uchwały nr

508/11/2019 Senatu UR z dnia 28 listopada 2019r. w sprawie funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na Uniwersytecie Rzeszowskim, z późn. zm.([t.j. z 25 listopada 2021r.](#)), strukturę WSZJK na poziomie Kolegium tworzą zespoły programowe kierunków studiów i Rada Dydaktyczna Kolegium, zaś na poziomie Uczelni – senacka Komisja ds. Kształcenia. Szczegółowe zadania tych organów zostały określone w [Zarządzeniu Rektora nr 83/2019](#) z dnia 10 grudnia 2019r. w sprawie szczegółowych zadań Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na Uniwersytecie Rzeszowskim, z uwzględnieniem zmian określonych w [Zarządzeniu nr 133/2020](#) z 23 listopada 2020 r.

Nadzór merytoryczny nad kierunkiem studiów sprawuje zespół programowy kierunku studiów, powołany przez Prorektora ds. Kolegium. W skład zespołu programowego wchodzi nauczyciele akademicy posiadający dorobek naukowy w dyscyplinie pedagogika/nauki o rodzinie, psychologia oraz przedstawiciel samorządu studentów. Pracami zespołu programowego przewodniczy kierownik kierunku, wyłoniony spośród członków zespołu i powołany przez Rektora UR (na wniosek dyrektora instytutu). Kierownik kierunku kieruje pracami zespołu programowego, w szczególności w zakresie tworzenia dokumentacji programu studiów, jego oceny i ewaluacji. Sprawuje również nadzór nad procesem dydaktycznym, organizacją i przebiegiem praktyk programowych studentów.

Do zadań Zespołu programowego należy w szczególności:

- opracowanie koncepcji kształcenia dla kierunku studiów, w powiązaniu z misją i głównymi celami strategicznymi uczelni,
- tworzenie dokumentacji programu studiów, zgodnie z obowiązującymi regulacjami zewnętrznymi i wewnętrznymi,
- ocena programu studiów, w szczególności pod kątem:
 - spójności programu studiów z zakładanymi efektami uczenia się dla kierunku,
 - spójności i poprawności powiązań pomiędzy kierunkowymi i przedmiotowymi efektami uczenia się,
 - powiązania kształcenia z badaniami naukowymi,
 - zgodności programu studiów z oczekiwaniami rynku pracy,
- ocena sylabusów przedmiotów zakresie:
 - prawidłowości doboru metod kształcenia i metod oceniania do zakładanych efektów uczenia się,
 - poprawności przypisania punktów ECTS do poszczególnych przedmiotów,
 - zgodności treści przedmiotu z aktualnym stanem wiedzy,
 - doboru aktualnej literatury,
- ocena stopnia realizacji zakładanych efektów uczenia się na kierunku studiów,
- analiza wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów kierunku,
- inicjowanie działań dotyczących współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym na potrzeby prawidłowej realizacji procesu kształcenia i jego oceny,
- przedkładanie Radzie Dydaktycznej kolegium propozycji zmian w programie studiów,
- rekomendowanie obsady kadrowej kierunku studiów pod kątem zbieżności kompetencji i doświadczenia pozwalającego na prawidłową realizację zajęć,
- wstępna ocena tematów prac dyplomowych pod kątem ich zgodności z kierunkiem studiów,
- przygotowanie projektu warunków rekrutacji na dany kierunek studiów,
- przygotowanie wykazu przedmiotów przewidzianych do objęcia procedurą potwierdzania efektów uczenia się oraz zasad przeprowadzania weryfikacji efektów,

- analiza i ocena warunków realizacji procesu kształcenia z uwzględnieniem infrastruktury dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia, liczebności grup studenckich, racjonalności rozkładu zajęć i ich organizacji, dostępu do pomocy naukowych, informatycznych i audiowizualnych, dostępności dla studentów informacji o programach studiów, sylabusach przedmiotów,

Kierownicy kierunków wraz z Dziekanem Kolegium, prodekanami, przedstawicielami studentów i administracji tworzą Radę Dydaktyczną Kolegium, która jest odpowiedzialna za kształtowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w kolegium, jego ewaluację i doskonalenie. Rada Dydaktyczna opiniuje zmiany w programach studiów, analizuje i doskonali funkcjonujące w Kolegium procedury zapewnienia jakości kształcenia oraz inicjuje działania na rzecz doskonalenia jakości kształcenia z uwzględnieniem:

- wyników przeglądu i oceny programów dokonywanej przez zespoły programowe kierunków studiów,
- wyników badań prowadzonych w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia (WSZJK),
- oceny jakości kształcenia przeprowadzanej przez Polską Komisję Akredytacyjną,
- oceny dostępności informacji o programach studiów, sylabusach przedmiotów oraz podejmowanych przez jednostkę działaniach na rzecz oceny i doskonalenia programów.

Skład Rady Dydaktycznej oraz Regulamin dostępne są na stronie jednostki po adresem: <https://www.ur.edu.pl/pl/kolegia/kolegium-nauk-spoecznych/student/rada-dydaktyczna>

Nadzór nad funkcjonowaniem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w kolegium sprawuje Dziekan, który w celu efektywnej realizacji zadań WSZJK ma również prawo do powołania komisji doraźnych, na potrzebę oceny lub wypracowania określonych rozwiązań. W Kolegium Nauk Społecznych powołano następujące komisje i zespoły: Zespół ds. oceny jakościowej prac dyplomowych, Zespół ds. oceny infrastruktury.

Dziekan Kolegium koordynuje także sprawami studenckimi, nadzoruje przebieg procesu kształcenia na prowadzonych przez jednostkę kierunkach, w porozumieniu z Dyrektorami Instytutów zatwierdza obsadę zajęć dydaktycznych (z uwzględnieniem zapewnienia spójności programów z prowadzonymi badaniami naukowymi). Opiekę administracyjną i organizacyjną nad kierunkiem sprawują pracownicy administracyjni Dziekanatu Kolegium Nauk Społecznych, którego pracami kieruje dyrektor dziekanatu. Dziekanat składa się z sekcji odpowiadających za obsługę toku studiów, działalności dydaktycznej, spraw socjalnych studentów, jakości kształcenia i akredytacji, praktyk studenckich.

Nadzór nad funkcjonowaniem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uczelni sprawuje Rektor, a za wdrożenie i koordynację działań na poziomie centralnym odpowiada Prorektor ds. Studenckich i Kształcenia. Ważną rolę w procesie zapewnienia jakości kształcenia w Uczelni odgrywa również wspomniana na wstępie senacka Komisja ds. Kształcenia. Do zadań komisji ds. Kształcenia należy w szczególności:

- monitorowanie i analiza jakości kształcenia w Uczelni oraz inicjowanie działań zmierzających do jej doskonalenia,
- formułowanie wniosków i rekomendacji dotyczących doskonalenia jakości kształcenia na UR,
- opracowanie ogólnouczelnianych procedur dotyczących jakości kształcenia,
- opiniowanie programów studiów dla prowadzonych oraz tworzonych w Uczelni kierunków studiów,

- upowszechnianie dobrych praktyk dotyczących doskonalenia jakości kształcenia.

10.2. Zasady projektowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programu studiów

Wytyczne w zakresie projektowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programu studiów określa Uchwała nr 413/02/2019 Senatu UR z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie wytycznych dotyczących projektowania programów studiów wyższych w Uniwersytecie Rzeszowskim, z późn. zm. Szczegółowe zasady dotyczące projektowania programów oraz sporządzania ich dokumentacji określa Zarządzenie nr 12/2019 Rektora UR z dnia 7 marca 2019 r., z późn. zm. Dla cykli kształcenia rozpoczynających się od roku akademickiego 2023/2024, wytyczne w zakresie projektowania programów studiów określa nowe Zarządzenie Rektora UR nr 7/2023 z dnia 31 stycznia 2023 r. Powyższe akty prawne udostępnione są na stronie Uczelni: <https://www.ur.edu.pl/student/jakosc-ksztalcenia/akty-prawne/akty-prawne-wewnetrzne>. Zasady postępowania przy tworzeniu nowego kierunku studiów określa [Zarządzenie Rektora nr 82/2023](#) z dnia 30 czerwca 2023 r.

Zgodnie z przyjętymi w UR ustaleniami, za przygotowanie dokumentacji programu studiów oraz jego modyfikacji odpowiada zespół programowy kierunku studiów. W procesie projektowania i doskonalenia programów uwzględniane są zarówno wnioski i opinie interesariuszy wewnętrznych (tj. nauczycieli, studentów) jak i zewnętrznych, pozyskanych od instytucji związanych z sektorem wsparcia dziecka i rodziny. Szczególnie istotne i cenne w bieżącej ocenie procesu kształcenia są opinie przedstawicieli instytucji, w których studenci kierunku nauki o rodzinie realizują praktyki programowe (wśród których są także instytucje, z którymi Instytut Pedagogiki podpisał formalną umowę o współpracy np. Dom Samotnej Matki w Rzeszowie, Caritas Diecezji Rzeszowskiej, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza im. dr. Henryka Hanasiewicza w Rzeszowie i inne).

Studenci włączani są w proces projektowania i oceny programów poprzez udział w pracach zespołu programowego, w Radzie Dydaktycznej, Komisji ds. Kształcenia oraz w Senacie. Opinie studentów na temat programu pozyskiwane są przez ich przedstawicieli zaangażowanych w prace powyższych organów. Niezależnie studenci mogą również zgłaszać uwagi i sugestie w sprawie programu studiów oraz jego realizacji do opiekuna roku, kierownika kierunku bądź dziekana.

Zmiany w programach studiów wprowadza się od nowego cyklu kształcenia. W trakcie trwania cyklu kształcenia można dokonywać wyłącznie zmian w doborze treści kształcenia przekazywanych studentom w ramach zajęć, uwzględniających najnowsze osiągnięcia naukowe, artystyczne lub związane z działalnością zawodową albo koniecznych do usunięcia nieprawidłowości stwierdzonych przez Polską Komisję Akredytacyjną lub dostosowania programu studiów do zmian w przepisach powszechnie obowiązujących.

Proces ustalenia programu studiów lub zmian w programie ma następujący przebieg:

- wypracowanie koncepcji zmian w programie na kierunku nauki o rodzinie w zespole programowym kierunku studiów,
- zgłoszenie przez kierownika kierunku do Rady Dydaktycznej Kolegium wniosku w tej sprawie,
- analiza formalno-prawna dokumentacji programu przez pracowników Sekcji Jakości i Akredytacji dziekanatu,
- zaopiniowanie projektu programu przez Radę Dydaktyczną Kolegium,
- przekazanie projektu programu wraz z opinią Samorządu Studentów na Senat, za pośrednictwem Działu Jakości i Akredytacji UR,
- analiza kompletności dokumentacji przez Dział Jakości i Akredytacji oraz sporządzenie projektu uchwały Senatu,

- opiniowanie projektu uchwały przez Komisję ds. Kształcenia,
- ustalenie programu przez Senat UR.

10.3. Sposoby i zakres bieżącego monitorowania oraz okresowego przeglądu programu studiów na ocenianym kierunku oraz źródeł informacji wykorzystywanych w tych procesach

Monitorowanie programu studiów i założonych w programie efektów uczenia się prowadzone jest kompleksowo przez zespół programowy kierunku nauki o rodzinie, zespoły doraźne oraz Radę Dydaktyczną Kolegium Nauk Społecznych. W Kolegium Nauk Społecznych przyjmowany jest harmonogram prac w ramach WSZJK na dany rok akademicki, zgodnie z którym podejmowane są działania na rzecz przeglądu i oceny programów studiów.

Ewaluacja przeprowadzana przez zespół programowy kierunku nauki o rodzinie odbywa się w oparciu o analizę sylabusów przedmiotów pod kątem: spójności efektów przedmiotowych z efektami uczenia się dla kierunku, doboru metod kształcenia i oceniania do zakładanych efektów uczenia się, zgodności treści przedmiotowych z aktualnym stanem wiedzy lub aktualnym stanem praktyki, poprawności szacowania bilansu nakładu pracy studenta, doboru aktualnej literatury. Analizie podlegają także praktyki zawodowe studentów pod kątem zgodności zakładanych efektów uczenia się z profilem działalności instytucji przyjmujących studentów na praktyki. Ocena ta dokonywana jest w oparciu o kryteria zawarte w corocznym Formularzu oceny kierunku. Praktyki podlegają również hospitacji, zgodnie z ogólnouczelnianą procedurą, ustaloną przez Komisję ds. Kształcenia w dniu [19 maja 2022 r.](#) Ponadto, zespół programowy dokonuje weryfikacji obsady kadrowej kierunku w zakresie zgodności kwalifikacji kadry z prowadzonymi zajęciami.

Monitorowaniu podlega również proces dyplomowania, zarówno w zakresie analizy jak i zatwierdzania tematyki prac dyplomowych, oraz weryfikacji obronionych prac. Każdego roku przeprowadzana jest ocena jakości prac dyplomowych oraz recenzji prac, której dokonuje powołany przez Dziekana Kolegium Zespół ds. Oceny Jakości Prac Dyplomowych, w oparciu o przyjęte w Uczelni kryteria, określone w Procedurze z dnia 18 listopada 2021 r. (ogólnouczelniane procedury dostępne są na stronie Uczelni pod adresem: <https://www.ur.edu.pl/student/jakosc-kształcenia/wewnetrzny-system-zapewnienia-jakosci-kształcenia/badanie-jakosci-kształcenia/wzory-i-procedury>). Szczegółowe informacje dotyczące procesu dyplomowania, zasad składania prac dyplomowych, procedury antyplagiatowej oraz wszystkie niezbędne dokumenty w wersji do pobrania dla studenta, promotora i recenzenta znajdują się na stronie internetowej Kolegium w zakładce: „Praca dyplomowa”: <https://www.ur.edu.pl/pl/kolegia/kolegium-nauk-spoecznych/student/praca-dyplomowa>.

System monitorowania osiągniętych efektów uczenia się obejmuje również analizę wyników ankiet studenckich, dotyczących oceny prowadzących zajęcia oraz wnioski z hospitacji zajęć i hospitacji praktyk zawodowych studentów. Studenci kierunku nauki o rodzinie mogą także ocenić przydatność praktyki pod kątem swojej przyszłej pracy zawodowej poprzez udział w ankiecie ewaluacyjnej praktyk.

Wnioski z ogólnouczelnianych badań ankietowych stanowią podstawę do opracowania przez Dział Jakości i Akredytacji rekomendacji oraz propozycji działań na rzecz poprawy jakości kształcenia. Powyższy dokument podlega analizie i weryfikacji przez Komisję ds. Kształcenia, a podjęta przez Komisję stosowna uchwała w sprawie ustalenia rekomendacji, po ostatecznym zatwierdzeniu przez Prorektora ds. Studenckich i Kształcenia, jest przekazywana do odpowiednich jednostek Uczelni (adresatów rekomendacji). Rekomendacje Komisji ds. Kształcenia wynikające z badań ankietowych

realizowanych w poprzednim roku akademickim dostępne są pod adresem: <https://www.ur.edu.pl/student/jakosc-ksztalcenia/wewnetrzny-system-zapewnienia-jakosci-ksztalcenia/prace-w-ramach-wewnetrznego-systemu-zapewnienia-jak>

W Uczelni monitorowana jest jakości kształcenia w jednostkach organizacyjnych, w oparciu o przyjęty wzór formularza oceny jednostki. W poprzedniej strukturze UR badanie realizowane było na wydziałach, a sporządzany przez Dział Jakości i Akredytacji raport z analizy wyników stanowił jedno z narzędzi oceny sposobu funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia w tych jednostkach oraz podstawę do sformułowania rekomendacji na rzecz jego doskonalenia. Obecnie, w nowej strukturze Uczelni badanie jakości prowadzone jest zarówno na poziomie kierunków studiów jak również na poziomie kolegiów (w oparciu o ustalone przez Komisję ds. Kształcenia dwa wzory formularzy), co pozwala na dokonanie kompleksowej analizy i oceny procesu zarządzania kierunkiem. Ustalone przez Komisję ds. Kształcenia rekomendacje na rzecz poprawy jakości kształcenia, wynikające z badania za dany rok akademicki, stanowią podstawę do podjęcia przez jednostki Uczelni działań doskonalących. Rekomendacje wynikające z badania jakości kształcenia dostępne są na stronie internetowej Uczelni pod adresem: <https://www.ur.edu.pl/student/jakosc-ksztalcenia/wewnetrzny-system-zapewnienia-jakosci-ksztalcenia/prace-w-ramach-wewnetrznego-systemu-zapewnienia-jak>.

10.4. Sposoby oceny osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów ocenianego kierunku, z uwzględnieniem poszczególnych etapów kształcenia, jego zakończenia oraz przydatności efektów uczenia się na rynku pracy lub w dalszej edukacji, jak też wykorzystanie wyników tej oceny w doskonaleniu programu studiów

Sposoby oceny osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do poszczególnych przedmiotów zawarte są w sylabusach przedmiotów, które poddawane są ocenie zespołu programowego kierunku pod kątem adekwatności stosowanych metod i kryteriów oceniania do zakładanych efektów uczenia się. Ocena osiąganych efektów odbywa się również na podstawie weryfikacji prac dyplomowych, recenzji prac dyplomowych i protokołów z egzaminów dyplomowych. Zgodnie z procedurą antyplagiatową obowiązującą w UR, wszystkie prace dyplomowe studentów podlegają badaniu w Jednolitym Systemie Antyplagiatowym.

Ocena osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się na kierunku nauki o rodzinie dokonywana jest również na podstawie analizy wyników sesji egzaminacyjnych oraz wyników ocen ankietowych poszczególnych zajęć. Ankiety realizowane są w formie elektronicznej po każdym semestrze i poza pytaniami zamkniętymi pozwalają studentom na wpisanie dodatkowych uwag i sugestii w zakresie prowadzonych przez nauczyciela zajęć. Po zakończonej ankietyzacji dydaktycy mają wgląd do wyników własnej oceny na indywidualnym koncie w Systemie Wirtualna Uczelnia. Niezależnie, Dział Jakości i Akredytacji przesyła na adres mailowy Dziekana wyniki ocen nauczycieli prowadzących zajęcia w kolegium. Szczegółowe zasady ankietyzacji oraz sposób wykorzystania wyników określa [Zarządzenie 8/2020](#) Rektora UR z 29 stycznia 2020r. w sprawie realizacji badań ankietowych w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia i analizy ich wyników na Uniwersytecie Rzeszowskim, z późn. zmianami określonymi w [Zarządzeniu nr 2/2021](#) Rektora UR z dnia 12 stycznia 2021r.

W ocenie uzyskanych efektów uczenia się uczestniczą również absolwenci kierunków studiów, którzy w ramach realizowanej ankiety *Badanie losów zawodowych absolwentów Uniwersytetu Rzeszowskiego* wyrażają swoją opinię na temat wykorzystania i przydatności w obecnej pracy

zawodowej wiedzy i umiejętności zdobytych podczas studiów. Badanie realizowane jest przez Biuro Karier Uniwersytetu Rzeszowskiego. Cenne źródło informacji stanowią również wyniki ogólnopolskiego systemu monitorowania Losów Zawodowych Absolwentów dostępne na stronie MEiN, pozwalające na porównanie wskaźników dotyczących zarobków, bezrobocia, średniego czasu poszukiwania pracy absolwentów kierunku, w zależności od ukończonej uczelni wyższej.

Ważną rolę w doskonaleniu programu odgrywają także interesariusze współpracujący z kierunkiem nauki o rodzinie, których uwagi są cennym źródłem wiedzy na temat potrzeb społecznych dotyczących sektora wsparcia dziecka i rodziny. Z dotychczasowych konsultacji z interesariuszami wynika, że kształcenie na kierunku nauki o rodzinie wpisuje się w zapotrzebowanie rynku pracy, nie zgłaszano także sugestii dotyczących zmian w programie.

Efekty osiągnięte przez absolwentów po zakończeniu studiów na kierunku nauki o rodzinie pozwalają na znalezienie zatrudnienia w sektorze wsparcia dziecka i rodziny. Absolwenci mogą także kontynuować kształcenie na studiach II stopnia na kierunkach pokrewnych, prowadzonych w Instytucie Pedagogiki np. Pedagogika II stopnia profil ogólnoakademicki.

10.5. Zakres, formy udziału i wpływ interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów i interesariuszy zewnętrznych na doskonalenie i realizację programu studiów

W procesie oceny i doskonalenia programów studiów na kierunku nauki o rodzinie uwzględniane są zarówno wnioski i opinie interesariuszy wewnętrznych (tj. nauczycieli, studentów) jak i zewnętrznych. Istotne w doskonaleniu procesu kształcenia są opinie przedstawicieli instytucji, w których studenci kierunku realizują praktyki programowe, umożliwiające nabycie umiejętności przydatnych w przyszłej pracy zawodowej. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym i interesariuszami zewnętrznymi kierunku nauki o rodzinie zaprezentowana została w kryterium 6.1. Zespół programowy podejmuje różne działania dotyczące współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym na potrzeby prawidłowej realizacji procesu kształcenia i jego oceny. Kontynuowana jest współpraca z dotychczasowymi interesariuszami, jak również nawiązywana jest współpraca z nowymi i włączanie ich w proces oceny programu studiów a także realizację w ich placówkach praktyk programowych. W ostatnim czasie podpisane zostały formalne porozumienia o współpracy, w ramach których interesariusze dokonują corocznej oceny programu studiów (w formie konsultacji), wyrażając swoją ocenę na piśmie wraz z ewentualną propozycją zmian lub uwag do programu. Opinie interesariuszy są przedmiotem analiz Zespołu programowego, stanowiąc ważny element doskonalenia procesu kształcenia. Z dotychczasowych konsultacji z interesariuszami wynika, że kształcenie na kierunku nauki o rodzinie wpisuje się w zapotrzebowanie rynku pracy a interesariusze nie zgłaszali sugestii dotyczących zmian w programie.

Wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne studentów kierunku nauki o rodzinie nabywane w trakcie procesu kształcenia na kierunku znajdują uznanie pracodawców, co przejawia się propozycjami realizacji praktyk zawodowych w ich placówkach a także chętnym przyjmowaniem kolejnych roczników studentów na praktyki. Wiele placówek, w których studenci realizują praktyki umożliwia im także przeprowadzenie badań na potrzeby pracy dyplomowej.

Studenci włączani są w proces projektowania i oceny programów przede wszystkim poprzez udział w pracach Zespołu programowego, w Radzie Dydaktycznej, Komisji ds. Kształcenia oraz w Senacie. Opinie studentów na temat programu pozyskiwane są przez ich przedstawicieli zaangażowanych w prace powyższych organów. Niezależnie studenci mogą również zgłaszać uwagi i sugestie

w sprawie programu studiów oraz jego realizacji do opiekuna roku, kierownika kierunku bądź Dziekana.

10.6. Sposoby wykorzystania wyników zewnętrznych ocen jakości kształcenia i sformułowanych zaleceń w doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku

Uczelnia w ramach WSZJK prowadzi również monitoring wyników zewnętrznych ocen jakości kształcenia dokonanych przez Polską Komisję Akredytacyjną. Opracowane przez Dział Jakości i Akredytacji sprawozdania na podstawie raportów powizytacyjnych PKA, uwzględniają najczęściej powtarzające się uwagi i zalecenia oraz dobre praktyki, które spotkały się z uznaniem Zespołów Wizytujących PKA. Sprawozdania publikowane są na stronie internetowej Uczelni, a ostatnie z opublikowanych sprawozdań dotyczy [wizytacji w latach 2020/2021 i 2021/2022](#). Dziekan Kolegium omawia ww. zalecenia związane z kierunkami prowadzonymi w Kolegium na Radzie Dydaktycznej oraz formułuje wskazówki dotyczące doskonalenia programów na poszczególnych kierunkach studiów. Dobrą praktyką stosowaną w Uczelni jest również dzielenie się doświadczeniami wynikającymi z wizytacji przez przedstawicieli kierunków poddanych wizytacji programowej z osobami reprezentującymi kierunki wyznaczone do oceny w kolejnym roku. Powyższe spotkania organizowane są przez Prorektora ds. Studenckich i Kształcenia.

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczegółowych kryteriów oceny programowej

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	<p>Mocne strony</p> <ul style="list-style-type: none"> - wykwalifikowana kadra prowadząca zajęcia dydaktyczne posiadająca kompetencje i doświadczenie pozwalające na prawidłową realizację zajęć, - możliwość uzyskania przez studentów interdyscyplinarnej wiedzy dotyczącej małżeństwa i rodziny oraz umiejętności nakierowanych na praktyczne zastosowanie a także kompetencji społecznych, umożliwiających dobre przygotowanie do ról zawodowych w szeroko rozumianym sektorze wsparcia dziecka i rodziny, - praktyki zawodowe w placówkach/instytucjach wsparcia rodziny i pomocy społecznej, - pogłębiona wiedza psychologiczno-pedagogiczna dotycząca kwestii związanych z rodziną w połączeniu z praktyką ogólnopedagogiczną. 	<p>Słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none"> - niska mobilność krajowa i zagraniczna studentów kierunku nauki o rodzinie w ramach programów Most i Erasmus+, - niewielkie zaangażowanie studentów w działalność studenckich kół naukowych.
Czynniki zewnętrzne	<p>Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> - atrakcyjność studiowania w Uniwersytecie Rzeszowskim jako największej uczelni na Podkarpaciu, - zapotrzebowanie w środowisku lokalnym na specjalistów pracy z rodziną, z osobami starszymi i osobami z niepełnosprawnościami, - wielość podmiotów działających na rzecz wsparcia dziecka i rodziny. 	<p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> - niż demograficzny w Polsce i związana z tym zmniejszająca się liczba osób podejmujących studia na uczelniach wyższych, - niskie zainteresowanie kandydatów podjęciem studiów na kierunku nauki o rodzinie, skutkujące nieuruchomieniem kształcenia na roku I, - brak zainteresowania kandydatów podjęciem studiów w kolejnych latach stanowi niebezpieczeństwo związane z koniecznością zamknięcia rekrutacji na kierunek, - małe zainteresowanie podjęciem pracy w sektorze wsparcia rodziny ze względu na niskie wynagrodzenia, nieadekwatne do posiadanych kwalifikacji, rodzaju zadań

		i zakresu odpowiedzialności, - obciążający emocjonalnie charakter pracy w sektorze wsparcia dziecka i rodziny.
--	--	--

(Pieczęć uczelni)

.....

(podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

.....

(podpis Rektora)

Rzeszów, dnia 18.10.2023 r.

(miejsowość)

Część III. Załączniki

Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów

Tabela 1. Liczba studentów ocenianego kierunku³

Poziom studiów	Rok studiów	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Dane sprzed 3 lat (2020/21)	Bieżący rok akademicki (2023/24)	Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki
I stopnia	I	29	-	-	-
	II	26	5	-	-
	III	28	7	-	-
	IV	-	-	-	-
II stopnia	I	-	-	-	-
	II	-	-	-	-
jednolite studia magisterskie	I	-	-	-	-
	II	-	-	-	-
	III	-	-	-	-
	IV	-	-	-	-
	V	-	-	-	-
	VI	-	-	-	-
Razem:		83	12	-	-

Tabela 2. Liczba absolwentów ocenianego kierunku w ostatnich trzech latach poprzedzających rok przeprowadzenia oceny

Poziom studiów	Rok ukończenia	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku	Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku
I stopnia	2023	29	15	-	-
	2022	32	20	-	-
	2021	33	26	-	-
II stopnia	...	-	-	-	-

³ Należy podać liczbę studentów ocenianego kierunku, z podziałem na poziomy, lata i formy studiów (z uwzględnieniem tylko tych poziomów i form studiów, które są prowadzone na ocenianym kierunku).

	...	-	-	-	-
	...	-	-	-	-
jednolite studia magisterskie	...	-	-	-	-
	...	-	-	-	-
	...	-	-	-	-
Razem:		94	61	-	-

Tabela 3. Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.).⁴

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	6/180
Łączna liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁵	1840
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	126
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	91
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych – w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	16
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	54
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym	30 ECTS (praktyka zawodowa) 2 ECTS (praktyka ogólnopedagogiczna)
Wymiar praktyk zawodowych ⁶	6X1 miesiąc (łącznie 720 godz.) 30 godz. praktyka ogólnopedagogiczna
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	60
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	

⁴ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

⁵ Proszę podać łączną liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów bez liczby godzin praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki).

⁶ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

1. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1./nie dotyczy
2. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	2./nie dotyczy

Tabela 4. Zajęcia lub grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne⁷

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/ formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/	Liczba punktów ECTS
Kreowanie własnego wizerunku/ Przedmioty podstawowe	zajęcia warsztatowe	30	2
Komunikacja interpersonalna/ Przedmioty podstawowe	zajęcia warsztatowe	30	2
Emisja głosu z retoryką/ Przedmioty podstawowe	zajęcia warsztatowe	30	2
Technologie informacyjne/ Przedmioty podstawowe	zajęcia warsztatowe	30	2
Seminarium dyplomowe/ Przedmioty podstawowe	seminarium	60	3
Biologiczne podstawy funkcjonowania człowieka/ Przedmioty kierunkowe	wykłady	90	2
	ćwiczenia		
Wprowadzenie do psychologii/ kierunkowe	wykłady	30	1
	ćwiczenia		
Psychologia rozwoju człowieka/ kierunkowe	wykłady	30	1
	ćwiczenia		
Psychologia wychowawcza/ kierunkowe	wykłady	30	1
	ćwiczenia		
Psychologia kliniczna/ Przedmioty kierunkowe	wykłady	30	1
	ćwiczenia		
Psychologia rodziny/ Przedmioty kierunkowe	wykłady	60	2
	ćwiczenia		
Wprowadzenie do pedagogiki/ kierunkowe	wykłady	45	2
	ćwiczenia		
Teoretyczne podstawy kształcenia/ kierunkowe	wykłady	45	2
	ćwiczenia		
Teoretyczne podstawy wychowania/ kierunkowe	wykłady	45	2
	ćwiczenia		
Pedagogika rodziny/ Przedmioty kierunkowe	wykłady	75	2
	ćwiczenia		
Pedagogika opiekuńcza z metodyką/ Przedmioty	wykłady	45	2

⁷ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

kierunkowe	zajęcia warsztatowe		
Gerontopedagogika/ Przedmioty kierunkowe	wykłady	30	1
	ćwiczenia		
Pedagogika specjalna/ Przedmioty kierunkowe	wykłady	30	1
	ćwiczenia		
Metodyka pracy z rodziną/ Przedmioty kierunkowe	wykłady	105	4
	ćwiczenia		
	zajęcia warsztatowe		
Projektowanie programów pracy z rodziną/ Przedmioty kierunkowe	zajęcia warsztatowe	60	3
Wstęp do metodologii badań/ Przedmioty kierunkowe	wykłady	45	2
	ćwiczenia		
Praktyka ogólnopedagogiczna	praktyki zawodowe	30	2
RAZEM: przedmioty podstawowe, kierunkowe, praktyka ogólnoped.		975 godz.+30 godz. praktyk	42
SPECJALNOŚĆ: ASTYSTENT RODZINY			
Poradnictwo rodzinne/ Przedmioty specjalnościowe	wykłady	30	2
	ćwiczenia		
Diagnozowanie potrzeb środowiska rodzinnego/ Przedmioty specjalnościowe	wykłady	45	2
	ćwiczenia		
	zajęcia warsztatowe		
Wspomaganie rozwoju dziecka/ Przedmioty specjalnościowe	wykłady	45	2
	ćwiczenia		
	zajęcia warsztatowe		
Praca z rodziną w kryzysie/ Przedmioty specjalnościowe	wykłady	45	2
	ćwiczenia		
	zajęcia warsztatowe		
Patologie społeczne i resocjalizacja/ Przedmioty specjalnościowe	wykłady	45	2
	ćwiczenia		
	zajęcia warsztatowe		
Problemy współczesnej rodziny/ Przedmioty specjalnościowe	wykłady	60	2
	ćwiczenia		
Praca socjalna i służby społeczne/ Przedmioty specjalnościowe	wykłady	45	2
	ćwiczenia		
Projekt specjalistyczny/ Przedmioty specjalnościowe	zajęcia warsztatowe	60	3
Mediacja/ Sposoby rozwiązywania konfliktów/ Przedmioty specjalnościowe do wyboru – specjalność asystent rodziny	ćwiczenia	45	2
	zajęcia warsztatowe		
Praktyka zawodowa	praktyki	720	30

	zawodowe		
RAZEM: przedmioty specjalnościowe dla sp. Asystent rodziny		420 godz.+720 godz. praktyk	49
RAZEM: przedmioty podstawowe, kierunkowe, specjalnościowe dla sp. Asystent rodziny		1395 godz.+750 godz. praktyk	91
SPECJALNOŚĆ ASYSTENT OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ* specjalność nie jest w ostatnich latach uruchamiana			
Osoba niepełnosprawna w systemie wsparcia i pomocy społecznej/ Przedmioty specjalnościowe	wykłady	45	2
	ćwiczenia		
	zajęcia warsztatowe		
Animacja działań środowiskowych na rzecz osób niepełnosprawnych/ Przedmioty specjalnościowe	wykłady	45	2
	ćwiczenia		
	zajęcia warsztatowe		
Język migowy/ Przedmioty specjalnościowe	zajęcia warsztatowe	30	2
Wybrane problemy osób niepełnosprawnych/ Przedmioty specjalnościowe	wykłady	45	1
	ćwiczenia		
Diagnozowanie potrzeb osób niepełnosprawnych/ Przedmioty specjalnościowe	wykłady	45	2
	ćwiczenia		
	zajęcia warsztatowe		
Metodyka pracy z osobami niepełnosprawnymi/ Przedmioty specjalnościowe	ćwiczenia	60	3
Projekt specjalistyczny/ Przedmioty specjalnościowe	zajęcia warsztatowe	60	3
Polityka społeczna/Polityka prorodzinna/ Przedmioty specjalnościowe do wyboru	wykłady	45	2
	ćwiczenia		
Mediacja/Sposoby rozwiązywania konfliktów/ Przedmioty specjalnościowe do wyboru	ćwiczenia	45	2
Praktyka zawodowa		720 godz.	30
RAZEM ECTS: przedmioty specjalnościowe dla sp. Asystent osoby niepełnosprawnej		420 godz.+720 godz. praktyk	49
RAZEM ECTS: przedmioty podstawowe, kierunkowe, specjalnościowe dla sp. Asystent osoby niepełnosprawnej		1395 godz.+750 godz. praktyk	91

Tabela 5. Zajęcia lub grupy zajęć służące zdobywaniu przez studentów kompetencji inżynierskich / Zajęcia lub grupy zajęć przygotowujące studentów do wykonywania zawodu nauczyciela⁸

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS	Stopień/tytuł, imię i nazwisko nauczyciela akademickiego lub innej osoby prowadzącej zajęcia ⁹
Nie dotyczy				
Razem:				

Tabela 6. Informacja o programach studiów/zajęciach lub grupach zajęć prowadzonych w językach obcych¹⁰

Nazwa programu/zajęć/grupy zajęć	Forma realizacji	Semestr	Forma studiów	Język wykładowy	Liczba studentów (w tym niebędących obywatelami polskimi)
Nie dotyczy					

⁸ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie, w przypadku, gdy absolwenci ocenianego kierunku uzyskują tytuł zawodowy inżyniera/magistra inżyniera lub w przypadku studiów uwzględniających przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela.

⁹ Podanie nazwiska osoby prowadzącej nie dotyczy kierunku pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna oraz kierunku pedagogika specjalna przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela pedagoga specjalnego.

¹⁰ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie. Jeżeli wszystkie zajęcia prowadzone są w języku obcym należy w tabeli zamieścić jedynie taką informację.

Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających

Cz. I. Dokumenty, które należy dołączyć do raportu samooceny (wyłącznie w formie elektronicznej)

1. Program studiów dla kierunku studiów, profilu i poziomu opisany zgodnie z art. 67 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668 z późn. zm.) oraz § 3-4 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.)
2. Obsadę zajęć na kierunku, poziomie i profilu w roku akademickim, w którym przeprowadzana jest ocena.
3. Harmonogram zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, obowiązujący w semestrze roku akademickiego, w którym przeprowadzana jest ocena, dla każdego z poziomów studiów.
4. Charakterystykę nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia lub grupy zajęć wykazane w tabeli 4, tabeli 5 (jeśli dotyczy ocenianego kierunku) oraz opiekunów prac dyplomowych (jeśli dotyczy ocenianego kierunku), a w przypadku kierunku pielęgniarstwo lub położnictwo także nauczycieli akademickich oraz inne osoby prowadzące zajęcia odpowiednio z podstaw opieki pielęgniarstwa lub podstaw opieki położniczej, sporządzoną wg następującego wzoru:

Imię i nazwisko:
Tytuł naukowy/dziedzina, stopień naukowy/dziedzina oraz dyscyplina, tytuł zawodowy (w przypadku tytułu zawodowego lekarza – specjalizacja), rok uzyskania tytułu/stopnia naukowego/tytułu zawodowego:
Wykaz zajęć/grup zajęć i godzin zajęć prowadzonych na ocenianym kierunku przez nauczyciela akademickiego lub inną osobę w roku akademickim, w którym przeprowadzana jest ocena.
Charakterystyka dorobku naukowego ze wskazaniem dziedzin nauki/sztuki oraz dyscypliny/dyscyplin naukowych/artystycznych, w której/których dorobek się mieści (do 600 znaków) oraz wykaz co najwyżej 10 najważniejszych osiągnięć naukowych/artystycznych ze szczególnym uwzględnieniem ostatnich 6 lat, wraz ze wskazaniem dat uzyskania (publikacji naukowych/osiągnięć artystycznych, patentów i praw ochronnych, zrealizowanych projektów badawczych, nagród krajowych/międzynarodowych za osiągnięcia naukowe/artystyczne), ze szczególnym uwzględnieniem osiągnięć odnoszących się do ocenianego kierunku i prowadzonych na nim zajęć.
Charakterystyka doświadczenia i dorobku dydaktycznego (do 600 znaków) oraz wykaz co najwyżej 10 najważniejszych osiągnięć dydaktycznych ze szczególnym uwzględnieniem ostatnich 6 lat, wraz z wskazaniem dat uzyskania (np. autorstwo podręczników/materiałów dydaktycznych, wdrożone innowacje dydaktyczne, nagrody uzyskane przez studentów, nad którymi nauczyciel akademicki sprawował opiekę naukową/artystyczną, opieka nad beneficjentem Diamentowego Grantu, uruchomienie nowego kierunku studiów/specjalności/zajęć/grupy zajęć, opieka nad kołem naukowym, prowadzenie zajęć w języku obcym, w tym w uczelni zagranicznej, np. w ramach mobilności nauczycieli akademickich).

Opis doświadczenia zawodowego w powiązaniu z celami kształcenia, efektami uczenia się zakładanymi dla ocenianego kierunku oraz treściami programowymi (jeśli dotyczy).

5. Charakterystyka wyposażenia sal wykładowych, pracowni, laboratoriów i innych obiektów, w których odbywają się zajęcia związane z kształceniem na ocenianym kierunku, a także informacja o bibliotece i dostępnych zasobach bibliotecznych i informacyjnych.
6. Wykaz tematów prac dyplomowych uporządkowany według lat, z podziałem na poziomy oraz formy studiów; wykaz można przygotować według przykładowego wzoru:

Studia stacjonarne pierwszego stopnia (jeśli dotyczy)¹¹							
Nr albumu	Tytuł pracy dyplomowej	Rok	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta	Ocena pracy	Ocena egzaminu dyplomowego	Ocena na dyplomie
Studia niestacjonarne pierwszego stopnia (jeśli dotyczy)							
Nr albumu	Tytuł pracy dyplomowej	Rok	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta	Ocena pracy	Ocena egzaminu dyplomowego	Ocena na dyplomie
Studia stacjonarne drugiego stopnia (jeśli dotyczy)							
Nr albumu	Tytuł pracy dyplomowej	Rok	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta	Ocena pracy	Ocena egzaminu dyplomowego	Ocena na dyplomie

¹¹ Należy uwzględnić prace dyplomowe ze wszystkich poziomów i form studiów na ocenianym kierunku z ostatnich dwóch lat poprzedzających rok, w którym przeprowadzana jest ocena. W przypadku, gdy łączna liczba absolwentów z ostatnich dwóch lat przekracza 100 – należy uwzględnić prace dyplomowe ze wszystkich poziomów i form studiów na ocenianym kierunku z ostatniego roku poprzedzającego rok, w którym przeprowadzana jest ocena.

Studia niestacjonarne drugiego stopnia (jeśli dotyczy)							
Nr albumu	Tytuł pracy dyplomowej	Rok	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta	Ocena pracy	Ocena egzaminu dyplomowego	Ocena na dyplomie
Studia stacjonarne jednolite magisterskie (jeśli dotyczy)							
Nr albumu	Tytuł pracy dyplomowej	Rok	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta	Ocena pracy	Ocena egzaminu dyplomowego	Ocena na dyplomie
Studia niestacjonarne jednolite magisterskie (jeśli dotyczy)							
Nr albumu	Tytuł pracy dyplomowej	Rok	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko opiekuna	Tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko recenzenta	Ocena pracy	Ocena egzaminu dyplomowego	Ocena na dyplomie

7. Akceptowalnymi formatami są: .doc, .docx, .gif, .png, .jpg (jpeg), .odt, .ods, .pdf, .rtf, .ppt, .pptx, .odp, .txt, .xls, .xlsx, .xml.
8. Nazwy plików nie mogą być dłuższe niż 15 znaków i nie mogą zawierać następujących znaków: ~ "# % & *: < > ? / \ { | } & % # (spacje wiodące i końcowe w nazwach plików lub folderów również nie są dozwolone).
9. Pliki lub foldery nie mogą być skompresowane.

Cz. II. Materiały, które należy przygotować do wglądu podczas wizytacji, w tym dodatkowe wskazane przez zespół oceniający PKA, po zapoznaniu się zespołu z raportem samooceny

1. Wskazane przez zespół oceniający prace egzaminacyjne, pisemne prace etapowe, projekty zrealizowane przez studentów, prace artystyczne z zajęć kierunkowych (z ostatnich dwóch semestrów poprzedzających wizytację).
2. Struktura ocen z egzaminów/zaliczeń ze wskazanych przez zespół oceniający zajęć i sesji egzaminacyjnych (z ostatnich dwóch semestrów poprzedzających wizytację).
3. Dokumentacja dotycząca procesu dyplomowania absolwentów wskazanych przez zespół oceniający. Dokumentacja powinna uwzględniać pracę dyplomową, suplement do dyplomu, recenzje pracy dyplomowej, protokół egzaminu dyplomowego.
4. Dokumenty dotyczące organizacji, przebiegu i zaliczania praktyk zawodowych, jeśli praktyki zawodowe są uwzględnione w programie studiów na ocenianym kierunku.
5. Charakterystyka profilu działalności instytucji, z którymi jednostka współpracuje w realizacji programu studiów, a w szczególności tych, w których studenci odbywają praktyki zawodowe, jeśli praktyki zawodowe są uwzględnione w programie studiów na ocenianym kierunku (w formie elektronicznej).
6. Wykaz osiągnięć, których autorami/twórcami/realizatorami lub współautorami/współtwórcami/współrealizatorami są studenci ocenianego kierunku z ostatnich 5 lat poprzedzających rok, w którym prowadzona jest wizytacja (w formie elektronicznej).
7. Informacja o zasadach rozwiązywania konfliktów, a także reagowania na przypadki zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, jak również wszelkich form dyskryminacji i przemocy wobec członków kadry prowadzącej kształcenie i studentów oraz sposobach pomocy jej ofiarom,
8. Informacja o ocenach/akredytacjach kierunku dokonanych przez instytucje zagraniczne lub inne instytucje krajowe oraz opis działań naprawczych i doskonalących podjętych w odpowiedzi na zalecenia tych instytucji (w formie elektronicznej).

Szczegółowe kryteria dokonywania oceny programowej Profil praktyczny

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Standard jakości kształcenia 1.1

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni, mieszczą się w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, uwzględniają postęp w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej właściwych dla kierunku, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Standard jakości kształcenia 1.2

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną lub dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiągnięte przez studentów, a także odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi praktycznemu.

Standard jakości kształcenia 1.2a

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 1.2b

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera zawierają pełny zakres efektów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 i 2245).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Standard jakości kształcenia 2.1

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają aktualną wiedzę i jej zastosowania z zakresu dyscypliny lub dyscyplin, do których kierunku jest przyporządkowany, normy i zasady, a także aktualny stan praktyki w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 2.1a

Treści programowe w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy obejmują pełny zakres treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.2

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.2a

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.3

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 2.4

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z przygotowaniem zawodowym.

Standard jakości kształcenia 2.4a

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa

w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.5

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.5a

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy jest zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Standard jakości kształcenia 3.1

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Standard jakości kształcenia 3.2

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 3.2a

Metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 3.3

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk, prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe/artystyczne lub inne związane z kierunkiem studiów, jak również

udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Standard jakości kształcenia 4.1

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 4.1a

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 4.2

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Standard jakości kształcenia 5.1

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym opanowanie umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu.

Standard jakości kształcenia 5.1a

Infrastruktura dydaktyczna uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 5.2

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Standard jakości kształcenia 6.1

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Standard jakości kształcenia 6.2

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Standard jakości kształcenia 7.1

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicy są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Standard jakości kształcenia 7.2

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Standard jakości kształcenia 8.1

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiągnięciu efektów uczenia się oraz w przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, motywuje

studentów do osiągnięcia bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Standard jakości kształcenia 8.2

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Standard jakości kształcenia 9.1

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Standard jakości kształcenia 9.2

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Standard jakości kształcenia 10.1

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Standard jakości kształcenia 10.2

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

